

לקראת שבת מלכתא



Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תזריע

לקראת שובת מלכתא



dirshu@dirshu.co.il: לקבלת הגליון למייל

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 165

פנינים לפרשת תזריע

ה'חפץ חיים' שכב במיטתו חלוש, אך לשמע השאלה סימן באצבעו לרבי אהרן נויבירט להתקרב אליו, וביקש ממנו לפתוח בידיו את פיו הקדוש. רבי אהרן היסס, צמרמורת אחזה בגופו, כיצד יהין לפתוח פה קדוש כשל ה'חפץ חיים'? הוא גם לא הבין למה ירמזון דבריו. אך ה'חפץ חיים' ציווה עליו פעם שניה ושלישית שיפתח את פיו...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א



"נגע צרעת פי תהיה באדם" (ויקרא י"ג, ט')

במסכת ערכין (טז, א) שנינו, על שבעה דברים נגעים באים, והראשון שבהם הוא בעוון לשון הרע. כך גם אומרים חז"ל במדרש (דברים רבה ו, ט-י): "אמר רב חגי אין הנגעים באים אלא על לשון הרע". אומרים בשם אבי תנועת המוסר, מרן רבי ישראל סלאנטר זצ"ל, שהצביע על סמיכות הפרשות האחרונות זו לזו כעובדה המלמדת על חומר העוון; שכן פרשת שמיני עוסקת בדיני מאכלות אסורות - אלו בעלי חיים מותרים באכילה ואלו אסורים, ואילו פרשות תזריע ומצורע הסמוכות לה עוסקות בנגעי אדם ונגעי בתים הבאים בעקבות לשון הרע.

אקדים ואומר בשתי מילים מי היה רבי בן-ציון אלפס: לפני כשמונים שנה היה רבי בן ציון בבחינת איש במקום שאין איש. באותן תקופות בהן המשכילים וגרורותיהם נהגו להפיץ את שיטתם הכוזבת, בגליונות וספרים נוטפי ארס ורעל חמור נגד התורה וחכמיה, ורבים מהצעירים קראו את חיבוריהם ונסחפו אחר דעותיהם. אזר רבי בן-ציון כגיבור חלציו, וטרח לחבר כשישים חיבורים מועילים, הכתובים בצורה נעימה ושובת לב, הנטועים על מדרשי ואגדות חז"ל, והפיקו רוח אמונה ויראת שמים טהורה, ביניהם סדרת הספרים הידועה "מעשה אלפס", ומרן ה'חפץ חיים' גם זצ"ל העיד עליו באגרת כי הינו "מזכה את הרבים בחיבוריו". גם

התורה רומזת בכך, אמר רבי ישראל, כי עוון לשון הרע אינו פחות בחומרתו מאכילת מאכלות טמאות, שקצים ורמשים. ללעוס אדם בפה, לרכל אודותיו או להוציא דיבתו רעה, חמור לא פחות מאכילת שרץ טמא!

כאשר האדם יתבונן מעט, מה הוא מעולל לעצמו בדיבור אחד אסור, אין ספק כי ההתבוננות הזאת תשפיע עליו לטובה, תיתן לו חוסן להתאפק, ותגביר בו כח לאצור הדברים בליבו. אמחיש זאת במעשה נפלא ששמעתי מפי מורנו הגאון רבי יהושע דוד טורצין שליט"א, רב קהילות 'פרושים', בשם הרב הצדיק הישיש רבי בן-ציון אלפס זצ"ל מוילנא.

הדברים מפיו, הוא יחסוך הרבה דיבורים מיותרים. למול עיניו יעמדו רווח למול הפסד ותועלת למול נזק, וימנעו אותו בהרבה מקרים מדיבורים אסורים.

השלכות הדיבור הרע של האדם עלולות להיטיב ולהרע עם האדם אף כאן בעולם הזה, ואכן אם יעריך האדם נכונה את כח דיבורו, כמה עוצמה טמונה בכח הדיבור לטוב ולמוטב, ויתן חשיבות לכל מילה היוצאת מפיו, ימעטו חטאי הלשון. מעט התבוננות תביא הרבה רווח.

נקודה זו נוכל ללמוד מסיפור נפלא, בעל מסר אקטואלי במיוחד, שהביא הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת אלחנן בבני-ברק, בספרו 'חשוקי חמד' (בכורות כא, ב):

מעשה שהיה ברבנית צדקנית שנסעה באוטובוס, ומאחוריה ישבו שתי בנות סמינר. השתיים דיברו לשון הרע על אחת מחברותיהן שהתארסה בליל אמש, וכל אחת סיפרה לחברתה סיפורי גנאי על הכלה, כמה היא קשה וטיפוסית. מסקנת דבריהן היתה שצריך לרחם על החתן 'האומלל' שהתארס עימה, שאינו יודע אלו חיים קשים מצפים לו עם אשה רעה שכזאת.

והנה, לפתע הסתובבה הרבנית ההיא אל שתי הבנות, ואמרה להן: "אני מאוד מודה לכן על הדברים ששמעתי מכן זה עתה."

הבנות הופתעו, ולא ידעו אל מה רומזים דבריה. אך הרבנית המשיכה וסיפרה להן: "החתן שהתארס עם אותה בחורה עליה דברתם כעת, הוא לא אחר מאשר בני, ולכן אני צריכה להודות לשתכן על הדיווח המדוייק שמסרתן לי. כעת אני הולכת לביתי. אספר לבני את כל הדברים שיצאו מפיכן, ואשכנע אותו לעזוב את השידוך במהירות האפשרית."

מיותר לציין שהשתיים נבהלו מאוד, לאחר שהבינו לפתע את גודל הנזק שגרמו לבחורה בדבריהן, ובשלהן עלולים כעת להתפרק קשרי האירוסין והחתן יחפוץ לעזוב את השידוך.

כשעיניהן ראו ולא זר את ההשפעה המיידית שהיתה ללשון הרע ששוחחו, הן הבינו שהגזימו בדבריהן, ופנו אל הרבנית ואמרו לה: "אל תקחי את דיבורנו כל כך ברצינות. רוב הדברים היו גוזמאות ממש, ובאמת הכלה היא בחורה מאד מאוד טובה."

אולם הרבנית עמדה על דעתה שדווקא השיחה הקודמת, שדברו כמסיחות לפי תומן, נשמעת אמיתית וכנה יותר מההתנצלות הנוכחית, ולכן היא עדיין סבורה שבכדי להציל את בנה עליה לשכנע אותו לעזוב את השידוך.

הבנות פרצו בבכי, ולא ידעו את נפשן מרוב צער וחרדה. אז נעמדה הרבנית ואמרה להן: "דעו לכן בנות יקרות! אומר לכם את האמת, אני לא אמו של החתן ואפילו לא יודעת מיהו, רק רציתי שתלמדו ותפנימו מה לשון הרע יכול להוביל ומהו מסוגל לגרום!"

כאשר תהיה לאדם הכרה ברורה, כי "מוות וחיים ביד הלשון" כפשוטו, וכפי שכתב ה'חפץ חיים' בתחילת ספרו (חלק הלאוין) כי המספר לשון הרע "הרי זה מחריב עולם", וכל דיבור עלול להביא נזק מידי אל-חזור ולעמוד לו בעוכרו, הרי הוא ישתדל ביותר לא להיכשל בלשונו, ויתבונן קודם הדיבור אם אכן דיבורו כה נחוץ

שימש כמגיד מישרים שהלהיב המונים לשמירת התורה והמצוות הן בוילנא והן בארץ ישראל.

מעשה שהיה עימו כך היה:

פעם ניגש רבי בן-ציון לאחד המתפללים בבית הכנסת, וביקש ממנו לספר לו לשון הרע על פלוני. רבי בן-ציון הוסיף לומר בהצטדקות: "אמנם לא מצאתי היתר בספר 'חפץ חיים' שאכן תוכל לספר לי את הסיפור, אבל היות והענין נחוץ לי מאוד אבקשך בכל זאת לספר לי". כמוכן שהלה סירב בתוקף: "מה פתאום! אני רוצה לספר לכבודו לשון הרע", בהטעימו: "והרי כבודו בעצמו טוען כי לא מצא היתר בספר 'חפץ חיים' שאוכל לספר לו דבר זה, ומדוע שאספר?". אולם רבי בן-ציון לא הרפה והפציר ושכנע אותו שוב ושוב, אך לשווא.

בשלב מסויים הציע לו רבי בן-ציון תשלום כספי בעד סיפור הדברים, ולמרות שרבי בן-ציון האמיר את המחיר גבוה יותר ויותר במשך השיחה, והגיע לכדי סכום גבוה שקשה היה לסרב לו. ברגע הראשון השיב הלה כי ברצונו להתיישב בדבר עם בני ביתו, אך לאחר שניות ספורות הכריז בנחישות: "החלטתי כי לא שווה לי למכור את כל הגן עדן שלי בשביל בצע כסף. לא אספר את סיפור הלשון הרע שביקשתם לשמוע גם תמורת סכום כסף גבוה ככל שיהיה!".

פנה אליו רבי בן ציון בתוכחה מיניה וביה: "אני מבין את משמעות דבריך, הרי אמש ראיתך עומד כאן סמוך לבית הכנסת ומספר לפלוני לשון הרע גס על אלמוני בשיא הקלילות והפשטות. בלי פחד מאיבוד הגן עדן, ומבלי שאיש הבטיח לך כל סכום תמורתו, ואילו כעת אינך מסכים לספר לי לשון הרע אפילו תמורת סכום עצום שהצעת לי. מה גרם לך לסרב בכזו צורה נחרצת? מה השתנה אצלך כעת מלפני דקות בודדות?".

האיש עמד בוש מול האמת הנוקבת שהשמיע רבי בן-ציון בפניו, והודה בקול חלוש ונכלם: "הרב צודק! אני באמת לא מבין את עצמי..."

רבי בן ציון באהבתו הנסתרת לאיש שיחו, המשיך להסביר לו בנועם: "אני אסביר לך מה החילוק אצלך מהיום לאתמול! אתמול לא חשבת על הדברים לפני שהוצאתם מפך, ולכן היה קל מאוד לשטן להכשילך. אבל היום, כשאמרתי לך מפורשות שלא מצאתי על כך היתר בספר 'חפץ חיים', באותם רגעים מיד התעוררת לחשוב - אם זה אכן רווחי עבורך לספר כעת לשון הרע, אם יש על כך היתר, ומיד תפסת את עצמך שאתה עומד להפסיד את כל עולמך בעד דיבור פעוט ושולי, לכן לא הסכמת לדבר לשון הרע, גם בעד כל סכום גבוה שהוצע לך".

דבריו נפלאים, ומראים באופן בולט ביותר היכן טמונה אחת מנקודות התורפה המרכזיות שגורמות לאדם להיכשל בלשונו - חוסר התבוננות ומחשבה! "בואו ונחשוב חשבוננו של עולם שכר עבירה כנגד שכרה" (בבא בתרא עח, א), כשאדם ניגש לבדוק ולבחון את מעשיו על פי חשבון, מיד הוא תופס את עצמו - ונזהר לא להיכשל. הבעיה היא כשלא חושבים...

אם רק ירגיל האדם את עצמו לחשוב ולהתבונן היטב קודם שמוציא

אותו שכן מחתן את בנו בשבוע הבא והוא שלח לי הזמנה לחתונה. פתחתי את המעטפה והנה ההזמנה ריקה ולא מודפס בה כלום. וכפי שאני מכיר את השכן, מתאים לו מאד לשלוח כך, דווקא - הזמנה ריקה, כמי שאומר: תראה, אני עושה חתונה ואותך איני מזמין...

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל מחפש גם את הסברות העקומות כדי לדון לכף זכות

‘וְרָאִהוּ הַפְתֵּן וְהִנֵּה נִהְפָּה הַנֶּגַע לְלֶבֶן’ (ויקרא י"ג, י"ז)



שמוא אכן השכן רצה לפייס אותך ושלח לך הזמנה, אלא שבטעות נדחקה לו פנימה הזמנה ריקה. ועד כמה צדקו דברי החפץ חיים".
"את דברי החפץ חיים" - אמר ר' בן ציון - "שמעתי מהגה"צ רבי הלל ויטקינד ששמע כך מפי החפץ חיים שאמר, שיתכן לומר שהסיבה שהקב"ה ברא באדם "סברא עקומה", היא לתת אפשרות לדון את חברו לכף זכות, כי על האדם לדון את חברו לכף זכות בכל דרך אפשרית, אפילו הסברא של צד זכות הינה 'סברא עקומה' ומעוותת על פי השכל הישר שלי".

ההזמנה הריקה נכנסה למשמרת. ובשנים הבאות, עשרות פעמים הגביה ר' בן ציון והראה אותה לשומעי השיעורים, להוכיח ולהדגים עד היכן יש לדון לכף זכות: ראו נא את ההזמנה הריקה שקיבלתי בדואר!

החתונה שניקרה עיניים ואטמה את המחשבה

ר' בן ציון הדגים והפליא עוד לספר, בהלכות, "והווי דן את כל אדם". אברך מהכולל שבו למדתי, הגיע למצב קשה עד שנצרך לבריות. התמזל לו מזלו בס"ד, שאברכי הכולל הצדיקים תמכו בו בכבוד מידי חודש בחודשו.

האברך היקר, אירס את בתו. ומובן שידידיו קיבלו על עצמם לסייע לו במצבו הקשה לקראת החתונה. מה יכול להיות טוב יותר מכך? אך הנה לאחר מאמצים מרובים שהושקעו עבורו, נדהמו חברי הכולל לשמוע שהחתונה תיערך באולם וגשל - במרכז העיר בני

בעשרות הזדמנויות בשיעורים ר' בן ציון האיר את עיני המקשיבים לנושא החשוב של "הוי דן את כל אדם לכף זכות".

וכה סיפר רבי בן ציון פלמן בהזדמנות.

"התפללתי בבית הכנסת הגדול בבני ברק. לאחר התפילה ניגש אלי יהודי ממשותפי השיעורים, ואמר כי אמש התעוררה לו שאלה בנושא של החיוב לדון את האדם לכף זכות "את כל אדם".

השאלה: "יש לי שכן בבנין שהיחסים בינינו אינם טובים בעקבות מספר חילוקי דעות קשים, שהתפתחו עד כדי ריב ממש".

"אותו שכן מחתן את בנו בשבוע הבא והוא שלח לי הזמנה לחתונה. פתחתי את המעטפה והנה ההזמנה ריקה ולא מודפס בה כלום. וכפי

שאני מכיר את השכן, מתאים לו מאד לשלוח כך, דווקא - הזמנה ריקה, כמי שאומר: תראה, אני עושה חתונה ואותך איני מזמין... אני

שואל את הרב, האם גם ברגע כזה עלי לדון אותו לכף זכות...?"

"התשובה שהשבתי לו: בוודאי שגם במקרה כזה ראוי לדון אותו לכף זכות, שהרי כאשר מכניסים את ההזמנות למעטפות לא פותחים כל

הזמנה לראות שבאמת מודפס עליה, ואם כן יתכן שאדרבה, הגיע הרגע שהוא החליט להזמין כדי לקרב את הלבבות, אך לא הבחין

שההזמנה פגומה ואינה מודפסת".

"למחרת, תשמעו טוב" - היה מספר ר' בן ציון - "אני חוזר הביתה ובתיבת הדואר הזמנה לחתונה מידידי קרוב (השולח היה הרב

שטיינברג שליט"א, ידיד וותיק של המשפחה). פתחתי את ההזמנה והנה היא ריקה... פלא פלאים. ואם תאמרו שגם אצלי נעשה

הדבר בכוונה כדי לצער אותי" חייך ר' בן ציון ואמר "לא מיניה ולא מקצתיה, שהרי כמה ימים לפני החתונה השולח פגש אותי והזמין אותי מפורשות והדגיש כי מעונין שאבוא כבר לחופה..."

"חשבתי בלבי: עד היום, לא קרה שקיבלתי בדואר הזמנה ריקה, ומדוע בדיוק היום קיבלתי? אלא בוודאי הקב"ה מראה לי אות

משמים שהתשובה שאמרתי לאותו אדם היא אמת. לידע ולהודיע שגם כאשר מקבלים הזמנה ריקה ויש כל הסברות ההגיגיות לדון

לכף חובה, אף על פי כן צריך להתאמץ בסברות עקומות לדון לכף זכות".

מובן, שמיד חיפשתי את מקום מגוריו של השואל. הלכתי אליו והראיתי לו את האות משמים הנפלא הזה: הנה תראה, ומי יודע

מעשה זה שלפנינו מסופר בגירסאות שונות, והנני מספרו בזה כפי שקיבלתיו מכבוד אמי מורתי ע"ה: 'הכל ידעו שבארמונו של 'יעקל קמצן' לא מומלץ להתנסות בבקשת נדבה, הוא היה מגרש את המתדפקים על דלתותיו בבושת פנים! לא פלא אפוא שהיו יהודי העיר שונאים אותו, ומתרחקים ממנו תמיד'

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בסיפור מיוחד על 'יעקל הקמצן והגוי'

"קְלוּ הַפֶּךְ לְבָן טְהוֹר הוּא" (ויקרא יג, יג)



התמיהה מבוארת, כיצד יתכן שבמיעוט הצרעת נטמא, ואילו כשתרבה הצרעת יותר בכל העור נטהר, יציבא בארעה וגיורא בשמי שמיא! וממה נפשך, אם הצרעת מטמאה, כל שכן וקל וחומר כשכל כולו מלא מן הצרעת מראשו ועד רגליו, ורבים קולמוסים נשתברו על זה. ובדרך הרמז כתבו בספרים הקדושים, כי נגע הצרעת נובע מפנימיות הרע שבאדם, היוצא ומתגלה חוצה, וכמו שדרשו בו (ויקרא רבה טז, א): "תורת המצורע - המוציא רע", שיוצאת הרעה הפנימית בנגע הטמא, כדי לטהר את נפשו מן החלאים הפנימיים.

והנה אין לך כל איש בישראל שאין בו נקודת טוב, ואפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון (ברכות נו.), ולא יתכן בשום אופן שתפרח הצרעת בכל העור כולו מראשו ועד רגליו, ללא שום נקודה של טוב, אפילו ברשע היותר גדול; אם כן על כרחך אין הוא אלא 'נסתר', שמסתיר את צדקותו ואת טובתו הפנימית, כדרכם של נסתרים לכסות עצמן ולהחבא תחת גלימה של רשעות, אבל בתוך תוכו טהור הוא. ולפיכך אם 'כולו הפך לבן', הוא סימן מובהק שאין הצרעת אל מעטה חיצוני, ובאמת בתוכיותו "טהור הוא!"

בבית המלון - על כוס מים פשוטה שבלובי יש לשלם מחיר מלא, היה כאן הכל בחינם גמור, לשם מצות הכנסת אורחים בלבד. ואם לא די בזה, הרי כשנפרדו מן המארח הדגול בברכת 'ישר כח' היה משלשל ביד 'נתינה' חשובה והוגנת שיהיה להמשך הדרך...

חברו השני לעומתו, שהתפרסם גם הוא בכל הגלילות סביב, היה זה כאמור מהסיבה ההפוכה בדיוק... בזכות קמצנותו הגדולה - הוא היה יהודי עשיר, גביר אדיר, יעקב שמו, סוחר ותיק בעל עסקים מסועפים במדינות שונות, אבל כמידת עשרו כן גודל קמצנותו, ולא תרם אף פרוטה אחת לצדקה!

הכל ידעו שבארמונו של 'יעקל קמצן' לא מומלץ להתנסות בבקשת נדבה, הוא היה מגרש את המתדפקים על דלתותיו בבושת פנים! לא פלא אפוא שהיו יהודי העיר שונאים אותו, ומתרחקים ממנו תמיד. עד כדי כך הגיעה מידת קמצנותו, כאשר לרגל עסקיו היה עובר בדרכים על פני ערים ומדינות שונות בעולם - ובימים ההם בטרם עידן הדואר המפותח כבימינו, היו מעבירים כספים ממקום למקום על ידי הסוחרים הללו שנעו בדרכים, תמורת אחוזה מסוימים - הגביר הקמצן דגן היה גובה בשכרו מחיר גבוה ומפולפל ביותר. בכל פעם שחזר מנסיעותיו היה מביא עמו כמה מעטפות תפוחות וגדושות שנשלחו עבור תושבי העיר, וגובה את שכרו הגבוה. במיוחד יצא שמו לשמצה, על כך שגם מאלמנות ומעניים ומאנשים

טיב מעשה זה שלפנינו מסופר בגירסאות שונות, והנני מספרו בזה כפי שקיבלתיו מכבוד אמי מורתי עליה השלום.

באחת העיירות התגוררו שני יהודים נגידים מפורסמים, האחד יצא שמו לתהילה ולשבח, ואילו השני בהיפך הגמור לקללה ולא לברכה. הראשון היה אמנם בעל פונדק פשוט ביותר, אבל נדיבות לבו התפרסמה בכל העיר וגלילותיה, בהיותו מכניס אורחים גדול. הוא הקים על יד הפונדק "בית הכנסת אורחים", שהיה מיועד לכל מאן דבעי, כל יהודי שהדפק על דלתותיו קיבל אש"ל מלא חינם אין כסף! הארוחות הוגשו שלוש פעמים ביום כיד המלך, ומשרתים מיוחדים מטעם הנגיד דאגו כל העת לטובתם של האורחים הרבים שגדשו את המקום, ניקו את החדרים ואת אולמות האוכל, החליפו את המצעים ואת המגבות, והכל נעשה במיטב השרות ממש כבבית מלון של חמישה כוכבים, רק בהבדל קטן בענין התשלום... שאם

שאין הפרוטה מצויה בכיסם - היה גובה את אותו מחיר גבוה ביותר. רוב המעטפות היו הרי מיועדות דוקא לנצרכים הללו.

היה יעקל הסוחר מגיע לבית האלמנה או העני הנמען, מגיש את המעטפה המרשרשת, ודורש במפגיע את שכרו בנתח הגון... האלמנות והעניים כעסו מאד על החלק הנכבד שהותיר לעצמו משלהם, "וכי אין בלבך שום רגש של רחמנות?" התריסו כנגדו - "הרי רואה הנך כמה זקוקים אנו נואשות לתמיכה זו, ולך ברוך ה' לא חסרים מצלצלים... ולמה לך לגזול את כבשת הרש? וכי מה כבר טרחת כאן? הרי לא נצרכת אלא להכניס המעטפה בכיס מעילך, ולהביאה לתעודתה! וכי על כך צריכים אנו לשלם מחיר גבוה שכזה?!"

אך יעקב הקמצן היה גם עקשן מובהק, ולא ויתר על פרוטה מדמי סרסורו: כל תחנוניהם נפלו על אזנים ערלות, "אם אין תשלום, אין מעטפה!" פסק, "מחזיר אני תכף את הכסף לשולח!" בלית ברירה נאלצו לשלם לו כדרישתו, כי לא נמצאו דרכים אחרות להעברת הכספים, היה זה מבצע קשה בימים ההם.

השנאה נגדו גברה והלכה, עד שמרוב שנאה ובוז שהתרחקו ממנו בני העיר, כינו אותו כולם "יעקל גוי", על שאין בלבו שום רגש יהודי, והתנהגותו כמו של גוי, רחמנא ליצלן. כך יצא שמו של 'יעקל גוי' לשמצה לקללה ולמרמס בפי כל.

כך התרגלו להם בני העיר בשגרת חייהם בצל שני הנגידים ההפוכים באופים מקצה לקצה... כשהראשון מחזיק ותומך תמיד בכל קופות העיר, ואילו השני מתנכר, מתקמצן ומתרחק יותר ויותר מחברת אנשים...



ויהי היום, והנה הגיע קיצו של 'יעקל גוי' להשיב נשמתו אל צור מחצבתה. בפטירתו לא הזיל איש דמעה, הכל נדו לקמצן אכזר זה... מרוב שנאה ומרירות שחשו כנגדו... בלית ברירה נאלצו להקצות לו פינה נידחת בפאתי בית החיים. על מצבתו רשמו ברוב שנאתם עליו: "פה נטמן יעקב גוי"...

עד מהרה נשכח שמו של 'יעקל קמצן' נאלח זה מלב אנשי העיר. כולם שמחו להתפטר ממנו, וחסרונו לא כאב לאף אחד - מלבד אולי לאותם אלמנות ועניים שהיה מעביר אליהם את מעטפות הדואר שנשלחו עבורם... אך גם הם לא הצטערו הרבה, עד מהרה ימצא סוחר דוור מחליף, חשבו שלבטח גם יוריד את המחירים הגבוהים והמופרזים שנגס אותו קמצן גוי...

חלפה תקופה, והנה התגלו בעיות בתפקוד 'בית הכנסת אורחים' המפורסם, עד שיום בהיר אחד הוא נסגר על מנעול וברית. כמו כן גם קופות הצדקה הרבות, שעל ידיהן היה מפזר ותומך בעניים רבים ובמוסדות תורה וחסד, כולן נסגרו בזו אחר זו.

הפונדקאי הכריז על פשיטת רגל, ובבת אחת איבדו בני העיר תומך חשוב ונלהב מעמודי התווך של כל ענייני הצדקה שבעיר.

כראות רב העיר את תוצאות פשיטת הרגל של הפונדקאי, חש הוא שמשוהו אינו כשורה כאן, זה שנים שהכל התנהל למישרים, 'בית

הכנסת אורחים' תיפקד תמיד בצורה מצוינת, התמיכות זרמו ככל הנצרך בעיר - מה קרה פתאום שהכל נפסק בבת אחת? הרהר הרב, אולי זקוק האיש לעזרה או ליעוץ? הזמינו אליו לשיחה.

כשהגיע הנדיב לבית הרב, הושיבו הרב בנינוחות סמוך אליו, ושאלו בחביבות: "אמור נא לי, יקירי, מה קורה לאחרונה בעסקיך? שמא נפלו המניות שלך? אולי זקוק אתה לעזרה או הלואה כספית?"

"לא!" ענה האיש נחרצות, "ברוך השם אינני זקוק כרגע לשום עזרה או הלואה! הפונדק שלי ממשך לתפקד כרגיל ופרנסתי מצויה ממכירת יין שרף לתושבי הסביבה, רק את 'בית הכנסת אורחים' אינני מסוגל יותר להחזיק, לצערי. וכן לאחרונה נאלצתי, לדאבוני, לקצץ בתרומותי ובתמיכותי בקופות העיר השונות, קשה לי לדבר על זה, אבל כבר אמר החכם: 'ההכרח לא יגונה', ולעת עתה מוכרח אני להפסיק את תרומותי השונות לצדקה, וכן 'בית הכנסת אורחים' ישאר סגור!"

"אבל מדוע?" נזעק הרב, "הרי יודע אתה היטב כמה חיוני וחשוב הוא בית גדול זה בעירנו. כבר אמר החכם מכל אדם (משלי יב, כה) 'דאגה בלב איש ישיחנה', אולי נמצא עצה להוציאך מן הסבך, ולהעלותך על דרך המלך!" הפציר הרב. אבל האיש לא נענה, "כבר אמרתי, שברוך השם אינני זקוק לשום עזרה, פרנסתי ופרנסת בני ביתי מצויה מבית המזיגה. ואבקש נא מאד לא להכביד עלי בשאלות נוקבות, כי מנוע אני מלדבר בנידון!" חתם האיש, לפליאתו של הרב. משראה הרב שאין הענין פשוט החליט שאין מנוס מחקירת הדברים לאשורם. "שמע נא" פנה אל האיש בתוקף, "הבעיה שלפנינו איננה פרטית שלך בלבד, היא בעיה ציבורית הנוגעת לכל בני העיר! בתוקף סמכותי כרב העיר עלי לדאוג לשלומם ולטובתם, ולעשות הכל גם כדי לבסס את כלכלתם ואת החזקתם, לפיכך מוכרח אתה לשתף אותי בנסיבות שגרמו לכל הירידה הדרסטית הזו!"

מתחילה חתם האיש את פיו, לא אבה לספר כלום, והתעקש לשמור על זכות השתיקה. אך לאחר הפצרות מרובות נשבר האיש, ואמר: "אגלה בפני הרב את האמת, שמעולם לא הייתי לא נגיד ולא עשיר, בכדי שאוכל בכוחות עצמי להחזיק 'בית הכנסת אורחים' ענק שכזה, ובודאי שלא לתמוך בצדקות הרבות שפיזרתי! הפונדק הקטן שברשותי יש בו בקושי כדי פרנסת משפחתי בלבד, אך קיבלתי את כל הסכומים האדירים הללו מאיש אחד, שמכספו החזקתי את כל המפעל הזה, כשקיבלתי על כך גם 'משכורת' נאה, עבור טרחתי הרבה בענייני תמיכותיו הרבות ובניהול 'בית הכנסת אורחים', והנה לאחרונה פסקו כל תמיכותיו של האיש, ולכן נאלצתי להפסיק הכל!"

"ומי הוא אותו נדיב נסתר?" דרש הרב לדעת במפגיע. "זאת לא אוכל לגלות בשום פנים ואופן!" ענה האיש, "מאחר שאני מושבע ועומד בשבועה חמורה שלא לגלות שמץ דבר מזהותו של האיש! בקושי גדול הוציא הרב ממני את עצם הסוד שיש כאן תומך נסתר, אבל מעבר לזה לא אוכל להוסיף בשום אופן!"

האיש היה נחרץ מאד בסרובו לגלות, אבל הרב לא הסכים לותר בדבר. הוא ערך לו התרת נדרים ושבועות, וגזר עליו בגזירת רב'

פעם השיב לשאלת חתנו הגר"ז ברלין, מפני מה נראה שיותר אוהב ללכת ל'שלום זכר' משאר שמחות: אני אוהב את האברכים ושמח להשתתף בשמחתם. בשאר השמחות יש מזרח ויש כיבודים ואני בורח מזה, ב'שלום זכר' אין מזרח אין כיבודים רק באים לשמוח עם בעל השמחה, לכן לשם אני אוהב ללכת'

הנהגות בענייני ברית ממרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא י"ב, ג')



כשהיה שומע רבנו על לידת בן לאחד ממשפחתו או ממקורביו, היה אומר להם: 'היסוד ושורש העבודה (שער העבודה פ"ה) כותב שכששומע שנולד בן היה אומר, ב"ה נולד עוד עובד ה' ללמוד תורה'. כשהחל רבנו לכהן כראש כולל פוניבז' היה מגיע הרבה לשמחת 'שלום זכר' של האברכים, ובשאר השמחות היה מגיע פחות. פעם השיב לשאלת חתנו הגר"ז ברלין, מפני מה נראה שיותר אוהב ללכת ל'שלום זכר' משאר שמחות: אני אוהב את האברכים ושמח להשתתף בשמחתם. בשאר השמחות יש מזרח ויש כיבודים ואני בורח מזה, ב'שלום זכר' אין מזרח אין כיבודים רק באים לשמוח עם בעל השמחה, לכן לשם אני אוהב ללכת'.

קביעת זמן המילה

מודעה בכולל. הגר"ח קניבסקי היה אמור להיות הסנדק בברית וזו השעה שקבעתי איתו, כשהתקשרתי להודיע היכן הברית, אמרו לי תשתדלו לדייק ולהיות מוכנים כבר ב-9, אמרתי לו שחלה כאן טעות וקבענו ל-9:30, והוא משום מה כתב 9:00 ממש בטעות, ואמרו לי שבחיים לא אירעה לו כזו טעות... בסופו של דבר הברית היתה ב-9:05 והאברכים הגיעו לכולל ב-9:20. רצון יראיו יעשה.

שח לנו הרה"ג ר"י רוזנגרטן: כשבאתי להזמין את רבנו לברית של בני בכורי שאל מתי הברית, אמרתי ב-9:30. שאל למה? אמרתי כדי שיספיקו לבוא מחוץ לעיר. אמר לי: אבא שלך גר בב"ב, השווער שלך גר בב"ב, אז למי לחכות, זה 'ביטול תורה', תעשה ב-9. וכך הווה. היינו עשרה אנשים בדיוק ב-9 וגם רבנו דייק והגיע לאולם ב-9 והתחיל הברית בדיוק ב-9.

פעם אחת אירע שרבנו היה סנדק בשביעי של פסח ברמת גן אצל אחד מתלמידיו שהיו לו בני משפחה קרובים שאינם שומרי תורה ומצוות בתל אביב, ורצה לעשות ברית בבני ברק, אך רבנו אמר לו שיעשה באמצע הדרך ברמת גן, למנוע חילולי יו"ט, שהם יוכלו לבוא ברגל מתל אביב, והוא יטרח ויבוא עד לברית להיות שם סנדק, והלך כחצי שעה לשם כך. וכן הגיע לשם הגר"ח פרידלנדר, שהיה קשור עם אותו אברך, להיות מוהל.

שאלו קמ"י רבנו: אחד החזיר אדם בתשובה, והלה מרגיש שחייב

שח לנו הרב א"ג: כשנולד בני בשעטו"מ היה נידון האם לעשות ברית ב-10 בבוקר, כיון שרוב משפחתי גרה רחוק, והיתה טרחה גדולה מאד לעשות הברית ב-9, אלא שאז האברכים בכולל יגיעו לסדר מאוחר, או לעשות המילה בצהרים ואז אפסיד את מעלת הזריזין. ואמרתי לרבנו שאף שפורסם בשמו כמה פעמים שר"מ בישיבה לא יעשה ברית בבוקר כיון שהוא צריך למסור שיעור וזה גורם ביטול תורה, אך יש לחלק דר"מ מחויב להעמיד את עצמו כמסור שיעור, אך אני אין לי שום חיוב דיני בזה. שאל אותי רבנו אם אני אברך מקובל בציבור, ויתכן שיבואו אברכים לברית. אמרתי לו שאני מוכר בחברה... וחזרתי שוב על החילוק. תפס רבנו את ידי ואמר לי כמנגינה 'ביטול תורה! אצלי ביטול תורה זה עוון הכי חמור שיש, והוא דוחה את כל הענינים שבתורה' [והוא אמר זאת במנגינה שהסבירה לי היטב שאין כל שאלה בענין, ואצלי החיסרון שאין לי הערכה לתורה]. אמרתי לו שאתלה מודעה בכולל שאף אחד לא יבוא. הוא שאל אותי אם הכולל כ"כ ממושמע, אמרתי לו אבל כך אני מסיר את האחריות, ענה לי שוב, אצלי ביטול תורה הכי חמור, וכל מה שגורם לזה בין באונס ובין ברצון הוא גורם לעבירה הכי חמורה, וסכ"ס אתה גורם לביטול תורה.

בסוף החלטתי לעשות כמין פשרה, לעשות ברית ב-9:30 ולא לתלות

וזה יספיק. רבנו שמע ואמר לאברך: תראה, הוא עסוק נורא, הוא חייב לחזור, אז הוא יחזור עם הנהג שלי, ואני אחכה פה שעה וחצי ותדאג לי רק בסוף למונית שתחזיר אותי הביתה, וכמובן שגם הם נשארו עמו, וכך נשאר שעה וחצי עד הברית לאברך שכלל לא הכירו מעולם.

הרה"ג ר' מרדכי אריאל סיפר כי זוכר ברית אחת שהיה רבנו סנדק והצלם לא הספיק לצלם והתאכזב מאד, ועשה עמו רבנו חסד והשאיר התינוק אצלו עד שגמר לצלם כל התמונות.

סדר הברית והברכות

ביאר רבנו את הענין שהרבה עושין את המילה ליד ארון הקודש - כדי שזכות התורה תגן על התינוק. והזכיר שבברית יהיה בבית הכנסת כסא מיוחד לאלהיו הנביא, והיה עומד תמיד בפניה מיוחדת לבריתות סמוך לארון הקודש. והראה רבנו דבר פלא, מה שכתב הרוקח בס' סודי רזי"א (הל' המלאכים) 'ואליהו זכור לטוב ממונה על הרבה, ויש לו שלוחים הרבה, שהרי כשנימוזלים בשבת בהרבה מקומות איך יהיה בכאן ובכאן אם יש תחומין למעלה מ' טפחים, אלא שיש לו שליחים תחתיו' סיפר רבנו שהיה אצלו חולה אחד ל"ע, אמרתי לו עצה: להתפלל בברית מילה בשעה שהתינוק בוכה. ומקורו מובא במפרשי הגמ' בשבת קל, א.

ונשאל רבנו האם בברית בשבת ג"כ מותר לבקש אז?

וענה הגר"א (אמרי נעם ברכות מח, ב) שאין לבקש שום תחינות ובקשות בשבת, ואין נפק"מ אם זה שעת ברית או לא, ורק כשזה פיקוח נפש אז מותר להתפלל.

רבנו לאחר ברית הקפיד לברך את הילד: שיהי צדיק ותלמיד חכם. וביאר כי כשמברכים על תורה ויראת שמים, צריך קודם לברך על יראת שמים ואח"כ על תורה, כדכתיב ראשית חכמה יראת ה'.

[ובענין זה סיפר הגר"א מן: נזדמנתי לבר מצוה של נין רבנו וכיבדוני לומר דרשה. בגמר הדרשה בירכתי את נער הבר מצוה שיהיה 'ת"ח ירא שמים ובעל מידות טובות'. אמר לי רבנו לא כך הסדר, אל ראשית חכמה יראת ד'. דבר ראשון יראת שמים. ושאלתיו כי במשנה ברורה (סי' מ"ז סק"י) כתב 'תמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות', הרי שלומדי תורה תחילה? והשיב כי פעם הרחוב היה נקי, והאווירה היתה נקיה, והדבר הראשון היה יראת שמים, אבל בדורות האחרונים אם לא ילמד מהיכן יתחיל היראת שמים, הרי מיד יסטה מן הדרך כשלא יתחיל קודם ללמוד תורה, וכן באמת ראשית חכמה יראת ד', אבל לדורות שלנו הדרך הראשונה ליראת ד' הוא ללמוד, ולכן כתב המשנ"ב שדבר ראשון יתפללו ההורים על בניהם שיהיו לומדי תורה, ונמצא אם כן שהברכה צריכה להיות שיהיה ירא שמים, אך כיצד זה יבוא, על ידי שילמד תורה ואז יתחיל היראת שמים וע"י הראשית חכמה יראת ד' יגיע לחכמה ויהיה ת"ח, ע"כ. ומה שכתב המשנ"ב בלשונו לומדי תורה ולא כתב שיהיו תלמידי חכמים, שמעתי מהגר"ח קניבסקי כי אלף נכנסים לביהמ"ד ואחד

לו חייו, האם לתת לו כהכרת הטוב סנדקאות או שמא יתן לת"ח וצדיק ממנו? והשיב רבנו שאכן יכבד אותו בסנדקאות, כי גדולה מאד חובת הכרת הטוב, ואין מה לדאוג, לא יצא מכך ח"ו שום נזק, אדרבה זה יביא רק תועלת לרך הנימוז (כ' צדיק כתמר יפרח).

שח הגר"א מן: שאלתי את פי קדשו של רבנו: בעל תשובה עושה ברית לבנו בש"ק, ואביו מחלל שבת אומר שקשה לו להיות אצל בנו כל השבת ויבוא ברכב בש"ק. יש לכן עצה אחת למנוע את נסיעת אביו, אם יכבדו כסנדק, ואז יסכים לשהות אצלו בשבת, אבל האב רצה לתת לאדם גדול, האם מותר לו 'על חשבון הילד' לתת למחלל שבת? והשיב: כמה שהוא אדם גדול איני יודע, אבל שאביו יחלל שבת זה ברור, וזכות זו שמנוע מאביו חילול שבת היא זכות לילד לא פחות מאדם גדול. (כל משאלותיך).

שוב נשלחתי לשאול קמיה דרבנו על אברך שנולד לו בן ומעוניין לתת סנדקאות לאדם גדול, אבל אברך פלוני ביקש אם אפשר לתת לו את הסנדקאות כיון שאין לו ילדים, ושמע שיש סגולה לזש"ק להיות סנדק. אבי הבן מוכן לעשות חסד, אבל כיון שסנדק אדם גדול זה טוב לילד, האיך מותר לקחת טובה זו מבנו. רבנו הצדיק את האברך שמסתפק האם נכון למנוע רווח מהילד, ואמר כי מצידו האברך צודק. אך בפעם נוספת שנשאלה השאלה קמיה רבנו השיב: מי הוא האדם גדול שרוצה לתת לו איני יודע, אבל המצוה היא ודאי מצוה אמיתית. לכאורה המצוה היא לא פחות מאדם גדול (כל משאלותיך).

ראצ"ט בא לפני רבנו בשאלה: אחד הזמינו להיות סנדק, וחשב לומר לו שיקח ת"ח ולא אותו. אמר לו רבנו: א"א לדעת מי חשוב בעוה"ב יותר, הרי 'עולם הפוך ראתי' ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

סיפר ת"ח פלוני לרבנו כי בברית שעשו לאחיו, סבו רצה סנדקאות, ואמר לו החזו"א שיעשה חלוקה, הוא החזו"א יקבל את המצוה והסבא יקבל את העשירות. רבנו הגיב ואמר, זו כמובן חלוקה לא שווה, כמו שאחד יקח מיליארד דולר, והשני כמה שקלים, כי מה ערך למצוה ביחס לעשירות עולם הזה שזה עולם חולף (מאחורי הפרגוד עמ' 466).

התחשבות בזולת

סיפר הרה"ג ר' טוביה לוינשטיין בשם אחיו הרה"ג ר' יצחק: באחד השנים, בשעה 11 בבוקר נכנס אברך לרבנו וביקש שרבנו יהיה סנדק בעוד שעה לבנו בעיר אחרת, אמר לו ר' יצחק: א"א לקבוע מרגע לרגע וצריך להתכונן קודם, ובדיוק רבנו עבר שם ליד הדלת, ור' יצחק אמר לרבנו בבדיחותא, האברך הזה רוצה שרבנו ילבש את הפראק ויסע לעירו להיות סנדק. רבנו הסתכל על האברך ואמר לו להכנס לחדרו, ושאלו מה הענין? הלה הסביר שאשתו קשה לה מהלידה ואמרה שהיא תירגע אם רבנו יהיה הסנדק ולכן ניסה היום אולי בכל אופן הוא יסכים להגיע, ואמר רבנו א"כ אני נוסע. כשהגיעו לשם התברר שיש טעות בשעות, ורבנו צריך להשאר עוד שעה וחצי עד הברית, ניגש האברך להתנצל, ואמר לו אחד המשמשים שא"א כך לעכב את רבנו ושיגיד ליולדת שרבנו ניסה ורצה להיות סנדק

הסטייפלר אמר לו: "סע עכשיו לירושלים, ותאמר לרופא: 'לא ניתוח, לא דחוף ולא פיקוח נפש'!. מה שכן דחוף הם 10.000 הדולר שהוא צריך כדי לצאת לטיול בחוץ לארץ עם אשתו... את זה הוא רוצה לעשות על הגב שלך... הבחור היה המום "איך אמצא עכשיו רכב הנוסע לירושלים? וגם אם אמצא איך אהין לומר לו דברים כה חריפים?!". אך הסטייפלר האיץ בו: "וכי אין לך אמונת חכמים?!"

מאוצרותיו של הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א

"וְרָאִהוּ הַכֹּהֵן וְהָיָה נִהְפֵּךְ הַנֶּגַע לְלֶבָן" (ויקרא י"ג י"ז)



הצדיקים שולטים על מערכות השמים והארץ בכח התורה. כך מברר רבנו נסים את דברי חז"ל (פסחים נ"ב) הדורשים את מאמר הכתוב: "כי גדול מעל שמים חסדך" (תהילים קח, ה) על לומדי תורה לשמה, כלומר: על ידי התורה ניתן להם כח "מעל שמים", דהינו מעל מערכות הטבע! וזהו שאמר אנטוניוס רבי (עבודה זרה י"ב): "ידענא דזוטי דאית בכו מחיה מתים", כלומר: התנא בדרגה הכי קטנה מסוגל להחיות מתים.

הכח והסמכות שניתנו לגדולי התורה אינם רק הלכתיים. אם ניתנה בידם הסמכות לעבר חודשים או שנים, הדבר לא מסתכם רק בכך שבסמכותם לקבוע שיש חודש אדר נוסף, ויום ט"ו הוא פורים ולא פסח, ומותר לאכול בו חמץ, אלא שעל ידי קביעה זו בכוחם לשנות את מערכות הטבע והבריאה.

מסוד ה' ליראיו

אני מכיר יהודי, יליד רומניה, שרצה לעלות עם בני משפחתו ארצה. הוא שמע שהשלטונות נותנים, ביתר קלות, אשרות יציאה לרבנים. לפיכך, על אף שהיה בן תשע עשרה בלבד, הוא הצהיר כי הוא מוסמך לרבנות. אלא שהתוצאה היתה הפוכה משציפה. השלטונות נתנו אשרות לכל בני משפחתו מלבדו. הם טענו שיש צורך שישארו רבנים ברומניה. וכך הוא נותר שם לבדו, תקוע, חודש אחר חודש, ולא ידע מה ביכלתו לעשות. היה לו גיס, תושב בני ברק שהלך כמעט כל יום ל"חזון איש". והוא ביקש ממנו שיבקש מה"חזון איש" שיפעל למען שחרורו.

יום אחד פנה ה"חזון איש" אל גיסו של הבחור שנתקע ברומניה, ואמר לו: דע לך כי הפספורט של גיסך כבר מוכן במשטרה כבר למעלה מחודש. דא עקא, הם מחפשים אחריו כדי לתת לו אותו, אך הוא רואה שהמשטרה מחפשת אחריו ובורח ממנה... שלח לו טלגרמה שלא יפחד, אלא יגיע למשטרה כדי לקחת את הפספורט... האיש הזדרז להודיע לגיסו את תוכן דברי ה"חזון איש". ואכן כאשר

הבחור הגיע למשטרה, אמרו לו: "היכן היית? אנחנו מחפשים אותך כבר כמה ימים כדי לתת לך את הפספורט"...

ואני שואל: מהיכן אמור ה"חזון איש" לדעת שהפספורט של אותו יהודי כבר מוכן? האם יש לו קשר סמוי במשטרת רומניה?! אלא שזה כח התורה!

"שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגזרו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ברוך הוא!"

כוחם של גדולי ישראל

רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר לי שכשהיו באים אל האדמו"ר ה"שר שלום" מבעלזא זצ"ל, ומספרים לו על חולה, הוא היה מתאים לכל איבר את המצוה השייכת לו, ואומר לפונים: "אם כואב לחולה איבר פלוני, תלמדו היטב את הלכות מצוה פלונית. וכשכל בני המשפחה ילמדו את ההלכות, תהיה רפואה לאותו איבר חולה!"

זהו כח התורה שפועל ביולוגית על גוף האדם - חיות האיברים נקבעת לפי התורה.

סיפר לי יהודי שגר בשיכון הרבנים ברוממה, שבשנת תשל"ז, בהיותו בחור ישיבה, הוא סבל מבעיות גב קשות. לאחר כל מיני

הרב מטשעבין זצ"ל ישב בסעודת בר מצוה ביחד עם האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל. חתן הבר מצוה כובד בברכת המזון, ולאחר שברך, הוא שתה רק את רוב הכוס. הרבי מבעלזא ראה זאת והעיר: "נו, נו, שישתה את הכוס עד הסוף". כששמע הרב מטשעבין את הערתו התפלא בלבבו: מה רוצה הרבי מן הנער הצעיר הזה, שרק כעת נהיה בר מצוה?

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ההשפעות של ימים אלו

"הַחֶדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ תְּדַשִּׁים" (קריאה לפרשת החודש)



לשמונה ימים. ולכאורה תמונה, לשם מה עשה הקב"ה את הנס הזה? הלא לחשמונאים היה הרבה שמן טמא, והלכה מפורשת היא שטומאה הותרה בציבור!"

"אלא, שאמנם טומאה הותרה בציבור, אבל כאן עסקו בחנוכה המזובת. החשמונאים בנו הכל מחדש - את המנורה ואת המקדש כולו, וכשעוסקים בחינוך חדש צריך שהכל יהיה מלכתחילה ואי אפשר לסמוך על התרים בדיעבד."

"ילד זה" - סיים הרבי מבעלזא והצביע על חתן הבר מצוה - "נהיה כעת בר מצוה. יום זה הוא ה'חינוך' שלו וההתחלה של יום היותו לאיש. ובתחילה צריך שהכל יהיה מלכתחילה, אין להסתפק בהתרים של רוב כוס, אלא צריך את כל הכוס!"

בכל תפוצות ישראל ניכרים הידורים ומנהגים מיוחדים שבהם מחמירים בימי חג הפסח, דברים שאינם שייכים להלכה. רבים תוהים: לשם מה מחמירים כל כך?

אך ניתן לישב תמיהה זו על פי הדברים שפרשנו: פסח, הוא יום החינוך של כלל ישראל לענין של: "לי בני ישראל עבדים", דורש בכל ענין את הלכתחילה ואת כל ההידורים שרק אפשריים ומחייב הרבה יותר מכל זמן אחר!

אזנים להם ולא ישמעו

על הפסוק: "שמעו ותחי נפשכם" (ישעיהו נה, ג) אמרו חז"ל (שמות רבה כז, ט): "היאך חביבים ישראל [לפני הקב"ה] שהוא מפתה אותם.

בכל שנה מחדש כאשר מגיעים לתאריך המועדים, חוזרות אותן ההשפעות, ומתחילים מחדש העניינים והסגולות של אותם הימים. לדוגמא: בשבועות אין אנו חוגגים רק לזכר מתן תורה, אלא יש מחדש את השפע שהיה במתן תורה.

מהי ההשפעה שהיתה בפסח ומתחדשת שוב בכל שנה עבורנו? מובא בספרים, שבפסח מתחדש כבוד שמים, ואנו נהיים עוד פעם בגדר של: "לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כה, נה) ובכוחנו לקבל על עצמנו שוב את העבדות לה'.

הרמח"ל כותב שפסח הוא זמן של מיעוט התאוות, ולפי הביאור של העבדות המתחדשת בימים אלו, ניתן להסביר שמאחר שזהו זמן של עבדות לה', מתמעטות שאר התאוות, שכן עבד ה' אינו משועבד ללחם ולשאר תאוות העולם הזה, אלא כל כולו נתון עבור מטרה אחת ויחידה: "לי בני ישראל עבדים".

הזדמנות זו של חידוש העבדות הינה הזדמנות מיוחדת מאד, שבה מסוגלים אנו לקבוע במסמרות הנהגות שבכוחן להשפיע למשך כל השנה -

הרב מטשעבין זצ"ל ישב בסעודת בר מצוה ביחד עם האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל חתן הבר מצוה ישב לידם וכובד בברכת המזון, ולאחר שברך ובא לשתות את הכוס, הוא שתה רק את רוב הכוס. הרבי מבעלזא ראה זאת והעיר: "נו, נו, שישתה את הכוס עד הסוף". כששמע הרב מטשעבין את הערתו התפלא בלבבו: מה רוצה הרבי מן הנער הצעיר הזה, שרק כעת נהיה בר מצוה? מדוע מורה הוא לו לשתות את כל הכוס? הלא הלכה מפורשת היא שרוב כוס היא גם דבר טוב. אמנם לכתחילה עדיף לשתות את כל הכוס, אבל אפשר להסתפק ברוב כוס... הוא כמובן לא אמר מילה. אם הרבי אמר - נראה שיש בכך ענין מיוחד שאינו ידוע לו, אלא שבינתיים נותרה התמיהה תמוהה.

כעבור רגע מסתובב לעברו הרבי ואומר: "אה... טשיבינ'ר רב, מה אני רוצה מן החיים שלו? למה אכפת לי שישתה את כל הכוס? הלא רוב הכוס גם כן מספיק!"

"אני אגיד לכם, הרב מטשעבין; בחנוכה נעשה נס גדול שנמצא פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול, והשמן שבו שהספיק ליום אחד, הספיק

היתה תקופה שהישיבה נזקקה לטובה מיהודי מסויים, טובה שלא הצריכה עבורו מאמץ רב, אותו יהודי לא הסכים לעשותה. כעבור תקופה בא אותו יהודי לבקש בקשה, שבעצם בקשתה היה מונח בזיון עבור הישיבה. חברי ההנהלה רצו להעיר לאותו יהודי, שלא רק שאינו עושה מה שנתבקש ממנו, הוא עוד מבקש בקשות מבזות. אולם רבינו אמר להם, הניחו לי, אני אדבר איתו. הוא קיבלו במאור פנים, כיבד אותו לשתות...

מהליכותיו הנאצלות של ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נתן צבי פינקל זצוק"ל



"נגיע צרעת פי תהיה באדם" (ויקרא י"ג, ט')

"אמר רב חגי אין הנגעים באים אלא על לשון הרע" (דברים כג, ו, ט-ז)

רבינו הגיע למדרגה גבוהה בבין אדם לחברו. מבטו על זולתו היה בעין כה טובה, עד שנראה היה שהנטיה הטבעית של בני אדם להכשל בחטא לשון הרע, לא היתה קיימת אצלו כלל, גם כשהיה צריך לומר ביקורת על פעולה כל שהיא, היה מגנה את התופעה ולא את האדם. לפעמים היתה יכולה להיות לו תביעה או טרזניה על דבר שפלוני עשה, אבל באופן מופלא נכחו כולם לראות, איך שהביקורת היתה על הפעולה ולא על האדם עצמו. בני המשפחה הבחינו שכמה פעמים כאשר אנשים השמיעו באזניו דברי גנות על מאן דהו, וכנראה היה סבור שתוכחתו לא תועיל, שתק כדרכו. אולם אחר כך נראה היה בחוש שהדבר לא נכנס כלל לאזניו, שכן גם לאחר מכן המשיך לכבד את אותו אדם כרגיל, ואף שלא בפניו לשבח ולפאר אותו (אין זה סותר את העובדה, שכאשר שמע דבר גנות לתועלת, על פי כללי ההלכה, היה לפעמים חושש בגדר למיחש, אך בלי קשר לאדם עצמו).

פעם הוזמן לכנס חיזוק בענייני איסור לשון הרע, כשהגיע תורו לדבר, היה חלש מאד ולא יכול היה לומר יותר משלוש מילים בהטעמה: "ואהבת לרעך כמוך". יותר לא יכול היה לומר, כל יודעיו ומכיריו ידעו שזה הדגל שהניף מאז ומעולם, וממילא איך שייך בכלל לדבר על הזולת.

אומר מקורבו ויד ימינו הג"ר מנחם זרצקי: "עשרים וארבע שנים שהיתי יום יום במחיצתו הקרובה, ומעולם, אבל מעולם, לא שמעתי ממנו מילה רעה על מישהו. רק לפי הנהגתו ניתן היה לשער, לנסות להבין, באיזה ענינים הוא מתלהב יותר או פחות, אך מעולם לא דיבר מילה של גנות וביקורת הן על אנשים ומוסדות הן בענייני הפנימיים של הישיבה, והן בענייני כלל ישראל. סערות ציבוריות בעולם התורה והישיבות עלו וירדו, לפעמים באו אנשים והשמיעו דיבורים שונים והוא שומע ולא מגיב ולו במילה אחת, בפרט כאשר הנושא היה כרוך במחלוקת או בפגיעה בכבודו של אחד מגדולי ישראל, ברח

מהענין כמטחוי קשת. היו סוגיות בוערות שאף אדם עלי אדמות לא ידע את דעתו בענין.

בתקופת הבחינות לישיבה, היה רבינו יושב עם אנשי צוות הישיבה בזמן שבחנו את הנבחנים והיה מתרשם מכל בחור האם הוא מתאים לישיבה. לפניו היה מונח פתק בו היה מציין לעצמו את התרשמותו מהבחור בצדדים שונים באישיותו, את רשמיו היה מביע בצורה שאף אחד מבלעדיו לא יוכל להבין, זאת כדי שאם התרשם דבר לא חיובי, לא יבין זאת אף אחד מבלעדיו.

כולו אומר כבוד

התנא באבות אומר (פ"א, מט"ז): "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" ואילו לאחר מכן נאמר (פ"ג, ט"ז): "הוי מקבל את כל האדם בשמחה". לכאורה נראה הדבר כפילות ומבארים שלהאיר פנים לכל אדם ואדם ולקבלו בסבר פנים יפות היא דרגה גבוהה, אך דרגה גבוהה מזו היא לקבל את פניו לא רק בפנים שמחות, אלא בשמחה אמיתית.

בהיכלו של רבינו כולו אומר כבוד, כבודו של כל יצור תפס מקום נכבד אצל רבינו, כל אחד הרגיש במחיצתו מכובד. אנשים מכל הסוגים ומכל הגילאים, שבאו למחיצתו הרגישו שהוא אוהב אותם

מהמוסד דרכו, דבר שמאות אנשים קיבלו ואף אחד לא זכר אחר שפגה השפעתו של אותו מוסד. כך מספר גם הרב רפאל וולף, שהיה מנאמני ביתו של הגאון הרב שך זצ"ל שבשעתו קיבל הזמנה לשמחת נישואי בת רבינו, שנים לאחר פטירת מרן זצ"ל, והיה בטוח שההזמנה נשלחה מדרך כבוד. לאחר זמן כשפגש את רבינו, שאלו רבינו מדוע לא בא.

להכיר טובה באופן הראוי

אחד מתומכי הישיבה הגיע לראות את הריקודים בשמחת תורה בהיכל הישיבה הק'. כשראה את רבינו התנצל ואמר שרצה להכנס בחול המועד לבקר את רבינו, אך לא איסתייעא מילתא. רבינו ביקשו להכנס אליו לאחר ההקפות לחדרו. הלה לא הבין מה רוצה ממנו רבינו בעיצומו של יום טוב? כשנכנס לאחר ההקפות, התעניין רבינו בשלומו ובשלום בני ביתו ועניניו. שאלו הלה מה רצה רבינו? תשובת רבינו היתה, הרי אנחנו מכירים לכם טובה, רציתי לשמוע מכל הסובב אתכם לטובה, ואין זה ראוי לעשות זאת במקום המוני. לכן ביקשתי שתכנסו.

אחד מידידי הישיבה חיתן את אחד מצאצאיו, הוא רצה לקבל את ברכתו של רבינו, ומאידיך לא רצה להטריחו לאולם החתונה. לכן הגיע בעצמו לפני החתונה לבית רבינו. לאחר שהלה עזב, ראה החברותא של רבינו שהוא מתארגן לצאת, התברר שהוא מתכוון לצאת לחופת אותו ידיד. כשנשאל, הלא אותו ידיד לא רצה להטריחו, ובא במיוחד לקבל את ברכתו? השיב: "אבל אני מחוייב בהכרת הטוב".

"אני אסע"

נכנס למעונו הגאון רבי יצחק אזרחי, מראשי הישיבה והתייעץ עם רבינו כיצד לנהוג עם כךשהתחייב לאחד מתלמידיו הקרובים לבוא לסדר קידושין בשמחת נישואי שתתקיים בעיר בני ברק, אלא שלאחר כמה ימים הגיע יהודי נוסף וביקש שיסדר קידושין במשפחתו. אמר הג"ר יצחק שהיות וכבר התחייב לתלמידו שיסדר לו קידושין, אינו יכול להפר את דיברתו. ענה היהודי שמדובר בענין של שלום בית, ואם הוא לא יאות לסדר את הקידושין לבנו, תהיינה בעיות! שאל הג"ר יצחק את רבינו מה להעדיף, האם להפר את ההתחייבות לבחור ולגרום לו עגמת נפש או למנוע בעיות בשלום בית. הגיב רבינו ואמר: "אני אסע לסדר קידושין בבני ברק". היה זה בשנים שרבינו כבר לא היה נוסע לבני ברק מחמת חולשתו, אולם כדי למנוע עגמת נפש לבחור ובעיקר כדי לחזק שלום בית, הסכים לצאת מגדרו.

רבינו עצמו היה סמל ודוגמא של שמירת השלום והתרחקות ממחלוקת כמטחוי אש. כמה פעמים ארע שהתנהגו עם הישיבה בצורה לא הוגנת (ספקים, בעלי מלאכה וכד') אך רבינו לא הסכים בשום אופן שילכו לדין תורה, למרות שברור היה שהיו יוצאים זכאים בדין, העדיף לוותר ולא להכנס למחלוקת. כל מה שהריח ריח של מחלוקת ברח ממנו בכל כוחו, ולא הסכים לדבר עליו ולו מילה

ורוצה בטובתם. הכבוד שהעניק, לא היה רק בגדר "סבר פנים יפות", ההרגשה היתה שבאמת ובתמים הוא רואה רק טוב על זולתו. בכל אחד שהכיר היה מחפש ומוצא את הנקודות הטובות והחיוניות שלו. גם באדם שקשה לאדם מן היישוב למצוא בו מעלה, היה מפליא למצוא את שבחו ולהעריכו, ולא התעצל מלשבח כל אחד במעלותיו. בפרט על בני הישיבה היה רואה שלל מעלות: זה מוצלח בעיון וזה בבקיאות, זה מוצלח בתוספות וזה בעל ידיעות, זה בשיעוריו וזה בהסברתו וכד'. כשנשאל לפעמים על אחד מתלמידי הישיבה, היה מופלא לראות שבעינו הטובה הוא החל הולך ומונה שבחיו אחת אחת בהתלהבות.

היכי דמי הכרת הטוב?

כל טובה קטנה שמישהו היטיב לו, גם אם היה המיטיב בנו, נכדו או מישהו שמחוייב לו, הקפיד להודות לו. אם לא ראה אותו התקשר או זכר לומר לו כשפגשו. במקרים מסויימים אף טרח בגופו לבוא ולומר לו תודה. פעם נסע במיוחד לבני ברק, כדי להודות למישהו על טובה שעשה לו. רבי יוסף שווינגר היה דואג לו לאישור כניסה לחניה סמוך לכותל המערבי, בימי חול המועד. דבר זה היה חשוב מאד לרבינו מחמת מצבו הרפואי. בלעדי אותו אישור, היה נמנע ממנו לעלות לרגל לשריד בית מקדשנו. בכל פעם זכר רבינו מיד כשחזר להתקשר ולהודות לו על כך.

בחור שוויצרי הגיע פעם לישיבה, שאלו רבינו לשמו, וכאשר אמר את שמו, קיבלו רבינו במאור פנים ונהגו בו בכבוד מיוחד, כאילו היה יחסן מיוחד. מדוע רבינו כה כבדו? התברר שבאחת הפעמים שרבינו היה בשוויץ למען הישיבה, היה הנהג, שרגיל להסיעו, עסוק באותו יום, וביקש מאביו של אותו בחור שימלא את מקומו, כטובה לאותו נהג. דבר זה גרם לרבינו לנהוג בבנו כבוד מיוחד ולבקש ממנו שלא ישכח למסור לאביו יישר כח גדול.

היה מכיר בטובתם של שומעי השיעורים והחבורות. לא אחת הודה לבני החבורות שבאים לשמוע, ואמר להם: "הרי בזכותכם יש לי 'מחייב' לחדש ולהכין". נכנס בחור להזמינו לשמחת נישואיו, אומר לו רבינו: "בעז"ה אבוא, אני הרי מחוייב לבוא, אתה הרי מגיע לשמוע את החבורה". לא די בכך שרבינו מסר את נפשו למסירת החבורות, הוא הרגיש שהוא מחוייב הכרת טובה לכל אחד מהבחורים שבאים לשמוע אותו. כך ארע גם כשאחד מבני הישיבה נכנס להזמינו לאירוסיו, היתה זו מצידו הזמנה של כבוד, שכן האירוסין התקיימו מחוץ לעיר במוצאי שבת קייצית, לתדהמתו הרבה הופיע רבינו מאוחר מאד בלילה, ואמר לו הרי אני מחוייב הכרת טובה, אתה הרי בא לחבורות.

היה יהודי שלא היה קשור עם רבינו במיוחד, אולם היה שייך למוסד שנסגר, שמאותו מוסד קיבל רבינו טובות. אותו יהודי קיבל הזמנה מבית רבינו לנישואי אחד מבניו, והתפלא, הרי אין לו קשר אישי עם רבינו, וחשב שאולי מדרך כבוד נשלחה לו ההזמנה, או ששמו עדיין לא נשטט מהרשימות. לימים פגשו רבינו ושאלו בחום, אם קיבל, כי הבחין שלא בא. התברר שזכר טובה קטנה שקיבל בעבר

היה לו כח מופלא של שליטה עצמית במקום שבדרך הטבע מתבקשת תגובה. רבני הישיבה ומשגיחיה סיפרו שמידי יום ביומו ראו זאת. פעמים שדיווחו לו על מאן דהו שמתנהג בדרך לא ראויה או בניגוד לכללי הישיבה, או עניינים שונים שנצרכו לטיפולו וכאשר שתק ידעו היטב שזה לא אומר שהענין תם. כשצריך, יכול היה להגיב לאחר כמה ימים או שבועות, ובינתיים לשתוק, ולא לדבר מילה. סיפר אחד החברותות של רבינו, רבי ישראל אריה ברנד: "יום אחד נכנס אחד מהנושאים בעול הישיבה ונאלץ לספר לרבינו על פעולה שפעל מאן דהו, ענין שגבל בחוצפה אישית כלפי רבינו. תגובת רבינו הסתכמה בחיוך רחב. כששאל הלה מה צריכה להיות תגובת הישיבה, חיך רבינו שוב את חיוכו הרחב, ולא הוציא הגה מפיו.

סיפור מופלא סיפר אחד מראשי מוסדות הישיבה בארץ, היתה תקופה שהישיבה נזקקה לטובה מיהודי מסויים, טובה שלא הצריכה עבורו מאמץ רב, שעבור אותו מוסד היתה זו טובה שנצרכו לה מאד. אותו יהודי לא הסכים לעשותה. כעבור תקופה בא אותו יהודי לבקש בקשה, לא בקשה אישית אלא ציבורית, שבעצם בקשתה היה מונח בזיון עבור הישיבה. חברי ההנהלה רצו להעיר לאותו יהודי, שלא רק שאינו עושה מה שנתבקש ממנו, הוא עוד מבקש בקשות מבוזות. אולם רבינו אמר להם, הניחו לי, אני אדבר איתו. הוא קיבלו במאור פנים, כיבד אותו לשתות, ולגופה של בקשה ענה בעדינות שלא ניתן להענות לה.

שתיקתו, ומילותיו המדודות הביאו לו רווח עצום נוסף. בזכות שתיקתו הצליח לענות להמונים מבני הישיבה ומחוצה לה שפקדו את ביתו לשאלות, עצות וברכות. היו ימים שמאות פקדו את הבית ורבינו היה שומע כל אחד ועונה בקצרה, עד ששעה הספיקה לכשישים אנשים. התשובה היתה במילים קצרות. לכן הספיק הרבה. לכן גם הספיק ללמוד כל כך הרבה, כי מעולם לא האריך בשיחה. (מתוך הספר 'בכל נפשך')

אחת. אומר מקורבו ויד ימינו הג"ר מנחם זרצקי: "אף פעם לא ראו אצלו עצלות ולא נשמעו מפיו המילים: "אין לי כח", אולם כשהיה מתבקש לעשות פעולה שקשורה ולו בקשר עקיף למחלוקת או לפגיעה במאן דהו, כל שכן באחד מגדולי ישראל, אז היה אומר שאין לו כח. לא היה מסביר מדוע אינו יכול לבוא או לפעול, רק היה בורח מהענין והיו אלו הפעמים הבודדות בהם התבטא שאין לו כח".

כח השתיקה

"רחל תפסה פלך שתיקה ועמדו כל בניה בעלי מסטירין - ישפה בנימין" יש פה יודע במכירתו של יוסף ואינו מגיד". שאול - "ואת דבר המלוכה לא הגיד לו". אסתר, "אין אסתר מגדת מולדתה ואת עמה". (בראשית רבה עא.ה) גילו לנו חז"ל שבזכות התפיסה ב"פלך שתיקה" תפיסה הנובעת ממידת הענווה והצניעות, זכתה רחל להנחיל מלכות לבני בניה.

רבינו תפס בפלך השתיקה באופן מעורר השתאות. לא ניתן היה לשמוע ממנו את דעתו בנושאים השנויים במחלוקת, כי ברח מהם כמטחווי קשת ולא הסכים להדרש אליהם, גם כשבער לו לומר דבר מה, שמר את הדבר בליבו ולא הוציא.

סיפור מופלא סיפר אחד מבני הישיבה. פעם הוא סיפר לרבינו שהיה לו חלק בסיוע ליהודי מסויים מארה"ב, שעשה פרויקט על ההיסטוריה של ישיבת מיר מהעבר ועד ההווה. רבינו התעניין, חיך את חיוכו הטוב, שהשאר טעם טוב בלב האברך והוא יצא ממנו בתחושה נפלאה. כעבור כמה שבועות התברר לו שרבינו לא עודכן מראש על פרויקט זה ודעתו לא היתה נוחה ממנו. התברר שכאשר ביקר האברך אצל רבינו הכיר היטב את הנושא, במקום לומר לאברך: "אמור לשולחך שפעם הבאה שיבקשו רשות", או עכ"פ להזכיר זאת, העדיף לשתוק, לעשות עצמו כאילו אינו מכיר את הענין ובלבד שלא לגרום לאותו אברך אי נעימות, על שסייע לענין שהישיבה לא מרוצה ממנו.

**"הייתי במכירת חמץ אצל מרן הגר"נ שליט"א,
כשהגיע יהודי והביא חבילה עם ביסקוויטים
ובשעת המכירה שם אותם על השולחן של הרב, וכל
השולחן התמלא באבקת ביסקוויטים... היה מחזה
לראות את השלווה של הרב"**

הגאון רבי משה שטיין מדייני ביה"ד של בעל ה'שבט הלוי', בראיון מיוחד על מכירת החמץ עם מרן הרב שך, והתקנות של בעל ה'שבט הלוי'



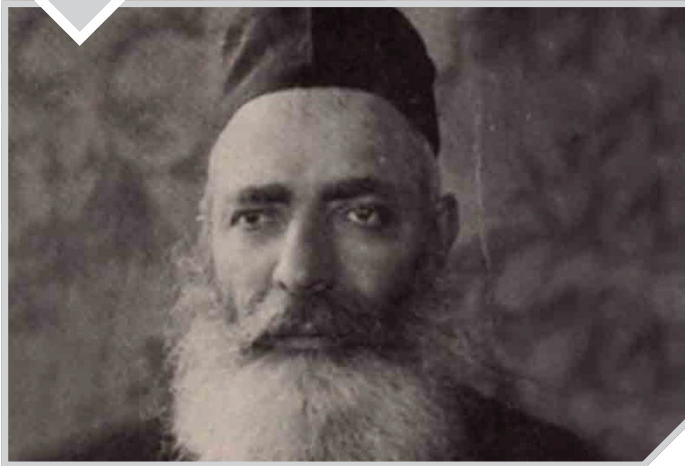
לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000

ביום הדרשה, העיירה כולה לבשה חג. בית המדרש נוקה, החצר שסביבו גם הוא הוברק לקראת בואו של האורח הנכבד, ועוד טרם השעה היעודה בית המדרש נתמלא מפה לפה, ועל החלונות צבאו המונים שצר היה המקום מלהכילם

כשאנשי העיירה ברחו מבית המדרש באמצע השיחה של רבי ירוחם

הרב ישראל ליוש

"הַחֶדֶשׁ הָיָה לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים" (פרשת החודש)



בשבת זו נפרד מחודש אדר ונחוג את ראש חודש ניסן. מלבד העובדה שבחודש אדר חל יום הפורים, הוא גם החודש שלפני ניסן, ובחודש זה אנו כבר מתחילים ללמוד את הלכות הפסח, כפי שנפסק 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום'. רבו הדרשות המבארות את הקשר בין החודשים, במאמרינו זה ננסה לסכם את חלקן.

בשנה ישנן שתי מערכות, האחת היא מערכת 'אלול ותשרי', והשנייה היא מערכת 'אדר וניסן'. במערכת הראשונה אנו עוסקים ב'תשובה מיראה'. ימי המשפט מעוררים בנו יראת ה', לב מי לא יחדל ולא ירעד מאימת הדין, וכבר ארבעים יום קודם לכן, בחודש אלול, אנו מתחילים לשוב בתשובה.

המערכת השנייה הינה מערכת של 'תשובה מאהבה' שמתחילה בחודש אדר, בו קיבלו שוב את התורה מרצון, ופסגתה בחודש ניסן בו יצאו עם ישראל לחרות, ו'אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה'. אך לתחושת 'חרות' זו, לא יוכלו להגיע אם לא קיבלו קודם לכן את התורה באהבה וברצון, כי מי שהתורה כפויה אצלו, לעולם לא יחוש 'בן חורין' כשיעסוק בה.

מהות ההבדל בין שתי מערכות אלו - אומר הגה"ק רבי פנחס מנחם אלתר מגור זצ"ל - נעוץ בדברי התוס' (ר"ה כז א) שרבי אליעזר ורבי יהושע לא נחלקו אם בתשרי נברא העולם או בניסן, אלא אלו ואלו דברי אלוקים חיים, כי בתשרי עלה במחשבתו לברוא את העולם, ולמעשה לא נברא עד ניסן.

במדרש רבה מבואר שבתחילה עלה במחשבתו לברוא את העולם במידת הדין, אך ראה שאין העולם מתקיים, שיתף את מידת הרחמים. עולה מזה שחודש תשרי, חודש המחשבה, הוא חודש ששולט בו מידת הדין, ומכאן ל'תשובה מיראה' שאנו עושים בחודש אלול הקודם לו. אבל חודש ניסן, חודש הבריאה, הוא חודש בו התעוררה מידת הרחמים, ומכאן לאהבה שמתעצמת בחודש אדר, בו קבלו ישראל שוב את התורה מרצון, ובזכות זה חשים בניסן את ה'חרות' בעסק התורה. אך כדי להרגיש באמת 'בני חורין' בקיום המצוות, ולא להרגיש כבולים כמי שעול על צווארנו, נעזר במעשה שמובא בספר 'ילקוט לקח טוב' אודות משגיח ישיבת 'מיר' הגאון רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל.

פעם נזדמן המשגיח ר' ירוחם לאחת העיירות, בני המקום שמחו מאוד בהופעת המשגיח בעיירתם, לכבוד היה להם ביקורו, והשתוקקו לשמוע ממנו דברי תורה. ר' שרגא - דמות מוכרת בעיירה, ניגש למשגיח וביקש ממנו בשמם של בני העיירה שידרוש בפניהם דברי מוסר והתעוררות. אמנם בני העיירה אינם תלמידי חכמים - אמר ר' שרגא למשגיח - אבל הם יהודים יראים ושלמים, ובוודאי ישמחו שהרב יחזק אותם בעבודת ה'.

קשה היה למשגיח להיענות לבקשתם, כי בעיניו 'שיחה' איננה 'דרשה' שאמורה להנעים את אוזן השומעים ולהעביר את זמנם בנעימות, שיחה של המשגיח היא שיחה מוסרית שעשויה לייסר את השומעים, אך המשגיח לא יכול היה לסרב לבקשתם, ידע הוא כמה עגמת נפש הוא יגרום בכך לר' שרגא ולשולחיו, ולבסוף נענה לבקשתם.

ביום הדרשה, העיירה כולה לבשה חג. בית המדרש נוקה, החצר שסביבו גם הוא הוברק לקראת בואו של האורח הנכבד, ועוד טרם השעה היעודה המדרש נתמלא מפה לפה, ועל החלונות צבאו המונים שצר היה המקום מלהכילם.

דרשה חוצבת להבות נאם רבי ירוחם בפני בני העיירה, מעומק לבו הטהור הטיח בפניהם את כל אשר היה על לבו על מצבה הרוחני של העיירה, ולא בחל בנימה של תוכחה ותביעה. הדברים לא ממש ערבו על שומעיהם, הם אמנם לא ציפו לשמוע מהרב שירות ותשבחות, אבל הנימה החריפה של דבריו היתה עבורם קשה מנשוא. אט אט החל הקהל להתפזר מבלי לחכות לסוף הדרשה. וכשפגשו את ר' שרגא הטיחו בפניו כי נאום מסוג זה מתאים לתלמידי ישיבת מיר, לנו הוא

"עם דבקות במטרה ועקשנות נכונה - כך תצליחו גם אתם להבחין בפעם אחת על 2400 דף ש"ס גמרא"

הרה"ג ר' שמואל וייסבלום שליט"א, מחשובי חו"ר כולל סערט ויזניץ בחיפה, הזוכה להשתתף במסגרת המבחנים על ה'דף היומי' כבר מעל חמש עשרה שנה משתף בתחושות לקראת המבחן הגדול על כל הש"ס • סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

לא להפסיק לחזור!



הרה"ג ר' שמואל וייסבלום שליט"א בעת עריכת מבחן

לאחרונה הבאנו כמה וכמה שיחות מעניינות ובעיקר מעשיות עם אנשים יקרים, לומדי ה'דף היומי', הנבחנים בכל חודש על החומר. אך לאחר בקשות חוזרות מאת כלל הציבור, ואף מצד נבחנים חשובים שהעידו על התועלת ללמוד ולדעת כיצד מצליחים אחרים במשימה המושלמת (והבלתי מושגת, לרבים מאתנו...) - להבחין על כל הש"ס, פנינו השבוע לשיחה עם אחד מן המשתתפים הותיקים בתכנית 'קניין ש"ס', הרה"ג ר' שמואל וייסבלום שליט"א, מחשובי חו"ר כולל סערט ויזניץ בחיפה, הזוכה להשתתף במסגרת המבחנים על ה'דף היומי' כבר מעל חמש עשרה שנה מעת ייסוד תכנית המבחנים. בתחילת המחזור הקודם זכה והצטרף גם לתכנית 'קניין ש"ס', בה זכה ללמוד ולהתקדם בידיעת הש"ס כולו, כשעוד מעט הוא כבר זוכה להבחין בשנית על כל הש"ס...

לא קל היה לשכנעו לשתף את הציבור בסדר לימודו וכדומה. אם בגלל שהלימוד הרב מביא לענווה, או שפשוט לא תמיד נעים להיחשף לציבור. אך לאחר שהדגשנו באוזניו את התועלת בזיכוי הרבים הגדול, כאשר רבים וטובים מעידים ומגיבים כסדר על התחזקות המיוחדת בלימוד ושינון לצד הצטרפות למבחנים החודשיים אחר קריאת השיחות עם 'אנשי המעלה' הזוכים ללמוד ולדעת את הש"ס. נעתר לבקשתנו בנפש חפצה ובגילוי לב כאומר; כתר תורה מונח, כל הרוצה - יבוא וייטול...

ר' שמואל, ספר לנו בבקשה, כיצד הכל התחיל?

היה זה בדיוק בתקופה שקבעתי לעצמי חברותות ללימוד מסכתות בש"ס. התוודעתי אז לתכנית מבחנים מיוחדת מארגון חדש יחסית בשם 'דרשו', המיוסד לפי סדר ה'דף היומי'. בתחילה הצטרפתי למבחנים החודשיים. בהמשך, אחר דרבון של חברים הצטרפתי גם למבחנים הגדולים המסכמים בתכנית 'קניין ש"ס'...

האם תוכל לשתף אותנו כיצד עושים זאת?

לפני תחילת לימוד הגמרא בפעם הראשונה אני שומע שיעור מהיר של כרבע שעה על הדף, בו אני תופס את מהלך הסוגיא, אחר כך אני לומד באופן רגיל את הדף עד שאני מבינו על בוריו, ואז אני משתדל לשמוע שוב את השיעור הנ"ל, בדרך מהירה על הדף כחזרה וסיכום. יודגש שלפעמים שמיעת השיעורים נעשית גם כניצול הזמנים

בהליכה/נסיעה או בעת עזרה בבית וכדומה. כשהעיקר בשבילי הוא, שאחר שלמדתי לראשונה את הדף בדרך מקוצרת, ולאחר הבנת הדף על בורייה אני יכול בנקל לסכם ולתמצת את הדף בדרך קצרה. וזה לבד מספיק לכם כדי להבחין במבחן החודשי?

"לא". הוא מתחייך. "אין קיצורי דרך! צריך לחזור הרבה והרבה". מטעים הוא כבעל ניסיון. למעשה, חוזר הוא לשאלתנו. "בעבר, העביר לי אחי הרה"ג ר' דוד וייסבלום ראה"כ בקהילתנו הק', שזכה גם הוא להבחין במחזור הקודם, עצה נפלאה המועילה לי עד היום. הרעיון הוא להספיק את החומר החודשי עד השבוע של המבחן, ואז, בתחילת השבוע לחזור שוב בכמה ימים על כל החומר, ואחר כך ביום-יומיים לפני המבחן לעבור שוב על כל החומר".

כבדרך אגב, הוא מציין, שכדי להצליח בזה חייבים 'לחיות' את הלימוד. לממש את הדופק, האם אכן אנו כבר שולטים בחומר, ובאם לא, לחזור שוב. אישית הוא מציין; לא אחת, כשהחומר כבר זורם והלימוד הולך בקלות יחסית, הוא משכים קום ביום המבחן, ובשעתיים-שלוש הוא עובר שוב במהירות על כל החומר. חזרות מהירות אלו מוסיפות הרבה מאוד לסיכום ותמצות החומר למען יעמדו לזיכרון.

איך אתה מתכונן לקראת המבחנים המסכמים?

למבחן המסכם על ה 120 דף אני מתכונן מראש, ומקדיש כשלושה ימים לפני המבחן, בהם אני עובר על כתשעים דפי גמרא, כשישנם עוד שלושים דף עליהם אני חוזר במסגרת הלימוד החודשי, כך

כל כך הרבה שיעורים מעניינים ומגוונים שהתקיימו ביומי דפגרא או בימי חול המועד השתוקקתי ללכת ולשמוע, משתף הוא בחן, אך למעשה ויתרתי עליהם כדי להצליח במשימה העליונה לדעת את הש"ס. כן, ברוך השם, אני כבר זוכה לחתן ילדים, לצד זה יש שמחות במשפחה המורחבת, בכל פעם שזה יוצא בתקופת מבחן צריך לשבת ולתכנן. איך זה מסתדר יחד עם המבחן?! גם כבר היו הרבה אירועים שחפצתי להשתתף בהם, אך די-מהר קלטתי שהפעם זה לא בשבילי. מה לעשות, אי אפשר לרקוד על שתי חתונות. מפטייר הוא בחיך מרוצה.

העקביות העיקרית הנדרשת, הוא חוזר ומדגיש, היא אכן בעיקר במבחנים החודשיים, עוד פחות מהמבחנים הגדולים המסכמים. במבחנים החודשיים, צריך לשים לב ולהתכונן כראוי למבחן ולעשותו, כיוון שאז בעצם לוקחים את ה 30 דף ומכניסים לזיכרון...

איזה טיפים תוכל לייעץ לנו מפרי ניסיוןך העשיר?

א. ללמוד באופן מסודר. אף שלפעמים ישנו לחץ שחייבים להספיק וכו', צריך לזכור ולהקפיד על זה. הלימוד הראשוני צריך להיות לימוד רגוע ומובן, שהלימוד ייצא מסודר וברור בראש. רק אחר כך, אפשר להתקדם.

ב. לסכם הלימוד. בגמר הלימוד כדאי מאוד לסכם את מה שלמדנו, לא להישאר עם דף שלם של; הווא אמינות, קושיות ותירוצים, אלא לסכם הכל באופן מתומצת וקצר.

ג. נסיף על זה את העקביות בלימוד כפי שהזכרנו מקודם, עצם הידיעה שעומדים להיבחן על החומר, מוסיפה ומסייעת רבות שהלימוד ייכנס לזיכרון. וכמובן, לא לשכוח להתפלל כסדר לנותן התורה. ובעזר השם יתברך נזכה כולנו, כל אחד בדרכו, להצלחה גדולה.

לשליחת תגובות לכותב המאמר, כתבו ל:
a0533185209@gmail.com

שברוך השם בהחלט אפשר לומר שהמבחן משמש ומדרבן אותנו לעבור שוב על כל החומר ואף לסכם את זה בכתב (בשעת המבחן) למען יעמוד הלימוד לזיכרון...

אחר כך מגיע המבחן המסכם החצי שנתי, בו נבחנו שוב על כל החומר מתחילת מחזור הדף היומי. לרבים מהנבחנים ישנן תכניות לימוד וחזרות מעניינות כפי שהתפרסם בעבר במסגרת הראיונות המיוחדים. אך אישית, יש לי עוד מחויבויות לימודיות, כך שלעת עתה אני לא מצליח לחזור שוב על כל החומר. מאידך, אני בודק ובוחר באלו מסכתות אני צריך ריענון והתחדשות ועליהן אני עורך חזרה מהירה.

"בימים אלו", הוא משתף אותנו, "לקראת המבחן הגדול שיערך מיד אחר פסח, אני עובר על מסכת בבא בתרא. לעתים", הוא מציין נקודה מעניינת, "דווקא המסכתות אותם למדנו, אך בשנה האחרונה נצרכים לשינון וחזרה הרבה יותר מן המסכתות מתחילת הש"ס, אותן למדנו לפני כמה שנים, כיוון שעליהן כבר חזרנו הרבה פעמים במשך כל המבחנים..."

אחר הפסח אתה עומד להבחן בפעם אחת מעל 2400 דף? התקלנו אותו בשאלת השאלות.

"האמת חייבת להיאמר", מטעים הוא בנעימות, "במסגרת סיום לנבחני תכנית 'קניין ש"ס' במחזור הקודם התבטא הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר שהוא רואה לנגד עיניו "מאות עקשנים" וברור שזו המציאות. כדי להצליח בכזו תכנית, צריך להיות עקשן לא קטן ובעיקר עקבי, בלא וויתורים וכדומה".

"המעוניין באמת להצליח", מגלה הוא סודות מן החדר, "צריך לוותר על הרבה-הרבה דברים. בראש ובראשונה זה דורש הרבה ויתור מצד הבית, אחר כל הלימוד היומיומי בקביעות ללא פשרות, מגיע שבוע של מבחן עם מין מתח (סמוי או גלוי) המדרבן לשנן ולחזור כדי להצליח. אך עיקר הוויתור, מציין הוא בגילוי לב, נדרש מהלומד עצמו גם ברוחניות וגם בגשמיות;

פעם הציע חוקר אחד לפני רבינו עצה שטיכס, על ידי שיבדקו חכמי המדע מהו שיעור הזמן עד שמחמצת העיסה, והשיב רבינו, שחז"ל ברוח קדשם, קבעו בדיוק מהו שיעור החימוץ שאותו אסרה תורה, ודבר זה אי אפשר לעמוד עליו בחקר אנוש כלל וכלל

לקט בענייני ההכנה לפסח ממרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל



לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000



18 ש"ח ורהמתם

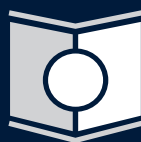
יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

פסח בפתח וזה הזמן להתחדש במתנה יחודית, סדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ו'קרא א'-פסח

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו מתנות:

סט הספרים המבוקשים 'משנה בררה' מהדורת 'דרשו' וספר 'לקראת שבת' ו'קרא-פסח. ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח.

להצטרפות וקבלת המתנות:



Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה



נות בדרר

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות



ס'ט 'משנה ברורה' 'דרשו'

ספר 'לקראת שבת' - ויקרא א', פסח

2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 25 - המתנה בשווי 538 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

ממש מאחורי הרכב, המתינו לו שלושה גברתנים, שמזמן שמו עליו עין. הם זינקו עליו בהפתעה מוחלטת, טפחו בעוצמה על כתפו, וצווחו לעברו באנגלית: 'אתה רוצה לתת לנו את הכסף בחיים או לאחר המוות? באיזה דרך אתה בוחר?' - שאלוהו בשאגות אימים...

8 מילים שהצילו חיים



הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו" (ויקרא י"ד, ב')

עולם שלם של מחקרים ושאיפות, זכויות ומאמצים, נסוב סביב צמד המילים: 'הצלת חיים'. אנשי המחקר עוסקים בנושא זה בתמידות, מנסים למצוא דרך להחיש מזור לחולה או לסייע לאדם הנתון בסכנה. בכל רגע נתון, רבבות אנשים בכל רחבי תבל עומדים קשובים ודרוכים להציל חיים, מיליוני בני אדם משקיעים בהצלת חיים את מירב ומיטב שעותיהם בהתנדבות מלאה.

כולם מבינים שהצלת חיים זו המשימה הראשונה והחשובה ביותר במעלה, ולכן מתמסרים למטרה החשובה הזו. כולנו מוכנים להקדיש את מירב ומיטב שעותינו וכספנו, כדי ליזכות להציל חיים. כי כשאדם מציל חיים - הוא זוכה שכל הפירות וההצלחות של האדם שהציל נזקפים לזכותו, ואין פלא כי הוא מתמלא באינסוף אושר וסיפוק:

'הנה, זכיתי להציל חיים, זכיתי לבנות חייו של אדם!'

אך לא כולם בעלי יכולת ליזכות זו. יש מאיתנו שאין להם את הפנאי, יש שאינם מסוגלים לחזות במחזות קשים, ויש שאין להם יכולת כספית. עדיין נותרת השאיפה ליזכות להציל חיים, אלא שלא ברור כיצד ניתן לעשות זאת. האמנם? האם גם אדם שאין לו כל הכשרה או ידע, יכולת כספית או זמן פנוי, יכול ליזכות להציל חיים?

התשובה היא כן. גם אדם נטול כל יכולות והכשרה, יכול להציל חיים. עני כעשיר, מוכשר כאינו מוכשר, ילד כזקן - כל אחד מאיתנו יכול להציל את חיי הזולת, וזה אפילו די פשוט:

כולנו קיבלנו פה. פה, אותה כלי מדהים עמו אנו אוכלים ובו אנו מדברים, הוא הכלי הטוב בעולם להציל חיים. הפה הוא מתנה שמימית, בעזרתו נוכל להציל חיים, כפשוטו ממש. כיצד?

אנשים בכל גיל, בכל מעמד ובכל מצב, זקוקים למילה טובה כאויר לנשימה. מילה טובה מחיה נפש, ולא משנה בכלל אם היא ניתנת לראש ישיבה או לרב נערץ, למוכר בחנות, לנהג אוטובוס או לעובר אורח ברחוב. תלמיד צעיר כמו פנסינור ותיק, מליונר גדול כמו עני ומך, אדם משכיל כמו בור ועם הארץ, כולם כ-ו-ל-ם זקוקים למילה טובה, שמחיה את נפשם!

מילה טובה היא כמו חמצן. נותנת כוחות, מעניקה עוצמות. כשם שבלי חמצן אי אפשר לחיות, כך אדם לא ישרוד בלי מילה טובה. אדם שנותנים לו מילה טובה - מרגיש מוערך, זה נוסך בו כוחות

חדשים, הוא מרגיש 'שווה', כדאי לו להשקיע, להתפתח, להמריא. אדם שמתאמץ, עובד, טורח, ולא זוכה במילה טובה של פרגון והערכה - חש שכל מאמציו לשווא, זה מוציא לו את הרוח ממפרשי ההתפתחות, ופשוט חונק לו את חמצן הרצון לפעול ולצמוח!

את המילה הטובה הזו, כל אחד מאיתנו יכול לתת. זה כל כך פשוט, לא עולה כסף ולא כרוך בזמן, לא דורש הכשרה ולא מצריך מאמץ. פשוט לומר מילה טובה, להעניק משפט מפרגן, לתת מחמאה, לחייך בהערכה! הדבר היחיד שצריך, זה להתבונן לרגע איזו מילה תעודד את רוחו של הזולת, איזה משפט יעניק לו את תחושת ההערכה, שחושבים עליו, שמעריכים אותו באמת, שמוקירים את פעולותיו ומשבחים אותו על כך!

לא צריך לעבור בשביל זה קורס מקצועי, לא צריך ללמוד את הענף. כל כך פשוט לחשוב: לו היינו במקומו של הזולת, מה היינו רוצים לשמוע, ולהשמיע את המילים הללו מכל הלב. לו היינו הבן ששב הביתה עם המבחן, לו היינו האשה שטרחה לבשל ולערוך ארוחה, לו היינו החברותא שהכין את החומר, לו היינו עוזרת הבית שניקתה, לו היינו נהג האוטובוס שהגיע - מה היינו רוצים לשמוע? איזה פידבק היינו שמחים לקבל?

הבה ניתן אותו, עם כל הלב, עם חיוך, עם כל העוצמה ואפשר אפילו עם גוזמא קטנה. זו הצלת חיים בהידור!

בפרשת השבוע אנו לומדים על משמעות כח הפה והשלכותיו. הבה ניקח את תמורה האזהרה הזו לכיוון חיובי, הבה נאמץ הרגל להחיות

נפשות בעזרת הפה. הבה נתרגל להביט סביבנו, ולהעניק מילה טובה לכולם. עם כל הלב, עם כל הנשמה, להחיות במילה אחת נפש כל חי!

8 מילים שהצילו חיים

לונדון הגדולה, שכונת 'סטמפורד היל', 11:30 בלילה. העיר הפעילה והשוקקת חיים נכנסת אט אט לתרדמת הלילה, גם סביבת בית הכנסת שקטה. במנין חצות האחרון התפלל ר' יצחק - מנכבדי הקהילה וגביריה, לאחר התפילה השתהה קלות, ויצא לעבר רכבו ההדור הממתין בחניון האחורי.

לגודל ההלם, ממש מאחורי הרכב, המתנינו לו שלושה גברתנים בריאי בשר וגבוהי קומה, שמזמן שמו עליו עין. הם זינקו עליו בהפתעה מוחלטת, טפחו בעוצמה על כתפו, וצווחו לעברו באנגלית: 'אתה רוצה לתת לנו את הכסף בחיים או לאחר המוות? באיזה דרך אתה בוחר?' - שאלוהו בשאגות אימים...

ר' יצחק עמד נדהם, המום, מבולבל, ובעיקר - לפתה אותו חרדה עצומה. הוא רואה את המוות מול עיניו, וככל שהוא מביט לצדדים - אין נפש חיה בסביבה, איש לא ישמע גם אם יצעק. בלית ברירה הוא מתחיל לחשב את חשבון נפשו, יודע שרק יד שמימית יכולה להציל את חייו, בדרך הטבע - אבד כל סיכוי...

הוא נושא עיניים מתחננות לשמים, ובשבריר שניה מנסה לא לאבד את העשתונות. בקול הרגוע ביותר שהוא מצליח לגייס, פונה הוא לראש החבורה: 'אמור לי, אתה נראה אדם הגון, לא אחד שירצח סתם באמצע הלילה. תגיד לי בשביל מה אתה צריך כסף וכמה אתה צריך, ואתן לך ככל שתבקש...'

הגברתן הגבוה נראה מופתע, הוא ציפה לצעקות או אובדן עשתונות, בהלה או בריחה. ולפתע - הנשדד מתחיל לשוחח עמו... הוא מיהר להגיב בצחוק פרוע: 'אני רוצה לשתות, ונגמר לי הכסף. אני צריך כסף, צריך בקבוק!', 'אם זו הבעיה' - החזיר ר' יצחק - 'בוא ואפתור לך אותה. כמה עולה בקבוק?'

'5 יורו', הגיב הגוי, ור' יצחק השיבו: 'אני נותן לך 10. סגרנו? אדם הגון כמוך, למה לו להסתבך ברצח? קח כסף, תשתה כאוות נפשך!' - הושיט לו ר' יצחק שטר של 10 יורו, והגוי, פשוט כך, לקח והלך, כשמאחוריו פוסעים שני חבריו...

ר' יצחק נשא עיניים לשמים, במבט מודה ומוקיר. חסד הבורא לא עזבו, הן עתה ראה בעיניו נס גלוי... הוא התניע את רכבו בידיים רועדות, ובמשך דקות ארוכות עוד רטט לבו. בקושי רב הצליח ר' יצחק לעצום עין באותו לילה, כשלבסוף מיטלטל בין רגשות הפחד והאימה, לרגשות ההודאה לנוכח הנס...

כמדי יום, ב-5:15 בבוקר, כבר צלצל השעון להחישו למנין הנץ החמה. עיניו היו טרוטות מעייפות, רושם האירוע המבעית טרם חלף ממנו, אך הוא מיהר לבית הכנסת לתפילת שחרית. הוא שב והחנה את רכבו ממש סמוך למקום ההתרחשות אמש, וכשהוא צועד לעבר בית הכנסת - גילה לחרדתו את אותו גברתן גבוה, עומד וממתין לו שוב...

לרגע שבה החרדה ולפתה את לבו, 'מי יודע מה יהיה עכשיו' - הררה

בבעתה, והחל לוחש 'שמע ישראל' במתח גואה... אלא שלנגד עיניו המופתעות, ניגש אליו הגברתן והושיט לו 5 יורו, באומרו: 'אמרתי לך אתמול לתת לי 5 יורו, כדמי עלות בקבוק' - הסביר כמתנצל, אבל נתת לי 10 יורו. מגיעים לך 5 יורו עודף...'

ר' יצחק עמד מופתע, המום, הלום רעם. לכוז התפתחות לא ציפה... שהשודד מאמש יבוא להשיב לו כסף?! האם זה סרט אימה או התרחשות דמיונית? כיצד זה יתכן?! לאחר רגע התאושש ר' יצחק מההלם והאלם שאחזו בו, ניגש לגוי ולחץ את ידו.

'איננו מכירים משום מקום', פתח ר' יצחק, 'ובכל זאת נפגשנו פעמיים בשש השעות האחרונות. בפעמיים הללו היתה נפשי נתונה בידך, בפעם הראשונה אימת ליטול אותה ממני ובפעם השנייה אתה מחזיר לי כסף. אני מבולבל לחלוטין, אתה צוחק עלי? אתה רציני? למה כוונותיך? מה הולך פה?'

הגבוה צחק שוב, והשיב בפשטות: 'תראה, אני סטודנט באוניברסיטה, ואם לומר זאת בעדינות - לא כל כך הולך לי בלימודים, אני יותר מדי נחשל ונכשל, וכל סביבתי בזה לי על כך. המצב הוביל לכך שהתמכרתי לטיפה המרה, כל ערב אני צריך את הבקבוק שישכיח ממני את תלאות חיי וכשלונותי הרצופים, אלא שכמה צפוי - גם להשיג את המימון לזה קשה לי...'

'בלית ברירה', נאנח לרגע, 'אימצתי את דרך השוד. כל ערב אני תופס קרבן ומוציא ממנו כסף, לפעמים באיזמים, לפעמים במכות, בכל דרך אפשרית. הרי מישהו צריך לממן את הבקבוק שלי, לא? אמש זה היה אתה, והאמן לי שברגע אחד הייתי יכול לסיים את חיך, ולצאת עם הכסף שבארנקך העמוס... אלא שאז שמעתי פתאום משהו שלא שמעתי מעולם, וכך אמרת לי, מילים שנכנסו בלבי בעוצמה רבה:

'אתה נראה לי אדם הגון, לא מתאים לך...'

שנים אני מחכה שמישהו יגיד לי מילים כאלו, שנים! כל היום אני שומע כמה אני לא יוצלח, לא מוכשר, לא הגון, לא ישר, חסר סיכוי, פושע נתעב. פתאום, באמצע הלילה, סתם מישהו, שדוד פוטנציאלי, בא ואומר לי שאני אדם הגון? שמעשים מזוויעים לא מתאימים לי? אתה יודע מה עשית לי באותו רגע, בשמונה המילים הללו?'

לראשונה, החיך הגדול שלו נעלם, נימת עצב השתררה בקולו, ועיניו לבשו לחלוחית אנושית: 'באותו רגע החלטתי לא לנגוע בך לרעה. לקחתי את 10 היורו והלכתי לדרכי, ולאחר שקניתי את הבקבוק ונתרתי לי 5 יורו - החלטתי להשיבם אליך. מי שנתן לי מילה טובה שהחיייתה את נפשי - אינני יכול להזיק ולהרע לו. לו היה בידי להשיב לך את חמשת היורו האחרים - גם אותם הייתי מחזיר לך!'

הגברתן מחה דמעה לא אופיינית, נשא רגליו והלך. רק ר' יצחק נותר עומד המום, מסומר למקומו. הוא צבט את עצמו להאמין שאינו הוזה, וכששב לבית הכנסת סיפר את סיפור הצלת חייו, ואחד מחברי בית הכנסת סיפרו למשפיע הגה"צ רבי אהרן טוסיג שליט"א, ממנו שמענו את הסיפור כולו.

מדהים! לא ייאמן מה יכולות כמה מילים לעשות, איזה שינויים הם יכולים לחולל. ר' יצחק אפילו לא הרגיש שהוא עושה משהו מיוחד,

הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, באירוע סיום מסכת חולין של דרשו בטבריה: "אנחנו מודים לאלו שמנסים לרדוף את התורה בטבריה! בזכותם נוספים עכשיו שיעורים חדשים בדף היומי, וטבריה הרוחנית מתחזקת. אבל אנחנו קוראים להם: בואו, טעמו את דבר השם!"

במסגרת המעמד הוענקו מלגות פתיחה מיוחדות, להקמת עשרות שיעורים חדשים בדף היומי בבלי בכל רחבי העיר וטבריה. כמו כן, זכו תושבי העיר לכניסה מיידית למסלול המלגות במסגרת מבחני 'דרשו'



ולמקיימים דבר ד' בעיר טבריה שבה חיו וטמונים מצוקי ארץ והתנאים הקדושים.

סניף 'דרשו' בטבריה זכה לעדנה בשנתיים האחרונות, עם ייסודם של שיעורים רבים על פי סדר הלימוד של 'הדף היומי בהלכה' אשר נוסד על ידי 'דרשו' בהוראת גדולי ישראל. הסניף המקומי מקיים פעילות ענפה של ריבוי לימוד התורה והקמת ופתיחת עשרות שיעורים במשנה ברורה.

רבני העיר הודו להנהלת 'דרשו' העולמית מקרב לב על היוזמה הברוכה, של עריכת הסיום המרכזי של מסכת 'חולין' ללומדי 'הדף היומי'. "זו העת לריבוי כבוד שמים בעירנו, ולהבאתה של בשורת הלימוד בדף היומי בבלי במסגרת תכניות דרשו, לטבריה, להרבות לימוד התורה וכבוד שמים בעיר זו", אמרו הרבנים שליט"א.

במסגרת המעמד הוענקו מלגות פתיחה מיוחדות להקמת עשרות שיעורים חדשים בדף היומי בבלי בכל רחבי העיר וטבריה. כמו כן זכו תושבי העיר לכניסה מיידית למסלול המלגות במסגרת מבחני 'הדף היומי - בבלי' של 'דרשו', ללא תקופת המתנה וללא הגרלה. כך יתרבה כבוד התורה וכבוד שמים על ידי תושבי העיר ואשר בכוח התורה יזכו לקדש שם שמים.

ב'דרשו' מביעים תקווה ואמונה כי "המאור שבתורה יחזיר למוטב את כל המערערים ח"ו על קיום מצוות התורה, וישיבתם של הקהילות בעיר טבריה, ועל ידי ריבוי כבוד שמים, יזכו לשוב בתשובה שלימה ולעשות רצון בורא עולם".

גדול היה המעמד לכבודה של תורה, בעיר התנאים הקדושים אשר טיהר התנא האלוקי רשב"י: המוני תושבי טבריה השתתפו השבוע (שני) במעמד סיום מסכת 'חולין', במסגרת מחזור הלימוד של הדף היומי, בראשות גדולי הדור שליט"א, רבני העיר, ראשי הכוללים, ראשי הקהילות ואישי הציבור בעיר. זאת, במסגרת יוזמה של המעצמה התורנית 'דרשו', לחזק ולעודד את לומדי התורה ואת כלל ציבור שומרי התורה והמצוות בעיר.

המעמד התקיים באולם 'מופת' ברח' גולני 1 בעיר. בראש קהל המסיימים והחוגגים לכבודה של תורה, עמדו מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א - חבר מועצת גדולי התורה של 'דגל התורה', מרן הגאון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א - חבר מועצת חכמי התורה, והגאון הצדיק רבי יוסף משה דב הלברשטאם שליט"א, ראש ישיבות צאנז ובן כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א.

באירוע הסיום דרש הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א: "אנחנו מודים לאלו שמנסים לרדוף את התורה בטבריה! בזכותם נוספים עכשיו שיעורים חדשים בדף היומי, וטבריה הרוחנית מתחזקת!". הגאון הוסיף וקרא: "אבל אנחנו קוראים להם: בואו, טעמו את דבר השם!".

טבריה נבחרה לעריכת הסיום המרכזי של מסכת 'חולין', במטרה לחזק את קדושת העיר כנגד ניסיונות לקעקע ח"ו את שמירת התורה והמצוות, ולתת כבוד ויקר ללומדי התורה ושומרי מצוותיה,



"הבאתי חבילת עוגיות ובקבוק קולה, לכבוד אירוסיו של 'מוישי' שאותו מעולם לא פגשתי..."

מנהל 'מוקד השיבה' הרה"ג ר' יעקב סירוטה בראיון מיוחד ל'לקראת שבת' • על החתן עלום השם וצוות המשיבים במוקד • על המוקד החדש שייפתח בקרוב ויוקדש לנושא ה'גישמאק בלימוד' • ועל הפריסה ההולכת ומתרחבת בתוככי הישיבות הקדושות

יעקב לוסטיגמן



עם סיום זמן החורף, מתחילים ב'מוקד השיבה' לעשות את הסיכום החצי-שנתי, ולבחון את ההישגים שנרשמו במהלך החודשים החולפים, כמו גם את הנקודות שבהן אפשר להוסיף ולהשתפר לקראת זמן הקיץ.

הרה"ג ר' יעקב סירוטה, מנהל 'מוקד השיבה', מספר בראיון מיוחד ל'לקראת שבת', על החידושים שנוספו במהלך החורף לפעילותו של המוקד, הן במסגרת הפעילות המרכזית של מתן יעוץ ומענה לבחורי הישיבות, והן בזרועות הביצועיות השונות של 'אחינו', הכוללות בין היתר את מחלקת האברכים בישיבות הקדושות, פרויקט החונכים של המוקד, וכן העלונים היוצאים לאור מדי חודש בחודשו.

"בחסדי שמים, אנחנו יכולים לציין בסיפוק, שפעילותו של המוקד הוסיפה והשתדרגה במהלך ה'זמן' החולף", אומר הרב סירוטה, "רשמנו התקדמות בכל הפרמטרים, ואנחנו ממשיכים לשקוד על תוכניות נוספות הן לחיזוק ושדרוג המסגרות הקיימות, והן בפתירת מסגרות חדשות".

נשמח אם תרחיב בנושא זה, אלו חידושים צופן לנו העתיד הקרוב ב'מוקד השיבה'?

"חלק מהתוכניות עדיין בוסריות ומוקדם לדבר עליהן, וחלקן כבר מוכנות ומתעתדות לצאת לפועל בקרוב בעז"ה. כך למשל בכוונתנו לפתוח מוקד חדש ומיוחד לנושא של 'גישמאק בלימוד', אותו נאייש בעז"ה באברכים בני עליה, שבעצמם זכו ל'גישמאק' - מתיקות גדולה בלימוד התורה, והם גם יודעים להעביר את זה הלאה לבחורים המשווים עמם".

למה באמת החלטתם לפתוח מוקד מיוחד לעניין זה? בחורי ישיבות מתמודדים, מטבע הדברים, עם מגוון רחב של בעיות ואולי יש דברים דחופים וחשובים יותר?

"זה נכון שבחורי ישיבות מתמודדים עם מגוון בעיות, וכל הבעיות הללו מטופלות באופן שוטף על ידי 'מוקד השיבה'.

"עם זאת, הניסיון שצברנו עד כה החכים אותנו מאוד, ולמדנו לדעת שגם אם בחור מתמודד עם בעיות אחרות, כשיש לו 'גישמאק' בלימוד התורה, כשהוא נהנה מלימוד של דף גמרא, ההתמודדות שלו היא אחרת.

"אינו דומה בחור המתמודד עם בעיות חברתיות למשל, כשיש לו

'גישמאק' בלימוד או כשאין לו. בחור שיועד ליהנות מדף גמרא, גם אם הוא מרגיש בודד וצריך עזרה וסיוע כדי למצוא את מקומו בחברה, הוא זוכה לבחינה של "זאת נחמתי בעניי".

"על אחת כמה וכמה כשמדובר בבעיות של ירידה ברוחניות וכדו', המאור שבתורה מסייע לו לחזור למוטב, ונותן לו בעצם מעין עוגן רוחני שמאפשר לו להתחזק ולעלות בחזרה על דרך המלך.

"לעומתו, בחור שלא זכה להרגיש את מתיקות ועריבות התורה, מה ימשוך אותו בחזרה לעליה רוחנית? מה יסייע לו להתמודד עם הקשיים והאכזבות שהוא נוחל במישור החברתי, או בכל תחום אחר?

"הבנו שה'גישמאק' הזה בלימוד התורה, הוא בעצם תרופת פלא לכל הבעיות האחרות. אני לא אומר שלא צריך לטפל בבעיות אחרות אם הן קיימות, אבל אם נשווה את תחלואי הנפש לתחלואי הגוף, נוכל לדבר במונחים של מערכת חיסונית. אדם עם מערכת חיסונית חזקה ואיתנה, שלצורך העניין אנחנו ממשילים אותה ל'גישמאק' בלימוד התורה, יוכל להתגבר על כל מחלה ביתר קלות, לעומת אדם שהמערכת החיסונית שלו מוחלשת שכל שפעת קלה עלולה להוריד אותו אלי קבר חלילה וחס. בחור שנהנה מלימוד הגמרא, אנחנו יודעים שהוא כאן, הוא אתנו, הוא יתגבר על כל הבעיות האחרות ויחזור לעצמו במוקדם או במאוחר.

"מה גם, שהנושא הזה של מחסור במתיקות התורה קיים אצל

בחורים רבים, באחוזים גבוהים מאוד. יש לא מעט בחורים שכשהם שומעים את דברי חז"ל על מתיקות התורה, כשהם קוראים את הפסוקים שבהם דוד המלך מתאר את החביבות הגדולה שיש לו בלימוד התורה, הם לא מבינים איך זה קשור אליהם. איך אפשר בכלל ליהנות משיבה ממושכת מול עמודים צפופי טקסט עם מילים קשות ושאלות לא מובנות להם בעומקם. הם בכלל לא מצליחים להתחבר במשך ימים ושעות רבות מדי יום על אותו שור שנגח פרה, כשהפעם האחרונה בה הם ראו שור או פרה היתה כשהם נסעו לרפת בטיול השנתי של כתה ז'...

"אבל צריך לדעת שכל יהודי יכול למצוא את ה'גישמאק' בלימוד. ראינו מקרים של בחורים שלא היו מסוגלים לשבת ליד גמרא יותר משתי דקות רצופות, ואחרי שהם קיבלו הדרכה איך ללמוד ואיך לפתוח סוגיא, הם הפכו למתמידים באופן יוצא דופן, ולא בגלל שמישהו הכריח אותם, אלא כי הם פשוט התחילו לראות בלימוד הגמרא סם חיים כמו שחז"ל מגדירים את התורה הקדושה".

ומה לגבי התוכניות הקיימות? במה בא לידי ביטוי השדרוג שהזכרת קודם?

"קשה לסכם בשיחה קצרה את כל החידושים הרבים, וזה רק ילאה את הקורא אם ניכנס לפרטי פרטים, אבל אפשר לציין בקווים כלליים, שהרחבנו את הפעילות בכל המישורים. לדוגמה העלונוים שאנו מוציאים מדי חודש - הם כלי עוצמתי ויעיל בפני עצמו, ולפעמים הוא יכול לסייע לבחור לא פחות מעצם הפניה למוקד הישיבה ושיחה טלפונית עם המשיבים של המוקד. "דרך העלונוים, שהתרחבו משמעותית, אנחנו מגיעים גם לבחורים שמתביישים להתקשר, או כאלו ש'לא מתאים להם' לעשות זאת. העלונוים הללו מותאמים לקהל היעד, ואנחנו מוציאים אותם בקביעות בשתי מערכות מקבילות, אחת מיועדת לבחורי הישיבות החסידיות ומוכרת כעלון 'מעלה מעלה', והאחרת לבחורי הישיבות הליטאיות והספרדיות, המוכרת כעלון 'הישיבה'".

ו'מוקד הישיבה' עצמו? גם הוא זכה להתחדשות ושדרוג?

"בוודאי. 'מוקד הישיבה' הוא הלב הפועם של כל הסיפור הזה. כל שאר היוזמות הן רק סניפים וענפים שצמחו ממנו. באמצעותו אנחנו מחזיקים את האצבע על הדופק. המשיבים במוקד מעלים בפנינו את הבעיות המרכזיות שהם נתקלים בהן, וכך אנחנו יוצאים עם פרויקטים שונים שנועדו לתת מענה לבעיות הללו.

"מעבר לעובדה שהוספנו מוקדנים, עשינו גם שינויים ארגוניים, התחלנו להקפיד ביתר שאת על ימים קבועים לכל משיב במוקד, כדי שבחור שהתקשר פעם אחת ותפס קשר עם משיב כזה או אחר, ידע מתי הוא יכול למצוא אותו בפעם הבאה כדי להמשיך ולהתייעץ אתו לפי הצורך.

"באופן כללי אנחנו די משתדלים לסגור פינות כבר בשיחה הראשונה. המוקד הזה לא נועד לתת יעוץ נפשי, ואין לנו עניין שבחורים יפתחו תלות במוקד ובמוקדנים. המטרה שלנו היא לעזור לבחורים שנמצאים ברגע של קושי או התלבטות, לעזור

להם להפוך את הקושי לאתגר, ולהמשיך הלאה בכוחות עצמם. אבל לפעמים בחור רוצה לעשות השלמה של השיחה, והוא מעדיף לעשות אותה דווקא עם אותו מוקדן שאיתו הוא דיבר בפעם הקודמת. כשיש ימי פעילות קבועים לכל מוקדן זה הופך את הסיפור הזה לקל ויעיל יותר".

אתם רואים באמת את התועלת שהמוקד הזה מביא לבחורי הישיבות, או שבדרך כלל אתם לא יודעים מה קרה עם הבחור ואם ההתייעצות הזאת באמת עזרה לו?

"המוקד הוא אנונימי לחלוטין. אנחנו לא שואלים את הבחור איך קוראים לו, לא באיזו ישיבה הוא לומד ולא באיזו עיר הוא גר. מטבע הדברים ברוב המקרים אנחנו באמת לא יודעים איך נסגר הסיפור, ונשארים מבחינתנו הרבה מאוד מעגלים לא סגורים.

"אבל במקרים רבים אחרים, הבחורים מרגישים הכרת הטוב ומתקשרים לדווח, לעדכן ולהודות. באחרונה היה לנו מקרה של בחור שהתקשר למוקד, וביקש לדבר עם אחד המשיבים. כשענה לו האברך, הזכיר הבחור שהוא 'מוישי' שהיה מדבר אתו מדי פעם לפני כשנתיים...

"אני רוצה להודות לך', אמר הבחור למוקדן, 'מחר בעז'ה אני אחגוג את אירוסי בשעה טובה. אני עומד להתארס עם בת למשפחה מכובדת מאוד, וזה בעיקר בזכותך'..."

"האברך זכר את הבחור הזה, הוא דיבר אתו שלוש או ארבע פעמים לפני כשנתיים, ועזר לו להתמודד עם קושי חברתי גדול, שגרם לו לירידה משמעותית בלימוד. המוקדן פתח את עיניו, והסביר לו שמבריחה מהקושי הוא לא יתפתח ולא יגיע לשום מקום. תחת זאת הציע לו האברך להתמודד עם האתגר, ולהפוך אותו למקור לצמיחה אישית. דבריו עשו רושם על הבחור שאכן שינה כיוון ומאז הלך והתפתח, בהתאם להנחיה שקיבל מהאברך במספר שיחות טלפוניות. מאז הוא לא חזר אליו, ורק עכשיו הוא סיפר לו שהוא עומד להתארס.

"למחרת הגיע המוקדן למוקד הישיבה, כשהוא מצויד בחבילת עוגות ובקבוק קולה. לנוכח תמיהתם של חבריו המוקדנים - לשמחה מה זו עושה - הוא השיב להם: 'זה לכבוד אירוסיו של 'מוישי' שאותו מעולם לא פגשתי...'. המוקדנים כולם כבר ידעו היטב, שאם הבחור הזה סיפר שקוראים לו מושי, כנראה שקוראים לו 'ברוך' או 'שמחה' או כל שם אחר, כי בדרך כלל הבחורים משנים את שמותיהם, ואנחנו אפילו מעודדים אותם לעשות זאת. חשוב לנו שהם יישארו אנונימיים לחלוטין, וכך הם ירגישו בנוח לדבר בלי לחשוש ובלי לפחד, שאולי זה יגרום להם לנזק או לחוסר נעימות.

"אז נכון, בדרך כלל אנחנו לא יודעים איך הסתיים הסיפור, אבל אנחנו כן יודעים שבמקרים רבים מאוד, הייעוץ הזה והשיחות הללו מאפשרות לבחורים לצאת מהקושי הרגעי, ולהעפיל במשנה מרץ אל פסגת ההצלחה שלהם במימוש העצמי ובטיפוס במעלה ההר, כשכל התכלית היא עבודת הבורא ברוך הוא, שהרי לכך נברא האדם".

וראיתי בפורים משלוח מנות עשוי מחומרי חמץ וסוכר, מרדכי רוכב על הסוס והמן מרכיבו, והשאלה האם להתיר להשהותו בפסח כיון שמייוחד לנוי



האם מותר להשתמש בחמץ כדי לסתום חורים בקיר? יש לדון שהרי מחמת שנעשה חלק מהקיר אינו נחשב חמץ לאכילה, או שבכל זאת אסור בכל יראה

כסא מבצק

הנה דבר זה נפתח בסוגייתנו בחולין דף קכט. שמבואר בברייתא שכופת שאור שיחדה לשיביה בטלה, ופירש"י שבטלה מתורת חמץ ואינו עובר עליה בבל יראה ובל ימצא, ונעשה כלי ומקבלת טומאת מדרס על ידי שהזב יושב עליה, שכלי שאינו מיועד לשיביה אינו נטמא, אבל זו שבטלה מלהיות אוכל ונהפכה לכסא נטמאת בישיבת הזב.

היוצא מזה שאדם הלוקח גוש שאור שנתקשה ומייחד אותו להיות כסא לשבת עליו מותר להשהותו בפסח לפי שיטה זו, [ולהלן יבואר אי"ה להלכה למעשה לגבי חמץ שדוקא אם נתן עליו טיט].

אכן בסוגיא בפסחים דף מה: מבואר שדעת רבי שמעון בן אלעזר שע"י שמייחד את הגוש בצק לשיביה בטל מתורת חמץ, אבל חכמים חולקים עליו ואומרים שרק אם טח פניה בטיט בטלה מאיסור חמץ אבל אם לא טח פניה בטיט לא מספיק יחוד לשיביה לבטלה מתורת חמץ.

ולפי"ז היה נראה לכאורה שהגמרא בחולין מדברת רק לשיטת רבי שמעון בן אלעזר אבל לפי חכמים שחולקים עליו לא יועיל ליחוד לשיביה כדי לקבל טומאת מדרס.

אך מה נעשה שהרמב"ם בהלכות חמץ (פ"ב הט"ו) כתב שצריך שיתן עליה טיט וכדעת חכמים, ואילו לגבי טומאה פסק בהלכות כלים (פכ"ה הי"ב) שאם לקח שאור וייבשו ויחדו לשיביה בטל מתורת אוכל. ומטמאה במדרס, ולא מצאתי מי שעמד בזה, ונראה מוכרח בדעת הרמב"ם ע"פ שיטת המהרש"א בפסחים שם שלגבי לקבל טומאה הכל מודים שמספיק יחוד במחשבה, ונחלקו התנאים האם לדמות חמץ לטומאה שלר"ש בן אלעזר כשם שמקבל טומאה ע"י מחשבה כך בטל ממנו תורת חמץ ביחוד במחשבה ואילו חכמים סברו שאף שמקבל טומאה עדיין אינו יוצא מתורת חמץ עד שיתן עליו טיט ע"ש, ולפי שיטתו דברי הרמב"ם ברורים שלגבי טומאה ע"י יחוד לבד מועיל, ולגבי חמץ צריך שיטיח בטיט.

היוצא להלכה

לפי האמור כאשר החמץ מגולה ויש בו כזית אף שסותם בו חורים וקובע אותו בקיר לא בטל עד שיטיח עליו טיט.

כמה חילוקי דינים

ענה נבאר כמה הלכות בזה. המשנ"ב סי' תמ"ד סעיף ט' ביאר שאף

אם החמץ ראוי לאכילה אם יחדו לשיביה וטח אותו בטיט אינו עובר עליו. עוד כתב שמשמעות רש"י שמספיק שיתן טיט מצד אחד שיושב עליו, אך מלשון השו"ע נראה שצריך שיכסה בטיט מכל צד. דעת הב"ח שאם טח בטיט החמץ מותר שכבר אינו נחשב אוכל אף בלי שיחדו לשיביה, אך המשנ"ב הוכיח מהראשונים שצריך גם יחוד לשיביה וגם טוח בטיט. לפי האמור יוצא שכל החמץ הנמצא בסדקים יש להסירו או לכסותו בטיט.

עוד דנו הפוסקים בחמץ המיועד לנוי או לתמרוקי נשים האם נחשב כמו יחדו לשיביה וטח בטיט בזה שמערב בו חומרים שאינם ראויים למאכל.

משלוח מנות ממעשה המגילה

וראיתי להגר"י זילברשטיין שליט"א שדן במה שכתב החיד"א שראה במסעותיו בהיותו בפורים אצל אחד הגדולים, ששלחו לו עשירי קהילתו משלוח מנות בפורים עשוי מחומרי חמץ וסוכר, מרדכי רוכב על הסוס והמן מרכיבו, ומרדכי למלך ואסתר המלכה, ועוד כהנה דברים מהמגילה מרהיבי עין ביופים, הכל בתוך מסגרת מעשה ידי אמן.

ודן הגר"י זילברשטיין שליט"א אם יש להתיר להשהותו בפסח כיון שמייוחד לנוי ואף עשה לו מסגרת סביב אולי נחשב כמו יחדו לשיביה וטח בטיט, והאריך בזה בספרו הנפלא חשוקי חמץ בבא בתרא.

תיקון טעות

במאמר שפורסם בשבוע פרשת צו בענין צליית כבד תחת כותרת המשנה "מלח בכבד" נשמטו שתי שורות, להלן הנוסח המתוקן:
מלח בכבד

אין ליתן מלח על הכבד לפני הצלייה, רק בשעת הצלייה כאשר הכבד מונח על הרשת של הצלייה מפזרים מלח קצת, המלח הוא עבה מסוג הנקרא בחנויות מלח בשול ולא מלח שולחן.

שטיפת הכבד

יש להדיח את הכבד מהדם שעליו לפני הצלייה אבל אין צריך להשרותו, ולאחר הצלייה אם רוצה לבשלו, כתב הרמ"א סי' ע"ג ס"א שצריך להדיח מן הדם והמלח שעליו, ואם לא הדיחה ובשלה כך מותר.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

כיצד מקיימים סעודת ראש חודש שחל בשבת?

הלכה
במעגל
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנתו ב'מהדורת דרשו'

הוצאות ראש חודש, האם קצובות הן לאדם מראש
השנה או שהן כהוצאות שבת שאינן קצובים?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'



ובגדר 'אין מוזנותיו קצובים' וההבטחה שאין מחסרים מזונותיו על הוצאות שבת ויום טוב, דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק חשמל פי"ט עמ' קפח) שלא נאמרה אלא על קניית דברים שהן לצורך כבוד השבת וימים טובים, אבל על קניית דברים שהם בגדר מותרות, לא נאמרה הבטחה זו.

כיצד מקיימים סעודת ראש חודש שחל בשבת?

כתב המשנה ברורה (סימן תי"ט ס"ק ב) בשם האחרונים שהמדקדקים נוהגים כשחל ראש חודש בחול עושים מאכל אחד יותר מאשר שאר כל הימים לכבוד ראש חודש.

וכשחל ר"ח בשבת, שכבר אוכלים סעודה לכבוד השבת, כיצד יקיימו את העניין של קיום סעודת ראש חודש? במגן אברהם (סימן תי"ט ס"ק א) כתב בשם הרי"ף והרא"ש שראש חודש שחל בשבת, לעשות סעודה באחד בשבת משום שאין ניכר בשבת שעושים משום ראש חודש, והוסיף שהב"ח כתב שלא נהגו כן. עוד כתב המגן אברהם שם: "ונראה לי דיש למשוך סעודה שלישית עד הלילה, ואז יוצא ידי חובת סעודת ראש חודש גם כן", אכן בשעה"צ (ס"ק ד) כתב שבזמננו שבלאו הכי ממשיכים הסעודה שלישית עד הלילה אין בזה היכר.

והמשנ"ב שם כתב, שעושים מאכל אחד יותר ממה שנוהגים לאכול בכל השבתות, כדי שיהיה ניכר כבוד ראש חודש. ובשעה"צ (ס"ק ה) הביא מהסידור יעב"ץ שכתב שלפי דעת הירושלמי, שאם לא עשה מאכל יתר בשבת, יכול לקיים זה במוצאי שבת שירבה בסעודת מלווה מלכה לכבוד ראש חודש.

האם התיבות 'קדשנו במצוותיך וכו'" בתפילת שבת ראש חודש, הושמטו מהדפוס בשוגג?

בנוסח תפילת שבת ראש חודש במוסף, כתב השו"ע (סימן תכה סעי' ג) שיש להזכיר בברכה רביעית שבת וראש חודש וכן לחתום 'מקדש ישראל וראשי חודשים'.

המעניין הוא, שבתפילת מוסף בשבת ראש חודש, הושמטו כמה תיבות שיש בנוסח הקבוע בתפילת שבת, והם 'קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמח נפשנו בישועתך וטהר לבנו לעבודך באמת', ונאמרו כמה טעמים בסיבת הדבר:

בערוך השלחן (ס"ב) כתב שכנראה חסר מהדפוס, שהרי בכל יום טוב שחל בשבת אומרים נוסח זה, וסיים שלכן היה נוהג לאומרה. וכן כתב הרמב"ם (בסדר התפילות, בנוסח הברכה האמצעית) שצריך לומר 'קדשנו במצוותיך וכו'', [וכן מנהג בני ספרד לאומרו].

והגרש"ז אוערברג (הליכות שלמה ראש חודש, פ"א סי"ח וארחות הלכה הע' 61) הורה שהמנהג שלא לאומרו, ואין לשנות מהמקובל. וכן הורה הגרי"ש אלישיב (קובץ מבקשי תורה טז-יז, עמ' תס), והוסיף וביאר, שהנוסח שאומרים 'למחילת חטא ולסליחת עוון' הוא כנגד 'קדשנו במצוותיך', כי על ידי מחילת החטאים וסליחת העוונות מתקדשים במצוות ה', וכן מכוון נוסח זה כנגד 'וטהר לבנו לעבדך באמת'.

הוצאות ראש חודש, האם קצובות הן לאדם מראש השנה או שהן כהוצאות שבת שאינן קצובות?

ידועים דברי הגמרא בביצה (טז, א) שכל מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, חוץ מהוצאות שבת ויום טוב והוצאות בניו לתלמוד תורה, שאם מוסיף מוסיפין לו ואם פוחת פוחתין לו. והביאה המשנ"ב בהלכות שבת (סימן רמ"ב ס"ק ד).

ובגמרא שם לא הזכיר הוצאות ראש חודש יחד עם הוצאות שבת ויום טוב, שאינן קצובות, ואכן בדרכי משה (סימן רמב אות ב) כתב שהאור זרוע (הלכות ראש חודש סי' תנג) הוסיף בשם הירושלמי ומהפסיקתא שגם הוצאות ר"ח בכלל זה, וציין הדרכי משה שגם הטור (סי' תי"ט) הביא את דברי הפסיקתא. וביאר הבית יוסף (סימן תי"ט), שמה שלא הוזכרו בגמ' הוצאות ר"ח, הוא משום שכלולות הן כמה שהזכירה הגמ' הוצאות יום טוב.

וכן הביא המשנ"ב (סימן תי"ט ס"ק א) דברי הגמרא האלו בשם המדרש פסיקתא, ושם הוזכרו ראש חודש וחול המועד יחד עם שבתות וימים טובים שאין מזונותיהן קצובים, ואם מוסיף מוסיפין לו ואם פוחת פוחתין לו.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

גיבור, אתה יהודי. רואים עליך, איזה עוצמות נפש יש לך! - מחמיא לו רבי אריה באהבה אינסופית, ונפרד ממנו בלבביות מרגשת... רבי אריה לא ויתר על המחאה והתוכחה, אך עשה זאת בדרכו המקורית, במילים טובות הפותחות לבבות, באופן שהמיס את לבו. כך זכה רבי אריה לקרב אותו לאביו שבשמים, ולא להרחיקו חלילה! סיפור זה טומן בחובו תגלית מרוממת, איך נוכל להשפיע, לקרב, לחולל שינוי אצל אנשים. דווקא כשהלב שלנו נמשך להטיח ביקורת, להוכיח במילים קשות, להביע תרעומת באופן גלוי, חושף רבי אריה תגלית מחודשת:

ההיפך, בדיוק ההיפך! רק מילים טובות, מחמאות אמיתיות, מילים שכובשות את הלב וקונות שביטה בנשמה. לא צריך מילים חדות ובוטות, מסתבר שאלו לא ישיגו את המטרה הרצויה. מילים טובות הן כלי הרבה יותר חזק, כובש, מרומם, 'לוכד' את השומע דרך ההערכה הנושבת כלפיו, מקבל את הביקורת בתחושה שאומרים לו אותה באכפתיות, באהבה, מתוך דאגה כנה לו ולעתידו!

ותגלית זו, כתובה ונחשפת בספרו של השל"ה הקדוש על הפסוק: 'אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאהבך'. ומבאר השל"ה הקדוש, הדרכה חשובה לאדם שבא להוכיח את זולתו ולהעביר ביקורת: 'אל תוכח' לאדם, באמירתך אליו כי הוא 'לץ' - במילים חריפות ופוגעות, שכן אז 'ישנאך', המטרה שלך לא תושג, הלה רק יתכנס ויתקשח, הביקורת תניב ריחוק ושנאה...

הדרך הנכונה היא: 'הוכח לחכם' - אמור למוכח כמה הוא חכם, תן לו מילים טובות, תוכיח אותו באהבה ובמחמאה, ואז תצליח להשפיע עליו 'ויאהבך'... - כי הדרך הטובה ביותר להשפיע על הזולת, לרומם אותו, ואפילו להוכיח אותו, היא דרך מילים טובות, רק מילים טובות! הבה נאמץ את הנוסחה הטובה והמועילה הזו, בינינו לבין חברינו, עם הילדים ועם המשפחה. תמיד נעניק מילים טובות, כשמגיע להם, כשלא מגיע, וגם כשמגיעה ביקורת. כי גם ביקורת, כשהיא ניתנת במילים טובות - היא בונה עולמות, כי זה כוחה של מילה טובה, להחיות אנשים ולבנות את נפשם!

כולנו זקוקים כל כך למילים טובות, הבה נעניק אותן בשפע וברוח לב, מכל הלב!

יתכן אפילו שבאותם רגעי חרדה אפילו לא שם לב אילו מילים יצאו מפיו. אבל המילים הללו היו מילים טובות, ואלו הצילו את חייו והגינו עליו מפני הברנש האלים והמאיים!

כמה מילים שהפילו חיים חדשים בסטודנט האכזר, כמה מילים שהצילו את חייו של ר' יצחק. כי כמה מילים יכולות לחולל שינוי, לבצע מהפך בנפש. ברוב המקרים, לעולם לא נדע, איך המילים שלנו יחוללו שינוי בנפשו של השומע, איזה תמורות הן מחוללות בנפשו, מאיזו דיוטא הן יכולות לרומם ולאלו הישגים הן יכולות להוביל.

כי אדם השומע כמה מילים טובות - חש לפתע מוערך, זה מעניק טעם לחייו, הופך אותו לאיכותי הרבה יותר! הבה ניטיב עם כל אלו שסביבנו, שכולם כולם זקוקים למילה טובה. הבה נעניק אותה מכל הלב, הבה ניתן אותה בשמחה. הבה נציל חיים של אנשים, בפינו ובמילותינו לעשותו!

חוויה מטלטלת במרכז העיר...

פוסע היה הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל ברחובה של עיר בעיצומו של יום השבת, משוחח בדברי תורה עם משגיח ישיבת קמניץ, הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל שחשף את הסיפור שלפנינו. והנה, תוך כדי הילוכם, מבחינים הם ביהודי שאינו שומר תורה ומצוות, הפוסע למול עיניהם, ולא עלינו סיגריה בוערת בפיו בעצם יום השבת, רחמנא ליצלן!

רבי אריה מתקרב אליו, ופונה אליו בחום ובחיוך גדול: 'גוט שאבעס, שבת שלום, שבת בה אין מעשנים' - הוא 'מוחה' בו באהבה אין קץ. אך הלה מתקשח: 'עזוב אותי שבת לא שבת. אדוני, אני גוי, אני רוצה לעשן עכשיו כמו אתמול וכמו מחר. אני גוי ומעשן בשבת!' - מכריז הלה בטון קשוח וקפוא...

'אוי, אח יקר ואהוב שלי! חס וחלילה, אל תדבר כך! אתה יהודי, אתה אח, אתה כמו חלק מהלב שלי!' - 'נוזף' בו רבי אריה באותה אהבת ישראל לזהות שפיעמה בו, והמיסה כל לב. 'תסתכל על עצמך, מבע פניך העדין מסגיר שאתה יהודי, בן אהוב של המלך, אח אהוב שלי!' לפתע נעמד אותו יהודי בהלם. שתיקה קצרה השתררה, והוא שאל את רבי אריה בשקט: 'לכבות, לכבות את הסיגריה?'

'חלילה, שבת, לא מתאים ליהודי כמוך לכבות סיגריות באמצע השבת... תניח בצד וזהו...' - מורה לו רבי אריה ומניח יד רכה על כתפו. והלה, במבוכה ובעיניים לחות, הניח מידיו את הסיגריה בחרטה גמורה, כשרבי אריה טופח על שכמו: 'כל הכבוד, אתה

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

ותחי נפשכם". אם השמיעה טובה - באה ישועה לכל הגוף. אמנם, כל זה בתנאי שאדם שומע ומקבל את הדברים, משיבם אל לבו ומשתדל ליישם בחיי המעשה, ולא שומע ואומר 'תודה רבה, חזק וברוך', והולך הלאה, ממשיך לחיות את חייו כפי שחי אותם עד היום... מספרים שפעם הגיע יהודי, עולה חדש, לארץ ישראל. בשבת קודש טייל ברחובה של עיר, והנה הוא רואה בצד הדרך, בתוך אחת החצרות, עץ תאנים מלא פרות עסיסיים ומתוקים נכנס לחצר, טיפס על העץ, קטף כמה תאנים ואכל להנאתו.

תוך כדי שהיה אוכל עבר במקום יהודי עטוף בטלית שחזר מבית הכנסת. פנה אליו והוכיחו: "רבי יהודי, שבת היום! כלום ידע אתה כמה איסורים הנך עובד כעת? 'זכור את יום השבת לקדשו', 'מחלליה מות יומת', 'כל העושה בו מלאכה יומת'. מלבד חילול שבת הנך עובר גם על איסור גולה, שכן התאנים הללו שייכות לבעל החצר. ובנוסף, אוכל אתה את התאנים מבלי לבדוק אותם מתולעים, ואכילה זו כרוכה בכמה וכמה איסורי תורה..." וכך המשיך להקריא באזניו פסוקים על גבי פסוקים. אותו יהודי ממשיך לאכול בהנאה, ותוך כדי לעיסה מפטיר לעברו: "ברוך ה', כמה נפלא כאן בארץ ישראל, גם אוכלים תאנים, גם שומעים דברי תורה, מקיימים מצוות תלמוד תורה עם מצוות עונג שבת, הכל ביחד..." הוא שומע פסוקים: "מחלליה מות יומת", "לא תגנוב" ואומר: "יפה מאד...". הלזאת יקרא שמיעה!?

שמיעה אמיתית, עליה נאמר: "שמעו ותחי נפשכם", היא שאדם מקבל את מה שהוא שומע, הדברים נכנסים לאזניו ומעוררים אותו. ולא דוקא ששומע ממישהו אחר. גם כאשר הוא עצמו רואה איזה מאמר חז"ל מעורר, הוא לוקח את הדברים ומיחס אותם אליו. מה אני יכול לקבל מזה, במה עלי להשתפר, במה להשתנות. "שמעו ותחי נפשכם", שמיעה כזו אין כמוה, אז באמת, רבותי, בואו ונשמע כולנו יחד. קטעים מתוך 'דורש טוב' פסח

אמר להם: אם יפול אדם מראש הגג כל גופו לוקה, והרופא נכנס אצלו ונותן לו רטיה בראשו, וכן בידי וכן ברגליו ובכל איבריו, נמצא כולו רטיות. אבל אני איני כך, אלא רמ"ח איברים באדם הזה והאוזן אחד מהם, וכל הגוף מלוכלך בעבירות, והאוזן שומעת וכל הגוף מקבל חיים". כאשר, לא עלינו, נופל אדם מראש הגג, הוא סופג חבטות בכל חלקי גופו. שברים בידיים וברגלים, כמה צלעות שבורות, ועוד חבורות ופצעים בכל חלקי גופו. מגיע אמבולנס של טיפול נמרץ, ומבהיל אותו לבית החולים, הישר לחדר הניתוח, שם מתחילים לטפל בכל האיברים הפגועים, לאחות את השברים ולרפא את הפצעים. גבס על יד ימין ועל יד שמאל, על רגל ימין ועל רגל שמאל, כל איבר פגוע מקבל את הטיפול הנדרש לו.

והנה נתאר לעצמנו שיבוא רופא ויטען: "אני יכול לשים גבס על רגל שמאל, ועל ידי זה לרפא את שתי הרגלים, וגם שתי הידיים תתרפאנה" - הלא לשוטה יחשב. יאמרו לו: "האם סנדלר אתה או רופא? אם שמים גבס על רגל שמאל הרי שרגל שמאל תתרפא, אבל איזו שייכות יש לה לידיים? כל איבר בפני עצמו צריך את הטיפול המתאים. אומר הקב"ה לעם ישראל: "אני איני כך, אלא 'כל הגוף מלוכלך בעברות, והאוזן שומעת וכל הגוף מתרפא'".

ידועים דברי רבי חיים ויטאל ב"שערי קדושה", שרמ"ח האיברים הגשמיים שבאדם מלובשים על רמ"ח איברים רוחניים, ועל כן ישתדל האדם לקיים את כל המצוות כולן עד כמה שהוא יכול, כי אם חסרה לו מצוה - הרי זה כמו שחסר לו איבר, רחמנא ליצילן. והרי בגשמיות מבינים אנו שאם חסר לאדם איבר זה אסון, על אחת כמה וכמה ברוחניות, אם חסר איבר, החיסרון יהיה לנצח.

והנה קורה לפעמים שכל גופו של האדם מלוכלך בעברות, כל האברים הרוחניים שבו פגומים, אבל אם האוזן שומעת, אם הוא מקבל דברי תוכחה וכיבושין הנאמרים לו - כל גופו הרוחני מתרפא, שנאמר: "שמעו

המשך מעמוד 13 | הרב ישראל ליוש

היה צריך לדבר אחרת - טענו. לימים הסביר רבי ירוחם את המאורע, ולימד ממנו מוסר השכל לתלמידיו, מה ההבדל בין אנשי העיירה לבין בני הישיבה? הלא בני הישיבה מטים אזנם לשמוע דברי תוכחות קשים מאלו שהשמעת לבני העיירה! וכי ליבם קרוץ מחומר אחר משל בני העיירה? אם כן, מה פשרה של ההתמרמרות שלהם? נבין זאת עפ"י משל: קבוצת חוקרים רכובים על סוסים הגיעו למקום נידח בקצה העולם, במקום זה לא היו מצויים סוסים, ולכן ילידי המקום נדהמו לראות מין בעל חי כזה, חציו התחתון היא חיה מהלכת על ארבע, ולחציו העליון צורת אדם. מה גדלה פליאתם כאשר הרוכב קפץ מן הסוס, הנה הם רואים שהחיה הפלאית הזו מורכבת משני יצורים חיים. גם אנו מורכבים - הסביר רבי ירוחם - משני חלקים, גוף ונשמה, הגוף אינו

היה צריך לדבר אחרת - טענו.

לימים הסביר רבי ירוחם את המאורע, ולימד ממנו מוסר השכל לתלמידיו, מה ההבדל בין אנשי העיירה לבין בני הישיבה? הלא בני הישיבה מטים אזנם לשמוע דברי תוכחות קשים מאלו שהשמעת לבני העיירה! וכי ליבם קרוץ מחומר אחר משל בני העיירה? אם כן, מה פשרה של ההתמרמרות שלהם?

נבין זאת עפ"י משל: קבוצת חוקרים רכובים על סוסים הגיעו למקום נידח בקצה העולם, במקום זה לא היו מצויים סוסים, ולכן ילידי המקום נדהמו לראות מין בעל חי כזה, חציו התחתון היא חיה מהלכת על ארבע, ולחציו העליון צורת אדם. מה גדלה פליאתם כאשר הרוכב קפץ מן הסוס, הנה הם רואים שהחיה הפלאית הזו מורכבת משני יצורים חיים.

גם אנו מורכבים - הסביר רבי ירוחם - משני חלקים, גוף ונשמה, הגוף אינו

לשליחת תגובות לכתוב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לו:
israel.layosh@gmail.com

וחשוב, ששווה לשלם את מחירו הכבד, גם כאן בעולם הזה וגם לעתיד לבוא.

"ברוך שמסר עולמו לשומרים"

- מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל

באחד מכינוסי הרבנים התכופים שהיה מכנס מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, לפעול ולהפעיל פעולות רוחניות שונות שהזמן גרמן, נעמד גאון הדור מרן רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל, בעל ה'אחיעזר' ורבה של וילנא, ופתח בדברי שבח על ה'חפץ חיים'. כה אמר:

חז"ל אומרים במשנה ביומא (א, ז): "בקש כהן גדול להתנמנם, פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה, ומזרזים אותו שלא ישן עד תחילת העבודה במקדש".

"בדורנו", אמר רבי חיים עוזר, "פני הדברים השתנו. כיום פרחי הכהונה הם המבקשים להתנמנם, כל אחד מאיתנו חפץ לשבת בפינתו בשובה ונחת על התורה והעבודה, ואילו הכהן הגדול של דורנו, הוא רבינו ה'חפץ חיים' שליט"א, עומד ומכה עבורנו באצבע צרדה לעורר את כולנו לכל נתנמנם".

הגדרה זו למעשה מקיפה את אופיו ומגוון פעולותיו של ה'חפץ חיים' בכל מהלך חייו. הוא היה המעורר הגדול בכל תחומי החיים, שהתנשא כארי לחזק את ענייני התורה, הדת וההלכה בישראל, ועורר בכל כוחותיו וללא הרף על שמירת התורה בטהרתה וקדושתה. בחיבוריו הרבים הקיף הרבה חולשות אשר בני אדם דשים בעקבן, עליהן שם היצר מבטחיו. עמד בפרץ, גדר גדרים ותיקן סייגים להרחיק ממכשולות מצויות.

אך ודאי יותר מכל, נקשר שמו של ה'חפץ חיים' עם ענין שמירת הלשון. נושא זה היה קרוב אל ליבו עד מאוד, ועבורו הקדיש את מיטב זמנו וכוחותיו. בשנת תרל"ג הוציא לראשונה את חיבורו המפליא 'חפץ חיים' בעילום שם, חיבור שגרם להדים נרחבים והתעוררות גדולה בכל מקום אליו בא. כל העדות והחוגים היו תמימי דעה באשר לנחיצות החיבור, והרבו לזרז את חשיבות העיסוק בו, ומאז צאתו התהווה מהפך של ממש בתודעת הציבור על גודל חומר עוון לשון הרע.

ידידי הגאון רבי ליפא זייצ'יק שליט"א, משגיח רוחני בישיבת קמוניץ לצעירים, מספר כי שמע פעם ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי מה שזכה ה'חפץ חיים' ספרייו התקבלו על לב ההמון בכל תפוצות ישראל באהבה וחביבה יוצאים מגדר הרגיל, לפי שכל עבודתו בכתביתם היתה מתוך כוונה זכה וטהורה להגדיל שם שמים, ובעת שחיברם לא עבר במוחו אף לא הרהור קל, דק שבדק עד אין נבדק, להתגדל ולהתפאר על ידם, ולכן זכה למה שזכה.

במכתבו של ה'חפץ חיים', מחודש אייר תרפ"ו, הוא מעיד על עצמו: "הנה בחסד השם יתברך הגעתי לגבורות, וכמעט כל ימי לא הסחת ידעתי מלהתבונן אודות חלק הדיבור בכללו... והוא כעין הפקר

להרבה מהמונים וחושבים בדעתם כי זה רק מנהג טוב וישר להיזהר מזה, ובאתי לעורר רק לנבונים שבאומה שיש להם ידיעה בתורה, ומכל מקום לא שוו בדעתם איסור זה לאיסור מרק נבילה וטרפיה, שיפעם לו ליבו על זה כמה חודשים".

אולם ה'חפץ חיים' לא היה רק בבחינת 'נאה דורש' אלא גם 'נאה מקיים'. פיו היה זך ונקי, קדוש וטהור. כפי שמעיד בנו הגאון רבי אריה ליב זצ"ל, בחיבורו 'דוגמא מדרכי אבי', כי בכל שבעים השנים שהכיר את אביו, מעולם, אבל מעולם, לא שמע מפיו אף לא מילת גנאי אחת, על שום אדם ובכל מצב שהיה!

ידוע הסיפור, שכאשר פנה ה'חפץ חיים' אל הגאון רבי ברוך מרדכי ליפשיץ זצ"ל, רבה של נובהרדוק, לקבל הסכמה לחיבורו 'חפץ חיים', הוא אמנם הביע קורת רוח רבה מהספר, מעיונו ומהיקפו, ואף הסכים עם ה'חפץ חיים' על הנחיצות הגדולה להוציאו לאור, מכל מקום סירב להעניק הסכמה מיד, וביקש מ'החפץ חיים' שישתהה מעט בביתו.

בזמן זה ביקש הרב ליפשיץ מאחד מבני הבית לפתוח עימו בשיחה, לתהות על קנקנו, לעמוד על טיבו ולבחון אם אכן הוא זהיר בתחום הדיבור, עליו הוא מעורר בחיבורו. השיחה התארכה שעות ארוכות, כמעט יום שלם, נשאו ונתנו עימו בעניינים רבים ושונים בכוונה להכשילו, אך למרות הנסיגנות החוזרים ונשנים לא הצליחו להוציא מפי ה'חפץ חיים' כל מילת גנאי, או אבק לשון הרע ורכילות על שום אדם! מילותיו היו נקיות ומבוררות בקפידה!

לאחר שנוכח רבה של נובהרדוק, כי ה'חפץ חיים' הינו דברן גדול ומעורה בדעת הבריות, ואף על פי כן שולט שליטה מעולה במוצא פיו, נעתר להעניק הסכמה על ספרו.



בשיחתו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, בפני תלמידיו בישיבת 'בית אריה', הוא חשף פעם סיפור מופלא המעיד על זהירותו הגדולה של ה'חפץ חיים' בעוון לשון הרע, לו היה עד בעצמו בשנות עלומו. הסיפור השתמר בזכרונו של אחד השומעים, הרב הגאון רבי אליהו ויספיש שליט"א, והתפרסם בספר הנפלא 'מאיר עיני ישראל' (חלק ב), וכה סיפר:

"באחד הימים בעת שלמדתי בבית הכנסת הגדול, בעיר מולדתי 'אורלא' הרוסית הסמוכה לביאליסטוק, נכנס לפתע ה'חפץ חיים' בכבודו ובעצמו, שהיה מסתובב באותן תקופות בעירות ברחבי רוסיה לצורך מכירת ספריו על שמירת הלשון.

"בבית כנסת זה לוח ה'שויתי' ה' לנגדי תמיד', של עמוד החזן היה מונח צמוד לנרות שדלקו, ולא היתה זכוכית שהבדילה בין הנרות לבין ה'שויתי' - הכתוב על גבי קלף. הפוסקים אסרו לעשות כן, כי מחום האש עלולים להימחק השמות הקדושים הכתובים בקלף ולבוא לידי בזיון, וב'משנה ברורה' (סימן א ס"ק ד) כתב ה'חפץ חיים' במפורש, כי יש למחות ביד העושים כן.

במסגרת רבנותו ופעולותיו הכבירות, היה נוסע מידי פעם בפעם לראדין, ליטול עצה וברכה ממרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, אשר מקיתונו הדל והצנוע בקע אור תורה והוראה לכל תפוצות הגולה.

באחד הביקורים קודם שנפרד ממנו לשוב לביתו בגרמניה, שאל את ה'חפץ חיים': "מידי שבת בשבת אני נושא דרשה קבועה בקהילתי, מה הרבי מורה לדבר בפניהם ולחזקם בשבת הקרובה?"

ה'חפץ חיים' כבר היה אז לעת זקנותו, במעלה גיל הגבורות, ושכב במיטתו חלוש, אך לשמע השאלה סימן באצבעו לרבי אהרן להתקרב אליו, וביקש ממנו לפתוח בידי את פיו הקדוש. רבי אהרן היסס, צמרמורת אחזה בגופו, כיצד יהין לפתוח פה קדוש כשל ה'חפץ חיים'? גם לא הבין למה ירמזון דבריו. אך ה'חפץ חיים' ציווה עליו פעם שניה ושלישית שיפתח את פיו.

בלית ברירה נאלץ רבי אהרן למלא אחר הוראת ה'חפץ חיים' בחלחלה ובידים רפות. משנפתח הפה ראה למול עיניו פה שלם ומתוקן - כשל אדם צעיר, כששתי שורות שיניים צחורות ושלמות להפליא מעטרות את פיו משני צידיו, העליון והתחתון.

"ספור את שיניי", ציוה ה'חפץ חיים', ורבי אהרן מילא אחר ציוויו מתוך אימה ויראה. רבי אהרן ספר ומצא שלושים ושתים שיניים שלמות, מתוקנות ובריאות, שן אחת לא חסרה או פגומה!

לאחר שסיים את המשימה הקשה, ליטף ה'חפץ חיים' את ידו בחום, ואמר לו בחיוך: "שאלת מה לדבר בפני בני קהילתך בשבת הקרובה, הנה תוכל לספר להם שמצאת בראדין יהודי ישיש מאוד, שכל שיניו שלימות ומתוקנות בלי פגעים, והסיבה לכך משום ששמר את פיו כל ימיו מלדבר דברים אסורים, וכיון ששמר בשלימות על הפה שהקדוש ברוך הוא נתן לו, הקדוש ברוך הוא שמר על פיו בשלימות".

כמעין זה, ישנה עדות מעניינת מפי הגאון הצדיק רבי יהודה סגל זצ"ל, ראש ישיבת מנצ'סטר. אשר כידוע זכה לשהות בהיכלו של ה'חפץ חיים' באחת השנים האחרונות, החל מיום הכיפורים ועד לאחר שמחת תורה. הוא נפעם להיווכח כי קולו של ה'חפץ חיים' נותר קול ערב ונעים כשל נער צעיר, למרות זקנותו המופלגת.

לימים הסביר הרב סגל לפני שומעי לקחו, את פשר תופעה מעניינת זו; כל האנשים מתעבה קולם, כיון שהתלכלך פיהם בחטאי דיבור. מה שאין כן נער צעיר שעדיין לא הספיק לחטוא הרבה בפיו ובלשונו, קולו ערב ונעים. אך ה'חפץ חיים' שכל ימיו לא יצא מפיו דבר אסור, וכל ימיו קידש וטיהר את לשונו, קולו נותר ערב ונעים כשל נער צעיר לימים.

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא' פרשת מצורע)

"כאשר ה'חפץ חיים' הבחין בזה, שאל את אחד האנשים שעמדו בקרבתו לפשר הדבר: 'מדוע אין זכוכית על לוח הקלף?'. הלה הצביע בידו על איש אחר שעמד סמוך, ואמר ל'חפץ חיים': 'הנה הוא גבאי בית הכנסת, ואינו רוצה לשים זכוכית'.

"מיד זעק ה'חפץ חיים' בחרדה עצומה: 'לשון הרע! לשון הרע! וכי אני שאלתי מי לא שם את הזכוכית? הלוא רק שאלתי מדוע אין זכוכית', ומיד נמלט מבית הכנסת כל עוד נפשו בו, כנראה כדי שלא יודע לו בהמשך מיהו הגבאי"...

רבי אריה תיאר בשיחתו: "לקול זעקותיו ולמראה הזדעזעותו של ה'חפץ חיים' הייתי בטוח כי נחש הכישוף". והוסיף לומר: "המראה הזה כה השפיע עלי, אף יותר מכל ספרי המוסר שלמדתי בחיי. מאז נכנס בי פחד של ממש לדבר או לשמוע לשון הרע!"...

הרה"ג רבי יוסף זיבלד שליט"א, מחנך ותיק בת"ת תשב"ר בבני-ברק, מספר כי בילדותו שמע כמעין זה מפי הרב הצדיק רבי העניך טבולסקי זצ"ל, מאנשיו הקרובים של ה'חפץ חיים', שזכה להתלוות אליו רבות בעיקר במסעותיו לתפוצות. בערוב ימיו שימש רבי העניך כגבאי בית הכנסת 'הגר"א' בשכונת שערי חסד בירושלים, שם זכה רבי יוסף לשמוע מפי זכרונות מה'חפץ חיים':

פעם עורר ה'חפץ חיים' בפני באי בית מדרשו, כי יש להיזהר בשבת מלהשתמש בסידורים שנקרעו בו הדפים, כי בחיבור חצאי אותיות שבשני חלקי הדף יתכן ויש בזה משום 'כותב', על כל פנים לפי דעת חלק מהפוסקים.

אחד הנוכחים הגיב כמושיח לפי תומו: "והלוא בכל בתי הכנסיות ישנם כאלה סידורים שנקרעו בהם הדפים". אך עוד לפני שהספיק לסיים את המשפט, מיד תפס ה'חפץ חיים' את שתי התנוכים, אטם בהם את אוזניו, והוכיח את האיש על פניו: "מדוע תדבר סרה על כל בתי הכנסיות והמדרשות..."

אלו דוגמאות קלושות הממחישות לנו מעט מזהירותו העצומה של ה'חפץ חיים', מכל סרך ואבק לשון הרע.

"תאמר שמצאת בראדין יהודי ישיש שכל שיניו שלימות"

אחד הרבנים הנודעים שפיארו את קהילות הקודש בגרמניה קודם המלחמה, אשר פעלו רבות לחיזוק ההלכה ומניעת ההתבוללות בכרם בית ישראל, היה הגאון רבי אהרן נויבירט זצ"ל. אביו של הגאון רבי יהושע ישעיהו נויבירט זצ"ל, מראשי ישיבת 'חכמת שלמה' ובעל 'שמירת שבת כהלכתה'.

077-2222-666 או *4992



קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הספד גדול על "הרב הצדיק הנסתר הקדוש והטהור, הנקרא רבי יעקל גוי" כמובן היו הכל מסוקרנים מאד לדעת ולהבין: מה קורה כאן? כיצד נתהפך אותו קמצן רשע אכזרי פתאום לרב צדיק קדוש וטהור?!

סיפר הרב בפני אנשי הקהילה את כל האמת, והודיעם מי ומי היה מיטיבם הגדול. הוא הרים קולו בבכי ובזעקה, על ש"נודע עתה שזילזלנו באדם גדול מאוד, ורדפנו את מיטיבנו הגדול, ועתה שומה עלינו להתחרט בדבר בכל לב, ולבקש מחילה מן האדם הגדול". הלכו כל בני העיר יחדיו בהכנעה וברגשי חרטה עמוקים, לבקשת מחילה ברוב עם.

באותו מעמד רצו לתקן את אשר ביזו וביקשו להחליף עבורו מצבה חדשה במקום אותה מצבה שנרשם עליה שהיה "קמצן", אך הרב אמר, שיש להשאיר תיבת 'קמצן' במצבתו, כי הוא היה 'קמצן' מהנאות עולם הזה והבלי, ולא השאיר בשביל עצמו כלום. את הכל פיזר נתן לאביונים. אולם על תיבת 'גוי' הרשומה במצבה הסתפק הרב אם ניתן להשאיר כך מצבת איש יהודי, וביקש להתישב בדבר. באותו לילה התגלה אל הרב, רבי יעקב בעצמו, וביקש ממנו להשאיר תיבת "גוי" על מתכונתה, כי נעשה מזה 'קורת רוח' גדול בשמים, עד שנהנו בפמליא של מעלה בערמת הסתרתו הנפלאה את מעשיו, עד שכבר כינוהו כולם בשם "גוי".

ציווה אפוא הרב להוסיף תיבת "קדוש", וכך נשאר חרוט באותה מצבה לדורות עולם: "פה נטמן יעקב גוי קדוש!"
(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

מרא דאתרא (גזרת נח"ש - נידוי חרם שמתא), שהוא חייב לגלות את אזנו לטובת הציבור, ולהודיע בדיוק את זהותו של האיש! לא נותרה שום בררה בפני הפונדקי, ואמר: "רואה אני שמוכרח אני לגלות את סוד חיי! ואקוה שלא יהיה לאיש תרעומת בדבר, להוי נא ידוע בפני כבוד הרב, שכל מה שתולים בי העשירות וההילה, אין כל הכבוד הזה אלא משל 'יעקל גוי' הקמצן המפורסם, שלא היה אלא 'צדיק נסתר' ביותר, שהסתיר את כל צדקותיו בחכמה מופלאה. הוא אהב והשתוקק מאד לבזיונות וההשפלות שספג... כנודע מהארי"ז"ל גודל הטובה הבאה לאדם ברוחניות ובגשמיות על ידי קבלת הבזיונות באהבה.

כל אותן תמיכות וצדקות הגדולות שתמכתי בבני קהילתנו, ובודאי בענין 'בית הכנסת אורחים' דנן וכל צרכיו, הכל מתרומותיו הנסתרות של 'יעקל קמצן', אשר השביעני בשבועה חמורה שלא לגלות את סודו! וכן כל אותן 'מעטפות' שהביא באמתחתו 'כאילו' מנדיבי עם רחוקים, לא היו אלא מכיסו, וכדי להסתיר את תרומתו תלה אותן במשלוח נדיבים שמרחוק... ברצונו לזכות במנה גדושה של חרפות וקללות, היה 'גובה' בשכרו מתוך כספו... נתח הגון באחוזים גבוהים ביותר...".
בשמוע הרב כל זאת, נדהם והשתומם עד מאד, שכן התברר עתה שאין אותו קמצן גוי, אלא צדיק נסתר ירא ה' מרבים, שהסתיר את צדקותו במעטה של רשעות וקמצנות... והוא הוא הנדבן והפזרן הגדול ביותר, אשר החזיק תמיד בכל צרכי העיר בהסתרה מופלאה! ואם כן לא שני נגידיהם היו כאן כי אם אחד בלבד... ודוקא זה השני... למחרת קרא הרב עצרת רבתי, והודיע לכל אנשי העיר שהוא יערוך

אך הסטייפלר האיץ בו: "וכי אין לך אמונת חכמים?!".
הבחור צעד לעבר התחנה בתקוה לתפוס את האוטובוס האחרון, כאשר לפתע עצרה לידו מכונית ונהגה הציע לו טרמפ לירושלים... כשהגיעו לכניסה לעיר, שאל אותו הנהג להיכן הוא צריך להגיע, ובאורח פלא התברר כי גם פניו מועדות לאותו כיוון. וכך הוא הביא את הבחור עד פתח בית החולים. הבחור שאל את האחיות, האם הרופא עדין נמצא בבית החולים, והופתע לשמוע כי במקרה התבצע ניתוח דחוף, שהרופא היה חייב להיות נוכח בו, ובעוד דקות ספורות הוא אמור לצאת מחדר הניתוחים.

בשעה שלוש לפנות בוקר, יצא הרופא מחדר הניתוח, ונדהם לראות את הפציינט שלו יושב וממתין. "מה אתה עושה כאן בשעה כזאת?" שאל בפליאה.

הבחור אזר אומץ, וחזר באזני הרופא על דברי הסטייפלר מילה במילה. הרופא היה המום, טפח על ראשו וקרא: "אוי ואבוי לי, אוי ואבוי לי, חזור בבקשה לסטייפלר, ואמור לו כי אני מבטיח שלא אעשה זאת שוב. ולהבא אשתדל לקבל החלטות נכונות, אך ורק מתוך שיקול דעת מקצועי, ולא מתוך נגיעות אישיות..."

(מתוך הספר 'אריה שאג')

נסיגנות טיפול שלא עזרו במאומה, הוא הלך להתייעץ עם רופא מומחה, שקבע כי עליו לעבור ניתוח בחוט השדרה באופן דחוף ביותר, והענין גובל בפיקוח נפש. הרופא המומחה הציע לבצע את הניתוח בעצמו, באופן פרטי, תמורת סכום לא מבוטל של עשרת אלפים דולר!

הפגישה נערכה בשעת ערב מאוחרת בקליניקה של הרופא באחד מבתי החולים בירושלים. הבחור שמע את הבשורה הקשה, והחליט לנסוע באופן מידי לסטייפלר ולשטוח בפניו את הדברים. בסמיכות לשעה שתיים עשרה בלילה, הגיע הבחור לסטייפלר, וחזר בפניו על דברי הרופא. "ניתוח דחוף, פיקוח נפש"... הסטייפלר שמע את הדברים ואמר: "סע עכשיו חזרה לירושלים, ותאמר לרופא: 'לא ניתוח, לא דחוף ולא פיקוח נפש!'. מה שכן דחוף הם עשרת אלפי הדולר שהוא צריך כדי לצאת לטיול בחוץ לארץ עם אשתו... את זה הוא רוצה לעשות על הגב שלך... אבל בכל מה שנוגע לניתוח, אפשר להמתין עוד חצי שנה ולראות מה יהיה המצב".

הבחור היה המום "איך אמצא עכשיו רכב הנוסע לירושלים? וגם אם אמצא רכב, מן הסתם הרופא כבר לא ימצא בבית החולים. וגם אם אמצא אותו, איך אהין לומר לו דברים כה חריפים?!".

חילול שבת רח"ל, ומאידך לא רצה לצאת כך לביתו דיש בזה חשש טלטול, [ונראה שלנגב בממחטה לא רצה משום צובע], לכן המתין שם זמן ממושך עד שהתייבש הדם על ידו וקילפו, ורק אחר כך שב לביתו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'כאיל תערוג')

יוצא להוראה ולא כולם ת"ח, אבל כולם צריכים להיות לומדי תורה (כל משאלותיך)).

מעשה ששימש רבנו כסנדק באחת הבריתות שהתקיימה בשבת באולם בב"ב, ונשפך בשגגה מדם הברית על אצבעו של רבנו, רבנו לא רצה לשטוף ידו במים של האולם, שלא הוכנו בער"ש בלי חשש

האולם, וסיפרתי לו מה נגרם לי בגלל הטובה שעשה לי, וביקשתי ממנו רשות לספר לכם את ה'סיבה למסיבה', את הרקע לחתונה המפוארת".

כאשר רב"צ היה מספר דברים כהווייתם, סיים לאמור:

אתם מבינים לבד, שאילו אחד מהחברים בכולל היה מעלה בעצמו את הרעיון שאולי הפאר הנוצץ הוא בגלל סיבה מפולפלת - שבעל האולם ניצל על ידי אביו וכו', היו לוועגים לו על הרעיון המעוות לדון לכף זכות חתונה כה מנוקרת עיניים, מה לך להעלות רעיונות משונים כאלו? לא מסתבר, לא מיניה ולא מקצתיה. ועוד היו כועסים עליו על עצם לימוד הזכות על אברך שאפילו לא מתנצל על מה שעשה, וכי לא יכול היה לומר כמה מילות הסבר לאברכים שמיטיבים איתו, ודואגים למצבו במסירות במשך כל ימות השנה!?



"נפגשתי במקרה מצחיק נוסף" - התבטא פעם ר' בן ציון על שולחנו בביתו.

לאברך פלוני בכולל היה ידיד שהיה בטבעו ביישן מאד, ובכל עת שנוקק לעזרה טכנית מול אנשים או במשרדי ממשלה, סידור אישורים וטפסים במשרדי העירייה וכדו', היה האברך עושה בשבילו את העבודה.

האברך המסייע בא אלי בסערה וסיפר לי, בחיוך.

"לאותו אברך ביישן, נולד בן ב'מזל טוב' ומובן שגם באותם ימים עזרתי לו רבות, באישורים וסיוע טכני - לו ולילדת. בדיוק בזמן הסמוך ללידה עברתי דירה לקצה השני של העיר. אינני יודע היכן ערך את שמחת 'פדיון הבן', אבל בכל מקרה הוא לא הזמין אותי להשתתף בשמחה של מצוה. הדבר מאד חרה לי והכאיב לי - וכי זו הכרת הטוב, וכי כך עושים לבן לווייה? מאז פסקו היחסים בינינו. הייתי כאוב וכעוס במשך כמה חודשים".

"והנה כעת ממש נודע לי במקרה, שאשתו של אותו אברך היא בת לוי, ואם כן לא נערך כלל 'פדיון הבן'... את כל מה שהיה אפשר מצידי לדון אותו לכף זכות חישבתי אבל את הצד הרחוק הזה, שבאמת הוא לא כל כך רחוק, לא חשבתי". **ללמדנו!**

(מתוך הספר: 'ספר ללא שם')

ברק ובתכלית הפאר.

היינו המומים. לא יכולנו להסביר לעצמנו בשום פנים ואופן כיצד יתכן שאברך, שערכו לו מגבית חירום מעז לערוך את השמחה במקום יקר ובצורה מוארת?! אבל את ההזמנות שנשלחו אין להשיב. איש מידידיו לא העיר לו ולא הוכיח אותו, אבל הלבבות שלנו היו שבורים ומאוכזבים - עד היכן מגיע אברך שאוספים לו כסף.

לאחר החתונה האברך חזר לספסל הלימודים בכולל, והבחין שהאברכים מקפידים עליו, ובמיוחד כאשר הגיע סוף החודש, כאשר היה רגיל לקבל את הקצבה החודשית מידידיו אברכי הכולל, והפעם לא קיבל, או אז הבין כי כלתה אליו הרעה.

בלית ברירה, ניגש למי שהיה אחראי להביא לו הכסף, ושאל לסיבת הפסקת התמיכה. השיב לו האחראי דברים כהווייתם: כיון שהחברים ראו את פאר החתונה שעשית, החליטו להפסיק לתמוך בך.

הדברים יצאו מפי האחראי, ופני האברך חפו.

והוא אמר: "אינני יכול לומר את האמת, אבל לו היו יודעים את האמת, לא היו מפסידים את התמיכה, אך, כאמור, אינני יכול לדבר כלום".

האחראי הביט עליו ולא ידע מה להתחיל לחשוב...

חלפו ימים נוספים, ובוקר אחד הגיע האברך לכולל, פתח את פיו, וסיפר לאחראי את המציאות כהווייתה.

"כאשר הגיע שעת הזמנת האולם לקראת החתונה, ניגשתי לבעל האולם ואמרתי כי אני מעוניין לעשות חתונה בתכלית הפשוטות, הן בכמות והן באיכות. לאחר שסיכמתי את כל הפרטים המינימליים ובעל האולם רשם את התפריט וכמות המנות, וכמובן גם את שמי ושם משפחתי, לפתע הפסיק לרגע ושאל אותי, האם אני מכיר יהודי בשם פלוני ששמו כשם משפחתי, אמרתי לו: כן, זהו אבי זכרונו לברכה".

"כששמע בעל האולם, את התשובה יוצאת מפי, כמעט התעלף. לאחר שהתאושש קצת, אמר: אביך ז"ל הציל אותי בשואה, וכל חיי רצייתי לגמול לו טובה על כך, אבל לא הכרתי שום קרוב משפחה שלו. שמע נא: אני אעשה לך את החתונה חנם אין כסף, בשביל לגמול חסד עם אביך".

"בעל האולם הזהיר אותי שלא אספר זאת ברבים. אך כאשר נוכחתי להכיר שאברכי הכולל מתרחקים ממני, חזרתי לבעל



סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ כיצד 'מתקנים' מבוי העשוי בצורת 'ח'?
- ◆ כיצד ניתן להתיר את הטלטול ברשות הרבים?
- ◆ דין מבוי שנפרצה פירצה בינו לבין חצר רשות היחיד

'תיקונים' ל'מבואות' שונים ולרשות הרבים

- 'מבוי' המוקף במחיצות משני צדדיו לאורכו, ושני ראשו פתוחים לרשות הרבים - יש לעשות צורת הפתח באחד מראשו, ואז ניתן להתירו על ידי הצבת 'לחי' או 'קורה' בראשו האחר, ככל מבוי.
- מבוי שבני אחת מהחצרות הפתוחות לתוכו לא השתתפו ב'שיתוף המבואות' - פוסל הדבר את שיתוף המבואות; ואף אם יעמידו 'צורת הפתח' ודלתות בפתח שבין החצר למבוי. אולם, אם יש לחצר זו פתח אחר ובני החצר אינם רגילים להשתמש במבוי, ובני החצר לא עירבו עירוב חצרות לעצמם - די בלחי או בקורה כדי להפריד בין המבוי לחצר; ויש אומרים שדווקא לחי מועיל.
- מנהג ישראל משנים קדמוניות להתקין 'עירוב' ב'צורות הפתח' בלבד אף למקומות שעוברת בהם רשות הרבים. והפוסקים כתבו טעמים שונים לכך.
- לדעת השולחן ערוך, במבוי העשוי בצורת האות ר', ופתוח בשני ראשו לרשות הרבים - נחשבים שני צדדי המבוי למבוי מפולש, אשר להתרתו נדרשים צורת הפתח בראשו האחד, ו'תיקון מבוי' - דהיינו: לחי או קורה, (וכל שכן צורת הפתח) - בראשו האחר. ורבים חולקים, ובשעת הדחק יש להקל. ואף לדעת השולחן ערוך, לא נדרש תיקון בנקודת העיקום אלא כשאורך שני החלקים הוא ארבע אמות לפחות.
- מבוי העשוי בצורת האות ח' - לדעת השולחן ערוך יש לעשות תיקוני מבוי בראשי המבוי, וצורת הפתח בשתי נקודות העיקום שבמבוי.
- רשות הרבים שהקיפה במחיצות, והרבים מהלכים כדרכם דרך הפתחים שבמחיצות - נחלקו תנאים אם מחמת המחיצות היא נחשבת כרשות היחיד, או שהילוך הרבים 'מבטל' את המחיצות. וגם לדעה שהילוך הרבים

מבטל את המחיצה, אין זה אלא כשיש מעבר חופשי דרך פתחי המחיצות; אולם, כשהציבו דלתות בפתחים שבשתי הכניסות, שבשני ראשיה של רשות הרבים, והן ננעלות בלילות - בטל שם רשות הרבים מרשות זו, ודינה כרשות היחיד.

מהלכות 'מבוי' שנפרץ

• 'מבוי' שנפרצה פירצה באחת ממחיצות האורך שלו - אם רוחב מחיצת האורך שנותרה בין ראש המבוי לפירצה הוא פחות מארבעה טפחים, פסלו חכמים את 'תיקון המבוי'. ואם רוחב המחיצה שנותרה הוא ארבעה טפחים ויותר, לא נפסל תיקון המבוי, אלא אם כן רוחב הפירצה הוא יותר מעשר אמות. וכן אם רבים עוברים דרך הפירצה, ורוחבה ארבעה טפחים או יותר - הריהי פוסלת את תיקון המבוי; אם משום ש'דרך הרבים' מבטלת 'שם' פתח מראש המבוי, או משום שעל ידי הפירצה הופך ל'מבוי מפולש', שאין די בתיקון מבוי בראשו האחד.

• מבוי שמחיצת הרוחב שלו מפרידה בינו לבין חצר שהיא רשות היחיד, ומחיצה זו נפרצה - אם רוחב הפירצה עשר אמות או פחות, וה'עומד' שבמחיצה מרובה על ה'פרוץ' - אין כל שינוי בדין המבוי והחצר, אבל אסור לטלטל חפצים מזה לזה עד שישתתפו בני החצר במבוי.

• בנדון הנ"ל - אם מחיצות האורך של המבוי נכנסות לתוך אורך החצר, ובסופן יש את המחיצה המפרידה בין המבוי לחצר, ומחיצה זו נפרצה - אסור לטלטל מהמבוי לחצר, ולהיפך, וכן אסור לטלטל במבוי עצמו כל עוד לא נעשה שיתוף מבואות עם בני החצר; אבל בחצר עצמה מותר לטלטל.

גליון 354
שנה ח' תשע"טסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א



תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרית בתמינה

סיפורי חז"ל

פור נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, רבי טרפון, שחי בתקופת התנאים, בנוסף לגדלותו בתורה היה עשיר גדול. חברו רבי עקיבא ביקש לזכות אותו במצווה חשובה של גמילות חסדים, ולפיכך חיפש אחר דרכים מקוריות לעשות זאת. באחד ממפגשיהם פנה אליו רבי עקיבא ואמר לו: רבי, יש לי הצעת השקעה מצויינת בשבילך. האם תרצה אחת שארכוש לך עיירה או שתיים? רבי טרפון הסכים לעיסקה. הוא העניק לרבי עקיבא סכום כסף גדול: ארבעת אלפים דינרי זהב, תוך תקווה שהוא ירכוש עבורו נדל"ן שיפיק ריווח רב ברבות הימים. רק נפרדו השניים ורבי עקיבא מיהר לקחת את הכסף ולחלק אותו לעניים עד הפרוטה האחרונה. בפעם הבאה שנפגשו אמר רבי טרפון לרבי עקיבא: "האם תוכל להראות את העיירות שרכשת עבורי?" רבי עקיבא לא השיב. הוא נטל את ידו של רבי טרפון בשתיקה, והוביל אותו לבית המדרש הסמוך. שם, הוא פתח את ספר התהילים וביקש מהנוכחים לקרוא מתוכו. הם קראו עד שהגיעו לפסוק בפרק קי"ב, שם נאמר: "פור נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, קרנו תרום בכבוד". רבי טרפון הבין היטב את הרמוז. רק מתן לצדקה היא ההשקעה האמיתית שתניב ריווח נצחי. הוא נשק לראשו של רבי עקיבא ואמר: "רבי ואלופי אתה – רבי בחכמה, ואלופי בדרך ארץ".

פרשת השבוע

חיים הוזמן לפני המאורעות למול בשכונת מאה שערים המרוחקת מביתו, כאשר פרצו הפרעות הודיעה המשטרה הבריטית שאינה יכולה לקבל אחריות על חיי היוצאים החוצה, היות והיא חסה על חיי השוטרים. אולם רבי חיים מסר את נפשו, יצא מביתו, הגיע לשכונת מאה שערים, מל את התינוק ובחסדי ה' חזר לביתו בשלום.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת (י"ג – ב')

מסופר על הרה"ק רבי אברהם מרדכי בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א שנודמן פעם לשמחת "שבע ברכות", שאלו אותו, המשנה אומרת (נגעים ג' ע"ב) "חתן שנראה בו נגע נותנין לו שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו", והרי הנגעים על חטא הם באים, ומאחר שמוחלים לו לחתן על כל עוונותיו איך באו נגעים עליו? השיב הרבי הלא אי אפשר שיהיה יותר במעלה מיום הכפורים, ויום הכפורים אינו מכפר אלא על עבירות שבין אדם למקום, בעוד שהנגעים באים גם על עבירות שבין אדם לחברו.

וביום השמיני ימול בשר ערלת
י"ב – ג'

מסופר על מסירות נפשו של הגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים לקיום מצות ברית מילה, רבי חיים היה מוהל מומחה ומעולם לא סירב להזמנה למול תינוק, שום מכשול לא עמד בפניו, לא גשם ולא שלג, ואף לא ימים של פרעות ופוגרומים, שבהם היציאה לרחוב היתה כרוכה בסכנת נפשות. רבי חיים היה מל את תינוקות ירושלים ללא קבלת תמורה כספית כל שהיא. בשנת תר"פ כאשר פרצו הפרעות של הערבים בארץ ישראל והיציאה מפתח הבית בעיר העתיקה היתה כרוכה בסכנה, רבי יוסף חיים קיבל עליו לפני פרוץ הפרעות למול תינוק, כאשר הגיע יום הברית הוא יצא מביתו והלך דרך הרובע הערבי עד למקום הברית, לא הועילו תחנוני בני ביתו לבל יצא לדרך. לא היה קץ לשמחתו כשהתברר לו שאם לא היה בא לברית, לא היו מלים את התינוק, מפני ששום מוהל לא רצה לסכן את עצמו בימים הרי סכנות אלו. מעשה זה חזר ונשנה בפרעות תרפ"ט, שעלו בסכנותיהן על פרעות תר"פ. רבי

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 7:39 ת"א: 7:41 ר"ת: 8:16

פרשת תזריע-החודש
ראש חודש ניסן

זמני כניסת שבת

ירושלים: 6:25 ת"א: 6:41

בזכות מצוות השבת אבידה

לפני מאות שנים בשנת קמ"ט התרגש אסון כבד על יהודי פראג, בימי הפסחה הנוצרית שעה שתהלוכה בראשות נושאי צלמים יצאה מבית יראתם והתקדמה לעבר הנהר, פרצה מהומה בקרב ההמון שהשתתף בתהלוכה, אחדים הפיצו שמועות כי ילדים יהודיים זרקו אבנים על התהלוכה וחיללו את הצלמים, השמועה עשתה לה כנפיים והמון מוסת ונרגז התנפל על הגיטו היהודי וערך בו טבח נורא, שלושת אלפים יהודים נפלו אותו היום קרבן להשתוללות הפורעים ובתים רבים הועלו באש, הרב והמקובל רבי אביגדור קארא זיע"א חיבר לזכר הפוגרום קינה הפותחת במלים את כל התלאה, בנוסף לאסון שקרה להם הוטל על יהודי פראג קנס כספי כבד של אלפיים ככר כסף. כעבור שנתיים נערמו שוב עננים שחורים על שמי מדינת בוהימיה, בשנת קנ"א הידועה לשמצה גם מהרדיפות האכזריות על יהודי ספרד, נקרא ראש קהילת פראג אל מושל העיר שם נמסר לו הצו המלכותי לפיו חיביים יהודי פראג להכניס לקופת המדינה עשרים אלף כתרתי כסף, אחרת יגורשו מהמקום ורכושם יוחרם לטובת האוצר.

ראש קהילת פראג בימים ההם היה יהודי מכובד בשם ר' שמואל, לר' שמואל זה היו קשרים מצויינים בחלונות הגבוהים, ולא פעם סידר כל מיני דברים לטובת אחיו היהודים שקראו לו. בשמעו את הגזירה החדשה לא התייאש ר' שמואל, הוא ידע כי אין כל אפשרות לאסוף סכום כה גדול בקרב היהודים העניים המרודים של פראג, על כן הפעיל את כל קשריו כדי לבטל את רוע הגזירה, אולם הפעם לא הצליח, כל שידוליו לא הועילו והוא יצא ממושל העיר במפח נפש. הוא הלך ישר אל הרב ר' אביגדור קארא וסיפר לו על הגזירה החדשה, הרב כינס את הפרנסים שבעה טובי העיר להתייעצות דחופה, בתום ישיבה ארוכה בה נבחנו כל האפשרויות, הוחלט לשלוח שליח מיוחד אל המלך עצמו שיבטל את הגזירה, דבר זה היה בהכרח כרוך בסכנת נפשות, המלך ונצליאוס היה לעתים קרובות שיכור כלוט ואפילו בהיותו מפוכח היה מסוכן להימצא בקרבתו, ומלבד זאת היה ספק גדול אם בכלל אפשר יהיה לקבוע ראיון, מי משרי הממשלה יהיה מוכן לקבל על עצמו את האחריות לבקש ראיון עבור משלחת יהודית, לפתע קם ר' שמואל והודיע שהוא ילך אל המלך ויבקש ממנו ביטול הגזירה, הכיזר ר' שמואל תקבל את הראיון המלכותי? שאלוהו כל חבריו. אני מוכרח לספר לכם משהו שעד כה לא סיפרתי לאיש, השיב ר' שמואל לרעיו המשתאים. הקב"ה מקדים כידוע רפואה למכה, ואני מקווה כי זה שקרה גם אתנו, והוא סיפר:

זה קרה לפני שנים אחדות, פעם בדרכי אל כפר שלידי פראג עברתי דרך יער, תוך כדי נסיעה הגיעה שעת מנחה ואני ירדתי מהמרכבה והתפללתי תפילת מנחה, בתום התפילה נתקלו עיני בארנק עור נאה שהיה מונח על הארץ, הרמתי אותו ופתחתיו, תארו לכם את השתוממותי במוצאי בארנק מסמכים שונים חתומים בחותמת המלכות, סכום כסף גדול וכן דברי ערך אחרים, לא היה כל ספק כי את הארנק איבד פקיד ממשלה גבוה ששמו היה רשום על אחת המעטפות. מיד נסעתי לארמונו של האיש שאיבד את הארנק וביקשתי להודיע לו כי בענין חשוב מאד עלי לראותו תיכף ומיד, כשהכניסני אליו הוצאתי את הארנק ונתתי לו כשאני מספר כי מצאתיו ביער,

האיש שהיה משרי המלוכה היה נרגש מאד, וממש חטף את הארנק מידי לאחור שבדק את תכנו וראה כי לא חסר ממנו דבר, הפליט אנחת רוחה ולחץ את ידי בחמימות לאות תודה. ידעת מה יש בארנק? שאל אותי האיש, הודיתי לו כי נאלצתי לפתוח את הארנק כדי לדעת למי עלי להחזירו, בשמעו זאת אמר לי כי אם מישוהו משלנו היה מוצא את הארנק לא היה עולה בדעתו להחזיר, את הכסף היה לוקח לעצמו ואת המסמכים היה זורק לאיזה מקום כדי להיפטר מהם, אינני יודע כיצד להודות לך, את הכסף קח לך במתנה וגם כך תמיד אשאר אסיר תודה לך. כמובן שלא לקחתי ממנו את הכסף ממשוך ר' שמואל לספר, הסברתי לו את גודל המצווה שבהשבת אבידה, ואמרתי לו כי האפשרות לקיים מצווה נדירה זו היא עצמה שכרי בעד החזרת הארנק לבעליו, בקיצור השר הודה לי שנית ואמר לי כי אם אצטרך פעם טובה, אבוא אליו ללא היסוס, עד עכשיו לא רציתי לנצל את ההכרות הזאת לצרכי הפרטיים, אולם עכשיו כשכולנו בסכנה וגורל קהילתנו על כף המאזניים, הנני מוכן ללכת אל השר ולבקשו לסדר לי ראיון עם המלך.

בשמעו את סיפור המעשה, לחץ הרב את ידו של ר' שמואל ואמר לו כי הוא קידש שם שמים ביושרו וחסידותו, ואולי כך נגזר כי הישועה תבוא בעזרת השר ההוא, כולם איחלו לר' שמואל הצלחה במשימתו, דבר אחד אני רוצה לבקש מכם אמר ר' שמואל לרב, וזה כי יגזור הרב תענית וכל מבוגר יצום יום שלם, יגיד סליחות ויתפלל כי אצליח בשליחותי למען הקהילה, וודאי, מה השאלה השיב הרב, זה בדיוק הדבר אשר רציתי לעשות, ר' שמואל הגיע אל השר ללא קשיים מיוחדים, אולם כאשר סיפר לו את תכלית בואו, קימט השר את מצחו, חשב קמעה ואמר: לא יהיה זה מן הדברים הקלים לסדר מה שאתה רוצה, המלך נתון בזמן האחרון במצב רוח רע באופן מיוחד, אין אני בטוח שאוכל לשכנעו בקלות שיקבל יהודי לראיון, ואפילו אם יקבלך הרי שאתה מסכן את חיך, כי אין לדעת כיצד יסתיים הדבר ואני לא אוכל לעשות למענך יותר מזה, אולם למה לך כל השתדלנות הזאת? אני אלווה לך את הכסף שאני רואה בזה חוב. ר' שמואל הודה לשר על הצעתו האדיבה אך אמר לו כי אין בדעתו לקחת את הכסף, ולשלם את המס כי זה רק ידחה את הגזירה אך לא יבטלנה כליל, כי בעוד שנה או שנתיים עלולים להטיל עלינו מס עוד יותר גדול ומי יעזור לנו אז? לא ידידי, אין זו הדרך עברנו אני מוכרח להתראות עם המלך ולנסות לבטל את הגזירה פעם אחת ולתמיד.

לשר לא נותרה ברירה הוא ציווה לרתום את הסוסים לכרכרתו ההדורה ונסע יחד עם ר' שמואל לארמון המלוכה, בהגיעם לשם ביקש השר את ר' שמואל לחכות והוא נכנס אל המלך, כעבור זמן קצר יצא אל ר' שמואל כשהבעה עצובה מצטיירת על פניו, ידידי היקר אמר, איני יודע אם העליתי משהו לטובת הענין, המלך נתון במצב רוח רע הוא רצה לעשות לי טובה והסכים לקבל אותך לראיון, אולם התנה תנאי מטורף כי עליך לדבר לא יותר מארבע מילים, אם תוציא מהפה אפילו חצי מלה יותר הרי שחיך אינם שווים יותר, ארבע מלים? חזר ר' שמואל נדהם ומשתאה ולי יש מלים אין ספור לומר ולבקש, ר' שמואל שקע בהרהורים, אח"כ אמר לשר כי אין לו ברירה והוא מוכרח להיכנס ויהי מה, אם אסור לו להגיד יותר מארבע מלים אומר ארבע מילים. אם כן בוא, אמר השר, הדלתות הרחבות של הארמון נפתחו בפניהם, והם פסעו לעבר חדר הקבלה המלכותי, שם חיכה להם המלך בכבודו ובעצמו.

משל ונמשל

ומותר אדם מן הבהמה

משל לסוחר שכר עגלון להוליכו למקום מסוים. לפני צאתם לדרך ביקש הסוחר מהעגלון שישגיח היטב על סוסו, לבל יטה מן הדרך. העגלון אמנם הבטיח, אך עד מהרה התברר שלהבטחתו לא היה כל ערך, כאשר אך יצאו מן העיר, נרדם העגלון על מושבו והסוס המשיך לרוץ ללא כל השגחה והכוונה. כאשר ראה הסוס חציר ועשבים נטה מן הדרך כדי לאוכלם, תוך כדי סטייתו מן הדרך איבדה העגלה את שיווי משקלה, והתהפכה והסוחר נפל מתוכה, גער הסוחר בעגלון ואמר לו: הרי הזהרתך להשגיח על בהמתך ואיך זה הנחת אותה לנפש? ניסה העגלון להצטדק ואמר, מכיר אני את סוסי כי "משכיל" הוא ויודע את הדרך היטב, ומעולם לא עלה על דעתי שיטה מן הדרך הישרה. אמר לו הסוחר, תמים שכמותך, וכי שייך לומר על סוס שהוא "משכיל"? יתכן שהוא טוב יותר מבהמות אחרות, אבל סוף סוף בהמה הוא, ואם כן כל זמן שהוא רואה דבר שמגרה אותו, מתגברת עליו התאוה והולך אחריה, לכן היה לך להחזיק היטב במושכות ולא להניח לו ללכת בחופשיות.

והנמשל: אומר הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, הוא הדין באשר לאדם, כיוון שהוא מורכב מנפש שכלית ומנפש בהמית, חייב הוא להשגיח היטב בכל שעה ושעה, על הנפש הבהמית שלו, ולאחוז היטב במושכות לבל תשתלט עליו, אם אדם מסיח דעתו מעט, מיד עושה הנפש הבהמית את שלה, ולוכדת גם את הנפש השכלית ברשתה.

(משלי החפץ חיים)

הם קדו קידה עמוקה בהיכנסם, "זהו איפוא היהודון", אמר המלך בחיור מרושע, נתחיל איפוא אך זכור ארבע מלים ותו לא, ר' שמואל נתקרב אל המלך בצעדים מאוששים ואמר לו "ויאמר ה' אל השטן". משסיים קד קידה פסע שלושה צעדים אחורנית וחיכה לסימן מהמלך כי הראיון נגמר, אולם המלך לא נתן כל סימן, הוא הסתכל על ר' שמואל בפליאה, ואחר כך שאלו פירוש המלים שאמר, ר' שמואל שוב קד קידה והראה באצבעו על שפתיו כאומר כי אסור לו לדבר יותר מארבע מלים, מותר לך לדבר, אני מצווה עליך להסביר לי את ארבעת המלים שאמרת, ועק המלך בחוסר סבלנות. ארבעת המלים שאמרת הוא חלק מפסוק בפרק הראשון שבספר איוב, פירוש המלים הוא כי מתי שריבון העולמים רוצה הוא יורד כביכול מהכסא ומגובהי מרומיו, ומדבר אפילו עם היצור השפל ביותר שקיים עלי אדמות, עם השטן בכבודו ובעצמו, פעמים אחדות כתוב כי ה' דיבר עם השטן ואף נתן לו אפשרות לומר את אשר בלבבו, אני קיוויתי המשיך ר' שמואל, כי יהיה זה מן הצדק שגם מלך בוהמיה ירשה ליהודי אומלל, מבייש ומעונה לשפוך את שיחו ולומר מה שיש לו לומר. המלך שתק רגע קט ורק עיניו נצנצו בזעם, העותו של היהודי הרגיוז אותו אולם יחד עם זאת עוררה את פליאתו, לאחר מכן אמר בקול ידידותי יותר נו טוב נשמע. עתה הגיע תורו של ר' שמואל הוא שטח לפני המלך את בקשתו לוותר על המס האכזרי ולא לגרש את היהודים שאין באפשרותם לשלם את הסכום הענקי, הוא אמר למלך כי אזרחיו היהודיים נאמנים לו, הם מתפללים לשלומם ושלום הארץ, הוא גם הזכיר כי היהודים היו אלה שהפריחו את הארץ, ופיתחו את חיי המסחר. למי תהיה תועלת מכך אם יגרשו את היהודים האומללים שאינם מסוגלים לשלם את המס הכבד? בייחוד אחרי האסון שהתרגש עליהם רק לפני שנתיים. לבסוף ביקש מאת המלך לוותר על המס, לשחרר את היהודים מתשלום מסים לזמן מה, עד שיתאוששו ויוכלו למלא חובתם לאוצר המלוכה.

המלך ונצליאוס שמע את דברי ר' שמואל והדברים עשו עליו רושם רב, לך אל אחיך ואמור להם כי המלך וויתר על המס המיוחד ומשחרר אתכם מתשלום מיסים למשך שנתיים, אולם הוסיף המלך בבת שחוק, אתך יש לי עוד חשבון קטן, לך מגיע עונש על חוצפתך ועל ארבע המלים שאמרת לי, ומאידך מגיע לך פרס על אומץ לבך ועוז רוחך, ובכן שכרך יהיה כי אני ממנה אותך ליהודי החצר שלי, ומעתה תוכל להיכנס אלי בכל עת שתמצא, אולם איזה עונש אתן לך? אמור נא לי מה שמך? שמי שמואל, השיב ר' שמואל בהשתוממות, ובכן מהיום ואילך ייקראו לך "שמואלקה שטן", זהו התואר שניתן לך ע"י המלך לך ולורעך אחריו זהו העונש שלך, באמרו זאת התפשט על פני המלך חיור רחב וקונדסי כך זכה ר' שמואל השתדלן לשמו החדש וכך הביא ישועה לקהילת פראג המעטירה.

צ'ין אדם לחברו

קופות הצדקה ביטלו קיטרוג מסופר בשם הרה"ק הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א (יומא דהילולא ד' ניסן), פעם היה קטרוג גדול בשמים ממעל על תושבי העיר אפטא. וכל מה שמייכאל המלאך אפטרופסא רבא דישראל, היה מלמד זכות על ישראל, עמד נגדו המקטרג ואומר שגם אצל עכו"ם יש זכות זוהי. אבל היה המנהג באפטא, שבכל שמחה גדולה העמידו על שלחנות הסעודה שלש קופות של צדקות העיר, והמליץ המלאך מייכאל מכח זוהי והמקטרג נסתם פיו, כי אצל עכו"ם אין זכר של חסד בעת שמחותיהם רק הוללות ושכרות.

ויעשו כולם אגודה אחת

איתא ב"ילקוט מעם לועז": מעשה בוקן אחד שהיה נוטה למות, קרא לכל בניו ואמר להם: הביאו לי אגודה של קנים לחים, הביאו לו את האגודה, נתן את האגודה לכל אחד מהם ואמר להם: האם אתם יכולים לשבור הקנים האלו? נטל כל אחד מהם האגודה והתאמץ בכל כחו לשבורה ולא היה יכול, אמר להם אביהם הזקן: עכשיו תראו כיצד אני שובר, תמהו הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה, נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה אחר קנה ושוברה, אמר להם הזקן: מזה תלמדו לקח, כל זמן שתהיו

באגודה אחת אין אדם יכול להזיק לכם, אבל אם תהיו בפירוד ובמחלוקת, תשברו אחד אחד. וזה שאמר משה לישראל, אם תהיו היום כולכם כאיש אחד, אין אף אחד יכול לשלוט בכם.

כל יהודי יהלום

אל ביתו של הרה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא ב' ניסן), נכנס חסיד אחד שעסק במסחר ביהלומים ואבני חן, נכנס החסיד בדברים עם הרבי והשיחה נסה אודות אנשים פשוטים מאד, שהרבי שיבח אותך מאד. שאל החסיד: מה יש לעשות ענין שלם מאנשים כה פשוטים? השיב הרבי: דע לך שיש בהם מעלות רבות! השיב החסיד אני לא רואה זאת. יש הרבי ושתק. כעבור זמן מה שאל הרבי את החסיד אם הביא עמו יהלומים?, אכן כן, ענה החסיד, ובתוך כך הוציא מכיסו חבילה קטנה, שפך את תוכנה על השולחן ומיד נוצצו לעיניהם יהלומים בגדלים ובגוונים שונים. יהלום זה - אמר החסיד בהצביעו על אחד מהם הוא יהלום משובח במיוחד. איני רואה הבדל ביניהם אמר הרבי, ענה החסיד: אכן, צריך להיות מבין כדי לראות ביהלומים. ענה הרבי: שומע אתה מה שאתה אומר? יהודי אף הפשוט ביותר, גם הוא פלאי פלאים, אלא שצריך להיות "מבין" כדי לראות זאת.

הילולא דצדקיא

שבת קודש א' ניסן
נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)
הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)
יום ראשון ב' ניסן
הרה"ק רבי שלום דוב בער מליובאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)
הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)
יום שני ג' ניסן
הגה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריז ב"ר יחיאל מיכל מזולאטשוב (תקפ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הד"ח מצאנז - תרנ"ב)
יום שלישי ד' ניסן
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)
הרה"ק רבי יחזקאל מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי משרנוביל (תרנ"ה)
יום רביעי ה' ניסן
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאווב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)
יום חמישי ו' ניסן
רבי חיים אבאלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמנונים - תש"ו)
יום שישי ז' ניסן
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידזיטשוב ב"ר יצחק אייווק מכפר ספרין (תקצ"ב)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וסימנים לתורה על המעשים.

(מים אחרונים כ"ג)

א) מותר לצאת ממקום האכילה כדי לחפש אחרי מים אחרונים, ואע"פ שאיתא בש"ע אור"ח (סימן קע"ח סעיף ב', וסימן קפ"ד סעיף א') שאין לעקור ממקום האכילה עד לאחר ברכת המזון, מכל מקום הרי זה כל צורך מצוה עוברת שהותר הדבר, ועוד, דהבא ליכא למייחש שמוא ישכח מלברך, דהא מהדר אחר מים אחרונים. (שו"ת שלמת חיים סימן קע"א)

ב) בעת נטילת מים אחרונים, יחבר ארבע האצבעות לבד והאגודל לבד. (בן איש חי, שנה ראשונה, פירשת שלח, סימן ו', בשם האריז"ל)

ג) הנוגע במלח חייב ליטול ידיו אחר כך, משום חשש מלח סדומית שמסמא את העיניים. (שם סימן י"ג)

פני עין חמד

יוצא לאור 701 בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת תְּזַרְיעַ - נְגַעִים לְפִשְׁפֹּשׁ בְּתִשׁוּבָה

"וְאִם פְּרוּחַ תִּפְרַח הַצְרַעַת בְּעוֹר וְכִסְתָּהּ הַצְרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ
וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה עֵינָי הַכֹּהֵן. וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְתָּהּ הַצְרַעַת אֶת כָּל
בְּשָׂרוֹ וְטָהַר אֶת הַנֶּגַע כְּלוֹ הַפֶּה לְבֵן טָהוֹר הוּא" (ויקרא י"ג, י"ב-י"ג)

ניתן להסתירה בדרך זו או אחרת- שכן הצורך להרחיקו אל מחוץ למחנה, שכן הצרעת כשלעצמה- לא יהיה בה כדי להביאו לידי תשובה.

ועל פי זה מבאר הרב מח"ס 'מקדש הלוי' את הפסוק: "וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְתָּהּ הַצְרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ, וְטָהַר אֶת הַנֶּגַע כְּלוֹ הַפֶּה לְבֵן טָהוֹר הוּא" (ויקרא י"ג, י"ג).

כלומר התורה הקדושה אינה אומרת שהאדם טהור- כפי שנאמר באדם שצרעתו הצטמצמה או חלפה כליל. לדוגמה: "וְרָאָה הַכֹּהֵן אֹתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי, שְׁנִית, וְהִנֵּה כָּהֵן הַנֶּגַע, וְלֹא-פָשָׁה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְטָהַרוּ הַכֹּהֵן מִסְפַּחַת הַיָּא, וְכִבֵּס בְּגָדָיו וְטָהַר" (ויקרא י"ג, ו).

מי שצרעתו החלה להתרפא, עובדה זו מלמדת על תהליך תשובה שהתחולל בליבו, ועל טהרתו האישית הפנימית של המצורע.

לעומת זאת, מצורע אשר צרעתו פשתה בכל בשרו אינו טהור בפנימיותו, הוא כל כך טמא- עד שאין צורך לטמא את הנגע בכדי להביא אותו לתשובה ולהרחיק את השפעתו השלילית מבני אדם!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

שעה	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חם
18:26	19:38	20:24	י"מ
18:44	19:36	20:21	ת"א
18:45	19:38	20:23	מ"ב
18:45	19:37	20:23	כ"ג

לכאורה יש להבין, מדוע המצורע אשר הצרעת פשתה בכל בשרו- אינו נטמא? הלא בפשטות, מצבו חמור שבעתיים מרעהו אשר לא לקה אלא במקצת בשרו בלבד?!

ראשית יש לציין כי הצרעת באה על האדם בעוון לשון הרע ועוד כמה חטאים המנויים בדברי חז"ל.

אם כן מטרת טומאת המצורע הינה כדי שיתחייב המצורע לצאת בדרך מחוץ למחנה, ובכך יבוא לידי התבוננות במעשיו וישוב בתשובה על החטאים שהביאו אותו לידי מצבו השפל.

אולם במה דברים אמורים? במי שהצרעת לא פגעה אלא במקצת גופו, שאז עליו לצאת אל מחוץ למחנה כדי שתהיה לצרעתו השלכה מעשית כלשהי, והיא תביא אותו באמת לידי התבוננות במצבו.

לעומת זאת, כאשר מדובר באדם אשר הצרעת פשתה בכל גופו- הוא אינו זקוק לשילוח אל מחוץ למחנה בכדי להגיע לידי תשובה.

צרעתו ניכרת לעין כל מבלי יכולת להסתירה, ואפילו אם לא יצא מחוץ למחנה- אין ספק שהרואים אותו בצרעתו יוכיחו אותו על מעשיו, והתוכחה שלהם תוביל אותו לידי תשובה!

רק כאשר מצטמצמים ממדי הצרעת, ושוב

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימיו וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימיו תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימיו בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאלו בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחזקאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

שואל ומשיב בהלכה - תפילין של ראש



להסיר מכשול מצוי

מאחר וישנם אנשים שמחוסר ידיעה מניחים את התפילין של ראש קצת על המצח והמכשול קיים אצל רבים ואינם יודעים שעל כך נפסק ב'משנה ברורה' (סימן כ"ז סעיף ט) וכן נפסק בספרו של מרן 'ילקוט יוסף' (ח"א עמ' כה) **שהנחה זו אינה נחשבת וברכתו לבטלה. על כן צריך לשים לב:**

גם לאדם שצומח שיער במצח מביא ב'פסקי תשובות' (שם אות יח) וכן מוכיח בספר 'תפילה למה' מהתוספות יו"ט (נגעים פ"י משנה י'), שיזהר להניח למעלה במקום שלרוב העולם צומח שיער.

יש להיזהר מאוד במצוה זו, שכל המניח תפילין מקיים שמונה מצוות עשה בכל יום. וכל המניח תפילין ומתעטף בציצית וקורא קריאת שמע ומתפלל מובטח לו שהוא בן העולם הבא. ומי שזהיר ביותר במצוות תפילין, ליום הדין מצווה זו מכרעת את הכף, שאין לך בכל מצוות עשה שבתורה גדולה יותר ממצוות תפילין שהוקשה כל התורה כולה לתפילין, שנאמר: **"למען תהיה תורת ה' בפיך"** (שמות יג, ט). ('ילקוט יוסף' הלכות תפילין מהדורת תשס"ד, ריש סימן כה)

צריך להניח תפילין של ראש במקום שורשי השערות **ואסור שיהיה אפילו חלק קטן מאוד מהתפילין על המצח**, אלא כולו יהיה מונח במקום השיער, ומכוון בין העיניים. וגם מי שנשרו שערותיו ידקדק מאוד בזה, שיניח אותן במקום שהיו לו שערות ראשו. ('ילקו"י שם').

אם נשאר חלק מהתפילין של ראש, תלוי באוויר קצת, וכמו שמצוי כן בתפילין גדולים, יצא ידי חובת המצווה, כיוון שאין דבר החוצץ ממש בין הראש לתפילין (שם).

הרואה שהתפילין שלו קצת על המצח חייב להקטין הקשר משתי סיבות א. שלא ישכח להשגיח שיהיו במקום, במשך הימים. ב. שאם רק יגביה את התפילין הם לא יהיו מהודקות על הראש כפי שצריך להלכה. (ויאמר לפני שמקטין לשם מצוות תפילין, ולאחר שהקטין יישר את הבית מול הקשר).

עדיף שהקשר מאחורה יהיה אפילו תחת העצם מאשר שהתפילין יהיו במצח ('פסקי תשובות' אות יט).

חבר מהצד רואה יותר טוב אם התפילין במקום (כאשר החבר יודע את האמור לעיל).

רואה שחברו מניח התפילין קצת על המצח יאמר לו להקטין את הקשר. (מי שמתקשה בהקטנת הקשר יוכל לשלוח בקשה למערכת העלון ויקבל בלי נדר דף עם הסברים).

זכות היתור



סיפר המשפיע הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליט"א עד כמה גדולה מעלת הוויתור, שבזכותה אף יתכן וינצל האדם ממוות לחיים. הרב הגאון החסיד הישיש ר' יהושע ווייס זצ"ל מתושבי בני ברק, זכה לאריכות ימים מופלגת והתבקש לבית עולמו בהיותו כבן מאה שנים.

באחת הפעמים סיפר על עברו שמוצאו מעיר סאטמאר שבחבל אונגריין ובהגיעו לפרקו נשא את רעייתו שמוצאה היה מעיר טמשוואר הנמצאת בחבל רומני. בעת גמר השידוך נקבע ביניהם, כי בני הזוג יגורו כמחצית השנה בעיר טמשוואר (מקום משפחת הכלה), ולאחר מכן יעברו לעיר סאטמאר.

בהגיע העת, סירבה האישה לעבור מדירתה מטמשוואר לסאטמאר. לאחר דין ודברים פנו השניים אל הרה"ק הגאון הרב אליעזר הגר זצ"ל (האדמו"ר מויז'ניץ ומח"ס 'דמשק אליעזר'), שהיה אז מרבני העיר. האברך טען, שהיא הבטיחה וקיבלה על עצמה לעבור לאחר מחצית השנה מנישואיהם.

הדיין פנה וביקש את התייחסות האישה לטענות הבעל והיא השיבה, שהיא בת יחידה להוריה. ועתה רואה, שאי אפשר לעזוב אותם לבדם... נענה הרבי ואמר: "אף אם נאמר, שהאישה הבטיחה לעקור דירתה, מכל מקום יש לה 'פתח חרטה' בראותה שאי אפשר לעזוב את ההורים לבדם, על כן יותר לה הבעל ויישאר בטמשוואר".

הבעל קיבל את פסק הדין והסכים לוותר על אף שמשמעות הדברים היא שהוא לא יתגורר בעיר, בה גרים הוריו וזאת למרות שהפסק דין התרחש בשנת ה'ת"ש. באותה התקופה פרצה המלחמה והעיר סאטמאר הייתה נחשבת יותר בטוחה מפגעי המלחמה. חלפו כחמש שנים, שבהן לא נודע לאברך, מה עלה בגורל משפחתו.

לאחר שהסתיימה המלחמה הקשה, בירר על משפחתו והסתבר לו כי אף אחד מהם לא נותר בחיים זולתו והתברר בדיעבד שבטמשוואר ניצלו מהמלחמה יותר מבסאטמאר.

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב יעקב יוסף טברסקי זצ"ל

האדמו"ר הרב יעקב יוסף טברסקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו בתמוז ה'תרנ"ט (1899) בסקוויריה (עיירה באוקריאנה). לאחר הסתלקות אביו בשנת ה'תרפ"ז (1926) מונה לאדמו"ר חסידות סקווירא בעיר קאלאראש (רומניה). בשנת ה'תרצ"ד (1933) עבר לעיר יאסי (רומניה), ובדרך נס ניצל עם משפחתו מהפוגרום שנערך ביהודים ב-ד' תמוז ה'תש"א (1941) ובכל שנה ושנה בתאריך זה נהג להתענות וכן נהג לקרוא בכל בוקר לפני התפילה את כל ספר תהילים בלי הפסק.



לאחר מלחמת העולם השנייה עבר לעיר בוקרשט (רומניה), ביתו היה פתוח לרווחה לפליטי השואה שחייקם ועודדם והציל נפשות רבות מליפול בעומק הייאוש. בשנת ה'תש"ח (1948) היגר לארה"ב והתגורר בשכונת בורו-פארק ולאחר שנתיים עבר לשכונת וויליאמסבורג (אחד מרובעי ברוקלין, שבו נמצאו חצרות של אדמו"רים אחרים). אלפים הסתופפו בצילו. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. בשנת ה'תשי"ז (1957) ייסד את שכונת ניו-סקוור בניו-יורק (ארה"ב) כשהמטרה המוצהרת היא ליצור מקום מגורים בו לא יחשפו לתרבות המערב של ניו-יורק וכן העתיק את חצרו לאיזור כפרי, צפונית לניו-יורק. נפטר ב-ב' ניסן ה'תשכ"ח (1968) בניו-סקוור שבניו-יורק. חי כ-68 שנים. ציונו בשיכון סקווירא שבניו-יורק. בהלווייתו השתתפו כ-25,000 חסידים.

סבא: ר' יצחק (מצד אביו), ר' אליקים געצל מאוסטראה (מצד אימו). **סבתא:** הרבנית חנה סימה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר רבי דוד מסקווירא. **אימו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' מרדכי. **אשתו:** מרת טראני (בת האדמו"ר ר' פנחס טברסקי מאוסטילא [עיירה בנפת לודמיר] - נישא בשנת ה'תרפ"ה). **בנו:** האדמו"ר ר' דוד מסקווירא-ניו סקוור. **בנותיו:** מרת פייגא מלכה, מרת סימה מירל, מרת מרים.



שהסתיימה מלחמת העולם השנייה, השתקע רבינו בבוקרשט בירת רומניה, והפך את ביתו למעון למאות פליטים, שחזרו בימים ההם שבורים ורצוצים ממחנות העינויים, בלא למצוא עוד את ביתם. הרבי לא הסתפק בכך, שקלט את כל מי שהתדפק על פתח ביתו, אלא שיגר מדי יום ביומו את שליחיו אל תחנת הרכבת שבעיר, כדי שיחפשו אחרי כל מי שחזותו יהודית, ויביאו אותו אל ביתו, שם סעדו אותו, ניחמו ותמכו בו להתחיל בחיים חדשים. רבים מן הפליטים נשארו בביתו במשך חודשים רבים, כשהרבי דואג לכל צרכיהם.



סיפר אחד מהפליטים: "הייתי באושוויץ ובנס שרדתי את השואה האימה, עם השחרור התגלגלתי ברכבת לכיוון בוקרשט, מבלי לדעת מה יהיה עימי, כשירדתי בתחנה, ניגש אלי יהודי בלתי מוכר והושיט לי ידו בסבר פנים יפות ובידידות ואמר: 'שלום עליכם. הרבי שלחני לקרוא לך, הנה הכתובת שלו'. לא הכרתי את הרבי ולא ראיתיו מעולם, אבל שום כתובת אחרת לא הייתה לי, ובלית ברירה הלכתי אליו, בבואי לביתו שמח לקראתי כאילו היה אבי, ודבר ראשון שאל: 'האם אכלת היום?', ענית בשלילה, מיד הולכני אל המטבח וביקש לתת עבורי אוכל ומשקה, והוסיף דרך אגב: 'אתה יכול להישאר פה כמה זמן שתרצה'.

"הודי שבנו קיבל זימון לצבא, הגיע לרבינו וסיפר על כך. שאל הרבי: 'האם בנך סבל אי פעם מאיזה מיחוש? אולי פעם לא היה בריא?' - "לא". ענה היהודי, "בני בחור בריא, ושהקב"ה יעזור שימשיך להיות בריא". אבל הרבי התעקש ושאל: "אולי בכל זאת משהו?", ענה היהודי: "אם הרבי כל כך מתעקש, פעם בהיותו קטן סבל בני מכאבי ברכיים אבל לא יותר מזה". "טוב", אמר הרבי, "כשהבן ילך להתייצב לפני הרופאים לבדוק אם הוא כשיר לצבא, שיאמר לרופאים שסבל מכאבי ברכיים". והרבי בירכו לשלום, ואכן בנו התייצב לפני הרופא הראשון ואח"כ נכנס רופא בכיר יותר, וכשאמר לרופא הבכיר שכאשר היה ילד קטן, סבל מכאבי ברכיים פטרו מיד מהצבא ואמר לו: "כזה אחד לא יכול לשרת בצבא!".

עוד בהיות הרבי ברומניה (לפני עלותו לארה"ב) נכנסו אליו שמונה-עשר בחורים, שקיבלו זימון לצבא והרבי בירכם שיקבלו פטור מהצבא. למחרת במשך כל היום היה הרבי שרוי במתח ודאגה והיה בתענית דיבור. לפנות ערב באו הבחורים להודיע לו, שהם קיבלו פטור מהצבא, לפני שניגש הרבי להתפלל מנחה. אמר הרבי בלשון הקודש: "חסרים עוד שניים, שעדיין לא חזרו לכאן מהקבוצה". לאחר מנחה הגיעו השניים. שאל אותם האדמו"ר: "הייתכן שלא באתם לבשר לי את הבשורה הטובה שהשתחררתם מהצבא?!".

פעם נכנס אחד לרבינו והתמרמר, שצפוי לו משפט קשה עם שלטונות המס, והמצב חמור מאוד ר"ל. שאל אותו: "מה יהיה, אם לא ימצאו את הניירות של המשפט?". השיב הלה: "איני יודע". איחל לו הרה"ק: "הקב"ה יעזור, שלא ימצאו את הניירות". כעבור שבוע האיש שב לאנטוורפן. ביום רביעי הודיע לו עורך דינו כי מועד המשפט שלו נדחה, פעם אחת ופעם שנייה, עד שהודיעו לו סופית, שאין מוצאים את הניירות הנוגעים לתיק שלו ולכן הם נאלצים לבטל את האישום נגדו.

הצדיק הביט בפתקא שנמסרה לו. לפתע נעצר הרבי על שמה של אחת הבנות ושאל את האב לשלומה. האב השיב, כי שלום לה, הכול אצלה כשורה, והצדיק התנצל תיכף ומלמל, כי משהו נראה היה לו, כנראה בטעות. רק בהגיע האב לביתו נחרד לשמוע, שבעת שהותו אצל רבינו, חלתה אותה בת ועלה החום שלה עד שהגיעה ל"ע לסכנת חיים והנה באחת הוטב לה לפתע. כשבדק מתי חלה ההטבה ראה כי היה זה בעת ששאל רבינו על שלום הבת. ומעשים כאלה היו בכל יום, אשר עיניו צופיות למרחוק והקדים בברכתו רפואה למכה.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִיתוּרִים לֹא מִפְסִידִים לְעוֹלָם

הוא יאלץ להפסיק לעבוד וכן יאלץ לעבור מדידת הפאר שלו בקומה שלישית לדירת קרקע, ובכלל הכסף הזה מגיע לו בצדק וביושר בדין ובמשפט...

ואז לפתע צלצל הטלפון. היה זה האדמו"ר הגאון הרב אהרון הכהן רוזנפלד ה'אורחות אהרון' מפינסק קרלין צוק"ל זיע"א, הרבי בכבודו ובעצמו שוחח עימו!

הוא נעמד ביראת כבוד וכולו היה נרגש. "שלום לך ר' יוסל, מה שלומכם?", פתח הרבי בנעימות, ומיד ניגש לעניין שלשמו התקשר: "שמעתי שהינך מתייסר מאוד ברגלך ואתה עומד לפני כריתה... ובכן באתי להציע לך עסקה כדאית".

"אולם זה בתנאי שתחזיר לי תוך שעות ספורות תשובה ברורה ומוחלטת. אם תוותר ליריבך על מלוא החוב ותמשיך ידך מהתביעה המשפטית שאתה מנהל נגדו, אני מבטיח לך, כי רגלך תתפא לחלוטין ולא תצטרך לכרות אותה".

השיחה הסתיימה, ידיו רעדו וראשו הסתחרר. השיחה הוציאה אותו משלוותו. הוא התקשה לעכל את מה ששמע. "לוותר לגמרי? על כל התביעה? איך אפשר לחשוב על זה?".

"הרי הכסף מגיע לי בצדק וביושר ומדוע הרבי עוזר לסוחר הנתבע שאינו נמנה כלל על קהל חסידיו, ובכלל הוא התנכל אישית לרבי ולמוסדותיו בפומבי, מה פתאום לוותר לו?".

לאחר דקות ארוכות שהיה שקוע במחשבותיו חשב: "אולי לוותר? אולי כדאי לנהוג לפני משורת הדין? הרי גם הוא זקוק לישועה ורפואה מידו הפתוחה, גם הוא מבקש מבורא עולם להתנהג עימו לפני משורת הדין. מידה כנגד מידה! ובנוסף, יש לו הבטחה נאמנה מהרבי".

שעה ארוכה התחבט והתלבט. לאחר התייעצויות עם בני ביתו, קיבל החלטה לא קלה: "מוותרים על התביעה!". כשהובאה ההחלטה לפני הרבי אמר לו הצדיק מיד: "אם כך, תבטל את התור לניתוח, ואתה יכול להפסיק לקחת תרופות-הרגל תבריא מעצמה".

באמונת חכמים תמימה לקח ר' יוסל מיד את כל ערימת התרופות, התחבשות והמשחות למיניהם, אסף את הכול וזרק לפח האשפה. בנוסף התקשר לבית-הרפואה וביטל את מועד הניתוח.

הנס לא איחר לבוא, הנמק החל לגלות סימנים ראשונים של נסיגה, הפצעים המדממים החלו להגליד, הכאבים הלכו ופחתו, ועור חדש צח ונקי כיסה את הרגל המתאוששת, ואט אט חזר ר' יוסל להתהלך על רגליו כאחד האדם. חלפו מאז שנים רבות, ר' יוסל ממשיך לעמוד על שתי רגליו, לאחר שויתור נאצל גרם לרגלו להתרפא בדרך פלא.

להלן סיפור מופלא, שנשלח מאחד מקוראנו המלמד אותנו, כי מוותר לא מפסידים לעולם ולמעשה המוותר, כאשר על פי דין מגיע לו - זוכה לראות ישועות מופלאות מעבר לגדר הטבע:

ר' יוסל היה שיפוצניק, ששמו הטוב הלך לפניו. באחד הימים פרץ ויכוח בינו לבין אחד הסוחרים הגדולים על סכום גדול מאוד לר' יוסל לא היה ספק, שהצדק עימו, ומאחר שכן, נאלץ לפנות לבית הדין.

לאחר הדיון פסקו הדיינים, כי הדין עם ר' יוסל ועל הסוחר להשיב לו את כל כספו. משסירב הלה לקיים את פסק הדין, התיירו לו בית הדין לפנות לבית המשפט.

ר' יוסל בלית ברירה מצא את עצמו פותח תיק תביעה. התהליך המשפטי התנהל בעצלתיים, והחוב תפח מחמת ריביות וקנסות, ולכל זאת אמור להצטרף הוצאות המשפט.

יום אחד התעורר ר' יוסל וחש כאבים עזים ברגלו הימנית. טבילה, שיעור, תפילה, ושיעור נוסף וכל זאת לפני פת שחרית. "כנראה מתחתי את השריר", חשב והמשיך בסדר יומו הרגיל, מתעלם מהכאב הטורדני. אך הכאב החמיר והתפשט למעלה לכיוון הברך.

לאחר שלוש שנות עבודה בבריאות טובה נאלץ בפעם הראשונה להיכנס לרופא אורתופד. הוא הפנה את ר' יוסל לסדרת בדיקות וצילומים. התוצאות היו חמורות. גם הפרופסור וגם מנהל המחלקה היו בדעה אחת: הדיאגנוזה הרפואית מצביעה על זיהום חמור שפשט ברגל, וגרוע מזה אף נראה התחלה של נמק... רח"ל.

ר' יוסל קיבל את מה שעבר עליו בהכנעה ובאמונה. על המדף בביתו נערמו ערימות של תרופות, משחות, רטיות ותחבושות. כוחותיו הלכו ונחלשו, והוא נאלץ להפסיק את עבודת השיפוצים. מצב הרגל לא היה פשוט כלל, הפצע המוגלתי והמדמם הלך והתרחב.

רופא בכיר ובעל שם המוכר כמיוחד באבחנות מסוג זה, אמר לר' יוסל את מה שכל כך קיווה לא לשמוע: "ניתוח כריתה!". הקביעה הייתה חד משמעית!

בלית ברירה, קבע ר' יוסל תור לניתוח ואף קבע תור לטיפול והתאמת רגל תותבת. באחד הימים לפני הניתוח, עדכן עורך הדין את ר' יוסל כי התביעה עומדת על סך של מאה שמונים אלף שקלים! (סכום עצום באותם הימים), וכפי הנראה עשוי ביה"מ לפסוק בימים הקרובים.

מהתבטאויות השופט נראה, שר' יוסל עומד לזכות בתביעה ובגדול, כך הודיע עורך דינו. הכסף יוכל להביא תועלת רבה, בפרט כשבעוד זמן קצר יאלץ להתמודד עם חייו כנכה ל"ע.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסתריא טאון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל הרב נחמס בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל אביבה בת איריון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה שרה בת נרקיס אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל מזל בת שמעון חי זידי בן קלרה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן פרחת ז"ל יוסף בן אסתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל יעקב בן ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה דניאל רפאל בן חגית ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל אביבה לושי ע"ה אברהם בן דינה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה כל נשמות עם ישראל



הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מיכל רבה בת שרה ע"ה ע"ה נעמי בת כחון ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תזריע - החודש

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת תזריע - החודש

- א אין מלכות נוגעת בחברתה - מה לך בי תלון על רעך
- ד אין אדם נוקף - אין מכה הבאה מאליה כי הכל מן השמים לרמו לאדם לשוב אל ה'
- ה וירא את המקום מרחוק - הריחוק אינו אלא קרבה
- ז טוב ומיטיב - עיקר האדם הוא להיות מיטיב לרעהו
- ח זרעו לכם לצדקה - זרע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות
- ט יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה
- י שתיקה יפה בשעת - מעלת השומעים הרפתם ודוממים
- יב בארץ מצרים החודש הזה - כח ההתחדשות אף מעמקי שאל וזומאת מצרים
- יד החודש 'חי פרישק"א' - כח התחדשות הניתן בדינו
- טו ראשון הוא לכם - מעלת 'ראש חודש' ניסן ובל ימי החודש

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת תזריע - החודש

לשון הרע, אין זה אלא החסרון באמונה². שהרי אין איש מדבר סרה ברעהו אלא מחמת שנדמה לו שהלה הזיקו או הפסידו, הכשילו או ביהו, או ש'הצלחת' רעהו באה על חשבונו וכיו"ב רבות. ואילו ידע והכיר שאין ביד בריה בעולם להזיקו ולהפסידו, ואין גורלו נתון אלא בידי הקב"ה, לא היה מדבר עליו, גם היה פוסק מלחשב כל היום והלילה - 'מה עשה לי פלוני' ומה דיבר עלי אלמוני וכיו"ב³.

אין מלכות נוגעת בחברתה - מה לך כי תלון על רעך בפרשתן (יג ב), 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת'. ידועים דברי חז"ל (ערכין טו:) שהנגעים באים על עוון לשון הרע, וכבר איתא בגמרא (שם טו:) אמר רבי יוחנן אמר רבי יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר⁴. ומדוע הוא נחשב כ'כופר בעיקר', כי הבה נתבונן, מהו השורש המביא את האדם לדבר

א. בספר 'תפארת מנחם' (ר"ח ניסן תרצ"ה) להרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן טשערנאוויץ זי"ע כתב, הנה אמרו חז"ל (תענית כט.) משנכנס אדר מרבין בשמחה, וכשם שבחודש אדר מרבין בשמחה כך משנכנס ניסן מרבין באמונה, (וטעם הדבר) כי בניסן נגאלו - בזכות האמונה, ובניסן עתידין להגאל - בזכות האמונה (ילקוט ש"ב רמז תקי"ט), וכמו שנאמר (מייכה ז טו) 'כימי צאתכם מארץ מצרים אראנו נפלאות'. נמצא שהזמן מוכן מוכשר לכך.

כתב הנצי"ב ב'העמק דבר' (שמות יג ד) על הפסוק 'היום אתם יוצאים בחודש האביב' - שאין צריך להרבות בחודש ניסן בפעולות להשרשת האמונה, אלא 'די בהכנה מועטת', ובה מבאר הטעם שנזכר כאן 'חודש האביב', שכשם שזמן זה מסוגל לזריעה הרבה יותר מבשאר חדשים, כך גם האמונה נקלטת בלב ביותר עתה בימי אלו.

כתיב בפרשתן (יג ג) 'ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת היא', כתב ב'דברי שאול' להגה"ק רבי יוסף שאול נתנזוהן זצ"ל דכמו בחולי הגוף, ישנם שני סוגי חולי - בפנימיות או בחיצוניות, ומי שנחלה במחלה חיצונית בקל יכולים לרפאותו, משא"כ מי שנחלה במחלה פנימית קשה מאד לרפאותו, כיו"ב, בחולי הנפש (רוחניות), אם החולי (הפגם) הוא רק בגופו ברדיפה אחרי תאוות גופו שמתאוה לאכול ולשתות אז בנקל ירפאהו, אבל אם הוא 'עמוק מעור הבשר' והיינו שהוא מחלה פנימית (כגון, עניי אמונה ומינות, וחוסר ביטחון בהשי"ת, או מידות) זאת היא 'נגע צרעת', וראהו הכהן וטמא אותו, אבל אם אינו עמוק אז יש תקוה ואינו צריך אלא 'הסגר'. ומסיים ואם כי הוא ע"ד המליצה, לא מנעתי לכתבו כי הוא נעים ונחמד מאד.

וכך מתאמרא משם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שהרי אמרו חז"ל, 'כל איסורים בטלים בשישים, ומין במינו אפילו באלף לא בטל' (לשי' רבי יהודה, ולהלכה, מין במינו בטל מה"ת ברוב, ומדברנו כשהוא לח בלח בשישים וביבש ביבש בחד בתרי), ומרומז, כי כל תאוות איסור בטלים מן האדם כשנעשה בן 'שישים' שנה, חוץ מ'מין במינו' היינו ענייני מינות וחוסר אמונה, פגם זה נשאר אצל האדם אפילו בהגיעו לגיל 'אלף' שנה, אם לא יעקרנו מקרבנו מבעוד מועד, ישאר ח"ו פגום לכל ימיו, ע"כ...

ב. כה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות אמונה ובטחון כו) הנה כתיב (תהלים לג ד) 'וכל מעשהו באמונה', זהו כללו של דבר כי אחז"ל (מכות כד.) בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה (חבקוק ב ד), ולכן כל מעשהו של איש יהודי הוא רק התחזקות באמונה פשוטה, דבהא נחתא ובהא סלקא כל עליותיו וירידותיו, וזה עיקר הכל. עוד שם (עמ' רסח), אמר פעם לתלמידו מרן בעל ה'יסוד העבודה' בזה הלשון, א איד אז ער איז מקבל ווי השם יתברך פירט מיט איהם, ואינו מהרהר אחר מידותיו יתברך פאר שפארט ער אלע סיגופים מיט אלע תעניתים (בתרגום, יהודי שמקבל באהבה את הנהגת ה' עמו יהיה איך שיהיה ואינו מהרהר אחר מידותיו הרי הוא חוסך לעצמו כל מיני סיגופים ותעניות שאחרים נצרכים לעבור כדי תיקון נפשם).

ג. ביסוד זה ביאר הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (דרשות, פרשת טהרות בד"ה וגלוח) שלכן נצטווה המצורע לגלח את כל שערו, כדכתיב בפר' מצורע (יד ט) 'והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו, את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו, ואת כל שערו יגלח', ולכאורה יש להתבונן מה טעם מצווה זו, והלה כבר ישב 'בדד מחוץ למחנה' - מרוחק מכל באי עולם, ו'טמא טמא יקרא', מדוע לעת כזאת אחר שכלתה סאת צרותיו ונתכפר לו החטא, עליו לגלח את כל שער גופו, למען ידעו כל הרואים כי מצורע היה.

וביאר ה'בן איש חי', כי כל ענין טומאת הצרעת בגופו של אדם באה מטומאת נשמתו בעוון לשון הרע הנורא, והרי נתבאר שה'גורמים' לאדם לדבר 'לשון הרע' הם מחשבותיו שנדמה לו שחברו לקח ממנו מאומה או הפסידו באיזה דבר, בענייני פרנסה, או בשאר העניינים שמדמה בנפשו שאחד לוקח מעמו מאומה, ועל ידי כך הוא בא לדבר עליו רעות. אך לו חכמו ישכילו להבין ש'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא' (יומא לח:), ואין מי שיוכל להשיג את גבולו, מיד יפסיק מלדבר על רעהו כל רע, וזאת מרמזים לו בגילוח השיער, כי שערות ראשו של אדם נראות כמי ששוכבות זו ע"ג זו, וכאילו אחת תופסת מקומה של חברתה - אך בשעה שמגלחים את השערות נתגלה שכל שיערה ושיערה יונקת חיותה מגומא נפרדת בראש האדם, ואדרבה, איתא בחז"ל (בבא בתרא טז.) 'אלמלי שתי שערות יונקות מגומא אחת, היו מחשיכות מאור עיניו של אדם'. ומזה ילמד המצורע לקח שלכל חד וחד יש שורש יניקה בנפרד הן לפרנסתו הן לשאר הצטרכויותיו, ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו בכהוא זה, וממילא מה לו כי ילון על חברו - הרי לא הוא גרם לו לחסרון הפרנסה וכיו"ב, ויעלה בידו להיטהר לגמרי מחטא הלז של 'לשון הרע'. כי זאת תורת האמונה הטהורה, שלכל בריה ובריה נקצב 'פרנסה ודי מחסורה' מן השמים. ולכל בריה יש 'גומא' מיוחדת שמשם הוא מקור חיותה, ומכיוון שכן, מדוע ירדוף יומם ולילה אחר פרנסתו המוכנת ומזומנת לו ממילא, והרי בריבוי השתדלותו לא יוסיף לעצמו מאומה, מדוע ייגע לריק. אין עליו אלא לעשות 'השתדלות' לצאת ידי חובתו כמו שנצטווה, ואף אחר זאת ידע נאמנה שלא ה'השתדלות' מסבבת את הפרנסה אלא מגזירת שמים היא באה לו.

פעם בא 'בעל עגלה' ובכה במר נפשו לפני הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע שהסוס שעמו היה מנהיג את עגלתו נפל ומת, ובכך איבד את מקור פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו. נענה לו החפץ חיים ואמר, אכן כדברייך, לך נאה לבכות ולמרר בבכי. כי אחר שגמרת בדעתך שסוס זה הוא המפרנס ומכלכל אותך אכן יש לך לבכות - שמשמת המפרנס על המתפרנס לבכות ולמרר בבכי, אך מדוע לא תבין ותשכיל כי לא הסוס המפרנס אותך, אלא אביך שבשמים היושב במרומים וזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, וה'סוס' אינו אלא אמצעי שעל ידו שלח לך הבורא פרנסתך, ואם כן מה לך אם הסוס חי או מת, וכן הוא בכל ענין, המדמה בנפשו כי מקצוע פלוני או כישרון פלוני הם המביאים לו את פרנסתו, אינו אלא טועה באמונה, ותועה מדרך השכל.

מעשה באיש חסיד שהשתדל רבות עבור פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, ולא הצליח מאומה מלבד העברת זמן לריק... בצר לו נכנס אל כ"ק אדמו"ר מסקולען הרה"ק רבי ישראל אברהם בן שיינא רחל שליט"א לרפ"ש, וביכה את מצבו המר, רבי קדוש, מה יעלה בסופי, כל השתדלות והשתדלות שעשיתי וניסיתי הראה לי הקב"ה כי לא בזה חפצו, ומנעני ה' מפרנסה, ע"כ אמרתי לנפשי, לא עוד, דיי במה שעשיתי וניסיתי עד הלום, מהיום והלאה, לא 'אשתדל' ולא אגע בעניני פרנסה אפילו באצבע קטנה, אם הקב"ה רוצה יפרנסני, ואם לא... אמר לו הרבי בנועם שיחו, אכן, דייקא עתה הגיע זמנך ל'השתדל' לפרנסה, אחרי שהינך כבר מכיר כי הכל בידי שמים, וכל פרנסתך תלויה אך ורק בידי ה' הזן ומפרנס מקרני ראמים וביצי כינים, ולא נשאר בידך אלא להשתדל כציווי הבורא, על כן קיים את חובתך, ותראה ברכה במשלח ירך.

וביתר עומק, נראה הכוונה, כי כל עוד שלא הכיר שהפרנסה בידי שמים, והיה נראה לו כי היא תלויה במעשי ידיו, לא נחשבו מעשי ידיו כ'השתדלות', אלא כעשיית והמצאת הפרנסה, ורק בזו השעה, כשבא להכרה גמורה כזאת, ש'אין הדבר תלוי בו' כלל, ורק 'השתדלות' היא הנעשית על ידו, אכן ראוי לו לעשותה, ויקיים בו מאמר הקרא (דברים טו יח) 'וברכתיך בכל אשר תעשה'.

המכיר בכלל גדול זה, שכל הפרנסה בידי שמים היא, יבין שאין כל מקום לחפש קולות ופשרות וכיו"ב מאחר והם 'לצורך פרנסה', כי אדרבה, לא ישמעו ולא ייזכרו דיבורים כגון אלו, שהרי המפרנס הוא הקב"ה, ואיננו נצרך כביכול לעזרתנו כלל וכלל, ולא עוד כי בשמירה על גדרי הקדושה נמצא חן ושכל בעיניו, להוסיף לנו כהנה וכהנה, מעשה שמענו ממכירי בעל המעשה, איש יהודי הדר בעי"ת לעיקוואד שנתברך ב'ברכת שמים' מרובה, והוא מנהל אפיס (משרד) גדול העוסק בקנייני נדל"ן (Real Estate), שם עובדות כמה נשים מאנ"ש. ויהי היום, קיבל היהודי שיחת טלפון מאחת העובדות, כי ברצונה לברר, היות וקיבלה ממנו הודעת אימייל, שבו הוא מורה לה להעביר סכום של 70,000\$ לחשבון בנק מסוים, והיא מבקשת אישור טלפוני לפני שהיא מבצעת את ההעברה.

תמה היהודי ונשתומם, כי מעולם לא שלח הודעה ובקשה כזאת... עד שנתברר שגנב 'נוכל' פרץ לאימייל שלו, והוא שלח את ההודעה בשמו להעביר את הסכום הנ"ל לחשבון בנק שלו... אלא שהנוכל כבר בדק אחרי 'בעל

כיבדו ב'עליה' הראויה לו... לזה בא חבקוק והעמידן על עמוד האמונה - כי ע"י האמונה יסתלקו אויבינו, וכל בני ישראל יאהבו זה לזה ויכבדו איש את רעהו, בידעם כי כל הנעשה בעולם הזה אפילו בין איש לרעהו לא נעשה אלא בהכרזה מן השמים, ואין אדם מוזק לרעהו אלא אם הוא 'אנוס על פי הדיבור', ומה לו כי ילון על רעהו אם לא לו הרשע".

וכן כתב בפלא יועץ (ערך קנאה) וז"ל. והנה יצר לב האדם רע וחושק להיות יחיד בדורו כחכמה ומעשים בעושר וכבוד, ומתוך כך מצטער בשיש אחר כמוהו או גדול וטוב ממנו, ומקנא לו ומבקש רעתו ומספר בגנותו. וגדולה שנאה שהיא מחמת קנאה, איש אוכלה היא לאין מרפא. ומי שיש בו מדה רעה זו, כל ימיו מכאובים, ואוכל לחם העצבים ואין לו רעים אהובים, ומרבה ריבות והוא שמח לאיד ורוצה בתקלת חברו...

וכבר כתב הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (ריש פרשת קרח) כי אמרו חז"ל (מכות נד.) 'בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר (חבקוק ב ד) 'וצדיק באמונתו יחיה', וצריך ביאור וכי בא חבקוק לפוטין מכל המצוות האמורות בתורה, אלא ביאורו, כי לתיקון נפשם נצרכים כל בני ישראל לקיים כל מצוות התורה, והרי לא יתכן כדבר הזה, כי יש מצוות התלויות בכהנים ויש בלוויים ויש בישראלים - ועדיין לא נברא יהודי שהוא 'כהן לוי וישראל' גם יחד... אלא כי בהיות בני ישראל ב'אחרות' הרי הם מוציאים איש את רעהו ידי חובתן ומשלימים זה את זה, אך דא עקא שאינם יכולים להיות באחדות כשראו שונא את שמעון על שקיפח לו פרנסתו, ולוי נוטר איבה ליהודה כי קלקל לו את השידוך, פלוני אינו 'עובר' אפילו ב'טעות' בד' אמותיו של שכנו כי בנה 'מרפסת' על חשבוננו, ואלמוני מדבר סרה יומם ולילה על ידידו שמכבר על 'חוצפתו' כי עזה שלא

הבית' זה זמן רב, ובאותו זמן הוא למד לכתוב כסגנון כתיבתו ככל משפטו וחוקתו, וזאת אשר עשה היום בבקשתו את ה\$70,000.

לאחר שנגע בעל הבית מה'הלם' והבהלה, ולאידך מהשמחה שניצל מ'עוקץ' לא קטן, שאל את העובדת, על מה ולמה החליטה לברר אצלו אודות ההעברה, והרי כפי מה שהיה נראה לעיניי, היה נראה שאני בעצמי כתבתי את האימייל ללא כל מקום לספקות, השיבה העובדת, מכיוון שקבעת חוק בל יעבור, באפיס זה אין קוראים לנשים בשם הפרטי בשום פנים ואופן - לא בקרי ולא בכתיב, ואילו האימייל הזה נפתח בשמי הפרטי (ה'טעות' היחידה של הנוכל), לכן אמרתי שמהו לא מריח טוב וכדאי לצלצל לבדוק...

יש שנתנו טעם לשבח מדוע לוקה המספר לה"ר בנגע הצרעת, לרמז לאדם שילמד לקח מנגע הצרעת, מה הנגע בצרעת ירבה לחכך את עצמו עוד ועוד, ולרגע נראה לו שמיטיב לעצמו ומרגיע את כאבו, אבל באמת אינו אלא גורע לעצמו, וככל שירבה להתחכך יזיק לעצמו יותר ויותר. כיו"ב ממש המדבר לה"ר, נדמה לו שבדיבוריו הרעים על חברו ירוויח לעצמו, אך באמת אינו אלא כמתחכך בבשרו שאינו מועיל אלא מזיק לעצמו.

ד. כבר אמרו להמשיל את המדבר לשון הרע, לכלב אשר בעליו מכהו במטה, והכלב קם בחמתו ונושך את המטה, והנה, לא די שאינו נוקם ומעניש בזה את בעליו אשר הכהו - אלא אף פוצע הוא את פיו בעקירת שיניו עד זוב דם, וזאת מפני שאין לו דעת להבין שה'מכה' אותו הוא האדם המחזיק במטה, ולא המטה שאינו אלא 'אמצעי' לבעליו להכות על ידו. ולכלב הלז דומה המספר לשון הרע ומרכל על חברו, (וכן אמרו חז"ל (סוטה מט:) שבעיקבתא דמשיחא 'פני הדור כפני הכלב') כי הוא חושב ומדמה בנפשו שחברו עשה לו עוול ועל כן מדבר עליו סרה. ומדוע אינו שם על לב שחברו אשר עולל לו כך וכך אינו כי אם 'מקל' בעלמא אשר הקב"ה הכהו במקל זה, בכדי לעוררו ולקרר את לבו אליו, והוא ב'חכמתו' במקום אשר יבוא להתעורר ולשמוע את דבר ה' אליו הריהו מדבר לה"ר ומגלגל 'מחלוקת' בעולם...

בערוב ימיו של הרה"ק מקאברין זי"ע בשכבו על ערש דווי, פתח הרה"ק ואמר 'איך האב ביז אהערצו ניט געזאגט. נאר איצטער אז איך האלט שוין ביים ברעג, גאר ביים ברעג, זאג איך דאס, איך קען שווערן בנקיטת חפץ, אז דאס וואס א מענטש טוט א ריר מיטען קלענסטן פינגער, און א פינטעל מיט'ן אויג, איז דאס אלץ מיט'ן כח פון גאט ברוך הוא. א שטרוי קען מען ניט אויף הייבען אן כח פון גאט ברוך הוא' [עד הנה לא אמרתי זאת. ביום עתה שנמצא אני בקצה חיי מאד מאד, אומר אני - ויכול אני להישבע בנקיטת חפץ שכל תנועה של אדם אפילו באצבע קטנה, ואפילו מה שמניע אישון עינו, הכל הוא אך ורק מכוחו של הקב"ה יתברך שמו, כי אפילו חתיכה קטנה של קש אי אפשר להגביה לולא כוחו של ריבון העולמים] ('אמרות משה' מערכת אמונה).

ביתר שאת יבוארו הדברים בדברי ה'ארחות צדיקים' (שער השמחה) 'וצריך שיבטח בשם יתברך שיצליחו במלאכתו ובעסקיו, ולא יבטח בהם, אלא יחשוב אשר מלאכתו ועסקיו הם 'דרך' לפרנסתו מאת ה' יתברך, כמו אדם הבוקע עצים בגרון, אע"פ שהגרון חותך העץ, אין הבח בא מן הברזל, אלא מן האיש הבוקע עם הברזל לחתוך בו העץ'.

אין אדם נוקף - אין מכה הבאה מאליה כי הכל מן השמים לרמוז לאדם לשוב אל ה'

בפרשתן (ג יח-יט), 'ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא, והיה במקום השחין שאת לבנה' וגו'. ידוע דברי חז"ל (ערכין טו.) שהנגעים באים על עוון לשון הרע, והנה, השחין היינו מכה שהוכה אדם כשנתקל בעץ או באבן ונתחמם עורו מחמת המכה (נגעים ט א). מעתה יש לתמוה בשלמא כשעולה בגוף האדם נגע צרעת (כשלא נתקל והוכה באיזה דבר) יש בזה אות וסימן מן השמים שעליו לפשפש במעשיו על שדיבר לשון הרע, אולם מי שלקה והוכה בעץ או באבן מה סימן יש בזה, הרי כן הוא ב'טבע' העולם, שהנתקל לוקה בגופו ומתחמם בשרו עד כדי נגע צרעת. יש שביארו

ומי יוכל ספר גדל רעתה, מי האיש החפץ חיים יברח ממנה ויהא גיבור הכובש את יצרו על ידי העמק במחשבות שהורות, שיאמין באמונה שלמה שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואפילו אם היה הוא יחיד בעולם לא יעדיף להרויח יותר ממה שגזור עליו. ואם יתוספו סוחרים כמותו לאלפים ולרבבות, לא יחסר ממה שקצוב לו. ויתרצה במה שהוא רצון הבורא, הצור תמים פעלו, ולכל אחד, דטבא לה, עבדי לה, עכ"ל.

האף אמנם שה'רבינו יונה' כתב (ספר היראה) 'לא יוכל אדם לעבוד הבורא, אם לא יסרח לבקש מזונותיו', זהו רק בחלק חובת האדם ב'השתדלות' להביא טרף לביתו כחובתו בכל מצוות ה', אך לא שידמה בנפשו אפילו רגע אחד כי משם באה לו פרנסתו - וממילא לא ישתדל יתר על המידה כאמור.

אדרבה כל המרבה בהשתדלות הרי זה מחסיר עצמו, בהראותו כי בוטח הוא ב'השתדלותו' ולא בבורא עולם על כן יחסר לחמו ח"ו, כדמצינו לה'עב"ץ' (בביאורו לאבות פ"ג מ"ו) שהממעט בעסקים יאכל וישבע, והרודף אחריהם כל היום וכל הלילה יחסר לחמו.

עוד איתא שם, וז"ל. אמונה מגעת עד למקומות הגבוהים ביותר, כי שאר ההשגות אינם רק עד מקום שהוא משיג, לא כן אמונה שכיון שהוא מאמין גם במקום שאין השגתו משגת מגעת, לכן גם היא למעלה מכל השגותיו, וזהו מאמר הכתוב (תהלים פט ט) 'אמונתך סביבותיך' באמונה אני יכול לסבב אותך כביכול.

פעם שהה הרה"ק הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע בעיר לאדז' לצורך מצווה, והיה הרבה ב'בית החסידים' דשם, כשהוא מרבה לדבר עם החבריה בדברי תורה וחסידות, בלילה אחד ראוהו יושבי ביהמ"ד שהוא פונה לארון 'ספרי קודש' נוטל ספר בידו, ואחר שהביט בו רגעים אחדים החזיר את הספר למקומו, והחל להלך בבית החסידים הנה והנה בהתלהבות גדולה זמן רב, ורק משנרגעה רוחו וחזר לדבר עם בני החבריה, והתפלל מעריב עמהם. אחר מעריב שב לבית האכסניא, והנה רואה בעה"ב שעדיין הוא משוטט ברעיוניו, מכיוון שכן, שאלו בעה"ב מה אירע עם מע"כ, אמר לו הרבי, ראיתי את הספר 'יסוד העבודה' וכו כתוב עה"פ 'אמונתך סביבותיך' - מיט אמונה נעמט מען דרך ארום (על ידי האמונה מסובב האדם את הבורא כביכול), ודברים אלו הלהיבו את נפשי עד שעדיין איני יכול להרגיע סערת רוחי (הובא בתפארת ישראל על הישמח ישראל, אות קפ"ו).

ה. בקעלעם (קלם) היה איש צדיק מפורסם, ושמו וכינויו רבי לייב חסיד, פעם עמד ר' לייב בתחנת הרכבת (באן סטיישן) ונעמד יחד עם כל העם בתור - לקנות 'טיקעט' (כרטיס נסיעה) עבור הרכבת, עבר שם אחד מתלמידי בית קעלעם, ומשראהו עומד בין ההמון, ניגש אליו ואמר לו, רבי הלא אין זה ראוי לפי כבודכם שתעמדו כאן בינות לכולם, הבא לי את המעות ואני אעמוד במקומך לרכוש את הכרטיס עבורך, נענה רבי לייב ואמר לו, אין בידי כלל מעות, אמר לו היהודי אם כן מדוע באתם הנה כלל, אמר לו ר' לייב הנה אנכי צריך ליסע מהכא להתם, אך דא עקא שאין בידי לפורטה אפילו שוה פרוטה, אלא מחמת 'השתדלות' באתי הנה - הלך התלמיד ורכש עבורו טיקעט ממעותיו שלו, לאחר שהביאו לרבי לייב חזר לשאלו, ילמדנו רבנו, באם לא היה למע"כ מעות מדוע הטריח עצמו לבוא עד הנה, ויען ר' לייב ויאמר - כי על האדם מוטלת החובה לעשות השתדלות, שלא להישאר שאנן בביתו, אלא שעליו לידע שלא עליו המלאכה לגמור, כי ה' הטוב יגמור בעדו וימציא לו כל המעות הנצרכים לי לנסיעה.

(איוב לו ג) אשא דעי למרחוק... 'למרחוק' - נאמר על הרחוקים שנקרבו... מחשבין לשמו של אברהם אבינו אותו שבא מרחוק, הה"ד (בראשית כב ד) 'וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק'. ובביאור הדבר כתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' כי באמת יש מקום לתמוה, מה חטאה 'יולדת' זו להיות טמאה, והרי אין לך דבר גדול מזה - שהביאה לעולם יהודי חדש שיעבוד את בוראו, ומה גם שאף אשת כהן אשר ילדה זה עתה את ה'כהן גדול' של הדור הבא, העומד להתקדש בקדושה של מעלה ולהיכנס לפני ולפנים אחת בשנה נשמאת היא באותה לידה, עד שאם חל בימים אלו 'ערב פסח' - כל בני ישראל יאכלו את הפסח ואילו היא תדחה ותעמוד מרחוק, וכיו"ב בשאר קדושות וקרבתות. ומכאן, (אף שאין לדיני שומאה וטהרה כל הבנה, ואינם אלא 'חק' וגזירת מלך, מ"מ את הנוגע לנו נלמד מכאן) שפעמים הנראה כריחוק אינו אלא קירוב, ולאחר זמן תתגלה התועלת והקירבה העצומה שיש לנו לבורא באותם זמנים הנראים לנו שחשכה לנו ואנו מרוחקים מהבורא יתב"ש, וז"ל החידושי הרי"ם, בביאור דברי המדרש הנ"ל שהסמיכו את מעשיו של אברהם אבינו 'וירא את המקום מרחוק' ליולדת האמורה בפרשתו, איתא בוזה"ק (וירא קב) שהיה אברהם רואה את עצמו רחוק מאד, מרוחק ומיותר ('מקום' הכוונה על הקב"ה 'מקומו של עולם' - שראה אותו מרחוק), אבל בכל זאת, אמר לעצמו - מה בכך, ואם אני רחוק, מה שציוני הבורא אעשה. ובאמת הוא נסיון גדול מאוד, אדם שהולך לשחוט בנו יחידו,

דכאן גילתה לנו תורה שלא רק 'נגע' הנראה כמי שבא ללא סיבה טבעית נחשב כסימן לאדם מן השמים, אלא אף המכה שנחבל בה אף היא מן השמים, שהרי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה (חולין ז:), נמצא שאף עצם המכה שקיבל היא היא סימן לו מן השמים - שייטיב מעשיו.

וכתב ב'ספר החינוך' (מצוה קסט) כשמבאר ענין טומאת מצורע, 'משרשי המצוה, לקבוע בנפשותינו כי השגחת ה' ב"ה פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב (איוב לד כא) 'כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה', ולכן הוזהרנו לתת לב אל החולי הרע ולחשוב כי החטא גרם אותו, וכבר אמרו זכרונם לברכה (ערכין טו:) כי בחטא לשון הרע יבוא ברובו, ולא ניקחנו דרך מקרה. ויש לנו לבוא אל הכהן שהוא העומד לכפרת החוטאים, ועם חברת המכפר אולי יהרהר בתשובה, ויוסגר קצת ימים כדי שיישיב אל לבו עניניו במתון, ויפשפש במעשיו, ולפעמים יוסגר שני הסגרין, שמא הרהר תשובה ולא תשובה שלמה לגמרי, כאילו תאמר על דרך משל, שחשב להחזיר מחצית גזילתו, ואז יחדש בו ה' קצת סימנין שיוסגר שנית אולי ישלים תשובתו ויטהר לגמרי'.

וירא את המקום מרחוק - הריחוק אינו אלא קרבה

בפרשתן (יב ב), 'אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה', ובמדרש (ויק"ר יד ב) אשה כי תזריע, הה"ד

1. מסופר על מנהגו של הבית הלוי שהיה מביט בכל העת על קופסת טבק, משנשאל מהם 'הסודות' הכמוסים ונסתרים בזה, הראה שחקוק על גג הקופסה מפנים 'שפו שמני' ר"ת שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, וכתב זאת שיהא לו לסימן ולזכר בכל עת שישמור על פיו ולשונו.

הנה הנגעים באים על חטא לה"ר, וכמו שפירשו (תפארת יונתן להרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע, ועוד) בלשון הכתוב 'צרעת ממארת היא' שצרעת באה על האמירה, וצריך להתבונן היטב בפרשיות אלו שהתורה הקדושה היא נצחית וקיימת לעד, וכבר כתב החפץ חיים (שער הזכירה פ"ו) בשם ספר הקנה שבימינו אנו שאין לוקים בצרעת - העונש על לה"ר היא עניות רח"ל. ומשלמים על כך בעוה"ז תיכף ומיד, וכמו שביארו בשם החפץ חיים זי"ע את המעשה הידוע במדרש (ויק"ר טז ב) על אותו רוכל שהכריז מאן בעי חיי, ואמר 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה', שלא לחינם הזכירו את אומנותו שהיה רוכל, אלא כשם שרוכל לעולם אינו מוכר בהקפה ויש לשלם לו תיכף ומיד - שהרי היום הוא כאן ומחר הולך לו לעיר אחרת רחוקה - כך המספר לשון הרע או המצער את חברו נפרעים ממנו מן השמים מיד עובר לעשייתו, ואין ממתניים לשלם לו שכר פעולתו לאחר זמן. ומידה טובה מרובה, הנזהר בלשונו ישולם שכרו כהנה וכהנה מיד בעולם הזה.

2. אמור מעתה, כי אין התכלית לבוא לידי שברון לב מצרעתו ונגעיו, אלא להתרומם מתוך ידיעה כי הכל בהשגחה פרטית להעירו אותו לשוב אל ה'.

באר הפרשה - הנריע - ההודש

ולוקחין ממנו כל המדרגות, אך מה בכך, על ידי זה מסתמא הוא אלף פעמים יותר נקי ויותר טוב, ואחר כך כשרואה את זאת מה שהיה רחוק ונתנשא על ידי זה נותן שיר ושבת, על זה 'אשא דעי למרחוק' וכן בכל איש שרואה את עצמו רחוק ומה בכך - על

עלמות שיר (תהלים מז א) צריך ליתן שיר זהוריה על שהעלימו ממנו.^ט

ומוסף החידושי הרי"ם, וז"ל, ויש בכל איש ישראל ענין ריחוק וקירוב, וזהו 'שלום שלום לרחוק

ח. סיפר הגה"ח רבי ישראל זלמן שלובסקי זצ"ל משמשו של הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע על אחד מהחסידים שהיה דחוק מאוד בפרנסתו, ויהי היום ונקרא הלה אל הרבי, ובבואו לפני הרבי, אמר לו, נצרך אנוכי למאתיים רובל ואבקשך שתמציאם לידי, פשיטא שלא היה לו משלו אפילו אחד מעשרה מסכום נכבד כזה, אך התאמץ למלא בקשת הרבי וקיבץ מידידיו ולווה עד שהצליח להשיג מלוא הסכום והביאו אל הרבי. לאחר שנתיים ימים שוב קרא הדברי שמואל לאותו חסיד, ו'כמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה', שוב ביקש הרבי מאתיים רובל מבלי להסביר עצמו מדוע 'נטפל' אליו דווקא... ושוב חזר החסיד והתאמץ לקבץ פרוטה לפרוטה, ולווה הרבה מידידיו כשבמחשבתו הוא עומד לחסוך מפת לחמו הדלה כדי לפרוע את החוב. ויהי מקץ שנתיים ימים, ושוב נקרא אל הרבי, ונתבקש להמציא עוד מאתיים רובל... ומבלי להרהר מאומה אודות דרכי רבו, התייגע החסיד והגישו לפני הרבי.

כעבור תקופת זמן נכנס החסיד אל הדברי שמואל, ואמר לו, בתי בגרה אלא שאין בידי אפילו שוה פרוטה, ועל כן מתעכבת היא בבית... קם הרבי ממקומו וניגש אל הארון, פתח את דלתו והוציא ממנו שש מאות רובל טבין ותקילין, ואמר לו, ידעתי בני ידעתי כי פרנסתך דחוקה ולא יהיה לאל ידך לשלם הוצאות הנישואין, על כן כבר כמה שנים שאני 'חוסך' עבורך דמי נדוניא מכובדים לצורך הכנסת כלה... ועל כן ביקשתי ממך זה שלוש פעמים שתביא לי מאתיים רובל, כי הכרתי בך שתעשה כל טצדקי שבעולם למלא את דברי, והרי שלך לפניך.

וכבר אמרו, שזהו 'משל' להנהגת הבורא בעולמו, כי הבורא ית"ש אשר לפניו נגלו כל תעלומות יודע הוא באדם שבעוד כמה שנים יצטרך לזכויות להצילו מ... על כן מעיקרא מזככים אותו בכל מיני קשיים העוברים עליו, ו'מניחם בקופת חסכון' בכדי שכשיגיע שעת הצורך יעמדו כל הזכויות להגן עליו ולהשפיע עליו טובה וברכה. וכמו שאותו החסיד ברגע אחד התברר לו שכל קושיות 'מה נשתנה'.. ומדוע הרבי 'יורד לחיי'... במה גרוע אני מאחרים שהרבי מבקש רק ממני - שאין כאן 'קושיא מעיקרא' אלא כל מעשיו של הרבי היו רק לטובתו המוחלטת, כך גם המתחזק באמונה יזכה לראות איך שכל הקושיות נהפכות לרחמים ולחסדים.

עוד זאת נלמד מאותו מעשה, שלא ביקש הרבי ממנו את המעות רק מכיוון שהיה ברור לו שהלה יקיים את בקשתו 'באש ובמים' וימלא את השליחות באופן הראוי, כי אילו היה 'צד' וספק שמא לא ישמע לקולו לא היה מבקש ממנו מלכתחילה, כי לא היה מטריד אותו לחנם, מעתה כמה עלינו להתחזק, ולהכיר בענין זה, שאם הקב"ה מעמיד את האדם בנסיון אין זה אלא כי הוא 'מאמין' באדם ויודע שבוודאי יתחזק בגבורה ובתמימות לעשות רצונו ית"ש.

מעשה בשנים מחסידי הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (ר' ברוך יהושע ור' משה דודקעס) אשר עמדו בתחנת הרכבת והמתינו לבוא הרכבת אשר תובילם למחוז חפצם, באותה שעה עבר בסמוך להם חייל רוסי, והגיד להם אשר הוא יהודי, וכה סיפר להם, שבצעירותו היה אברך בעל משפחה והיה יושב על התורה ועל העבודה, עד שבאחד הימים נלקח בעל כרחו לצבא הצאר הרוסי, שם מצא עצמו עומד מול נסיונות קשים ומרים על שמירת התורה והמצוות. נאנחו החסידים מרוב צער על שככה עלה בגורלו. אמר להם החייל, הנה היה 'עדיף' להקב"ה שאשב בבית, על התורה ועל העבודה, מקיים מצוותיו ומחנך את בניי ובנותיי לשמור דרך ה', ומדוע הגלה אותי מביתי וממשפחתי, ושלחני אל הצבא במקום אשר איני יכול ללמוד ולשמור מצוותיו, ואף לבניי ובנותי אין אב שיחנך אותם, אין זאת אלא מפני שלתועלתי עדיף שיהיה באופן הזה, שעל ידי כן תגיע נפשי לתיקונה ולשלמותה, נמצא ש'ויתר' הקב"ה על התועלת שלו כביכול מפני התועלת שלי... ואם כה רבו רחמיו עד שבחר להעדיף אותי מאותו מה לי כי אתלונן ואצטער...

ט. והעיקר, להאמין שאין לנו כל שיג ושיח בהנהגת הבורא בעולמו, ולהאמין באמונה פשוטה כי כל הנעשה בזה העולם בחשבון מדוקדק נעשה, ולטובתנו הגמורה. סיפר הגאון רבי אברהם יפה'ן זצ"ל, שבנובהרדוק היה בחור שלא ניחן במידה גדושה של דעה בינה והשכל, והיו הכל שוחקין עליו ומזלזלין בו... באחד הימים עלה הבחור לגדולה כשזכה בהגרלת הלוטו בסך חמשת אלפי רובל טבין ותקילין, כשנשאל מפי העם כיצד 'השיג' השגה נעלית כזו לכוון את המספר הנכון שיעלה בלוטו, אמר כי ה'סוד' נתגלה לו מן השמים בחלום הלילה, בראותו בחלום

מרמזו ה'לבן' על טהרה שאין למעלה הימנה, כדכתיב (ישעיה א יח) 'אם יהיו חטאיכם כשנים, כשלג ילבינו, אם יאדימו כתולע בצמר יהיו' (ואף ביוהכ"פ קושרים 'לשון של זהרית' על קרני השעיר וכן בבית המקדש, והיו הכל מצפים ומייחלים שתלבינו, ואז ידעו שנמחל להם כל חטא ועוון). ומדוע כאן השיער הלבן מורה על טומאת הנגעים. וביארו בעלי המוסר, כי אכן, כאן באתה התורה ללמדנו הדרך הנכון. כי אף אם כל מעשיו של אדם 'לבן' הם, וכולו קדוש וטהור, כל תהלוכותיו קודש הם ובלתי לה' לברו, מכל מקום אם על ידי מעשיו והנהגותיו הוא מצער' ופוגע באחרים וכגון שאינו נוצר את לשונו ומדבר סרה

ולקרוב' (ישעיה נז יט). וזה שמפרש המדרש, שהקשה לו מה זה שנמשך טומאה מלידת איש ישראל, ועל זה תירץ, שכך היא בריאתו של אדם - שיהיה גם ריחוק, שהוא טובה גדולה, וכל עובד ה' לא יקשה לו מה שרואה לפעמים ריחוק גדול, כי וודאי הוא לטובה.

טוב ומיטיב - עיקר האדם הוא להיות מיטיב לרעהו

בפרשתו (יג ג), 'וראה הכהן את הנגע בעור הבשר, ושער בנגע הפך לבן... וראהו הכהן וטמא אותו'. ולכאורה צריך ביאור, כי בכל התורה כולה

שלושת המספרים - 17, 18, ו-370, שאלוהו אנשי שיחו, והרי אין מקום ליותר מ3 מספרים בטופסי ה'לוטו', אמר להם הבחור, אכן לזה נצרכים פקחות יתירה כשלי לערוך 'חשבון' - חשבתי את כל המספרים ועלו בידי לסך של 415 וזאת מלאתי בטופסי ההגרלה, אמרו לו ידידיו, והרי הם עולים יחדיו רק ל405 (405=17+18+370), נדדעק הבחור, א"כ, הרי נס גלוי הוא שאינני מכיר בחכמת החשבון...

והיה מסיק הגאון רבי אברהם הנ"ל, מכאן מוכח שאין להחשיב 'מעלה' או 'חסרון' כפי הנראה לעינינו, וכמו שנשמע מדברים פלוני העשיר לרוב חכמתו חריצותו, פלוני הפסיד ממונו וכיו"ב לגודל טפשותו... גם פעמים נשמע את האומרים, אויה לי, בוודאי אשאר 'דפוק' כל ימי חיי מאחר שלא ניחנתי במעלה פלונית... מה רע חלקי - לעולם לא אמצא חן בעיני ה'בוס' שלי מכיוון ש... מכאן תראה, שאדרבה מה שהיה נראה חסרון מובהק - כחסרון דעת של הבחור היא היא הייתה מעלתו לעלות ולהתגדל מעל לגבול, ולעולם אי אפשר לאדם לדעת מה תועלת תצא לו ממעלה פלונית או מחסרון אחר. והכל תלוי ברצון הבורא ובמה שנפסק בשמים ממעל, על כן, ישמח במה שנתן לו הבורא, ולא יחשב יומם ולילה אילו היו לי כשרונות וכוחות אלו ואלו הייתי מעפיל ומצליח בין מדברים הנוגעים אל הנשמה בין מדברים הנוגעים אל הגוף.

מספר הגאון רבי אברהם משה פכטר שליט"א מרביץ תורה ומראשי כולל הנודעים בעי"ת אלעד שבארץ הקודש. בתחילת דרכו, כשהחל לצאת למסעות בחו"ל, לזכות נדיבי העם היושבים בגולה לתת להם חלק ונחלה בזכויות העצומות בהחזקת הכוללים שבראשותו, לא היה הגאון הנ"ל בקי בשפת האידיש וק"ו שלא בשפת הענגליש, מכיוון שכן התלווה אליו עסקן חשוב שעזר לו בכל ענייניו, הלה קבע עבורו פגישה אצל אחד מעשירי העם - כשהעסקן 'מתרגם' ביניהם (כי העשיר לא הכיר בשפת בני ארץ ישראל, וראה"כ לא הכיר בשפתו של העשיר), אחר ששמע הנגיד את מפעלות הכולל נענה ואמר אל ראה"כ, אכן, אתרום להוד מעלתו סך 'טויזנט דאלער' (\$ 1,000), ראש הכולל שלא הבין כראוי את דבריו חשב לתומו ש'טויזנט' היינו 'מאה', על כן נענה ואמר, שסכום זה נמוך למדי, ובוודאי שנגיד כמותו לא ישיב פניו ריקם בסכום קטן של מאה דאלער, הנגיד סבור וקיבל, והעלה את הבטחתו ל'צוויי טויזנט דאלער' (2,000), ושוב - ראה"כ שחשב שמדובר 'רק' במאתיים דאלער נענה לעומתו, לא, עדיין הסכום נמוך מהראוי לכולל שלי, העלה העשיר ל'דריי טויזנט' (3,000) והוא שלא הסכים לקבל רק 300 דאלער עמד על שלו, עד שהגיעו לסכום של 'פינעף טויזנט דאלער' (5,000 \$), אז כתב לו הנגיד את הסכום האמור על טשעק (צ'יק) ונפרדו בברכות מרעיפות זה לזה.

אחר צאתם נענה ראה"כ ל'עסקן' שליווה אותו, הנגיד הלז אכזב אותי קשות, כי גם ה'הישג' הגדול של \$ 500 אינו נחשב כ'תרומה' לכולל גדול כזה, אמר לו העסקן, טעות ביד רבינו, כי בידו טשעק נכבד של חמשת אלפים טבין ותקילין, הנה שלך לפניך, הוצא נא את הטשעק מכיסך, עיין בו ותמצא נחת, ואכן, ראה"כ הוציא הטשעק ונתגלה לו האוצר הטמון בו... אז הבין איזו טעות טעה מעיקרא, ואלו רווחים הרוויח מטעותו, כי אילו ידע את האמת לא היה מעיז להתעקש לקבל עוד ועוד. והלימוד נפלא ונורא, כי לכל אחד מאתנו נדמה שאין חסרון גדול ל'משולח' מאי ידיעת שפה ברורה וטובה, וכאן נתגלה שדייקא חסרון זה העלה לו את תרומתו בעשר ידות...

סובל עלבון שחברו מטיח בו, והוא נוח לרצות ואינו מבייש ומכלים פני חברו זוכה לברכות עדי עד"י.

בחברו"י, הרי עם כל הלבן' שבו טמא טמא יקרא...² כי זה כל האדם - להכיר כי הקב"ה 'ברא נפשות רבות'³ וגם להם הצטרכויות משלהם, ועל כל איש מוטלת האחריות לדאוג גם לזולת.

זרעו לכם לצדקה - זורע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות

בפרשתן (יב ב), 'אשה כי תזריע וילדה זכר' וגו'. ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה אשה) דהנה איתא בגמרא (גיטין ז:) 'אמר מר זוטרא אפילו עני

זמירה טובה מרובה, כי אם מצינו שכל כך חמור השולח לשונו ופוגע ביהודי, עאכו"כ מה רבה טובתו של החוסם פיו, ובכל רגע ורגע שהאדם בולם את פיו שלא לענות לרעהו ולא לדבר עליו סרה, או

י. כתיב בפרשתן לענין יולדת שצריכה להביא 'ובן יונה או תור לחטאת' (יב ו), וכתב ה'בעל הטורים' ז"ל, בכל מקום מקדים תורים לבני יונה חוץ מכאן, לפי שאינו מביא אלא אחד, שאם ימצא יונה לא יקח תור לפי שבן זוגו של תור מתאבל עליו, ע"כ. כלומר, שבקרבת העוף 'מצוה מן המובחר' להביא תורים ורק במדרגה פחותה מהם הם ה'בני יונה', ומ"מ, כאן, שציוותה התורה להביא עוף אחד בלבד, העדיפו את ה'בן יונה' על פני 'תור' כדי שלא יצטער בן זוגו שנשאר לבדו. והרבה יש להתעורר כי אם עדיף להביא קרבן פחות ערך מאשר לצער 'תור', ק"ו כמה יש לנו להיזהר שלא לצער בני אדם (ולא רק בני 'יונה')...

יא. מסופר על הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שישב פעם בסעודת 'שבע ברכות', שאלו אחד המסובים, הנה אמרו חז"ל לגבי נגעים 'יש יום שאתה רואה, ויש יום שאי אתה רואה, מכאן אמרו, חתן שנולד לו נגע, נותנין לו שבעת ימים, לו ולכסותו...' (מ"ק ז:), והיאך שייך הדבר שנולד לו לחתן נגע צרעת בימי המשתה, הרי אמרו חז"ל (ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג) 'חתן מוחלין לו את כל עוונותיו', אם כן עוון לשון הרע מנין לו. ענהו ה'אמרי אמת' מיניה וביה, כי מכל מקום לא גרע יום החופה מיום הכיפורים, ומה אם ביום הקדוש אמרו חז"ל (יומא פה:) שאין יוה"כ מכפר על עבירות שבין אדם לחברו עד שירצה את חבירו, ק"ו ליום החופה שאינו מכפר כי אם על עבירות שבין אדם למקום, אך באם דיבר החתן לשון הרע, הקב"ה נפרע הימנו, ואינו מתכפר לו עד שירצה את חברו.

יב. כיוצא בדבר, ביארו חכמי המוסר, כי הנה ה'צדיק' מכונה על שם תבנית האות 'צדיק' שבאותיות הא"ב, שהיא נכתבת כמין קו נטוי ועליו האות יו"ד. והנה האות יו"ד מרמזת ל'יהודי', ומכאן שכל הנושא וסובל מעליו עוד יהודי הוא הוא ה'צדיק'. ומקשים, אם כן מדוע אין כל חשיבות יתירה לאות א', הלא אף היא כתובה כיו"ד על קו נטוי, אלא ביאורו, כי הקו הנטוי שבאלף נסמך על גבי יו"ד הפוכה מתחתיו, ומי שדורך על יהודי, אע"ג שמצדו האחר נושא יהודי על כתפיו, אין לו כל חשיבות...

הוסיפו עליהם ואמרו, כי עפ"י האריז"ל כותבים (באות צ') יו"ד הפוכה, לומר לך, מי נקרא צדיק, הנושא וסובל אף את היהודי ההפוך - שאינו עולה בקנה אחד אחד עמו, בדעתו או במעשיו, זהו נחשב כצדיק.

יג. הנה כתיב בפרשתן (יג מז) 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו', ופירש הג"ר זלמן סורוצקין זצ"ל (אזניים לתורה), דעפ"י הרוב המדבר לשון הרע על חברו מפני שאינו מחשיבו ואינו מכיר מעלותיו וטובותיו שעושה לאחרים, ואם היה מכיר במעלותיו היה נמנע מלדבר רע עליו. לכן שולחים את הצרוע מחוץ למחנה, שישב בדד בעצמו ובמהרה ירגיש על בשרו כמה וכמה דברים החסרים לו, ויתבונן ויראה שכל אחד ואחד מוסיף לו במשהו ומסייע ועוזר ולו במקצת... ואינו יכול לחיות לבדו אלא צריך הוא לכלל הציבור, וכבר יכיר במעלותיו של אחרים ולא ישוב לדבר בהם סרה, ושב ורפא לו.

יד. מכל שכן לזה המרבה לדבר דברים טובים על לב חברו, אשר אין ערוך לפעולותיו. כמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע על לשון התפילה 'מחיה מתים במאמר' שכוח יש ביד האדם להחיות מתים על ידי אמרו ודיבורו, והכוונה היא שלפעמים ישנו אדם שהרי הוא מת ברוחו, ומרירות הרבה יש בו, עד שבא חברו ואומר לו דיבור טוב ועל ידי זה הרי הוא נוסך בו רוח חיים.

הגאון ה'בית הלוי' זצוק"ל סיפר מעשה נפלא בענין הנתניה, שפעם איקלע לבית הקברות בעיר אחת, וראה שם שני מצבות הסמוכות אחת לחברתה, על אחת מהם חרוט 'כפה פרשה לעני' ועל אידך כתוב 'זידיה שילחה לאביון', ולא הבין מה פשרם של דברים. פנה הגאון לחקור בפנקס ה'חברא קדישא', פשפש ומצא, ששני אלו עשירי העיר

הקשה על שלימות העין, פשיטא שלא, אלא הכוונה, שבראות עוברי אורח אילן הצבוע כאות וכסימן שהאילן אינו בבריאותו השלימה ופירותיו נושרים ואינם 'ברי קיימא', יפטירו 'תפילה קצרה' תוך כדי הילוכם - שיחדש הקב"ה ימי האילן כבראשונה, ותו לא. נמצינו למדים שאף בקשה קטנה כזו לתפילה תחשב, ושלא יאמר אדם בכדי להתפלל עלי להתפלל תפילה גדולה ומרובה והרי לזה אין פנאי וסיפק בידי, א"כ לא אעשה מאומה, לא כן היא דרכה של תורה ותפילה, אלא על האדם להחשיב כל תפילה קטנה, אף תפילה הנאמרת בסמוך לעין ברחובה של עיר.

עוד למדנו מכאן, עד כמה יש לאדם להתפלל על צרת חבירו, שאם הבינו חכמי התלמוד שמוטל על עוברי דרכים לבקש רחמים על 'אילן' שאין מצבו שפיר, על אחת כמה וכמה על צערו של אחד מישראל הזקוק לרחמים, יש לשאת תפילה לבורא לישועתו של אחיו מישראל, ובוודאי יפעל בתפילתו לקרב ישועתו^{טו}.

וזכר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (אמרות משה עמו' צא), שבכוח תפילתו של כל יהודי ויהודי, לפעול כל משאלות לבו לטובה ולברכה תיבך ומיד. אך מה שאנו רואים לפעמים שלא פעלה התפילה, הוא מפני שחסר לו אמונה בכוחה של תפילה, ואדם המאמין שבכוח

המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה, מוסיף החתם סופר ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק, והיינו שיורק עליו מן השמים שפע עשירות עד שיפרנס אחרים משלו. על פי זה ביאר את הכתוב 'אשה' רומז לעני, שהרי בידוע אשה היא בבחי' מקבל, והעני הוא המקבל מאחרים, כי תזריע רומז לנתינת צדקה, ועל דרך שנאמר (הושע י יב) 'זרעו לכם לצדקה', אם יעשה כן מובטח לו ש'ילדה זכר' - שיתהפך הוא עצמו להשפיע לאחרים בבחי' זכר (כיו"ב כתב בפרשת וירא עה"פ איה שרה אשתך, עמוד ס"ב, שכתב 'כי אשה שהיא בעלת צדקה זוכה לזכרים כמו שכתבתי על פסוק אשה כי תזריע וילדה זכר').

יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה

בפרשתן (יג מה), 'והצרוע אשר בו הנגע... וטמא טמא יקרא'. ובגמרא (שבת סו.) נתבאר שצריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים. ולמדו מכאן שאילן המשיר פירותיו צובעו בסיקרא (צבע אדום) כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי (כדי שיראו אותו הולכי דרכים ויבקשו עליו רחמים). מכאן למד הגאון רבי יחזקאל לעזריאל שטיין זצ"ל (ועוד בעלי מוסר) 'הלכות גדולות' בהלכות התפילה, שהרי יש להקשות, וכי כוונת הגמרא שיכריזו הציבור על 'יום תפילה רבתי' לביטול הגזירה

היו ושותפים בעסקיהם, ביום מן הימים ירדו מנכסיהם ונותרו כבעלי בתים רגילים. פנו השנים לבית הדין בכדי לפשפש ולמצוא על איזה עוון עשה להם ה' ככה, ואיזה פגם עליהם לתקן. בדקו הדיינים ומצאו צדיקים ונקיים מכל חטא ועוון אשמה, ואך דבר אחד מצאו בהם שלא כהלכה, כי הנה אמרו חכמים, שהמבזבז מעותיו בצדקה אל יבזבז יותר מחומש (כתובות נ.), והללו היו מחלקים לצדקה הרבה יותר מחומש, ומחמת שעברו על דברי חכמים ירדו מנכסיהם. נמנו הדיינים וגזרו עליהם בכוח בית הדין שמכאן ואילך כל ממון שבא לידיהם אין להם לחלק אלא חומש ממנו לצדקה והשאר ישאר בידיהם. חזרו השנים לביתם, ומצאו עניים המתדפקים על שעריהם ומתחננים לצדקה, ויתנו להם חומש מכל ממונם, ועדיין הגיעו עוד עניים לבקש מעות, מה עשו השניים, אמרו, אם על הכסף גזרו הדיינים, הרי על החפצים לא גזרו, וממילא החלו לחלק מחפציהם שבבית לכל עני ופושט יד, עד... שגם כל חפציהם תמו. באותו היום באו לפניהם שני עניים מרודים והתחננו על נפשם ועל נפשות ילדיהם הרכים, נכמרו רחמי השותפים והחלו מחפשים בכל בתיהם, עד שמצאו לכף אחד של זהב טהור שנותר להם בחורים ובסדקים, ומחמת ששני עניים היו, חלקו את הכף לשנים ונתנו לאחד את הבית יד, ולרעהו את הכף. ויצאו העניים ששים ושמחים. משיצא קול בעיר על מעשה מסירות הנפש, החלו כל בני העיר להעביר בעדם שישובו לאיתנם, ואכן, תוך זמן קצר שבו השנים לעושרם הרב, והמשיכו לפרנס את כל עניי עירם... משהסתלקו לבית עולמם, כתבו על ציונם את הכתוב 'כפה פרשה לעני, וידיה שילחה לאביון' כשעל כל קבר חרטו מחצית הכתוב, לרמוז על שחילקו את הכף האחרונה אשר להם וחילקו את הכף לחוד ואת היד לחוד...

טו. איידי דאיירינן בענין התפילה, נציגה נא מאמרו של הגאון רבי שלמה למן אויערבאך זצ"ל שאמירת 'קרבנות' קודם תפילת מנחה הוא סגולה שלא יהא נצרך להתראות בפני רופא (הגאון רבי בצלאל ראקאו זצ"ל, ראב"ד גייטסהד,

וכמה כשתתפללו מקירות לבכם לבורא ב"ה, ישמע לקול נאקתכם ויוציאכם מצרה לרווחה ומאפילה לאור גדול^{טז}.

תפילתו לקרוע רקיעים ולפעול עבורו כל מאי דבעי, הרי הוא פועל ללא כל שהות כל משאלותיו.

שתיקה יפה בשעת - מעלת השומעים חרפתם ודוממים

אחד מהזמנים המובחרים ביותר שבהם נצרך האדם לשמור על פתחי פיו הוא בשעה שאחרים לא שמרו על מוצא פיהם, ביזוהו ושפכו דמו בקרב, אז יקיים בנפשו האיש הנבון 'וידום'... ויזכה למעלות רמות, ומפורש אמרו בגמרא (גיטין לו:) 'תנו רבנן הנעלבין ואינן עולבים, שומעין חרפתן ואין משיבין, עושין מאהבה

הבט נא לדבריו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (נועם אלימלך האזינו בד"ה זכור) המבאר את הכתוב (דברים לב ז) 'שאל אביך ויגדך וקנך ויאמרו לך'... שהכתוב בא להורות שישאל האדם בבקשה זו התפילה - את כל מבוקשו, ואם יאמר האדם, מנין לי שתועיל התפילה, לזה אמר הקרא, ראה נא שוקנך אלו הצדיקים, משפיעים עליכם שפע פרנסה ושפע בדיבורם ואמרתם הצרופה, ואם בברכותיהם הנך מאמין, על אחת כמה

טז. לאידך, עליו לדעת שהדרך המוליכה את האדם לכל דבר ישועה ורחמים היא התפילה, כי לכל דבר נצרכת התפילה, כמו שסיפר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע מעשה שהיה אצל אחד הצדיקים שמצא גרגיר חיטה בתוך תבשיל המרק בעצם חג הפסח, נחרד הצדיק ותמה על מה עשה לו ה' ככה, בלילה הוא שאל הצדיק שאלת חלום מדוע אירע לו כך, וגילו לו מן השמים שלא היה כאן כל חסרון מצד עבודת הבית בבדיקת וביעור החמץ, אלא שמן השמים סיבבו שיעור יעבור עם חיטה בפיו מעל ארובת הבית ויפול הגרגיר אל תוך הקדירה, ואירע לו כזאת על ששכח להתפלל אל ה' שישמור אותו מאיסור חמץ.

ומפורסמת עובדא כיוצא בזו שסיפר הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז זי"ע דהוה אצל הרה"ק מרן הבעש"ט זי"ע (נדפס בהקדמה לספה"ק בעש"ט עה"ת אות מ), פעם אחת ביקש הבעש"ט מתלמידו הרה"ק רבי דוד ממיקלאיוב זי"ע שיביא לו יין ממדינת 'בסרביא' לחג הפסח, והזהירו מאד שישתדל להשגיח ולשמור את היין מכל חשש איסור ובתכלית ההידור. נסע התלמיד במסירות ושהה בעיר 'טילנעשט' אשר ב'בסרביא' ונתעכב בבית הגתות בחודשי אלול ותשרי (במקום שהיה רגיל לשהות בצל רבו בימים הנוראים והמועדים) להשגיח בכל עת יצירת היין, מבצירת הענבים ועד דריכתם. מתסיסת היין ועד שפיכתו לתוך כדים בלי שום היסח הדעת, והרבה טרחות ויגיעות השקיע בעינא פקחא על כל פעולה ופעולה שיעשו בכשרות הראויה למהדרין מן המהדרין, ואף לאחר חג הסוכות נתעכב שם עוד כמה שבועות עד אחר גמר תסיסת היין כדי שיוכלו להכניסו לחביות.

ויהי ככלותו עבודתו הקשה והמייגעת זכה להטעין על עגלתו כמה חביות יין מהודרות שמורות וכשרות לפסח. בשמחה רבה יצא לדרך אך היו לו טלטולי דרך קשים ביותר מחמת קלקול הדרכים בימות הגשמים, וממש היה לו 'מסירות נפש' בכל פרסה ופרסה שנסע, בפרט שלא הסיח דעתו משמירת היין אפילו לרגע כמימרא - ביום ובלילה. לאחר כל העמל והיגיעה עלה בידו להביא היין למעזיבוז עד לפני פתח בית רבו. תיכף ומיד נכנס אל הבעש"ט כדי לבשר לו בשורה טובה שהשיג לו יין כשר בשמירה מעולה כחפצו, באותו רגע שעמדה העגלה לפני בית הבעש"ט לבדה עבר שם 'קאזאק' - גוי משומרי העיר, שהיה מפקח על מבריחי יי"ש מבלי לשלם מכס לאדון העיר, ומשראה את החביות חשש אולי יש יי"ש בתוכן וע"כ ציוה לפתוח תיכף ומיד את החביות לבדוק אם אינן יי"ש, ולא זז משם עד שפתחו החבית והכניס הגוי את השפוד (חרב) שלו, ומשנוכח לראות שזהו יין הלך לו לשלום, אך 'הזיקו בידו' שהרי היין נאסר בזה משום יין נסך.

אין לשער צערו הגדול של רבי דוד, שאחר כל היגיעות והטרחות נתקל בגוי ערל שברגע כמימרא הוליק את כל עמלו לטמיון, ונכנס בבכיה ונפש עגומה אל הבעש"ט, ואמר לו יודיעני רבינו על מה נענשתי כך, בשעה שמסרתי נפשי לדבר מצוה. ענה לו הרבי, בעבור שמסרת נפשך בשמירת היין, אבל שכחת את 'עיקר השמירה' והיא 'אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר' (תהלים קכז א), ומכיוון שכן לא התפללת לפני הקב"ה שיעזרך לשמור היין היטב... אירע מה שאירע.

ולדידן, אין לנו כל השגה בצדיק הנ"ל, אבל ללמדנו בא שלא להסיח דעת בכל עת וענין מהבורא יתב"ש, לבוא אליו ולהתחנן לפניו שיצליח אותנו בכל דרכינו.

מכל מיני פורענויות, ואפילו מן המיתה^ט. ועוד, שהם כסם רפואה וישועה, שאינם עולים דמים מרובים ומצויים בקלות אצל האדם, מבלי שיצטרך לשלם עליהם כלום, לעומת שאר תרופות ורפואות העולים הון תועפות, וכן צריך לבטל עליהם זמן רב עד אשר ישיגם ויקבלם וכיוצא בזה, לאידך גיסא יקרה הוא יותר מכל התרופות, פירוש שהיא מועלת ומרפא כל מיני חלאים קשים מרים יותר מכל שאר סממנים ורפואות.

ובך איתא מהרה"ק 'בית אהרן' זי"ע (דף קנ"ט:) בשם הרמ"ק (ונמצא לתלמידו בקול בוכים) שמבל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם היא לסבול העלבונות החירופים והגידופים, שהרי אם יסגף עצמו לשם כפרה, יבטל מדברי תורה, ושמא ייקרא חוטא, אבל כשיסבול עלבונות אפשר לו לאכול ולשתות ועוונותיו מתכפרין.

ומסיים שם, כי הנה על האדם לעבור יסורים לכפר על עוונותיו, ואם ישאלו אדם במה תבחר לכפר עוונותיך, בהפסד ממון, או במיתת בנים רח"ל, או שמא תסכים שיכך ה' בקדחת ובשחפת, בקרירי וחמימי, במיתה וגיהנום, הרי את כל אלו לא יאבה,

ושמחין ביסורין, עליהן הכתוב אומר (שופטים ה לא) ואזהביו כצאת השמש בגבורתו.

כתב הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע (ליקושי רמ"ל מבוא המידות טובות אות יא) ואמר איש קדוש לאיש שחרפו ונגדפו, ה' ישלם שברך שקרעת גזר המיתה מעלי, כי ע"י ששומע את עלבוננו ושותק ממתיק מעל עצמו כל הדינים והגבורות, וכל העונשים והיסורים נהפכים לרחמים^י.

בה אמר הרה"ק רבי שאול ידידיה ממאדוויץ זי"ע בשם הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע לרמוז בכתוב (אסתר א יח) 'וכדי בזיון וקצף', וז"ל, הבזיון יהי די בדי לכפר על הקצף (ישא ברכה ח"ה עמו' כט) י"ח.

הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע היה מעורר הרבה במעלת ה'נעלבים ואינם עולבים' שומעים חרפתם ואינם משיבים ועונים, שלא לענות אפילו אם ביישו וחירפו רעהו בלשון דוקרת כחרב, ומאד הפליג במעלת הבזיונות, שע"י שהאדם מקבלם באהבה ואינו משיב למחרפהו מנה אחת אפיים, הרי הוא מציל עצמו

יז. אחת מנכדותיו של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע הוה דחיקא ליה שעתה וממש הגיעו בני הבית לכדי פת לחם ממש, בצר לה פנתה אל זקנה והוא שלחה אל הכותל המערבי, ואכן בהיותה שם שפכה נפשה בתפילה בקולות וברקים לקל עליון שיחוס וירחם עליה ועל נפשות ביתה המוטלים ברעב נורא, באותו הזמן שהתה שם עוד אשה שהקולות הללו הפריעו לה לתפילתה (כי באותם הימים היה מקום התפילה שם קטן וצר) והשתיקה אותה אך ללא הועיל, בצאתה פנתה אליה האשה וגערה בה - וכי כל ה'כותל' שלך... וכיו"ב בביזי בזיונות ובשוות נוראות ותשמע האשה שתקה והמשיכה בדרכה לביתה, על אם הדרך מצאה 'נפוליון' זהב - מטבע שהיה בו כדי חיות כל משפחתה למשך מחצית השנה, לנוכח 'מציאה' גדלה שמחתה עד לשמים. ובבואה לביתה נכנסה לבית זקנה הרה"ק רבי שלומ'קה ושאלתה בפיה, אכן ראיתי ששמע ה' לקול תפילתי ומצאתי את המטבע אבל לא אבין על מה ולמה נחלתי כאלו בזיונות נוראות... א"ל הרה"ק, אה, טעות בידך, אכן, שמע ה' בקול תפילתך ובעד זה נתן לך 'מתנה' גדולה כ"כ והם הבזיונות והבושות - המסלקים מהאדם כל מיני חולי ומדווה וכל צרה, ואילו 'מטבע הזהב' לא בא לך בזכות התפילה, אלא כמשל שנותנים 'רפואה' מרה לחולה שנותנים לו לאחמ"כ איזה דבר מתוק להמתיק טעמו המר כן נתנו לך מטבע להמתיק את טעמם המר של הבזיונות (אבל פעולת התפילה הייתה על מתנת הבזיונות).

יח. מתאמרא בשם הסבא מנובהרדוק, דהנה נתבאר במסכת מגילה (יב:) שנגזרה גזירת מיתה על ושתי כעונש על ששיעבדה בנות ישראל בשבת וכו', עוד איתא שם שבשעה שקרא לה אחשוורוש בא גבריאל ועשה לה זנב וכו', ולכן נתביישה לבוא כך לפני אחשוורוש, ע"כ. ומחדש הסבא מנובהרדוק, כי אילו היתה ושתי באה עם הקרנים שצמחו במצחה לא היתה נהרגת, ומדוע, כי הבושות היו מכפרין על עוונותיה החמורים.

יט. דרכו של הרה"ק רבי שלומ'קה הייתה לשבת בין העניים בהזדמנויות שונות. פעם כשישב במחיצתם בהיותו ב'כותל המערבי' עבר שם אדם אחד שריחם על האביונים ונתן לכל אחד מטבע לצדקה, וכיון שלא הכיר את רבי שלומ'קה נתן גם לו מטבע והוא לא סירב לקבל, ורק כאשר התרחק משם הנותן העניק רבי שלומ'קה את המטבע שקיבל לשכנו הקרוב אליו שישב לצדו, והיה כשקיבל את המטבע שטח הלה את תמיהתו, מדוע לקח את המטבע מאותו 'נדיב'... נענה הרה"ק 'לא יכולתי לוותר על הבזיונות'...

לכל יתייאש אף אם מצבו קשה ושפל, כי לעולם יש בידו להתחדש כבריה חדשה.

ואולי לכן נמשלו בני ישראל ללבנה (שוח"ט תהלים כב יב), דהרי הלבנה מתמעטת וחוזרת ומתחדשת מדי חודש בחודשו, וזאת אשר הראה הקב"ה למשה רבינו את הלבנה בהתחדשותה ואמר לו 'בזה ראה וקדש' (רש"י פסוק ב, מ'מכילתא) כהתחדשות הלבנה מתוך מיעוטה וקטנותה, כך על בני ישראל להתחדש תמיד אף מתוך מיעוט וקטנות²².

ויזכור שאין שום מצב בעולם שאי אפשר לעלות משם לדרך המלך, ואף אם נמצא בשאול תחתיה אפשר לו לעלות במעלה ההר. וכבר אמר הרה"ק היסוד העבודה' זי"ע בפסוק (תהלים קמה יב) 'להודיע לבני האדם גבורותיו, דקאי על האדם, שעליו להודיע לעצמו שבוחות עצומים טמונים בו, וכל עבודתו היא להוציאם מהבט אל הפועל.

וזו הביאור בדברי הגמרא (שבת קמז:): 'רבי אלעזר בן ערך איקלע לעיר 'פרוגיתא' שהיין שם היה משובח מאד, נמשך ר"א אחריהם ושכח את כל תלמודו, כאשר חזר לבני הישיבה רצה לקרוא בספר התורה, משבא לקרוא 'החודש הזה לכם' אמר 'החרש היה לכם', התפללו עליו חבריו החכמים, ונזכר בתלמודו. מכאן למד הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע, שגם מי ש'החרש

ויזעק ויאמר חס ושלום רחמנא ליצלן, אם כן במה יתכפרו הטאיו, רק עצה אחת יש לו - 'יתן למכהו לחי ישבע בחרפה' (איכה ג ל), היינו שיסבול חרפה בשתיקה, ואז ישבע ממאכל ומשתה בלא שיצטרך להתענות על ידי החרפה.

בארץ מצרים החודש הזה - כח ההתחדשות אף מעמקי שאול וטומאת מצרים

צדיקין הדורות הגידו במעלת 'שבת החודש' אשר סגולתה ותפקידה להתחדש כבריה חדשה לעבודתו ית"ש. שמא יאמר האדם, איני יודע מה אתה סת, היאך אתחדש ובמה אתחדש, ידעתי גם ידעתי את שפל מצבי - כבר אבר סברי ותוחלתי, ביצד אתעלה מעל מצבי, ישמע לדברי הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבת החודש ד"ה ויאמר ה') 'החודש הזה לכם' - היא המצווה הראשונה שה' צוה אותם, ואמרה להם (מצווה זו) עוד בהיותם בארץ מצרים, להורות בזה, שאיש יהודי הרוצה להתקרב להש"ת לא ימתין עד שיצא מבין התאוות והטומאה שהוא משוקע בו, אלא בעוד היותו תחת 'מצריו' - משוקע במ"ט שערי טומאה ובגילולי ע"ז יתחיל כבר בעבודתו יתברך²³.

ולכן ההתחדשות היא מצווה הראשונה שנצטוו בה ישראל, כי היא יסוד לכל היסודות והעבודות,

כ. ידועים דברי הרה"ק האמרי פינחס' זי"ע (לארבע פרשיות) כשמוציאים ב' ספרי תורה יש אור גדול, ובשבת זו שמוציאין ג' ספרי תורה, האור גדול פי כמה וכמה.

כא. וכבר אמרו על דברי חז"ל (הובא רש"י בראשית א כ) 'כל דבר שאינו גבוה מן הארץ קרוי שרץ' כי כל עוד שאין האדם מתחזק להתרומם אפילו מעט מעל לארץ אינו קרוי 'אדם' אלא 'שרץ'. כי עיקרו של האדם הוא ההתרוממות מעל גבי הקרקע.

כב. סיפר הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע, שפעם התלווה אל דודו רבי זעליג לידר במסעו לאיטליה (שנסע לשם לצורך מסחר האתרוגים) ובהיותם במלון בעיר טריעסט מצא ספר קטן, ובו שואל על נוסח התפילה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, מדוע עשה ה' ככה, ולא ברא בפעם אחת את כל הבריאה, ומתריך שם, שבא להורות לנו את הדרך נלך בה, שלא נאמר אבדה תקוותי - כזאת וכזאת עשיתי, וכבר אין לי כל תקוות טוב, לזה אומר לו הקב"ה, אף אני מחדש בכל רגע את העולם, ובכל רגע יש מציאות חדשה, גם אתה תתהפך מעתה למציאות חדשה.

אמרו חז"ל (ברכות ד:): 'כל האומר 'תהלה לדוד' בכל יום שלש פעמים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא', בדרך צחות היה מפרש הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל, כי הרי אנו מסיימים פרק זה בפסוק (קטו יח) 'ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הללויה', ואכן מי שאומר ג' פעמים ביום מעתה - פירוש 'פון יעצט בין איך א נייע זלמן' (העבר אין, ומעתה הנני 'זלמן' חדש, ונקט זלמן כי כך היה שמו ובאמת הוא נוגע לכל אדם איש איש 'בשמו' הטוב יבורך), לכן מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

כתיב שציוה את העם 'הכינו לכם צידה' (יהושע א יא), ומצינו בתנא דבי אליהו (פרק יח) שמפרש את הכתוב ביהושע כך, 'אמר להם, עשו תשובה כדי שתכנסו לארץ שנתן הקב"ה לאבותיכם ותאכלו מתבואתה', ואכן עשו בני ישראל תשובה כשעברו את הירדן וזכו לנס ולירש את הארץ, ולפי זה מפרש הר"ק רבי זאב מסטריקוב ז"ע (זר זהב פרשת בא) דמאי דכתיב ביציאת מצרים שלא עשו להם צידה היינו שלא חזרו בתשובה^{יד}, והיינו טעמא, כי מרוב אהבתם אשר בערה בקרבם כלפיד אש ללכת אחרי השי"ת 'לא יכלו להתמהמה' אפילו לעשות תשובה ולא הביטו לרחוץ טינפם ולכלוכם כי לא יכלו להתאפק, אלא רצו אחרי ה' מרוב אהבת כלולותם כמו שהם, וזהו 'וגם צידה לא עשו להם'. ומעשה זו עלתה לרצון לפני ה' יותר ממאה תשובות ככתוב (ירמיה ב ג) 'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'. ע"כ. וזו גם עבודת בני ישראל בכל דור ודור, שלא לחשוב על העבר ולשקוע במחשבות של יאוש^{יג}, אלא לקיים 'רוץ

היה לבם' ולבו אטום וסתום לכל דבר שבקדושה, כדוגמת החולה שלקה בליבו (בגופו של אדם) שהוא (הלב) עיקר חיותו (של האדם), והרי אם יסתם לבו אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת, מכל מקום בפרשת ההודש יש גם בידו לחדש את לבו כברייה חדשה ממש (הובא באמרי הר"ם בא, משמו).

בלל ויסוד הדברים, כל הבא ליטהר הרי כתחילת דבר עליו לזוז ממקומו... ואל ישאר באותו מקום לבכות על מצבו, אלא מיד יפעל פעולת טוב ומשם ימשיך, יעלה ויתעלה. וכך אמרו חז"ל (סוכה נב): 'אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש', שהכוונה היא שלא ישאר לעמוד באותו מקום בו נכשל ע"י אותו מנוול, אלא ילך לבית המדרש ויתחיל ללמוד ולהתפלל^{יג}, ומכך יעלה בסולם המהרה דרגא בתר דרגא.

ומעשה אבות בימים ההם סימן הוא לבנים, דהנה ביציאת מצרים כתיב (שמות יב לט) 'וגם צידה לא עשו להם', ואילו גבי יהושע כשעברו את הירדן

כג. אגב אורחא, ידוע מה דאיתא במדרש (ויק"ר ריש פר' בחקתי), על הפסוק (תהלים קיט נט) 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך', אמר דוד רבש"ע, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני אני הולך ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. תמה הפני מנחם זי"ע מדוע היו רגליו מוליכות אותו לבתי כנסיות ובתי מדרשות, והרי שפיר היה יכול ללמוד בבית דירה פלונית, אלא ללמדנו כי עיקר הלימוד צריך להיות בבית המדרש ששם הוא מקום טהרה.

מסופר על בעל היסוד ושורש העבודה זי"ע שלעת זקנותו התאמץ מאוד לילך לבית הכנסת ולהתפלל, שאלה אותו הרבנית מדוע טורח ומתייגע כל כך, והרי אפשר להביא 'מניין' אנשים שיתפללו ג' תפילות בביתנו, וכך תתפלל במניין בלא להתאמץ. השיב לה, הנה מדרכך להכין את הקוגע"ל דווקא בסיר הישן אשר ברבות הימים כבר נבלעו בדפנותיו שמן הרבה ונותן הוא טעם לשבח בפשטיד"א, ולא תרצי להחליף אותו בסיר חדש, כיוצא בדבר כתלי בית המדרש נספגו בתפילות הרבה והתפילה מתקבלת שם ביותר.

כד. עיי' שמו"ר (א לו) שמפורש שעשו תשובה, ואולי לא הייתה התשובה בשלימות, שהרי להדיא כתיב (יחזקאל טז ז) 'ואת עירום ועריה'.

כה. סיפר הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל, כאשר שהיתי ברוסיה לקחו אותנו ממקום למקום, העלו אותנו לרכבות בהם נסענו מרחקים אדירים, רכבות אלו היו 'רכבות משא', בכל קרון היו שלושה דרגשים (כעין מיטות עשויות מעץ קשה) זה על גבי זה, חלק מהנוסעים היו עולים עליהם לישון, וחלקם נרדמו על הארץ... באחד הלילות פשטה עייפות כבדה בכל איברי ורציתי לנום מעט, והנה, אך נעצמו עיני, החל אחד הגויים המדוכאים לצעוק ממקום 'מנוחתו' על אחד הדרגשים, אוי... אני רוצה לשתות, אני צמא... וכך צעק וצעק, והפריעני משנתי, שוב ושוב, אני צמא... רוצה כל כך לשתות... משראיתי שהוא לא יתן לנו מנוחה, עלה במוחי רעיון קמתי פסעתי עד אליו, ובקשתיו תן לי את הקומקום שבידיך, ואכן, האיש הגיש לי את הכלי שבידו ומלאתי בו מים ונתתי לו, הלה מיהר לגמוע את הכל כמו 'בעל חיים' כמנהג הגויים, עתה חשבתי שישועתי קרבה ואמרתי בלבי 'ברוך שפטרני מעונשו של זה', אך... לא ארכו הדקות אחרי שנרדמתי ולפתע החלה פרשיה חדשה... הוא דיבר עם עצמו בקולי קולות אוי כמה רציתי לשתות... אוי כמה הייתי צמא מאד... צמאתי למים... הייתי צמא... זו דוגמא של טרוד ביצרו, הרי גמרת כבר מה אתה ממשיך להתבוסס.

הנעורים, כלומר שהשתוקק לכה שיש לצעירי הצאן, שבידם להתחדש כסדר בעבודת השי"ת.

באותה מטבע פירש הבעש"ט הק' זי"ע (כתר ש"ט טו) את הפסוק (תהלים עא ט) 'אל תשליבני לעת זקנה' - שלא תתיישן המצוה בעיני (ראה בבעש"ט עה"ת פר' נח טח) - 'מ'זאל נישט פאר'אלט'עוועט ווערען' (שהאדם העושה המצוה לא יעשנה מתוך התיישנות), רק יעשה כל מעשיו בכל כוחו ומתוך התחדשות.

וזכר אמרו קמאי שאף הקב"ה כביכול מבקש מאתנו 'אל תשליבני לעת זקנה', אל תקיימו מצוותי חלילה באופן של זקנה - כמצות אנשים מלומדה, אלא מתוך חרונה ושמחת הלב, והיינו דשנינו בפרקי אבות (ד ב) 'בן עזאי אומר, הוי רין למצווה קלה כבחמורה, ובורח מן העבירה', כי המקיימה באופן של 'מלומדה' לא ירוץ לדבר מצווה, על כן אמרו לו לרוץ תמיד לדבר מצוה וכן לאידך גיסא לברוח מן החטא. הצד השווה שביניהם שלעולם יעשה עבודתו 'מיט א פרישקייט' ובוריוות, ולא יחפש לנוח על מקומו. ובאמת יש לכל אחד ללמוד קל וחומר מהנהגתו בעניני גשמיים, כי אם

עבדך כמו איל, ישתחוה אל מול הדרך, וממילא יזכה להמשך התפילה 'יערב לו ידידותך מגופת צוף וכל טעם'.

החודש 'חי פרישק"א' - כח התחדשות הניתן בידינו עוד נכלל ב'עבודת ההתחדשות', כמו שכתב ה'של"ה' הק' (שער האותיות ז' - זריות) לבאר בקרא (יה ה) 'אשר יעשה אותם האדם וחי בהם', והיינו שיעשה המצוות בחיות ובוריוות²¹ ולא בעצלתיים, כי כשיש באדם רוח עצלות ועצבות הרי כל אבריו כבדים... קרוב לענין שפירש רש"י במסכת ברכות (נא.) על הדברים הנאמרים בכוס של ברכה, ואחר מהן 'חי', פירש רש"י (ד"ה חי), פרישק"א בלע"ז. כלומר, שהוא בריא ולא הופג טעמו, והכל ענין אחד. כי את התורה הקרושה על האדם לקיים באופן של 'וחי בהם' - לחיות בהתחדשות בתורה ועבודה²².

צא ולמד ממה שהביא הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע ב'פרי צדיק' (מאמרי סיון אות ד) בשם מרן ה'בעל שם טוב' זי"ע, שהיה מקנא חזק ההתעוררות בימי

כו. הבט נא וראה דברות קדשו של הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (אביר הרועים אות קי"ג) בלשונו הטהור 'כל הדחקות והצרות שיש לישראל בכל העולם רח"ל, הוא הכל בשביל שלומדים הגמרא כאדם שרוצה לישן שלופעדיג, ואם היה העולם מצייתים לו, ולמדו הגמרא עם חיות, היה הוא ערב בדבר שלא יחסר לשום ישראל פרנסה'. כז. ובאמת, כך הוא טבעו של עולם - שהאדם זקוק ל'חידושים' (חדשות - נייעס) כדי חיותו, אם ימצא אותם בתורתו ועבודתו מה טוב ומה נעים, ואם לאו סופו לחפש אחר 'חידושים' במקומות שאינם רצויים עבורו (עיי' תו"מ ראה דברים יא כז).

הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היה ידוע במיוחד ב'תפילותיו' הנעלות ברגש נפלא והתלהבות עצומה. לאחר שנסתלק לבית עולמו מצאו בחדרו כמאתיים סידורים שונים, כי בכל עת מצוא היה קונה סידורים חדשים להכניס התחדשות והתפעלות בתפילה, ואף שאין בידינו הבנה בדרכי הצדיקים... מ"מ לדידן נלמד במדרגתנו להכניס חיות והתחדשות בעבודתנו בכל עת מצוא, מכל דבר המביא חיות התלהבות והתחדשות.

בלילי שבתות היה הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל דורש בעניני מוסר ויראה בביהמ"ד הגדול בשכונת 'זכרון משה' בירושלים עיה"ק ת"ו, וכדי למשוך את לבם של השומעים היה משלב בדבריו כמה וכמה מילתא דבדיחותא, פעם ניגשו אליו כמה אנשים וב'קנאות' מחו בפניו על ה'ליצנות' שלו. ודרשו ממנו להפסיק לנהוג כן תיכף ומיד. לא ידע הגר"ש מה לעשות, נסע לעי"ת בני ברק נכנס אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע ושטח את ספקו. מששמע החזו"א את דבריו ביקש ממנו שיתן לו דוגמא מהני מילי דבדיחותא שהוא אומר לפניהם, פתח הגר"ש וחזר על דברי צחות שהגיד להם, ויהי כשמוע כן החזו"א נהנה מאד, ואמר לו 'רק כך תמסור את השיעורים' - לך בכוחך זה והושיע את ישראל. והוסיף ואמר לו החזו"א, בימים הקודמים לא היו חסרים בעלי תורה ויראה ב'ליטא' רבתי, ומכל מקום היו הרבה מהנערים נתפסים ל'השכלה', ומדוע, כי ה'שמחה' הייתה אצל המשכילים ולא אצלנו... וזהו תפקידנו כהיום - להרבות שמחה וחיות בעבודת ה'... (מעשה איש ח"ה קל).

וזכר הבאנו בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, שלכן לא חטאו הנשים בחטא העגל כי הן אמרו את שירת הים בתופים ובמחולות ובשמחה יתירה כדכתיב (שמות טו כ) 'ותקח מרים את התוף בידה', ולכן ניצלו מהחטא.

ידי שיתחדש ויקבל על עצמו להטיב דרכיו מכאן והלאה, והמתחדש ומקבל על עצמו לעבוד את ה' בחודש הזה מועיל לו לכל חדשי השנה.

רבות הפליגו בספרים במעלת שבת החודש - ראש חודש ניסן, וכל ימי החודש, כתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים פרק נר מצוה אות ז) על הכתוב (שמות יב ב) 'החודש הזה לכם ראש חדשים', שבחודש ניסן יש לכל ימי החודש קדושת 'ראש חודש' כח.

כה אמר המגיד אמר לה' בית יוסף' (פרשת אמור), וז"ל, 'והנה עתך דודים' (יחזקאל טו ח), אלו הימים הקדושים של חודש ניסן כח.

הרה"ק השם משמואל זי"ע (ויקרא תרע"א בסופו) מבאר שימים אלו שבין א' ניסן עד 'בעשור לחודש' הם ממש כ'עשרת ימי תשובה', וז"ל, יש להבין למה הקדים לאמור להם מצות הפסח בר"ח מאחר שמקחו בעשור, ובמכילתא שדוקא בעשור ולא קודם, והביקור הי' אחר הלקיחה דוקא ולמה הקדים כ"ב. אך י"ל דעשרה ימים אלו הם כנגד עשרת ימי תשובה, וכמו ששם... כמו"כ עשרה ימים אלו, שהרי נאמר 'משכו ידיכם מע"ז', ובכלל ע"ז הם כל הרצונות שלא לה' המה... זה הי' עבודתם בעשרה ימים אלו, וכן נשאר

למלאכתו ועסקיו כדי להרוויח כמה גרגורי כסף ירוץ בשמחה בזריזות והתלהבות, כ"ש שלעבודת הקודש עליו לגשת מתוך חשק ושמחת הלב.

בדברים הללו פירש השפת אמת' (פרשת צו תרמ"ה) מה שמצינו (ויקרא ו יב-טו) שכהן הדיוט היה צריך להביא 'מנחת חינוך' ביום שהתחנך ונכנס לעבודה ואילו כהן גדול היה מביא אותה מנחה בכל יום, מחציתה בבוקר ומחציתה בערב, כי לרום מעלת הכהן הגדול אזי כל יום ויום היה בעיניו כאותו יום שהחל בעבודת הקודש. ויסוד העבודה הוא להישמר מאותו 'מחלה' ש'שיגרה' שמו, אלא תמיד להתחדש ולעשות רצונו ברגשי קודש. וכמו שפירש רש"י בשם ה'ספרי' מה שנאמר (דברים ו ו) 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום - לא יהיו בעיניך כדיוטגמא [-מכתב ובו מצות המלך] ישנה שאין אדם סופנה, אלא בחדשה שהכל רצין לקראתה'.

ראשון הוא לכם - מעלת 'ראש חודש' ניסן וכל ימי החודש דרוש דרש הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (לפר' החודש ד"ה החודש) שמגולת 'שבת החודש' היא להכשיר ולתקן את הראש לכל ימות השנה, לבער מעצמו כל מחשבת פיגול ושאר הרהורים רעים, והדרך לכך, על

כת. ב'אהבת שלום' (פר' בא ד"ה א"י ראשון) מפרש לפי"ז את המשך הכתוב 'ראשון הוא לכם לחדשי השנה', וז"ל. פירוש שלא יעלה על לב איש לומר שזהו דווקא בחודש ניסן, אלא אפילו בשאר חדשים הוא כן, שאם יום ראש החודש אצלו כתיקונו, אזי גם שאר החודש נקרא ראש חודש - ד(גופא) בתנר רישא אזיל, אך חודש ניסן הוא ראשון לכל החדשים בדבר זה, ועל כן ראוי ונכון לאיש המשכיל לראות ולהשגיח עצמו שיום הראש חודש יהיה אצלו כתיקונו בעבודת השי"ת, ואזי יהיה נכון לבו בטוח בכל החודש כולו, ואפילו אם שעה אחת ביום ראש חודש כתיקונו אזי יהיה בוודאי אצלו כל החודש כראוי (בכחינת ראש חודש), עכ"ל.

כט. הנה על זה החודש נאמר (בפייט לשבת החודש) שהוא 'חודש אשר ישועות בו מקיפות', וביארו (עיי' 'ארץ צבי' להגה"ק מקו"ז יגלוב, פסח מועדים עמוד סג), מקיפות היינו 'הקפה' סביב הדבר [ארום און ארום], וכלומר שאף הדרך הסובבת את הישועה הנצרכת תבוא על מקומה בנקל ובניחותא, בשלום ובשלווה, כל הסובבים והמקיפים הנצרכים לדבר הישועה יבואו לו בנקל... כי רבים הם המתייסרים מרה בבואם לזכות בזש"ק, גם פעמים שהאדם נצרך לטרוח טירחא מרובה סביב פרנסתו, או קושי רב עד שהוא זוכה לראות קורטוב נחת דקדושה מיו"ח, ובחודש זה הישועות מקיפות - כל אלו ה'מקיפין' ג"כ יבואו לידי ישועתם וטובתם בתכלית.

באחד השנים בחול המועד פסח כשעברו החסידים לפני הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע להתברך בברכת החג, עבר שם אחד החסידים שמצבו היה קשה עד מאד, בהיותו שקוע בין הררי צרות וקשיים, מכמה וכמה הרפתקאי דעוד עליה, אבל, לא היה יכול להאריך בפירוט הבקשה עקב ריבוי הקהל הממתינים אף הם לגשת מול פני הקודש, על כן הזכיר עצמו בקצרה, ואמר 'איך דארף א' ישועה ארום און ארום' (ביטוי השגור בפיהם של חסידי פולין, כשהיו רוצים להזכיר גם את 'סביבות' האדם ובני ביתו, וכלשון הכתוב (שמואל א' יז יח, וכפי שאומרים בסליחות לערב ר"ה) 'ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערובתם'), ענה לו הרבי, הרי על ימים אלו נאמר 'החודש אשר ישועות בו מקיפות'... (מלשון סביב והיקף).

אדם יודע מזה, מה שהוא, ומה שיש בידו לעשות, בוודאי לא היה מבטל אף רגע אחד, עכ"ל.

ובך איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פר' החודש) וז"ל. וענין חודש הוא מה שנותנים בח לכל איש ישראל בשמניע ראש חודש לעורר עצמו מחדש לעבודת ה'. ואף שכן הוא בכל חודש, אמנם נוסף עליהם החודש הזה שהארתו נותן בה להתעוררות על כל חדשי השנה. וזה ענין 'ראשון הוא לכם' (שמות יב ב) - שראשון הוא הכולל כל כוחותיו של אדם. והנה הבח שיהא ביכולת לאיש להתעורר הוא עצמו עם כל הראשית שלו (היינו עם כל כוחותיו) מושג בכח יציאת מצרים (וכן איתא באמת ליעקב לאדמוה"ו מסאדיגורא, ועוד).

צא ולמד עוד ממה שהובא ב'אגרא דכלה' (פקודי ד"ה ביום החודש) וז"ל. 'קבלנו, דאותן י"ב ימים הראשונים דניסן, ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לי"ב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש שלם, כן שמענו מאדמו"ר הרמ"מ [מרימנוב] זצ"ל. וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהיה בחודש אשר הוא נגד היום ההוא, וכבוד אדמו"ר הרה"ק רבי יעקב יצחק [ה'חווה' מלובלין זי"ע] היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל החודש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קודש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחודש מנחם, לא כתב אלא עד מנחם, והענין הוא בפרסום, עכ"ל לא.

עפי"ז פירש מה דכתיב (שמות מ ב) 'ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אוהל מועד', ולכאורה אריכות לשון הוא שהיה יכול לומר

זה לדורות, ולפי טהרת הלב ויחוד המעשה שבימים אלו זוכין אה"ב להארה אלוקית בימי הפסח.

וזה לשון הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם ניסן) החודש הזה שמו הוא למעלה מהטבע (ניסן מלשון ניסים) ובודאי פועל שיוכל כל אחד לפעול בעצמו להוציא עצמו מזה שטובע בטבע.

איתא מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע (בארות המים פר' החודש ד"ה ראש) 'החודש הזה לכם ראש חדשים' - 'החודש הזה' (חודש ניסן) הוא הראש לכל מיני התחדשות המעותדים לבוא, ויש ביד האדם לזכות אז לעזו ותעצומות הנפש שיוכל תמיד להתחזק ולהתחיל את עבודתו מחדש, ולא להתפתות מיצרו המרמהו שכבר אין לו תקנה ח"ו.

איתא ב'שם משמואל' (פר' משפטים תרע"ה), כי בר"ח ניסן הפיח הקב"ה חיים חדשים לכל אחד ואחד, וכך נשאר לדורות - בכל שנה ושנה בר"ח ניסן ניתנים בלב ישראל חיים חדשים, אך זה מועיל רק למי שרוצה לצאת מטומאתו ולהתחדש (כמו שבמצרים לא הועילו ההתחדשות על מי שלא השכיל לחזור בתשובה, שמתו בשלושת ימי אפילה). ועל כן עלינו לדעת, שמצד אחד יש כאן זמן מוכשר להתחדש כבריה חדשה, אך לאידך גיסא תביעה גדולה היא לאדם שימלא שעת הכושר זו כדבע"ל.

כתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פר' בא) וז"ל. 'החודש הזה לכם' - המדרש כאן (שמור' טו ב) מפרש הרבה שהכל מסור בידנו עיי"ש. ואם היה

ל. כליל ר"ח ניסן שנת תשמ"ז לפ"ק התקיימה שמחת נישואין בעי"ת בני-ברק, בהיותי בחתונה שאלתי אחד מידידי מי קבע יום חתונה בר"ח ניסן, בזמן שהכל עסוקים בהכנות המרובות לפסח הקרב ובא (בימים ההם עוררה חתונה בזמן כזה תמיהה), נענה אחד מבני המשפחה שהרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע הוא אשר קבע את תאריך החתונה [באותה שעה כבר נשבה ארון האלוקים, ונשמתו הקדושה עלתה בסערה השמימה באותה שנה ביום כ"ד לחודש טבת], כי בימי חנוכה שאלו אותו המחותנים מתי לקבוע את יום החתונה, והוא השיב להם 'ראש חודש ניסן איז די שענסטע טאג פון יאהר...' (ר"ח ניסן הוא היום המיוחד ביותר מכל השנה כולה), וכבר אמרו (שבת פז:): 'אותו יום נטל עשר עטרות'.

לא. מאד הפליג הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (בתשובותיו א"ח שלו) את קדושת הימים, וכפי שכתב לאחד משואליו... כי ימים אלו יקרי הערך - שעה ליום יחשב.

ב'אביר הרועים' (אות רסד) הובא עוד מה שהעיד עליו בנו הרה"ק בעל ה'שם משמואל' זי"ע, שבימי חודש ניסן היה אביו ה'אבני נזר' מסבב והולך בעולמות העליונים, ושמחמת גודל בהירות קדושת הימים אינו צריך לישון כלל (שם אות רצט).

בקצרה 'באחד לחודש הראשון', אלא שבא לרמוז על 'יום החודש הראשון' - היום שכל החודש הראשון תלוי בו, ואיזהו 'באחד לחודש'.
 מן השמים יושפע עלינו שפע רב^{לב}, שפע ברוחניות ובגשמיות, ובקרוב ממש נוכח להיגאל בגאולת עולם - בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל בב"א^{לג}.

לב. וכפירושו של הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע שלכן נכתב בריש הפרשה בקרבן יולדת (יב ו-ח) 'תביא כבש... זאת תורת היולדת... ואם לא תמצא ידה די שה', ומדוע לא אמר 'זאת תורת היולדת' אחר קרבן עני ג"כ, ואמר המהר"ש כי כך הוא הרצון שכל יולדת תהיה 'בר הכי' להביא כבש לרוב הרחבה והרווחה שיהיה לבני ישראל, רק אם יארע איזה מקרה שח"ו 'לא תמצא ידה' אז תביא תורים, אבל לא כך הוא הדרך הנכונה...
לג. וכך כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (פר' החודש ב), מאמר רבינו הקדוש מווארקי זצלה"ה זי"ע, פי' הפיוט 'החודש אשר ישועות בו מקיפות' - מלשון החנווני מקיף, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שואל ומלווה לנו בחודש הזה ישועות, על סמך שבעתיד יתקנו דרכיהם ויהיו 'זכאים' לקבל כל מיני טובה וברכה, מראשית כזאת הודיע אז במצרים בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה, וכדרשת חז"ל באיזה זכות, בזכות קבלת התורה שיקבלו אח"כ, ו'זכות' זאת מתעוררת בכל שנה בחודש ניסן, שהקב"ה פועל ישועות על סמך הזכות שנהיה אח"כ זכאים, עכלה"ק (בשינוי).

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מילים טובות

פרשת תזריע

בס"ד | גיליון מס' 225

כיצד 4 סוכריות הצילו דורות שלמים?

זאת תורת נגע צרעת (י"ג, נ"ט)

כוחות הנפש או את הכישורים? האם נוכל לסייע לזולתנו במצב שלנו, כפי שאנחנו, עם המגבלות שלנו?!

הבשורה היא שכן, ועוד איך. יש משהו שכולנו יכולים לעשות, משימה פשוטה וקלה שכולנו יכולים לעמוד בה, שכל יהודי לבצעה, ולהיטיב מאוד מאוד - יכול לזולתו, עד כדי שינוי היסטורי בגורלו ובעתידו. יש משהו שהוא ממש קל לביצוע, לא עולה כסף, לא דורש כוחות נפש נדירים, לא זקוק למבועי עוצמה ייחודיים, הוא ממש בהישג ידו של כל אחד מאיתנו, כולנו יכולים לעמוד בו ולבצעו באופן נפלא - - -

מילה טובה!

להגיד לאדם מילה טובה, שלום חייני, מחמאה כנה, אמירה משבחת. מילה טובה - משפט קצר, התייחסות מכבדת, אפילו שבח סתמי המעיד על הערכה. מילה טובה אחת - בכוחה להפוך עולמות, לשנות גורלות, להציל דורות. מילה טובה - עשויה להתברר כהצלת נפשות, כנקודת המראה לעתיד טוב בהרבה, כרגע מכונן באישיות של הזולת!

כדי לאפשר לנו הצצה לכוחה של מילה, מעניקה לנו הגמרא במסכת בבא בתרא חשבון מתמטי, שכשמתעמקים בו - הידיים רועדות מהתרגשות. הגמרא אומרת שהנותן צדקה לעני זוכה ב-6 ברכות, ואילו המפייסו - הנותן לו מילה טובה, זוכה ב-11 ברכות, ואם זוכה נותן הצדקה לתת גם מילה טובה - הרי הוא זוכה בכפל מבצעים: 6 ועוד 11 ברכות!

התכונה המשותפת של כולנו באשר אנחנו, הפנינה הבולטת והיפהפיה שזכינו בה, היהלום שבכתרו של עם ישראל, הוא ללא ספק הרצון והחשק של כל יהודי

לסייע ליהודי אחר, לתמוך באח בעת צרה, לסייע ליהודים בכל עת. בכל יהודי, בכל גיל ומצב, עם כל סוג של תכונות נפש, מקום מגורים, סגנון חיים או כישורים אישיים, בוערת התשוקה לגמול חסד עם סובביו.

זו נקודה מרכזית בהווה היהודית, עד שהיא אפילו מעוררת קנאה בין אומות העולם. התחושה של כל יהודי שהוא אחראי לפחות במידת מה לגורלו של רעהו, שהוא רוצה לעשות הכל כדי להיטיב עמו, שהוא מוכן להקריב מעצמו כדי לסייע לזולתו - היא חלק מהחיים שלנו, בוערת בנפשנו, ומקור אנרגיה משמעותי בחיינו. כל יהודי שואף ורוצה ליטול חלק בכך, להיות מהמסייעים והעוזרים לאחיו, להטיב את גורלם של יהודים אחרים.

אלא שלא תמיד זה פשוט. רובנו אנשים עסוקים ברמה כזו או אחרת, לכולנו יש דאגות וטרדות, מטרות ויעודים. תפקידיים, מטרות ויעודים. לא קל לכל אדם לייחד את חייו לעשייה למען הזולת, למקד את מאמציו בסיוע לזולתו. כולנו היינו רוצים בכך ושואפים לכך, אבל האם מצבנו האישי, הכלכלי או המשפחתי, מאפשרים זאת? האם לכל אחד יש את הפנאי הדרוש? האם לכולנו יש את

ראש חודש ניסן - מתחדשים בספר חדש!

הקודם, המאגד בתוכו אוצר קסום של המאמרים שהופיעו בגיליון זה.

היתרון הבולט של הגיליון - שעובר גם לדפי הספר, הוא במבט הממוקד מדי שבוע בנושא אחד העולה מפרשת השבוע, המעוטר בתבונה מהדהדת ובסיפורים נדירים ומדהימים. לא פחות מכך, הסגולות והעצות, הרעיונות והמאמרים המובאים בכל מאמר, הופכים למושגי חשיבה בקרב הקוראים, כפי שמזכירות התגובות הנלהבות.

בנוסף לעובדה כי מחזיקי הספר נהנים מכל האוצר הבלום הזה בהישג ידם מדי שבת בשבתו, באפשרותם להיעזר במפתחות מסודרים על מאות ערכים, סיפורים, מאמרים וסגולות, מפתח נושאים ומפתח אישים יעיל, המאפשר התמצאות מהירה באוצר עשיר בחומר מרתק על ערכי היהדות, המוגש בשפה עשירה, משובבת לב ומותאמת לכל סוגי הקהלים.

אף על פי שהספר מותאם לכל הורה שמבקש רעיון, מאמר או סיפור מרתק לשולחן השבת, גם מרצים מעמיקים, מותכים ומרביצי תורה נהנים מאוד מיתרונותיו הנפלאים, בהסברת ערכים נעלים בצורה ממוקדת, עמוקה, עשירה ומרגשת. מאמרי הספר כמו גם הסיפורים מוגשים באופן המאפשר להורה ליטול רעיון או סיפור ולהאיר בו את שולחן השבת, ובד בבד - גם מבקשי העמקה יכולים ליהנות מתובנות ומסרים עמוקים ומדהדים.

לקראת חג הפסח הבעל"ט, ניתנת ההזדמנות להתחדש בספר החדש ולהינות מהאוצר הבלום שבו. בנוסף, הספר מתאים כמתנה יקרת ערך לימי החג הבעל"ט, ויעניק לכל קוראיו רושני ומקבליו - חוויה רוחנית מרגשת ומעצימה, ובד בבד - מטלטלת ומרתקת. אין ספק, כי ההתחדשות בחודש האביב תשע"ט בספר החדש, תהפוך לבשורה מרוממת שתרום את החג ואת השבתות שבבקבותיו, ותעניק מימד רוחני נעלה ונשגב לכל ימות השנה!

את הספר, יהיה ניתן להשיג אצל חנויות הספרים החל מסוף השבוע הבעל"ט. הפצה ראשית בטל. 03-756-3554, או בדוא"ל: gmail.8510510.com

'הייתי בשדה התעופה היתרו שבלונדון', כותב לנו ר' א. מירושלים, 'לחוך, ממחר, טרוד. ידעתי שבעוד שעה קלה ממריאה הטיסה, אבל ידעתי גם שעוד לא התפללתי היום. מלחמה התחוללה בלבי, לא ידעתי מה לעשות, ואז נזכרתי שכבר קראתי פעם סיפור דומה, והחלטתי לעצור ולהתפלל. למותר לציין שהספקתי את הטיסה, אבל לא זה העניין. העניין הוא מה שחשתי באותה תפילה, איך לראשונה חוויתי את התחושה שאבא שבשמים מקשיב לי!'

ועוד מכתב נרגש: 'כותב לכם מטרוריקה, אני משיגה כשרות כאן, נמצא כאן כמעט לבד, יהודים בודדים מסביבי, אלפי מוסלמים מרעידי לב. לא הייתי שורד את זה בלי לפתוח שוב ושוב את הספר, ולראות מהו ביטחון, מהי אמונה. ידעתי שהיא קיימת, אני אומר 'אני מאמין' כל יום, אבל בזכות הספר - אני גם מרגיש את הביטחון באבא שבשמים, בכל עת ורגע!'

ועוד תגובה, בכתב יד של בחור צעיר: 'היה לי תור לרופא, תל אביב, עיצומו של תמוז. ידעתי שאני נכנס לזירה שמסוכנת לעיניים שלי, חששתי מי יודע איך אשוב משם, מה אראה, אלו מחזות יחרטו בלבי... תפסתי את הספר ביד, גמתי בשקיקה את המאמר של פרשת 'ארא', וחשתי מחוסן...'

ותגובה נוספת, אחרונה להפעם: 'מבקש את הספר שלכם בדחיפות. שאלתי את אחד מתלמידי מה גרם למהפך שלו ביחס להבריו, למידות הטובות בהן התעטר לאחרונה. מבחור שאינו נוה לבריות הפך למפרגן וחייכן... הוא שלח אותי אליכם...'

זה מקבץ קצר, מתוך התגובות הנלהבות שהגיעו בשנה החולפת, מפיחים ומפי כתבם של מאות קוראים נלהבים. הכרך הראשון של הספר 'פניני פרשת השבוע' הפך לרב מכר, אלפי יהודים מכל רחבי תבל התחזקו ומתחזקים בעזרתו. המאמרים הממוקדים, הסיפורים המפעמיים, המסרים הנוקבים, והמהפכים המתחוללים בעקבות הספר - עשו להם כנפיים...

לאור הביקוש הרב, אנו שמחים לבשר כי בסייעתא דשמיא נתחדש בחודש האביב לקראת חג הפסח הבעל"ט, ובמים אלה מופיע הכרך השני של הספר הנפלא 'פניני פרשת השבוע' - כרך המשך לכרך

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)

שעת אחר הצהריים, הילד יוצא לרחוב של עיר, מאושר ושמוח מאי פעם. הוא הבטיח לאמו כי יילך מוקדם לתפילת המנחה, יתפלל ערבית, יתברך ב'שנה טובה', ואז ישבו הביתה. הוא עזב את הבית בצעדי ריקוד, ולא הבין למה השכן עובר לידו ולא אומר דבר: וכי הוא עיוור ואינו מבחין בחולצה החדשה!?

הוא יוצא מהבניין ועושה צעדים ראשונים ברחוב, כל האנשים שלצידו ממהרים לבתי הכנסת או לסידורים אחרונים, איש לא מביט לעברו, איש לא מגיב בהתפעלות לחולצתו החדשה. רגע לפני שלבו נשבר, התנחם בכך שכנראה כולם ממהרים ולכן אף אחד לא שם לב, אך לבטח בבית הכנסת, לאחר התפילה, יזכה לתשואות ולמחמאות. אבל גם אז, לאחר התפילה, אנשים בירכו והתברכו ב'שנה טובה', בירכו גם אותו, אבל איש לא אמר מילה על החולצה החדשה!

הוא יצא מבית הכנסת, ולבו נשבר לרסיסים. כמה התרגש לכבוד החולצה, כמה היה בטוח שהיא תביא בכנפיה קריאות התפעלות, כמה המתין לברכות 'תתחדש' שיורעפו עליו מכל עבר. אפס, אנשים מאוד נחמדים, מברכים אותו ב'שנה טובה' לבבית, אבל אף אחד לא אמר מילה על החולצה! איש לא שם לב, איש לא מתייחס בכלל!

בצעדים כושלים הוסיף ללכת ברחוב, דמעות בזוויות עיניו. עוד ועוד אנשים חולפים, חלקם מהנהנים לו בראשם, אבל איש לא מחמיא על החולצה החדשה. הוא מוסיף לגרור את רגליו בחוצות קריה, ממתין שמשיהו כבר יגיב, שמשיהו יאמר משהו, שמשיהו יברך, יחמיא, יחייך - כלום, כלום! היתכן שאיש לא שם לב לחולצה החדשה? היתכן שחולצתו הנכספת אינה מרכזת תשומת לב ציבורית!?

שיעל'ה מוסיף לצעוד, רגליו חולפות ברחוב 'מלכי ישראל' בירושלים, שם הוא מבחין בהתגודדות קהל בפנינת רחוב רלב"ח. הוא פונה לכיוון ההתגודדות, ואז מגלה כי הוא ניצב בשערי בית המדרש הגדול של חסידי גור, בדיוק בשעה בה המונים באים אליו, לחלוף על פני הרבי - כ"ק האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זי"ע, שיברכם ב'שנה טובה'. הוא נסחף פנימה עם ההמונים, נדחף לשולי התור, ולרגע מחשבותיו 'השתחררו' מהחולצה החדשה, וחוסר היחס אליו ואליה...

הנה הוא כבר ניצב בתור, כולם עוברים חולפים בריצה לפני הרבי, שמהנהג להם בראשו, פעמים מחייך או מושיט יד לאורח זה. התור מתקדם במהירות, האנשים עוברים ביעף, והנה הוא כבר ניצב לפני הרבי, והרבי מביט עליו, ואז --

הרבי מושיט את ידו, ומושב בחיבה בכתף החולצה, פותח עיניים מתפעלות, ואומר: 'פשטשט' --

שיעל'ה הפך כמחושמל. הוא לא האמין שזה קורה לו. בחסות הלחץ והדחפיות, התור ההמוני והציבור הגדול, הוא שכח בכלל מהחולצה החדשה, ומהעובדה שאיש לא הגיב. והנה - תראה מה קרה: רבן של ישראל, הרבי שאלפים עוברים לפניו להתברך בלילה הזה, עצר לרגע את המיורץ והחמיא לו בכנות על החולצה החדשה!

זהו, ליתור מזה הוא לא זקוק. צעדיו נעשו בוטחים, לבו מאושר, מבטו קרו, עיניו הבהיקו כאלומות אור. נרגש ושמוח שב הביתה בצעדים עליוזים, מבשר לאמו את הבשורה המרגשת כי הרבי מגור, בעיצומו של התור, בליל ראש השנה, עצר והחמיא לו על החולצה החדשה! מי היה מאמין שהחולצה תביא לו הישג שכזה!

לימים, הפך שיעל'ה היתום לבורח תלמיד חכם, שנישא למשפחה חשובה, וברבות הימים הפך לראש כולל מהחשובים ביותר בפרזי - בירת צרפת. וכשהוא נשאל איך הגיע בחור יתום ועזוב לרוממות תורנית שכזו, וכשמבררים אצלו איך הפך מילד בודד וגלמוד למי שעומד בראש אימפריה תורנית נחשבת, הוא משיב ואומר:

'פשטשט' --

2 אותיות של הרבי, אפילו לא מילה שלמה! זה מה שהוביל אותו, זה מה שנתן לו כח, זה מה שמילא את לבו בכוחות נפש ובעוצמות אנרגיה. ההתייחסות של הרבי, המחמאה הקצרה כל כך אך הכנה והמרגשת לא פחות, העובדה שעצר את התור בשביל להביע בפניו התפעלות מהחולצה - מכך הוא נטל כוחות ועוצמות לשנים רבות קדימה, וכל הישגיו נזקפים לזכות אותה מילה טובה קצרה!

יהודים יקרים! מסביבנו כל כך הרבה אנשים צמאים למילה טובה, מצפים ומייחלים למישהו שיחמיא להם, יביע בפניהם התפעלות, יאמר להם כמה הם טובים או מוצלחים או מוכשרים. במילה אחת, במשפט אחד, אפילו בכמה אותיות - נוכל להכריע גורלות, נוכל לשנות היסטוריה, נוכל להעצים ולהעניק אנרגיה לאנשים כה רבים ולשנים רבות וארוכות.

הבה לא נהיה קמצנים, בטח לא במשהו שלא עולה לו כסף או זמן, רק דורש תשומת לב ומחשבה על הזולת. הבה נלמד מהסיפור הזה, המופיע בספר מאמרי הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א 'דברי חיזוק', להעניק מילים טובות לרוב, לילדים, לשכנים, לחברים, לבני המשפחה, לכל מי שאנו באים אתו במגע. מילה טובה זה משהו שכל אחד שמוח לקבל, כל אחד מועצם ממנה, הבה נעניק אותה בחום ובשמחה!

הבה נדמיין: עומד יהודי עני, הרעב מציק לו, הוא זקוק לכסף בדחופות, ידו מושטת לכל עבר, מבטו מתחנן. עובר לידו יהודי, ותוך כדי שיחה בנייד מפשפש בכיסו, ומשליך לעברו שטר יקר ערך בשווי 100 שקל! אחריו, עובר יהודי נוסף, מפשפש בכיסו ומגלה שאין לו כסף. למרות זאת, הוא עוצר ליד העני, טופח על שכמו בחום, מחייך אליו באומרו: 'חביבי, אתה נראה טוב היום!'

זהו. עד כאן הסיטואציה, עכשיו נעלה למעלה למעלה, לשמי שמים, נראה מה קורה שם: הראשון, נדיב הלב, שהציל את העני בתרומה נכבדה, זוכה בשכר רב ועצום - מתברך בשש ברכות. ואילו השני, שלא נתן לו שקל, שלא העניק לו אגורה שחוקה, שלא הותיר אצלו מטבע - זוכה בשכר כמעט פי שניים: 11 ברכות שמימיות מורעפות עליו!

למה? כי הוא נתן מילה טובה, כי הוא העניק חיים לעני האומלל, כי הוא הרעיק עליו טללי תחיה במילה הטובה שאמו. תרומה כספית מתכלה, נגמרת, מתאדה עם הזמן. מילה טובה - נותרת חקוקה בלב, מעניקה ביטחון, מפיתה אמון, נותנת כח לשנים ארוכות, עד 120. ולכן - שכרו של הנותן מילה טובה גדול כמעט פי שניים משכרו של נותן הכסף, כי המילה הטובה שנתן - השיבות והשפעתה בכפליים!

פרשת השבוע שלנו עוסקת בהשלכות ההרסניות של מילה לא טובה, של לשון הרע, של הטלת דופי או גנאי בזולת. מידה טובה מרובה שבעתים - כמה גדולה ועוצמתית השפעתה של מילה טובה, של מחמאה כנה, של אמירה שנונתת כח. זה דבר שכולנו יכולים לעשות, בהישג ידנו ובמו פינו ממש!

מילה טובה - זה משהו שכל אחד זקוק לו. הר"מ בישיבה, החברותא, מגיד השיעור, החבר, השכן, הבוס, נהג האוטובוס והמוכר במכולת. מילה טובה - זה משהו שכל אחד יכול לתת, גדול כקטן, צעיר כמבוגר, ילד כבכור, אב כמו סב. כולנו זקוקים למילה טובה וכולנו יכולים לתת אותה! - הבה נעניק מילים טובות, נרעיף מחמאות, נתייחס בכבוד, נחזק אנשים במשפט אחד, במילה אחת, בתגובה חייכנית - ונזכה להיטיב לזולתנו טובה נצחית וערכית לדורי דורות!

פשטשט' גורלי במיוחד!

שיעל'ה היה ילד קטן ורך בשנים, כאשר חרב עליו עולמו ואביו הסתלק לעולם שכולו טוב. הוא נותר כיתום בודד וכמעט גלמוד, בן יחיד לאמו האלמנה - שגם עולמה שלה חרב עליה עם פטירת בעלה בקיצור ימים ושנים. האלמנה האומללה השתדלה ככל יכולתה לרפד ולשפר את תנאי החיים של בנה, אך התקשתה מאוד בפרנסת המשפחה הקטנה ובגידול בנה מחמדה.

לאורך רוב שנות ילדותו, בקושי רב זכה שיעל'ה לארוחות חמות ומזינות, פרי עמלה של אמו. במאמץ לא קל עלה בידיה לשלם את דמי שכירות הבית והמזון עבורה ועבור בנה יקירה, ולא נותרה בידיה פרוטה לפרוטה לצורך רכישת ביגוד חדש ונאה לבנה. לעצמה לא הוצרכה לדבר, בכל מאודה חפצה לשמוח את בנה מדי פעם בבגד חדש, נעליים חדשות, חולצה חדשה או משהו כזה - אך הדבר לא עלה בידיה, ותדיר נאלצה להסתמך על קבלת בגדים יד שניה ושלישית...

יום אחד, בעיצומו של הקיץ, שב שיעל'ה מלימודיו, ובקול עליוז בישרה לו אמו: 'בני יקירי, החלטתי לרכוש לך חולצה חדשה לקראת ראש השנה הבא עלינו לטובה. לפיכך, הנה אני מציבה כאן קופה קטנה' - אמרה האם האלמנה והציבה קופסת שימורים ריקה בקצה השיש - 'ומדי יום בעזרת השם אניח בקופה זו פרוטה או שתיים, כפי היכולת. כך, במשך כמה חודשים יצטבר כאן סכום שיש בו כדי רכישת חולצה חדשה, אותה נרכוש ובה תתחדש לרגל ראש השנה!'

הילד שמע את הדברים, ועיניו נצצו. דבר יום ביומו עקב אחר הקופה, שבעקבות ובמסירות זכתה במטבע מדי יום. הוא נהנה לשחק עם הקופה ולשמוע את המטבעות המקפצות בתוכה, תוך שהוא מדמיין את החולצה החדשה שילבש, את ברכת ה'תתחדש' שישמע לראשונה בחייו, את התחושה הנפלאה כשכולם יביטו בהתפעלות בחולצה החדשה שהוא עוטה...

הימים חולפים עוברים. כשבוע ימים לפני ראש השנה פסעו האם ובנה, נרגשים ומאושרים, לעבר חנות החולצות שנראתה בעיניהם כחנות החלומות. בהתרגשות אין קץ מדד הילד חולצה ועוד חולצה, ולבסוף בחר בחולצה לבנה צחה, שתחרה עדינה מעטרת את שוליה וכפתורים נאים בירכתיה. באושר אינסופי שילמה האם על החולצה היקרה - למענה חסכה מפיתה זה כמה חודשים, ומעתה - לא נותר לילד אלא לספור את השעות, עד שיזכה להתלבש בחולצה החדשה והנכספת...

הגיע ערב ראש השנה. בשעת צהריים מוקדמת מיהר שיעל'ה להתקלח, וביד עדינה ואצילית לבש את החולצה החדשה. עיניו האירו, לבו רעד מההתרגשות. הוא רכס את הכפתורים בהירות, סידר יפה את שולי החולצה, ונעמד מול אמו שניגבה דמעת אושר. הנה, הרגע הגדול הגיע!

אהרן היה בחור צעיר, כשארס היצר הרע החל מפעפע בו, מדרדר אותו מדחי אל דחי. מתחילה היה בחור טוב שעסק בלימוד התורה, אך עם הזמן מעמדו הרוחני הלך והידרדר. קשיים אישיים חברו לחברים לא טובים, ולמגינת כל לב, צפו הוריו בכאב כיצד בנם הולך ועוזב את הדרך עליה חונך, אל עבר פי פחת. לא ארכו הימים, ובנם יקירם הפסיק לשמור תורה ומצוות, וביום מן הימים אף בישרם כי הוא עומד להקים בית לא לפי דרך התורה, רחמנא ליצלן.

ההורים שמעו זאת, וליבם נשבר בקרבם. הם ניסו להניא אותו מכוונתו, אך כל דבריהם נפלו על אוזניים ערלות. למרות שלאורך כל התקופה קירבו אותו והפגינו כלפיו אהבה וחובה, הנה מגיע הרגע בו הוא מפנה להם עורף באופן סופי, ומנתק את קשר הדורות היהודי. נפשם היטלטלה, ליבם התרסק, ואין לאל ידם להושיע, ה' ישמור.

היה זה בשבת אחת, בה שהה אהרן בבית הוריו כהרגלו, ימים ספורים לפני הצעד הגורלי שעמד לעשות. למרות זאת, בשבת אחר הצהריים - אולי בנסיון אחרון - הזמין האב את אהרן בנו להתלבש כיאות, ולהצטרף אליו לשיעור שבתי קבוע שנערך בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל.

למרבה ההפתעה, אולי בשל שעמום גובר, נענה אהרן להצעה. הוא מיהר לשוות לעצמו מראה מתאים, והצטרף לאביו בדרך המובילה אל הבית הקטן, ברחוב חזון איש 5 בבני ברק. הוא מתיישב בירכתי הסלון הצפוף, אביו יושב לצידו, והרב שטיינמן מתחיל למסור את השיעור שעסק בסוגיא קשה ומורכבת בהלכות שבת, כשהקהל כולו מאזין בדריכות למוצא פיו...

לפתע, החל אהרן לנוע בכסאו באי נוחות מופגנת. לרגע מבטו הצטנף, וברגע הבא החוויר והסמיק תליפות. האב הציץ בבנו, הבחין שמשהו קורה בנפשו, אך לא הבין מה קורה. הן הרב לא נשא גאום חיוזק, לא דיבר על יראת שמים, לא נתן קולו בהסבר על יראת העונש או תשובה מאהבה. השיעור עסק בנושא תורני מסובך, והרב הרצה את הדברים בשטף. מה גרם לבנו לזעזוע שכזה? מה הביאו לפרץ ההתרגשות ואי הנוחות מהמעמד?!

פתאום החל הבן לרעוד בכסאו, בוהה בנקודה רחוקה וכתפיו רוטטות. לאורך השיעור כולו היה הנער שרוי בשילוב של רעדה והתרגשות, ועם תומו - משך בשרוולו של אביו וזירזו לצאת. אך יצאו השניים מפתח בית הרב, והנער פרץ בכבי נסער: 'לא רוצה! לא רוצה! אני רוצה לשוב בתשובה שלימה! אני רוצה לשוב לכוך מחבצת! אני רוצה לשוב לחיים יהודיים כמקדם!'

האב, נסער אף הוא, לא ידע את נפשו מרוב אושר והסתער על בנו בחיבוקים ונשיקות. נראה כי במעמד הזה, בביתו של הרב, תוך כדי שיעור קבוע וסגור, נורתה סלע ענקית על לב האבן של בנו, ונפתח הפתח להרהור תשובה כנה. אבל מה גרם לכך? מה היה כה דרמטי בשיעור? מה הביא את ההשפעה האדירה הזו? כיצד הדברים מצאו מסילות ללבבו האטום?!

כששבו הביתה, דומעים ונרגשים, ולאחר שהם התבשרה גם היא בבשורה המשמחת כי בנה שב בתשובה שלימה ושינה את דרכו, הפנה האב לבנו את תמיהתו, וביקש לדעת מה היה בשיעור הזה, שגרם לו לשנות את דעתו ולשוב לכוך מחבצתו. הבן קינח את דמעותיו, שתה כוס מים קרים, וסיפר:

היה זה כשהיה ילד, כאשר בסוף שנת הלימודים נסעו הוא ובני כיתתו להיבחן אצל הרב שטיינמן. כל הילדים נכנסו לסלון הקטן שהפך צפוף, והרב ישב בראש השולחן, והפנה שאלות לילדים היושבים סביבו. כל ילד נשאל שאלה אחת, ענה עליה בקצרה, והרב שטיינמן המשיך לשאול את התלמיד הבא.

כשהגיע תורו של אהרן, אולי בשל ההתרגשות ואולי מסיבה אחרת, נשאל שאלה, אך לא הצליח להשיב. שוב שאלו הרב שאלה קלה יותר, אך אהרן היה מבולבל ולא הצליח להשיב. הרב חיך בניסיון להפיג את המתח, ושאל שאלה שלישית - קלה עוד יותר. גם הפעם - אהרן גירד במצחו ולא הצליח להעלות את התשובה מזכרונו! הרב הוסיף ושאל פעם רביעית - אלא שאף עתה, אהרן אימץ את מחשבתו, אך לא הצליח לענות תשובה נכונה...

לאחר הפעם הרביעית, הרב שטיינמן המשיך הלאה, וסיים את המבחן. המבוכה הקצרה כמעט נשכחה מלבו של אהרן, ואז, עם תום המבחן, כשכולם עברו על פני הרב שטיינמן לברכה, העניק הרב סוכריה לכל ילד, וכשאהרן חלף על פניו - ביקש ממנו לסור עמו לחדר סמוך. הם נכנסו לחדר, רק הוא וגדול הדור הרב שטיינמן! - הרב סגר את הדלת כדי שאיש לא ישמע, חיך אליו והוציא מכיסו ארבע סוכריות גדולות ועגולות, אותן הושיט לאהרן בחיבה...

'אתה יודע למה אני נותן לך ארבע סוכריות?' - שאל הרב והמשיך, 'הוא לכל חבריך שענו תשובה נתתי רק אחת! למה אתה מקבל ארבע? - כי את הסוכריה אני לא נותן על התשובה, אלא על המאמץ, על ההשקעה, על החזרה והשינון. הבטתי בכך, ראיתי שאתה לא מצליח לענות, אבל ראיתי כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית - אז על כל שאלה שהתאמצת להשיב עליה - אני נותן לך סוכריה. חיך לאורייתא!' - אמר הרב שטיינמן ולחץ את ידו של אהרן, נפרד ממנו בברכה חמה...

כל האירוע הזה בחדר הסגור - נמשך כדקה, לא יותר מ-60 שניות!

חלף עשור, עד שאהרן מיועדנו נקלע כמעט בטעות לשיעורו של הרב שטיינמן בצהרי השבת. וכשישב באותו סלון ושמע את אותו קול - התעוררה בו ההתרגשות של המעמד ההוא, הסיטואציה שבה ונעמדה מול עיניו, והוא חש שוב את החום וההערכה שהעניק לו אז הרב שטיינמן, את המילים הטובות שהרעיף עליו למרות שנכשל במבחן, את טעמן המתוק של ארבע הסוכריות שנתן לו בשבחו אותו על מאמציו. ואלו הרעיפו את לבו!

ולא סתם הרעיפו - המילים האלו שבו והצטלצלו באוזניו! הרב שטיינמן דיבר על הלכות שבת, אבל אהרן שמע בקולו כהדהוד מתוק את המילים: 'כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית... חיך לאורייתא!' - ואלו קדחו פתח הולך וגדל בלבו האטום, אלו המיטו את לב האבן, אלו גרמו לו להחליט שהוא זונח את דרכו הרעה, ושב לחינוכם של אבא ואמא, לדרך ולמורשת ישראל!

כן, כמה מילים של הרב שטיינמן, לא יותר משישים שניות - הצילו את הנער היהודי מניתוק הקשר עם עמו ובראו, השיבו אותו בתשובה שלימה. סיפור זה, שהופיע בגיליון 'קול ברמה', מלמד עד כמה התייחסות כנה, מחמאה אמיתית, מילה טובה שנאמרת מכל הלב ובהערכה עמוקה - יש להן את הכח לחולל מהפכות לדורות, להשיב נער לעמו ולאמונתו בחלוף שנים!

כן, לעולם לא נדע מה נחולל בהבל פינו, מה נעשה בכמה מילים שביעי. לעולם לא נוכל לשער מה השפעתה של מילה טובה שנאמרת לילד שיושב ולומד בפאתי בית הכנסת, לבחור שניכר שהתאמץ להשיכם לתפילה, לחברות או לחבר לעבודה ביום שגרת. למילים יש כח, מילה טובה היא כור אטומי של הענקת עוצמה ויכולות - הבה נעניק מילים טובות לרוב, הבה נחמאי, הבה נתייחס בהערכה - ונזכה להיות מאלה שמטיבים עם חבריהם לנצח נצחים, משנים את גורלם!

פתקה שהפכה למקור אנרגיה

שעת ערב שגרתית, בסתם יום של חול. בקצה הרחוב עומד יהודי נכבד בגיל העמידה, ולפתע הוא מבחין באדם צעיר שחולף לנגד עיניו. 'מוישה, חכה רגע!' - הוא קורא לעברו של הצעיר, שמשפשף את עיניו וקורא בהפתעה: 'רבה שמואל?'

'כן כן', מחייך הרבה שמואל, מלמד תשב"ר מיתולוגי, שכבר עשרות שנים מכהן בתפקיד. מוישה זה עבר תחת ידיו, כמוהו כל אחיו, בני דודיו, שכניו וחבריו... למעלה מאلف ילדים כבר הספיק לחנך בידי האהבות! עכשיו הוא עוצר את מוישה - שהיה תלמידו לפני כעשור ומחצה, ואומר לו 'אני חייב להראות לך משהו, חייב!'

מוישה נעמד על עומדו, והרבה שמואל הוציא את ארנקו, ומתא פנימי משך החוצה פתקה קטנה, עליה התנוסס כתב יד ילדותי ועליו: 'מזהה את הכתב?' - הפנה הרבה שמואל את השאלה למוישה, שהשיב מיד: 'כן, זה הכתב שלי, אבל זה ממזמן, שנים עברו מאז!'

'אכן כן', חיך הרבה שמואל, 'זה פתק שאותו כתבת, כשהיית כבר ילד גדול, ואחייך הקטן למד אצלי. הוריך לא היו בבית באותו בוקר, ואחייך מסיבה כלשהיא איחר לבוא לכיתה. אתה - כאח בוגר, כתבת עבורו את פתק האיחור. אבל ניצלת את ההזדמנות והוספת עוד כמה מילים:

'לרבה שמואל היקר, שדואג לכל התלמידים ומשקיע בהם באהבה, ואנחנו אוהבים אותו כל כך...'

זהו', אמר הרבה שמואל - 'אתה רואה? זה מה שכתבת, בעודך ילד. אבל המילים הללו, מקרב לב תמים וזך, מילים שמביעות הערכת אמת שאין דומה לה - נחקקו בלבי. עד כדי כך, שגם היום, עשור וחצי אחרי, אני מחזיק את הפתק בארנקי, ובכל רגע קשה בעבודה, כשאני חש שכוחותי לא עומדים לי עוד - אני מוציא את הפתק הזה, ומתחזק בעזרתו!'

סיפור זה, שמקורו בעלון 'משמרת השלום', חושף עד כמה מילה טובה מעניקה כוחות למחנכי ילדינו, לאנשים שטורחים לחנכם וללמדם כראוי. עבודתם שוחקת, דורשת כוחות ומאמץ רב - הבה נשיב להם במילים חמות ואהבות, בהערכה כנה ואמיתית. לא רק ילדינו ירוויחו מכך, אלא כל הכיתה כולה, כל התלמידים בהווה ובעתיד יזכו למחנך נמרץ ומעודד!

רב מבר!

אביקומן

המתנה המבוקשת לחג הפסח

לחבר ולחברותא, לאבא ולסבא, למגיד שיעור ולמלמד,
לעצמך ולילדיך!

חדש:
כרך ב'
בקרוב
בחנויות!

אוצר מפעים של
אמרות צדיקים, סיפורי
חיים, מסרים מפעימים
וסגולות נדירות
מתנה שמשנה
את שולחן השבת
והחג, מתנה
שמשנה חיים!



לאחר שאל:
כרך א'
במהדורה
חדשה!

מפתחות מסודרים ונוחים למאות ערכים, סיפורים, סגולות ואישים

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

להזמנת כמויות: 052-7681063 | דוא"ל: 8510510@GMAIL.COM

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תזריע תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, א)

ואין מראה מן העור, והטעם מורה על זה הפירוש. (שכן "פשטא" מראה על עצירה והפסק)

נגע צרעת כי תהיה באדם (יג, ט)

ואמר נגע צרעת כי תהיה באדם. להורות שדין אלו הנגעים הם באדם, והם בישראל שנקראו אדם, כדכתיב אדם אתם (יחזקאל לד, לא), ולהם צוה שיבואו אל הכהן ולא אל אדם אחר, או שיביאום בעל כרחם, וזהו והובא אל הכהן. אבל אם בא אדם אחר משאר אומות להראות נגעיו אל החכם או אל הנביא, מותר לראותו:

וזה תמצאהו רמזו בשלשה פסוקים הכתובים בתורה, שמתחילים בנו"ן ומסיימין בנו"ן. וזהו אחד מהם, 'נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן'. והב', 'נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתינו מעבר לירדן' (במדבר לב, לב), והשלישי, 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעו' (דברים יח, טו), והנה בפסוק הראשון הורה, שאם יקרה ויבא נגע צרעת באדם מישראל, שיביאוו אל הכהן ולא אל אדם אחר. אבל אם יקרה הנגע באיש אחר שלא מאומתינו, שיכול לבא לפני החכם או הנביא לטהרו או לטמאו:

וזה רמז על נעמן שר צבא מלך ארם שהיה מצורע, ובא לפני אלישע הנביא לרפאותו. ואלישע הנביא לא אמר לו לך אל הכהן, אלא רחץ וטהר. ומאין לו זה, וכן מאין לו שירחוץ בירדן ולא במקום אחר. אבל הכל רמזו באלו שני הפסוקים שהם נחנו נעבור חלוצים וגו', נביא מקרבך וגו'. ואלישע ראה בתחלה שאלו הפסוקים מתחילין בנו"ן כפופה ומסיימין בנו"ן פשוטה, ובהם ראה שעתיד איש אחד משאר אומות לבא לפניו להאסף מצרעתו, שיתחיל שמו בנו"ן כפופה ויסיים בנו"ן פשוטה, והוא נעמן שר צבא מלך ארם כמו שמתחילין ומסיימין אלו הפסוקים. וכן ראה שמו של נעמן בפסוק שני, שאומר נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען. הרי כאן נעמן בד' תיבות ראשונים. וכן ראה שמו של אלישע בפסוק ג', שהוא נביא מקרבך. אל"ף מנביא, למ"ד מ-לך, יו"ד מ-ה', שי"ן ועי"ן מן תשמעו. וכן ראה מתוך פסוק שני, שיבא נעמן באנשים חלוצים לארץ כנען, דכתיב (מ"ב ה, ט-י) ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמוד פתח הבית לאלישע, הרי כאן נעמן ואלישע בזה הפסוק. והרי כאן סוסים ורכב, שזה רמז למה שאמר בפסוק השני נחנו נעבור חלוצים, שהוא כמו נעמן יעבור עם חלוצים ארץ כנען.

והיכן ראה אלישע לומר לנעמן הלך ורחצת שבע פעמים בירדן, מסוף הפסוק שכתב בו מעבר לירדן, ובזאת הרמזיה אל שירחוץ בירדן. ומאין לו שהנביא יכול לטהר זה האיש מצרעתו, הוציאו מן הפסוק הג' שכתוב בו נביא מקרבך, ששם רמזו שם אלישע כמו שכתבתי. ורמזו בו שזאת הטהרה עתידה להעשות ע"י נביא מקרבך מאחריך אליו תשמעו, כי הוא במקום כהן:

ולכן כשקרע מלך ישראל את בגדיו ואמר האלקים אני להמית ולהחיות (שם ז-ח), שנראה שהמצורע חשוב כמת. שלח לו אלישע למה קרעת את בגדיך. לפי שהוא היה יושב ודורש אלו הפסוקים, ובהם הוא צופה ומביט ענין נעמן, וידע בנבואה קריעת בגדי המלך. יבא נא אלי וידעת כי יש נביא בישראל, ושהתורה העידה על זה הענין. לכן ראוי שיבא וידע כי יש נביא בישראל, כמו שכתוב נביא מקרבך מאחריך, שזהו כמו נביא בישראל. ובאומריו אליו תשמעו, רמז שראוי לשמוע לדבריו בין לקולא בין לחומרא. ובכאן גלה שלא היה לו רפואה אחרת, אלא בדברים ובשמיעת דברי הנביא, וזהו אליו תשמעו:

ולכן כשקצף נעמן ואמר (שם יא-יג) הנה אמרתי אלי יצא ועמד וקרא בשם אלהיו והניף ידו אל המקום, כתבנית סמיכה לכוין בתפלתו. ואסף, כמו שהיה עושה הכהן, והסגיר הכהן את הנגע. ואם בשביל הרחיצה באתי, הלא טוב אמנה ופרפר וגו'. וידברו ויאמרו לו עבדיו,

י"ל ע"ד מוסר דאחז"ל אפי' עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה ע"ש פ"ק דגיטין ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק וידוע כי המקבל נקרא נקבה והמשפיע הוא הזכר וידוע ג"כ כי זריעה הוא הנתינת צדקה ע"ש זרעו לכם לצדקה, וזהו אשה כי תזריע פי' עני המקבל צדקה אשר יזריע ג"כ ויתן צדקה אזי יולד מזה שיהי' זכר שישפיע לאחרים. (חתם סופר)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

פסוק זה מופיע באמצע הפרשה, לאחר קרבן יולדת עשירה ולפני קרבן יולדת עניה, שואלים המפרשים, לכאורה היה צריך לכתוב פסוק זה בסוף הפרשה, ולמה מופיע כאן?

ומתוך ככלי חמדה, עפ"י דברי הגמ' "כל הלומד תורת עולה כאילו הקריב עולה", וביולדת עניה, כשיוצאת על ידי אמירה, יכולה לומר תורת קרבן עשיר ולכן מופיע כאן הפסוק "זאת תורת היולדת" שהרי גם יולדת עניה שייכת בפסוקים אלו של קרבן עשיר, באם אין ביהמ"ק ויוצאת ידי חובתה באמירה.

בשם כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבעלזא ז"ל איתא שאמר ליישב הערה זו למה נאמרה זאת תורת היולדת אחרי יולדת עשירה, ולפני יולדת עני', לומר זאת תורת היולדת, מן הדין ומן המשפט ראוי שהיולדת תהי' עשירה, שלעמך ישראל יהי' פרנסה ברווח, זהו מן הסתם. אבל אם יארע ולא תמצא ידה די שה, אז ישנו הפרשת של יולדת עניה.

דף על הדף ע"מ שקלים)

וראהו הכהן וטמא אותו (יג, ג).

וברש"י "יאמר לו טמא אתה". כידוע שאין הנגע מטמא עד שלא יאמר עליו הכהן "טמא". ואפשר ליתן טעם בדבר שהרי הנגע בא על עוון לשון הרע, האדם המדבר לשון הרע אינו שם על ליבו את משמעות וגודל חומרת הדיבור, ובזה רואה הוא כי אמירת הכהן היא היא המטמא אותו וזה יבין שגם מילותיו שלו הם שטמאווהו, ורואה בזה את כח הדיבור וידע להיזהר בזה.

וראה הכהן וגו' וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא וביום הראות בו בשר חי יטמא, (יג, ג)

יאמר ע"ד מוסר כי המצורע הוא מושרש בחטאים אשר בחבורתו יזיק אנשים ללמוד ממעשיו כאשר יתבאר עוד ע"כ הרחקו התורה מעל גבול ישראל וגרשו ממנו אל מחוץ למחנה, והנה אמנם הרשעים הגדולים המפורסמים ברשע לא יזיק כ"כ בחבורתם כי ישמרו מהם אנשים צדיקים וטובים ולא ימשכו אחריהם ואינם צריכים הרחקה כ"כ משא"כ אותם שאינם תוכם כברם מראים עצמם צדיקים והם רשעים גמורים עליהם אמרו חז"ל [יומא פ"ו ע"ב] מפרסמים החנפים מפני ח"ה והם צריכים הרחקה יתירה, וע"כ אמר פה הנגע אשר כלו הפך לבן וניכר ונודע רעתו בקלה הגם כי רע הוא לעצמו וע"כ קראו נגע מ"מ טהור הוא ואינו טמא לטמא אחרים ואינו צריך שילוח, אך וביום הראות בו בשר חי פי' ביום שיתחיל להראות עצמו כצדיק ואיש חי אז יטמא.

(חתם סופר)

ואם בהרת לבנה היא וגו' ועמוק אין מראה מן העור. (יג, ד)

פירש"י, לא ידעתי פירושו, כי קשה לו שהרי פירש בפסוק שלפניו "ומראה הנגע עמוק מעור בשרו", שכל מראה לבן עמוק הוא, כמראה חמה עמוקה מן הצל, ואיך אמר כאן שאין מראה עמוק מן העור?

והרב ר' מאיר מרוטנבורק פי', שכך פירוש הפסוק: ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק, כדרך כל דבר לבן, ועוד מוסיף הכתוב ואומר: "ואין מראה מן העור", תחלת דבר הוא, פי' שהוא עמוק מחמת הלבון

ואכן נכנסנו ועברנו כמה חדרים עד בואנו אל מקום המסתור, שם הכין מראש בחגיגות, שולחנות מלאים כל טוב, והשמחה הייתה שלמה ללא חשש מכל הנעשה בחוץ.

והנה עם תום הברית מיד כשהושב הילד לאמו נשמעה זעקה, ולב כולנו יצא מפחד - האמא התעלפה!

בחרדת לב, המתינו כולם כמה רגעים עד שהצליחו לערור את האמא, ואז אמרה שאפשר להירגע לא קרה כלום, ומה שהתעלפה היה משום שהתינוק כבר היה כעת בן שנה, ורק היום זכתה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, ובמשך כל השנה התגברה ונשכה שפתייה שלא לנשק את בנה הערל.

ותיכף לאחר הברית נתתי לו את הנשיקה הראשונה מאז שנולד, ומרוב התרגשות התעלפתי, וזה הכל - סיימה בפשטות. - מי כעמך ישראל!



טהרת מידותיו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג'-ד')

רבו הפירושים בפסוק זה, שבאים לבאר מדוע בתוך פרשת הלכות טומאה, מוסיפה התורה באמצע ומזכירה את עניין ה"מילה".

ניתן להוסיף בדרך דרש, בהקדם מה שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב). שבעה שמות יש לו ליצה"ר. הקב"ה קראו "רע" שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" ואילו משה רבינו קראו "ערל".

ויש להבין מדוע שינה משה רבינו את שמו ל"ערל", שהוא פחות גרוע מ"רע", שכן ב"ערל" יש תקנה, וכן פחות גרוע משמות קשים אחרים שמנו שם חז"ל?

לאחר מתן תורה - נקרא היצה"ר ערל

אלא, שודאי באמת היצה"ר היו קשה ו"רע" וכל שאר שמות ומרעין בישינו... אולם כ"ז קודם מתן תורה. אבל משה רבינו שהוריד את התורה לבני, ובה נאמר "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:). שפירושו, שיש תיקון ורפואה לאותה מכה "רעה" הנקראת יצה"ר, ולפיכך משה רבינו קראו רק "ערל" כלומר; כערל - שעדיין לא נימול, אך יש לו תקנה - במילה!

ע"י התורה המידות הרעות נהפכים למידות נאצלות

זאת ועוד, שכשם שבהסרת ערלת הבשר אינו רק מוריד את הערלה, אלא גם מוסיף מעלה והשתבחות, בכך שנקרא מהול, ומתקדש ע"י להיות "בן ברית" עם הקב"ה. כך גם בערלת הלב, שע"י עסק התורה ועמלה, אינו רק מסיר את התאוות - אלא אדרבא - הופכם להיות תאוות כשרות וישרות של "בן ברית" בעמל התורה!

שכן בלי תלמוד תורה, צריך האדם לדכא ולשבור את תאוותיו, אולם ע"י העמל בתורה האדם מתעלה ומתקן את מידותיו, עד שיכול להופכם להיות מידות טובות ונאצלות.

ומי שהגיע לידי כך, אינו צריך לדכא את יצר ההשתוקקות שגורם היצה"ר, רק יכול להופכם לטוב. שבמקום להשתוקק לחתיכת דג מלוח - ישתוקק לחתיכת תוס'... וכן בשאר המידות והתשוקות.

וכעין מה שפירש המהרש"א בקידושין (שם) במה שאמרו: "כל זמן שהרטיה על מכתך, אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתיירא".

ופירש המהרש"א שזה קאי כנגד התאוות של העוה"ז שהעוסק בתורה אינו חושש מהם.

ולפיכך בתוך פרשת טומאת בשר וטהרתו, ע"י שבעת נקיים וטבילה במי המקוה, רומזת לנו התורה שכך הוא לגבי טומאת הלב ג"כ. כי יש תקנה לערלת הלב וטומאת הנפש, במילת הלב במילת הנפש כיצד? וביום השמיני ימול! "משה" קראו ערל היינו כאמור, שניתן למולו בסכינא חריפא של עמל ויגיעת הלימוד!

ואשר זוהי סמיכות הפסוקים, שבין הלכות הטומאה להלכות "דם טוהר" נכתב בדין המילה - לרמז לנו על מילת הלב, פלאי פלאים!.

לעומת זאת ומאידיך גיסא, יימשך הדרש של "ערלת הלב" בסמיכות הפסוקים לדיני הטהרה התלויים במקוה. שכך גם הטהרה שבעסק התורה דומה ונמשלת בדברים רבים לטהרת המקוה.

נמיכות הרוח

הנה נמשלה התורה למים, "כשם שאין המים מתכנסין אלא במקום אשבורן כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח ולא באדם גבה לב"

דיבור ואמירה בדברים רבים טובים וניחומים להשיב חמתו. אבי דבר גדול דבר אליך הנביא. כלומר, אחר שאתה אב בחכמה ואיש גדול, כמו שכתוב עליו ונעמן היה איש גדול לפני אדוניו (שם א), לפי שראה אותו בעל עצה וחכמה ונשוא פנים לכל העם ואיש גבור חיל במלחמה, וזהו ובו נתן ה' תשועה לארם (שם). ולכן אמרו לו אבי דבר גדול הנביא דיבר אליך. כלומר, יש לך לראות בחכמתך מי דבר אלו הדברים שהוא נביא ה', ואם היה אומר לך דבר גדול הלא תעשה להשלים דברו. אף כי אמר לך רחץ וטהר, שהוא דבר קטן. ורמז באומרו ואף כי אמר אליך לומר, שאף אם היה אומר לו הנביא דבר גדול לאסוף אותו מצרעתו ולקרוא בשם ה' ולהניף ידו על המכה, ועל הכל היה אומר רחץ וטהר, היית עושה, כ"ש שלא אמר דבר אחר אלא רחץ וטהר. וכל זה תלוי באומרו אליו תשמעון, וכל זה רמז באמרו נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. ולהודיענו עומק התורה וסתריה, ולא דבר רק הוא אלא ממני וכלה במספר במשקל. וכמו שיש סודות גדולים בתורה, כן יש סודות גדולים בפרשיותיה, ובהתחלת הפסוקים ובסופם: (צרור המור)

מאוצרות המגידים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב, ג')

סמיכות הדברים של פרשת מילה, וכתבתם בתוך פרשת יצירת האדם, מלמדת אותנו בפשטות, כי במצוות המילה יש מעלה נוספת משאר מצוות מפני שבמצוות מילה נשלמת ונגמרה יצירתו של כל יהודי, ומקודם שנימול, עדיין לא הושלמה יצירתו הראויה.

ולכן בברכת המילה מסמיכים אנו את היצירה עם המילה ומברכים - "אשר קידש ידך מבטן וחוק בשארו שם". כלומר: שקדושת היהודי מתחילה עם יצירתו בבטן, שכבר אז קודש והופרש להיקרא "ידיד" ומסתיימת בשעה ש"חוק בשארו שם", לסוף שמונה ימים בעת המילה.

זוהי גם ההרגשה הממלאת כל לב יהודי באשר לבו לב מרגיש, וכך חי עם ישראל לדורותיו בהרגשה מרוממת זו. הבה ונראה מעט על רוממות הנפש של עם ישראל.

סכינה חריפא של אם יהודיה

מעשה נורא היה בעת הובלת היהודים לגיא ההריגה על ידי הצורך ימ"ש. קבוצה גדולה הלכו בבוץ, ביום חורף, קר וקשה, ובתוכם צעדה אשה במצעדת המוות, לעבר תאי הגזים, והמשרפות.

איש אחד שניצל סיפר אח"כ, כי באמצע הדרך לפתע החלה האשה לצעוק "סכין! סכין!... למי יש סכין!?! וכולם סברו שרצונה לאבד עצמה לדעת, וכמובן שלא חשו לצעקותיה וניסו להרגיעה ולהסביר לה שאסור להתאבד וכו' אבל היא בשלה "סכין! סכין!".

הארור ימ"ש שאל מה פשר הצעקות, והשיבו לו שאשה רוצה סכין בכדי להרוג את עצמה, הגיב בחיוך - טוב מאוד, והוציא סכין חד ונתן לה, וכשעניינה כולם מביטים, ראינו לפתע איך שהיא שולפת מתוך חיקה תינוק, ובעוד הסכין בידה מיהרה למול אותו והשיבה את הסכין לאותו ארור.

ואז הסבירה שבדיוק היום הוא יום השמיני ללידתו, ורצתה שיישרף יחד עם כולם כשהוא נימול ולא ערל. ושלפיכך התנהגה בעורמה כזו בכדי שיתן לה סכין!! והדברים נוראים ומרטיטים על מה וכיצד חשב מוחם של האמהות היהודיות, רגעים ספורים לפני המוות שלה ושל בנה!!

מי כעמך ישראל

מעשה נוסף אשר גם הוא נורא הוד, וגם הוא על ה"אמא היהודית" של עם ישראל, שמעתי מיהודי שהגיע מרוסיה מהתקופות הקשות, בהם כל עשיית ברית מילה או אפי' השתתפות בברית מילה הייתה כרוכה בסכנה נוראה של גלות ועונשים קשים.

ומפני זה היו עושים בריתות רק בחשאיות גמורה, ולא היו מזמינים אלא קומץ של מנין יהודים חשאים שסמכו עליהם ועל שתיקתם, ואותו אדם, ששח לי את כל המעשה, היה מבין "הנאמנים" שהיו מוזמנים בסתר לבריתות.

פעם בא קצין אחד, מספר אותו יהודי, והזמין אותנו לברית שתערך למחרת, במקום פלוני בשעה פלונית, והדריך אותנו איך להיכנס למקום ההסתר.

מהלימוד, כבר נחשב משום כך כמי שאינו שייך לים התלמוד, וככלב הים שנחשב ממין חיות הארץ - משום שבורח לפעמים ליבשה, ואינו שייך למיני חיות המים.

ואם ירצה לומר 'פרק שירה' בבין הזמנים יחד עם עמי הארץ אנשי היבשה, יכול גם יכול הוא... אולם "בן תורה" שלם אינו נקרא, אא"כ אינו יוצא אף פעם מן הלימוד!!

הבורח מהתלמוד להינפש, פניו כפני הכלב

שכן אם נוסף להתבונן, נשאל ונקשה מה בכך שקורה שלפעמים יוצא ליבשה, הרי בודאי שמחוץ ליציאתו לפרקים ליבשה, כל כולו שייך לטבעם של חיות המים? וכי מה גרע בכך שלפעמים יוצא ליבשה, אטו אין עוד מיני חיות מחיות המים, שיוצאים קצת ליבשה וחוזרים?

אלא שכלב הים אינו רק יוצא ליבשה (כמו חיות המים האחרות) אלא "בורח ליבשה"! פירוש; שבשעה שרוצים לצודו ונמצא בסכנה, בשעה זו נגלית בו מהותו השורשית והשתייכותו האמיתית, כי מדוע אין הוא בורח אל עומק הים כשאר חיות ודגי הים, ומדוע בורח ליבשה. וזהו סימן מובהק שאינו חית המים - שכל חיותה אינה אלא במים בלבד. מאי משמע?

שיתכן והאדם כל חייו בתוך חיי הבית מדרש וכולו אכן במים, ואפילו שערה אחת איננו בחוץ. אולם, בימי בין הזמנים אינו הולך אחרי מקומות הסמוכים ונראים לים התלמוד, רק בורח כמי שנרדף מים התלמוד, וצריך מרגוע לנפשו עמוק עמוק בהבלי העוה"ז, ולא שוקטת נפשו עד בואו למלון של עשרים כוכבים... .. ובורח עד ההרים המושלגים... .. בריצה מבוהלת כחץ מקשת - לתוככי העוה"ז.

או למקומות כאלו שאין בנמצא שם לא בהכנס" לתפילה ולא ביהמ"ד ראוי לקביעת עיתים לת"ת לכל הפחות. אין זה נקרא לצאת ליבשה, רק לברוח ליבשה!!!... שמתוך אופי וצורת יציאתו ניכר שקשור הוא בטבורו לארץ, ולחלוחית שמינה של העוה"ז הפשוט והמכוער, מקננת בלבו פנימה, ומוצאת לה פורקן בשעת מבחן.

וא"כ, אין איכות חייו בתורה בלבד! ואח"כ גם אם חוזר שוב ללמוד, אינו אלא ככלב המלקק מן הים...

הבורח מהתלמוד מוכיח שפניו אל החולין

שכן לצאת מהלימוד מעט בכדי לנוח ולנפש, ואח"כ לשוב ביתר שאת וביתר עוז, מותר ואפשר. אך לברוח מהלימוד... אין! ולא קיים! כל עוד נשמה באפנו!!!

ניתן להוסיף לקח ליסוד זה, ולבאר במשנה בהירות, עפ"י מה שאמרו בגמ' (זבחים נ"ו). והוא מן המשנה במסכת מעשר שני (פ"ג, מ"ח) לגבי קדושת הלשכות הבנויות במקדש.

לשכות הבנויות בתוך הקודש ופניהן אל החול אע"פ שהינם בתוך הקודש דינם כחול. זאת מכיוון שפיתחם פתוח אל החול. ולעומת זאת, לשכות אפי" אל שבנויות בחול, אם פניהם אל עבר הקודש, דינם קודש. ואוכלים שם בשר קדשים כמו בתוך העזרה. ודין זה נפסק להלכה ברמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו, ה"ז וה"ח).

מאי משמע?

יש בעה"ב פשוט שמתייגע לפרנסתו וקובע עיתים לתורה, שאמנם אינו ת"ח, אבל בלבו בוערת אהבת התורה. תמיד ישבח את הת"ח, ורק יחפש להסתופף בצילם, ועל אהבה זו יגדל ויחנך את בניו וכשיגיע ימי בין הזמנים יקח את הילדים לראות איך נראה השיעור של ת"ח פלוני, ואיך מתייגעים בתורה גדולי הדור, יסוב עמם בירושלים או בשאר מקומות הקדושים בהיכלי הישיבות או עוד כהנה וכהנה.

הנה, זה האדם אינו ת"ח, אבל פניו ולבו אל הקודש! שאיפתו והנאתו היא מכל תוספת קודש! ועל כן דינו כקודש! ועל כגון אלה אמרו בגמרא מאן דרחים רבנן הוו ל' חתני רבנן (שבת כ"ג:) כיון שכך מגדל את בניו, זוכה בבנין רבנן וחתני רבנן.

הנעים מים עד ים בעת המנוחה - דבר ה' לא ימצאו

אולם מאידך גיסא יתכן ח"ו ההיפך מי ש"בנוי בקודש" היינו שחובש יום יום את ספסלי ביהמ"ד בשייכות או בכללים, אולם פניו אל החול! ולמשל כשירצה ליתן פרס לילדיו יקח אותם לראות מטוסים בנמל התעופה... .. או כאמור לעיל שבבין הזמנים יסע לכל שבעת הימים והנהרות שבארץ ישראל... .. ואם "נעו מים עד ים ומצפון לדרום" - ויחד עם זאת - "ישוטטו לבקש דבר ה'" - בודאי - שלא ימצאו... ..

כי אמנם בנוי בקודש, אבל פניו ומסתרי לבו אל החולין. ואם הילדים רואים שהאבא הנכבד בוער בלבו להידמות לכולם, ולדקדק בלבושים

(רמב"ם פ"ג, ה"ט; מהת"ת) כי בכדי להיטהר צריך להנמיך להיכנס בתוך המים ולטבול.

והיינו שבל נטעה לחשוב שניתן להנמיך ולטבול במימי הדעת (כלשונו הזהב של הרמב"ם סוף הל' מקואות) כאשר לב האדם מפרפר ומתנפח מכל אירה שנדמה לו שחברו אמר עליו... או מי שפניו נפוחים מגאוה בעת שניע בפנים נפוחות אל עבר המזרח... שטבעם של אלו לצוף על פני המים ולא לשקוע בתוכו...

כללו של דבר, לא בכרס גדולה ולא ע"י לבישת חלוקא דרבנן זוכים לכתר תורה, כי כתר תורה נמצא דווקא על הראש... ועל הראש הנמור... וכך כותב הרמב"ם בהלכות ת"ת:

"מי שנשא לקיים מצוה זו כראוי ולהיות מוכתר בכתר תורה, לא יסח דעתו לדברים האחרים ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת" (פ"ג, ה"ו). ובהמשך "אין ד"ת מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה" (ה"ב שם).

הנה למדנו שצריך שבעה נקיים ולעסוק בתורה יום ולילה וכהמשך דברי הרמב"ם יעו"ש. וכשם שאפילו שערה אחת שיוצאת מן המים לא מועיל הטבילה. כך המסלסל בשערו ומכווץ את פניו להיראות נכבד, ואפי' בשערה אחת. כבר אין כאן טבילה!!!...

ואפי' לאחר שזכה האדם וכולו טבל ונכנס במים - במימי הדעת - יתכן שעדיין אינו שייך למים, ואין טהרת לבו ראויה. וכדלהלן.



עולמו של בן תורה

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג'ד-)

לעיל נתבאר שאחר מתן תורה משה קראו ליצה"ר ערל, כי בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. שע"י התורה אפשר למול את היצה"ר. וע"י עמל התורה מהפכים את כל הרע לטוב, ואשר לכן נקרא היצה"ר ערל כי ע"י התורה הוא נימול.

ועד כמה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה נלמד מכלב הים... ונקדים לבאר פירוש נפלא ששמעתי על מה שכתוב בפרק שירה, כלבים אומרים "בואו ונשתחוה ונכרעה" (תהלים צ"ה) מדוע אומרים הכלבים פסוק זה דווקא?

ויש לבאר ולפרש, בהקדם דקדוק נוסף. שהנה מלשון הפסוק שאומרים הכלבים "בואו ונשתחוה" נשמע, כי קוראים המה לאחרים להצטרף לשירתם. ולמי מכוונת קריאתם זו?

הנה אמרו חז"ל במשנה במסכת כלים (פ"ז, מ"ג) "כל שבים טהור, חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה". מדוע נשתנה דינו של כלב הים משאר כל חיות המים שהעושה מהם כלים אינם מקבלים טומאה, ורק מהכלב שבים, העושה כלים ממנו מקבלים טומאה, כאשר חיות היבשה?

מפרש הר"ש והרא"ש בפירוש המשנה: "כל מה שיש ביבשה יש בים. וחית הים ובהמת הים אין אחד מהם בורח ליבשה כשרוצים לצודם. רק הכלב לבדו, הלכך הוי בכלל בהמות היבשה ואם עשה מהם כלים מקבלים טומאה" עכ"ל.

מעתה נתפרש היטב ונאמר: שכלב היבשה קורא לחברו - כלב הים להצטרף עמו יחד לכריעה ולשירה. שכן שכל חיות הים האחרות, אינם יכולים להצטרף לשירה יחד עם החיות שכמותם ביבשה, וארי היבשה אומר לבדו וארי שבים אומר לבד, כי מינים שונים המה.

אולם כלב הים מכיוון שבורח ליבשה, בשעה בשעה שרוצים לצודו הרי דינו נקבע משום כך, כחית היבשה. ומעתה מצטרף הוא אל כלב היבשה בצוותא, ושניהם אומרים כאחד - "באו ונשתחוה ונכרעה".

מדוע שירת הכלבים בפסוק "בואו ונשתחוה"

ואשר לכן אומרים הם דווקא בפסוק זה התואם לצירופם המיוחד, לפי שקודם לכן אומר הפסוק "אשר לו הים והוא עשהו, ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה) והיינו הצירוף של עשיית הים והיבשה יחדיו, שלכלבים המצטרפים משני המקומות, להם נאה להלל ביחד ולהמשיך "באו ונשתחוה ונכרעה". וזה נפלא מאוד.

והנה, דברי תורה נמשלו למים. וטהרת האדם באה ג"כ על ידי טבילה במים.

ונמצא שיכול האדם להיות כל כולו במימי הדעת בים התלמוד יום ולילה כמו כלב הים שנמצא כולו במים, אולם אם ייצא לפעמים

ממלא מקום. איך אפשר להשאיר בני אדם ללא מענה?! לכן בואי ואלמדך - כיצד לראות נגעים, תמלאי את מקומי.
הוא החל ללמד אותה.

מיד בשיעור הראשון, לגבי מראה השערות בתוך הנגע "והנה שער בנגע הפך לבן וכו'" הוא הקדים ואמר לה פרט יסודי: "אם ראתי שער של אדם שיבש המעין שלו, תהא יודעת שהוא לקה. לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעין יבש השער". אם חלילה נראה בראשו של אדם או בכל מקום אחר בגוף, שערות שיבשו לגמרי, משמע שהוא לקה, כי התיבשו בגופו גומות של חיים, כי לכל שיערה יש גומה בפני עצמה משם יונקת את חיותה, ואם יבש השער משמע שנסתם ויבש המעין הרי הוכחה שהוא לקה.

שמעה אשתו את הדברים והבינה את משמעותם. היא הזדעזעה. פתחה ואמרה לו: כמה שערות יש לאדם בגופו? אלפים ורבבות. לכל אחת יש גומה פרטית עם יניקה בפני עצמה, אין אחת נוגעת בחברתה, לאלפי השערות בגופך יש מקור פרנסה אלפי מעינות! ולך עצמך הקב"ה לא יכול לתת פרנסה?! "אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בך. ובניך מתפרנסים על ידך, לא כל שכן שיזמן לך הקב"ה פרנסה לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ". "אינני מסכימה שתצא לחו"ל! הכריזה.

הוא שמע להצהרתה, נשאר בארץ. והזדמנו לו מקורות פרנסה טובים. רבותי, הוא התחזק באמונה בזכות אשתו, ונותר לו זמן פנוי לעסוק בתורה ולהתחזק עוד יותר באמונה....
נזכרתי בסיפור. אולי יהיה בו תועלת לחיזוק. עשיר פלוני הגיע לחפץ חיים, באומרו: "כבוד הרב, ב"ה לא חסר לי כסף. וב"ה אינני זקן אבל גם אינני צעיר ויש לי ששה ילדים, החלטתי להכניס את אחת הישיבות כבן שביעי שלי... כלומר, באתי לכאן לערוך צואה - ובצואה אכתוב שיחלקו את רכושי הרב, לשבעה חלקים.
אבל יש לי תנאי, שלאחר מלאות ימי ושנותי החפץ חיים ילמד משניות לעילוי נשמתו".

אתם שומעים סיפור?
הגביה החפץ חיים את עיניו: ר' יהודי יש לי לשאול אותך שתי שאלות, כי דברייך לא מובנים לי. הנה למשל, יש לך שבע מאות רובל וששה ילדים. רצונך שכל ילד יקח מאה רובל וגם הישיבה מאה רובל, ניחא, רצון טוב מאד. אבל לא מובן לי מדוע אתה ממתין לאחר מותך, תעניק כבר עכשיו לישיבה מאה רובל. למה לך לקחת סיכון שאחרי הסתלקותך הילדים ישכרו עורך דין להוכיח שהם היורשים הבלעדיים, לא הישיבה?!...
שאלה שניה - וכי אני הוא שזקוק ללמוד משניות לעילוי נשמתך ובשבילך, למה לא אתה! הרי אתה עדיין חי! ר' יהודי - למד בכוחותיך!... דברי החפץ חיים.

אדם רוצה להבטיח את עצמו על ידי אחרים, שיבטח את עצמו במאה אחוז על ידי עצמו... הוא עוסק בחיי עולם וא"כ למה שיקח סיכונים?
רבותי, איך אמר פעם החפץ חיים, שם אין כלום. בשמים. אי אפשר להשיג אפילו דף גמרא בלוי וקרוע מאיזו שהיא גניזה. תחפש דף ללמוד בו - אין. אם תחפש שם בסך הכל סידור ישן להביט בתוכו לראות כמה מילים - אין. כי רק את הספרים שמביאים מכאן יש שם! "אתה עדיין חי! תלמד משניות בכחך" אמר לו החפץ חיים.

אומרים בשם רבי ישראל מסלנט שאמר לתלמידו: ישנם ארבעה חלקי שולחן ערוך. ויש גם חלק חמישי, והוא? לא להיות שוטה... רבותי, השטות הגדולה ביותר היא לאבד את החיים. לפעמים אדם מתעורר שלא לאבד את חייו ולבזבזם, אבל אח"כ הוא נרדם, ושב לשררה.

אני אספר לכם. לקחו אותי פעם לדרשה במושב ליד רחובות כאשר נכנסנו עם הרכב במהירות לתוך המושבה בכביש המתפתל לתוך הכפר, חלפנו ליד קבוצת סוסים אוכלי עשבים בצדי הכביש, אחד הסוסים נבהל מהרכב החולף ומתוך הבהלה נעמד על רגליו האחוריות, מופת. ראייתם פעם סוס עומד כך? נו אפשר לחשוב, שהנה אינו סוס, הוא עומד על שתיים, אבל כאשר המכונית התרחקה הוא חזר לעמוד על רגליו כבתחילה. הוא שב להיות סוס... המופת התבטל. כך אדם מתבונן לנצל את החיים אבל ממחר לשכוח, ושב לחיי השיגרה.

לאחרונה ראינו ניסים (במלחמת המפרץ) התפילות היו כראוי, התשובה היתה נפלאה, התעוררנו יחד לנצל את זמננו בחיים, לקבוע יותר עיתים לתורה וכדומה, אבל עד שהמכונית עברה...

"יש לך עוד זמן, החיים עוד לפניך" אומר היצר לבחור או לאבדך. וכך הוא נשאר עם "חיים לפניך" עד שהם כבר אחריו, מסתיימים.

המתחדשים או בכורסאות נאות וכדו', לבל יתמה מדוע לבסוף אינם ראויים לדבר עמם ב"קדשים ובטהרות" ואינם ברי אוריין. לפי שדינם חול ואין אוכלים בהם קדשים...!!

ולפיכך כל חיי האדם, כל שאיפות האדם וכל שמחת האדם, ואפי' כל מנוחת האדם, הכל צריך להיות אך ורק בתורה ובכך יהיה בנוי בקודש פוניו אל הקודש שאז גם גגותיהן קודש (עיי"ש ברמב"ם), ועליו נאמר אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים שכולו טובל ושקוע וכל חיותו ממיימי הדעת וטהרתו שלמה!

הבה ונשמע במה גדולי ישראל משתעשעים בעת מנוחתם...

גיצי התלמוד ב"ג בעומר

הגאון ר' יוסף שאול טנטון זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", היה מתארך אצל בעה"ב אחד במקום מרגוע מעת לעת כשהיה נצרך למנוחה. פעם אחת נזדמן לר' יוסף שאול, לסור אל מקום הנופש ביום ל"ג בעומר, כשעמו היום גם כמה דיינים נוספים מקהילתו שבאו מן הסתם לסעדו ולתמוכו.

בעל האכסניה שנכנס להגיש לפני הרבנים כיבוד ודבר מאכל, ניצל את העבודה שיום זה הוא יום ל"ג בעומר, יום ההילולא של ר' שמעון בר יוחאי, וביקש את שכרו תוך שהוא פונה לר' יוסף שאול ואומר, נו... תאמרו משהו לכבודו של ר' שמעון בר יוחאי!...

שעשועי ת"ח בעת מנוחתם

חייך ר' יוסף שאול, ואמר לטובבים, באו ונמלא את רצון בעה"ב. ופנה אל אחד מן הדיינים שישב עמו ואמר, תמנה בבקשה כמה פעמים מוזכר שמו של ר' שמעון בר יוחאי בכל התלמוד!!

תיכף ומיד, פתח אותו דיין והחל סופר ומונה בדפי הש"ס מברכות, שבת, עירובין וכן הלאה כשהוא מציין בכל מקום היכן מוזכר שמו של רשב"י, וסופרם אחת לאחת כשהדבר נעשה בע"פ כמובן מאליו.

הנה כבר אוחז אותו דיין אחרי כל סדר מועד, וממשיך לתוך סדר נשים, ור' יוסף שאול יושב כנגדו בשקט ובדומיה ושומע את המספר ההולך וגדל של הפעמים הרבות שהוזכר ר' שמעון בש"ס.

והנה כשאחז כבר עמוק בחצי השני של הש"ס התעשת ר' יוסף שאול לפתע ואמר: 'מספיק מספיק'... 'עד כאן'... כבר חיסרת שלושים ושלושה פעמים כמנין ל"ג שהוזכר ר"ש ושכחתם למנותו!...

והחל מונה את כל ה"ל"ג מקומות שבהם שכח הדיין את ר"ש, - לשמחתו ולהנאתו של בעל האכסניה שקיבל את שכרו במיטב...!!

הנה לנו כיצד נחים - בתוך התורה... ואם בדברים שכאלו מוצא האדם את נפשו לעת מנוחה, אין פלא שידועים את הש"ס עד כדי כך על בוריו!...

תורתן שעשועי

כך גם זכיתי והכרתי בירושלים, כמה וכמה ת"ח שבעת מנוחתם, היו משתעשעים בפרפראות החכמה, והיו חודין חידות זה עם זה, במבואות התלמוד הלך ושוב.

ולא אשכח את המחזה איך שהגאון ר' שמואל מועד זצ"ל, ור' יעקב קצנבלויגן זצ"ל, ישבו להם לנוח מעט מהמקווה החם שהיה בשערי חסד, וחדו חידות, כמה פעמים מוזכר בש"ס נעל, וכמה פעמים מנעלים, או מנעול וכדו'.

והיה ממש תענוג לראות מה זו בקיאות בש"ס וכל אחד היה מונה היכן וכמה, אשרי עין ראתה כל אלו, ואוי לעין רואה את כל גגות המוניות עמוסות לעייפה, במזוודות זו על גבי זו, ממתנות ודרכות לנסיעות לשדה התעופה ולחופש...

(לב שלום)



"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת וכו' והוא אל הכהן, וראה הכהן" "מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריין קאים לך, שמע לה ויתב ליה וקם ליה בורייה" (מדרש רבה כאן).

כהן פלוני מרואי הנגעים בארץ ישראל התקשה בפרנסתו, עד שגמלה בלבו החלטה לעזוב את הבית לתקופה ממושכת לצאת לחו"ל, להביא טרף לביתו, לצורך פרנסה.

הכהן אמר לאשתו כך, כיון שבקרוב אני יוצא מהארץ בהסכמתך, והרי בני אדם רגילים לבוא אלי להראות נגעים, קשה לי לעזוב את הארץ ללא

עובד לאט לאט את הרעיון, ואז נתן לקוף מכה חזקה והעיף אותו מהעץ... הקוף התעורר בבת אחת, וברגע האחרון נתפס באחד הענפים וניצל מלועו הפעור של האריה.

כעת לא ידע האדם היכן לקבור את עצמו מרוב בושה... מה יעשה? הוא לא העז להרים את עיניו אל הקוף, מצילו היקר, אשר הוא השיב לו רעה תחת טובה... בלידת ברירה חבק את הענף שעליו ישב ונרדם.

שעות אחדות לאחר מכן, העיר אותו הקוף ואמר לו: "קום, האריה הלך..." הוא עזר לו לרדת למטה, והראה לו את הדרך לצאת מן היער ולהגיע לשוב בני אדם.

מתחיל האדם ללכת, וכעבור רגעים ספורים הוא חש בטפיחה על שכמו. הוא מסתובב לאטו, הקוף עומד שם ואומר לו: "עשה לי טובה, ידידי, כשאתה מגיע לשם, אל תספר לאף אחד שיש בינינו דמיון..."

כזהו האדם, מחד גיסא הוא נזר הבריאה ותפארתה, ומאידך גיסא - מידותיו הרעות עלולות להפוך אותו לגרוע ולפחות בין בעלי החיים.

(ומתוק האור)



"וטמא טמא יקרא" (יג, מה)

אומר השל"ה הקדוש: רמז למה שאמרו 'כל הפוסל במומו פוסל', שהמצורע הוא הטמא וקורא לחברו 'טמא'... (ממעיינות הנצח). "... וכן כל הפוסל את האחרים תמיד... ואומר עליהם שהן ממזרים, חוששים לו שמא ממזר הוא. ואם אמר עליהם שהן עבדים חוששין לו שמא עבד הוא. שכל הפוסל במומו הוא פוסל" (רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז).

"אתה מוזמן למשפט ביום שלישי הקרוב!"

ההודעה הקצרה שנתלתה על דלת ביתו של החלבן, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמוסריות. אף פעם לא רימה, שיקר או גנב.

הוא גם לא שתה לשוכרה בשעות הבוקר, דבר האסור על פי החוק בכפר. הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט.

אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר.

האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800 הגרם. האופה היה נזעם. "מרממים אותי" הוא אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין!" אמר האופה, "אי אפשר לאפשר לו לרמות את כל תושבי הכפר. אנשים סומכים עליו".

עוד באותו היום תלה שליח של בית המשפט המקומי הזמנה לדין על פתח ביתו של החלבן.

החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה על כל תושבי הכפר.

"אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?" פתח השופט את הדין.

"לא, כבודו!" אמר החלבן, "אין לי משקל".

"אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה? האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?! הרעים השופט בקולו.

"חס וחלילה, אדוני השופט, אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאד, בניתי לעצמי מין משקלי מאזניים, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני".

השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך:

"בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שייצא קילו בדיוק".

השופט חזר על דבריו של החלבן: "אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן שווה למשקל הכיכר שהאופה נתן לך".

"בדיוק כבודו", אמר החלבן, לפני האופה חפו.

שומע אדם דרשה מרשימה וחודרת לבבות על הנזק העצום של רכילות ולשון הרע, ועל הצורך בהתעוררות ובשינוי הדרך, ומה תגובתו? כן הוא אומר, הם באמת צריכים לשנות את דרכם.

יושב יהודי ומעייף בספר מוסר על איסור גזל ועל ענפיו המרובים ואין הוא זקוק להמחשות ולהדגמות; הוא יודע בעצמו מיד שפלוני הוא העובר על האיסור בצורה זו, ופלוני בצורה האחרת, ולכל סעיף של האיסור יש לו

הגאון מוילנא אמר פעם כי על האדם לחשוב שלשה דברים: כאילו יש לו יום אחד לחיות, ולפניו דף גמרא אחד, והוא היהודי היחידי בעולם, כך יצליח.

כי אם אליהו הנביא יבוא ויאמר: אדוני הנני מודיע לך בזאת כי היום הוא היום האחרון בחייך עלי אדמות. וכי היית רץ לבנק להוציא כסף או לבית המדרש?!

היטלר ימ"ש רצה שישאר יהודי אחד בעולם - לזכר העם היהודי, רחמנא ליצלן. תחשבו, אדם זה היחיד, ביומו האחרון עלי אדמות, היה חושב לעצמו העולם עומד עלי! היהדות תלוי בי! קיום התורה תלוי ועומד עלי! כל רגע היה מנצל בכל עוז. וחז"ל אומרים: "לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" תהיה קצת בעל גאוה! האם יודע לך שאתה אחראי על כל העולם?... אתה יחידי.

ר' שלום שבדרון סיפר, כי רבי אליהו לאפיאן אמר לו לילה אחד "תביא לי סטנדר" כאשר הביא לו סטנדר נעמד ליד הסטנדר כמי שמבקש לומר לו ר' שלום, שיחת מוסר אישית, ואז קרא אליו הרב לאפיאן: "ר' שלום! ר' שלום! אילו היה לי את הזקן השחור שלך, אילו היה לי! אם היה לי זקן שחור כמותך הייתי יודע מה לעשות עם החיים שלי". והשיחה הסתיימה... שיחת מוסר מרבת לתלמיד. שיחה אבהית לטובתו של התלמיד.

לאדם, לא מספיק הכסף שיש לו, הוא רוצה עוד ועוד. וכאשר מבין שהכסף לא יכסה אותו בקברו, לפתע רוצה באמת לחלקו לצדקה, אבל רק אחרי מותו, כאשר הילדים כבר ידאגו שהישיבה תקבל כמה גרגירים ה' ירחם... "אתה חיי" אמר לו החפץ חיים, "ביכולתך לבטח את עצמך אל תהיה טיפש!".

נרבה בלימוד תורה ונתינת צדקה. אנו זורענו נתפוס את החיים.

(להגיד)



"ואם פרוח תפרח הצרעת" (יג, יב).

חז"ל אומרים (במדבר רבה ז, ה) שהצרעת באה על צרות עין "כשאדם צר עין ואינו משאיל את כליו הקב"ה משלח צרעת בביתו ומוציא כליו לחוץ, והבריות אומרים: פלוני שלא היה משאיל כליו ואומר שלא היו לו כלים, הרי שהיה לו כלים...".

כשבא השכן, נוקש על הדלת ומבקש מסור חשמלי - אומר לו צר העין: "אין לי"... כשבאה שכנה לבקש סיר - אומרת אשתו: "אין לי"... והנה, רק מגיעה הצרעת, וכבר מצוה הכהן להוציא את כל הכלים החוצה. לפתע רואים כולם את המסור החשמלי ואת הסיר שוכנים אחר כבוד בבית השכנים המסרבים להשאילו...

לפעמים קורה שאדם עושה עולה מסוימת, והוא סבור שאף אחד לא רואה אותו... אולם לעיתים, הוא אינו יכול להתחמק ועליו להתמודד עם ההתנהגות הנלווה שלו עצמו, כפי שמספר המשל שלפנינו:

משל לאדם שהלך ביער ואיבד את דרכו. בעודו תועה בין עצי היער, הוא מבחין לפתע בקול גדול, ורגעים אחדים לאחר מכן מנצנץ רעיון במוחו. הוא קורא לקוף ואומר לו: "אתה יודע שיש בינינו איזשהו דמיון..."

"לא שמעתי על כך מעולם" - אומר הקוף - "אבל מה העניין?"

"הסתבכתי" - משיב לו האדם - "אולי תוכל להראות לי את הדרך החוצה?"

"אין בעיה" - ענה הקוף, והשניים החלו ללכת בסבך העצים.

לא חולף זמן רב ולפתע נשמעת שאגה אדירה של אריה, וכעבור רגעים אחדים הם מבחינים באריה אימתני רץ לכיוונם. האדם החויר כסיד, אולם הקוף לא אבד את עשתונותו. הוא עזר לאדם לטפס על העץ הקרוב שהיה שם ואמר לו: "אל דאגה, לכאן הוא לא יגיע..."

האריה העומד למטה התנפל על הגזע ואיים בקול מבשר רעות: "אני רעב, לא אזוז מפה עד שאחד מכם ירד..."

"אל תדאג" מניח הקוף יד על האיש הרועד מפחד - "הכל יהיה בסדר".

הזמן חלף באטיות מרגיזה, שעה ועוד שעה... הלילה ירד, והקוף פנה אל האדם: "כעת לילה, עלינו לערוך תורנות שינה, מי יהיה הראשון שישן?" "לך לישון" - אומר האדם - "אני אשאר לשמור, בין כה וכה לא אצליח להרדם מרוב פחד"... והקוף נתלה בזנבו על אחד העצים ונרדם.

נותר לו האדם לבדו עם הארי שמתחתיו, מי יודע עד מתי אהיה תקוע כאן, כמו עלה לעץ? הרהר בתסכול.

לפתע עלתה בו מחשבה כלשהי: אני אדם, והוא, בסך הכל, קוף... האריה אמר שהוא רוצה אחד משנינו, אם כן - מי חשוב יותר? הוא

מיד דוגמה חיה ומוחשית של משהו שהוא מכיר אישית העובר בדיוק עברה זו. והוא מהרהר לעצמו: כמה חבל שהם אינם פה אתי לראות עד מה חמור מה שהם עושים, ועד כמה עליהם להזדרז ולחזור בתשובה... ומתחשק לך לזעוק לו לאותו אדם ולקרוא באוזניו: ומה אתך עצמך, יהודי יקר? איך אתה יודע מיד שהכוונה היא "להם" "לאחרים"? האם לא חשבת אף לרגע שאולי הכונה היא אליך? כן, כן, אליך ממשי!

אכן, דרוש מאמץ מיוחד מצד הלומד להיות מעורב בלמודו, ולראות את עצמו מתיישב על ספסל הנאשמים או שוכב על שולחן הניתוחים ומהווה מושא ללימוד ולדין העיוני. זה לא קל, ואף לא נעים. אך רק כך יוכל הלומד להשתנות ולהיות קרוב יותר לדרך הישר והטוב.

ומעשה שרגיל היה האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא, לספרו בכל ערב יום הכיפורים, ועולה ממנו מוסר השכל גדול לענייננו:

בעיר קראקוב (קראקא) השוכן על גדות הויסלה בדרומה של פולין, עמד בית כנסת שנקרא בית הכנסת של ר' אייזיק. על שם אחד התושבים שבנה את בית הכנסת כתרומה לאוצר גדול שנפל בחלקו.

ומעשה שהיה כך היה:

ר' אייזיק עני מרוד היה, מטופל בבנים ובבנות. הבנות הגיעו לפרקן מצפות להינשא כדרך כל הארץ, אולם לרש אין כל להשתתף בצרכי נישואיהן. באחד הלילות חלם אייזיק חלום, שאוצר גדול טמון מתחת הגשר של עיר הבירה, חלום זה חזר ונשנה פעמים אחדות. ותתפעם רוחו, וגמר בדעתו לנסוע אל עיר הבירה, לחשוף את האוצר שנתגלה לו בחלומו. אמר ועשה; קיבץ בידו מעט כסף להוצאת הדרך, נטל צרורו ויצא לחשוף את האוצר.

בהגיעו אל עיר הבירה, לא התמהמה, ועשה ראשית דרכו הישר אל הגשר, לחפש אחר האוצר הנכסף. אך מה גדלה אכזבתו בהיווכחו לדעת שהגשר ענק ממדים הוא, מסלולי דרכים רבים חוצים בו, ותנועה רבה שוקקת בהם ללא הפסק. ברור היה שאין כל סיכוי לנסות לחפור תחת הגשר, מה עוד שזקיפי משמר שעמדו נוטרים את דרכי הגישה לארמון המלך, פוקחים עין על כל המתרחש מסביב.

מדוכך ונבוך עמד ר' אייזיק תוהה במקומו מבלי שידע לשית עצות בנפשו. קשה היה לו להשלים את תוחלתו הנכזבת, ונשאר שומר את הגשר במשך היום, ורק עם רדת הלילה נוטש היה את משמרתו ללינת הלילה. באחד הימים בעודו עומד על הגשר, תוהה על החלום שחלם ופישרו, עבר שר הצבא על הגשר, והבחין בזר שעורר את חשדו, מפני התנהגותו המחשידה.

"מה לך יהודי כי תחפש כאן על הגשר הסמוך לארמון המלכות?" רעם קול שר הצבא. פחד מות תקף את ר' אייזיק. הוא בא לחפש אוצר שנגלה לו בחלומו, והנה עומד הוא ליפול בפח. בחשד של ריגול... כיצד ינסה לטהר עצמו, האם יאמנו דבריו? אומר לך את האמת... את כל האמת... פתח וגמגם נרעד ונפחד.

חלמתי חלום, אודות אוצר הטמון תחת הגשר... עני אני, וחשבתי לנסות את מזלי... זו כל האמת... גחך שר הצבא ואמר" הן, איש חלומות אתה, יהודי...? כיצד זה תשית את לבך לדברי חלומות? הנה אספר לך, גם אני חלמתי, זה פעמיים, שאוצר גדול טמון אצל יהודי בעיר קראקוב תחת התנור אצל יהודי בשם... אייזיק... אייזיק... האם אשית לב לדברי חלומות...? צמרמורת תקפה את ר' אייזיק, בשומעו את שר הצבא נוקב בשמו ובכתובתו בעיר קראקוב, וכאשר שמע את דברי שר הצבא הפוקד עליו לבסוף לנטוש את חלומותיו ולחזור מיד לביתו, מיהר לעקור כל עוד רוחו בקרבו, עשה דרכו לביתו, כשדבריו של שר הצבא מנקרים במוחו.

ראשית פעולתו, בהגיעו לביתו היתה לחטט תחת התנור, תנור לבנים שרעוע היה מרוב יושן. ואמנם לאחר חיפוש מדוקדק גילה תחת התנור אוצר ממון גדול, שממנו הפריש סכום כסף לבנות בית כנסת בקראקוב, אשר עד היום נקרא על שמו "בית הכנסת של ר' אייזיק".

הלקח מהסיפור נפלא, ונקדים תחילה את דברי הגאון רבי ישראל מסלנט דצ"ל האומר: "אין מוסר אלא מה שהאדם לומד על עצמו ולעצמו, במטרה לשנות את עצמו שינוי המעשה". אכן, יכול אדם ללמוד את כל "מסילות ישרים" בעיון רב, ולנתח בעמקות את חסרונותיהם של האחרים ואת דרכי תיקונם, ואילו הוא עצמו עומד מחוץ למסגרת עיונו, ובסיימו את חוק לימודו הריהו אותו אדם שהתחיל בו.

ודרוש רבותינו בעלי המוסר מהפסוק (ויקרא כה, יז) "לא תונו איש את עמיתו" - המילה את כידוע באה לרבות, ולענייננו באה היא לרבות את האדם עצמו; שיסתכל הוא על עצמו ולא ירמה את עצמו להטיל את הכשלונות אך על הזולת. הצרה היא, שהאדם לא תופס שכל המומים שמוצא הוא אצל חבריו נמצאים בו, על דרך שאמרו חז"ל (קידושין ע"ב) "הפוסל - במומו פוסל".

משום כך בא ר' שמחה בונים מפשיסחא, ורצה ללמד את חסידיו ואתנו, כי אדם ההולך לחפור מתחת ל"גשר" בעיר אחרת - בחפצו לחתור

תחת הפגמים והמומים של הזולת, ואומר: פלוני נכשל במידה זו ואלמוני צריך לתקן מדה אחרת.

.. הרי שצריך הוא לדעת שכל הפוסל במומו פוסל. ואתם הפגמים שחשב כי נמצאים הם אצל חבריו... נמצאים בו עצמו וכפי שאמר הרבי מקוצק: "מטבע האדם להעריך את זולתו - לפי מידותיו הוא!" ובניסוחו של הגר"מ שלמה אלעמי: "הזוכר מומי בני אדם - הוא עצמו בעל המומים. והרואה מומי עצמו - לא יראה מומי זולתו".

אדם צריך לנפץ את ה"תנור" שבביתו - תאוותיו ומידותיו המגונות שבקרבו, ורק אז יגלה את ה"מטמון" הנפלא - את זיו הודה והדרה, האצילות והקדושה של נפשו ונפש חבריו, ויזכה לבא ולהתייצב לפני בוראו טהור, זך ונקי!...

(בנועם שיח)



זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

דעת הברוך טעם שהעני יאמר פרשת קרבן עשיר, וכאילו הקריב קרבן עשיר ונזכיר מדברי רבוה"ק ביאור נפלא, ע"פ הא דדרשו חז"ל בסוף מס' מנחות 'זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת' וגו', כל העוסק בתורת עולה וכו' כאילו הקריב עולה וכן מנחה. והנה למשל בקרבן עולה ויורד, שהעשיר מביא שה והעני מביא תור או עשירית האיפה, ואם הביא העשיר כקרבן עני, לא יצא ידי חובתו. כן הוא מסקנת הגמ' במס' כריתות.

וכתב הג"מ בעל ה'ברוך טעם' שבימינו שאין ביהמ"ק קיים ונשלמה פרים שפתינו, ויכול העני לומר פרשת הקרבן של עשיר, ויצא ידי חובתו. אף שהאמירה היא כקרבן, מ"מ אין צריך לדקדק במצבו אם הוא עני או עשיר, אלא יאמר הפרשה בכלליות.

הגאון מטשעבין היה אומר בשם הבראז'אנער רב שכך היו אומרים גאוני גאליציה, 'ונשלמה פרים שפתינו', ולא 'ונשלמה תורים או מנחות שפתינו', כיון שזה לא עולה כסף, יכולים כבר לומר כקרבן העשיר שמביא פר...

פעם שמעתי מהמגיד הג"מ רבי יענקל'ע גאלינסקי שביקש לעורר את הציבור לברך ברכות בכונה, וסיפר שפעם אחת היה אחד שזייף שטרות של כסף בביתו, והיה מדפיס שטרות של מאתיים, אמרו לו, מדוע רק שטרות של מאתיים, תדפיס קצת חמישים וקצת עשרים, והיה עונה, אם אני כבר מדפיס, שיהיה מאתיים. כך כשאדם מברך ברכה, הרי זה נקרא בחז"ל 'טופס ברכה', אמירה יבשה נמשלת כשטר של עשרים, אמירה עם כונה כשטר של חמישים, בהתעוררות יתרה כשטר של מאה, ברכה כראוי היא שטר של מאתיים. כך היה צועק רבי יענקל'ע, שוטה שכמותך, אם אתה כבר מדפיס שטרות של ברכות, תדפיס כבר מאתיים... לא רק לצאת ידי חובה באמירה יבשה 'שהכל נהיה בדברו', אלא להוסיף לב ונפש תוך תיבות הברכה.

עכ"פ כך אמר הברוך טעם שבאמירת הקרבנות אין צריך לבדוק בכיסו אם הוא עני או עשיר, אלא לומר בכלליות קרבן עולה כמו קרבן עשיר.

ועפ"ז היה מתרץ מש"כ בפרשת תזריע לאחר שסידר קרבן היולדת של עשירה, 'זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה', ואח"כ פתח הכתוב ואמר 'ואם לא תמצא ידה די שנה ולקחה שתי תורים או שני בני יונה', אחד לעולה ואחד לחטאת. ולכא'ו' היה צריך לדחות פסוק 'זאת תורת היולדת', לאחר דין היולדת העניה. והרבה פירושים נאמרו בזה.

הגאון מטשעבין אמר בשם הבראז'אנער רב ליישב, כי מכיון שכל העוסק בתורת יולדת כאילו הקריב, וכמ"ש המג"א שהיולדת זכר ביום מלאת הארבעים יאמרו היא ובעלה פרשת עולה, והוא במ"ב בהל' קריאת התורה, וזה שנהגו לתת לו עליה לתורה. וכן ביום שמונים לנקבה. כי האיש צריך לשלם קרבנות אשתו, שהוא חלק מחיוב הכתובה.

ולכן הקדים הכתוב 'זאת תורת היולדת', לפני פרשת היולדת העניה, כי כשיוצאים ידי חובת ע"י 'ונשלמה פרים שפתינו', אין מדקדקים לחלק בין עניה לעשירה, והרי זה מה שנלמד מ'זאת תורת', שכל העוסק בתורת הקרבנות כאילו הקריבום, ולכן בימינו אין לאשה יולדת עניה לומר פרשת 'ואם לא תמצא ידה' אלא הפרשה הראשונה של העשירה שמביאה כבש ועוף ולא שתי תורים.

וראיתי בספר 'עין השמש' על מהרי"ל, להג"מ רבי משה מישל שמואל שפירא [תרס"ו - תרצ"ג] בסוף הספר הביא בשם ידידו הגאון רבי יהושע העשל ווין מוילנא בעל מח"ס ציון יהושע ועליות אליהו. שעפ"ז יש לבאר פנימיות המחלוקת בין רשב"י וחכמים במדרש הנ"ל.

בכל יום, לא ממשיכים במשניות של עולת העוף ומנחות של קרבן עני, כפי הנראה שזהו כשיטת הברוך טעם והמשנה למלך והר"ש שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

והנה בקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, וצריך להבין מה מקום לעני להוסיף עולה שלא היה לו לעשיר להביא עולה? וביאר האבן עזרא שבחטאת בהמה של העשיר יש אכילת מזבח אימורים, ואכילת כהנים בשר. אך חטאת העוף אין למזבח אלא דמה, ולא בשרו, שאכל לכהנים. ונמצא שלא הביא למזבח בשר אישה ריח ניחוח לה, לכן יביא גם עולת העוף שכולה כליל על המזבח.

והספורנו ביאר כי יש לעני הרהורי הלב בטרונאי על הקב"ה ח"ו, מדוע עשאו עני ולא עשיר, ולכן עליו להביא עוד קרבן עולה לכפר על הרהורי הלב. וממילא מובן יותר דברי החינוך שלא יביא העני קרבן עשיר, היינו חטאת בהמה לבד, שהרי בכך לא תיקן ולא כיפר את הרהורי הלב ע"י קרבן עולה. מה הועיל במה שהתאמץ כ"כ. ולכן לא יצא ידי חובתו. [והחת"ס שם מפרש טעם החילוק בין מצורע לשאר הקרבנות, שדווקא במצורע מותר לעני להביא קרבן עשיר ולא לשאר הקרבנות. ע"ש.]

ראיתי בספר 'באר מרים', שהג"מ רבי מנחם זמבה שאל פעם לפני האמרי אמת מגור ז"ע איך יתכן שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, כדברי החינוך, והלא אדרבה הוא מוסיף להביא יותר ממה שהיה מחויב? ותיירץ האמרי אמת בקצרה 'כי חסר לו קרבן אחד'. היינו כי עשיר מביא רק חטאת בהמה, ועני צריך להביא חטאת ועולה. אמנם זה מיישב לנו רק בדל שהביא קרבן עשיר, אך דלי דלות שהיה לו להביא רק מנחה, שהביא קרבן עשיר, עדיין צריכים אנו למודעי מדוע לא יצא ידי חובתו, והרי מנחתו אינה אלא לחטאת ולא לעולה?

ואף אם תמצי לומר שלפי דברי האמרי אמת, אם הביא דל דלים קרבן עשיר יצא ידי חובתו, מ"מ לפי הסברא הנ"ל שאין הקב"ה רוצה שיתאמץ יותר מכפי יכולתו, אין לחלק בין דלים לדלי דלים, בשניהם אין הקב"ה רוצה שיביא יותר מכפי יכולתו.

ראיתי בספר 'אדני פז' [בן דורו של הרבי רבי יונתן, הג"מ רבי אפרים הקשר, מובא הרבה בפתחי תשובה] ע"פ מש"כ בשו"ע באו"ח סי' א' שטוב לומר בכל יום פרשת עולה ופרשת חטאת. כי בגמ' מסופר על רבי ישמעאל שקרא בשבת לאור הנר והטה, וכתב על פנקסו שכשיבנה בית המקדש יביא חטאת שמנה, והקשה החיד"א מה היה לו לכתוב כך בפניקסו, היה לו לפתוח חומש לומר פרשת חטאת, וכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת?

ותיירץ הבנין שלמה ועוד מפרשים, שה'כאילו' הזה מועיל רק להגן מן היסורים שבאים ע"י החטא, כי ע"י האמירה נחשב לו כמי שנתן להקב"ה חלק המזבח, כי כמו שאין לו חילוק בין מנחה לעוף או לבהמה, כך אין לו חילוק בין הבאה ממש לבין קריאת פרשת הקרבנות, אך חלק הכהנים שעדיין לא ניתן, אינם יכולים לשבוע ע"י אמירת הפרשה.

ולכן כתב רבי ישמעאל על פנקסו שיביא חטאת שמינה, שמינה דייקא, כדי שיהיה לכהנים הרבה מה לאכול...

ועי' עוד נוב"י מהדו"ק או"ח סי' ל"א וסי' ל"ה, ושו"ת חת"ס סי' י' שגם כתבו כן שאף האומר תורת החטאת, כשיבנה ביהמ"ק יצטרך להביא גם קרבן בפועל. אמנם דעת המבי"ט בספרו בית אלקים שער התשובה פ"ב, חולק וסובר שהאמירה היא ממש כהקרה בפועל, וכשיבנה ביהמ"ק לא צריך להביא שום קרבן, וכ"כ הגר"א. וא"כ צ"ע מה שכתב שיביא חטאת שמינה, היה לו לומר פרשת חטאת. והחיד"א בנחל קדומים תירץ שכתב כן למצוה בעלמא, שעיקר החיוב כבר יצא ידי חובתו ע"י אמירת פרשת חטאת. וצ"ע שאם כבר יצא ידי חובתו איך אפשר להביא חטאת למצוה בעלמא, והרי זה ממש חולין בעזרה? והי"ע.

והנה האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. וא"כ לפי"ז אין עני יכול לומר פרשה של עשיר, שתיכף יבא משיח ואין לך כסף, איך תבטיח באמירה זו שתביא קרבן עשיר, הרי אין לך בינתיים. והרי אתה מאמין בביאת המשיח ברגע זה, אין הכי נמי שכולם יתעשרו לאחר ביאת המשיח, אך הרמב"ם כתב 'אין בין עוה"ז לימות המשיח' יקח זמן עד שיהיה מצוי בהרחבה לכל אחד. ולכן אין העני אומר פרשת העשיר. וזהו דעת המדרש שאפילו עשירית האיפה הראה לו לאאע"ה, להורות שלא יאמר העני רק פרשה זו, שאם יאמר פרשת חטאת בהמה, נעשה

כי הקב"ה הראה לו כל הקרבנות, ובסוף אמר לאאע"ה שכשאתן ביהמ"ק קיים יתכפר להם בזכות אמירת הפרשיות, ולכן לדעת רשב"י לא הראה לו עשירית האיפה, שאם אומרים בפה, די באמירת קרבן עשיר ואין צריך להכנס בדקדוקי עניות.

אך לחכמים כן הראה לו עשירית האיפה, כי יש צד שני לומר שבזמן שאין ביהמ"ק קיים צריך העני לחפש בכיסו ולפי מצבו בפרנסה כן יאמר פרשת הקרבנות.

דאי' במשנה נגעים פי"א מ"ב 'מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא', ופי' הר"ש משאנץ 'אפילו לכתחילה מביא קרבן עשיר ותבא עליו ברכה', היינו שייסבב על הפתחים ויקנה קרבן עשיר, ותבא עליו ברכה. והרי לדעת הר"ש בוודאי טוב שהעני יאמר פרשת העשיר, שהרי גם כשמביא בפועל קרבן עשיר יצא ידי חובתו.

אמנם דעת החינוך במצוה ת"ג קרבן עולה ויורד, הביא דברי הגמ' בכריתות דף כז: שמי שהיה עשיר והפריש מעות ליקח בהם כשבה או שעירה, והעני, יביא שתי תורים או שני בני יונה, ומותר לו להנות בשאר המעות. וכן מותר לו לרדת לעשירית האיפה. וכן להיפך אם היה עני והעשיר, חייב להוסיף עוד כפי קרבן העשיר, כי לא אזלינן אשעת החטא וההפרשה אלא אשעת הקרבן.

והנה החינוך שם, שאם הביא עני כשבה או שעירה כעשיר, לא יצא ידי חובתו. וכתב המשנה למלך, איך אמר כן, והרי משנה מפורשת בנגעים שעני שהביא קרבן עשיר יצא, וכן פסק הרמב"ם, וכתב עליו הר"ש משאנץ תבא עליו ברכה? ותיירצו המפרשים שהמשנה בנגעים למדוה מפסוק מיוחד במצורע 'זאת תורת' לרבות את המצורע עני שהביא קרבן עשיר. משא"כ בשאר הקרבנות כעולה ויורד, שאסור לעני להביא קרבן עשיר, ואם הביא, לא יצא ידי חובתו.

והחינוך כתב טעם לאיסור זה, שמאחר שריחם עליו הקב"ה להביא קרבן עני, אינו בדין שיוכף עצמו להביא יותר מאשר תשיג ידו. אין זה דרך ארץ לומר להקב"ה איני צריך לטובתך, וכמ"ש בתוס' במס' ע"ז 'כפויי טובה בני כפויי טובה' שכל מי שאינו רוצה לקבל מחבירו, כי מפרש שיצטרך אח"כ להכיר לו טובה, גם זוהי מדת הגאווה וכפויי טובה. כך כשריחם עליו הקב"ה להביא קרבן בדלי דלות, אינו בדין להתאמץ להביא קרבן עשיר.

והנה החינוך על זה, ומזה ילמד כל אדם עצה איך לכלכל ביתו, שלא להוציא הוצאות יותר מכפי יכולתו. וכמ"ש המ"ב בביאור הלכה בהל' יו"ט. שרבים חללים הפילה מדת הפזרנות יתר מן המדה, שמוציא הוצאות יותר ממה שיש לו, כי זהו סיבה לגזול את הבריות, שמבקש לימודו ואינו מוצא.

וסברת החינוך אינו רק בקרבן עולה ויורד אלא בקרבן עולה, שהקב"ה אומר לעני, איני מבקש ממך פר כמו עשיר, תביא מה שאתה יכול, כבש, תור או בן יונה, כפי השגת ידך. אל תתאמץ יותר, כי סדר הקרבן הוא הכנעת נפש האדם להקב"ה, ומכל אחד הוא דורש מדת הכנעה כפי יכולתו. מעשירי הוא מבקש פר, ומעניי שבעניים מנחת מחבת.

וכן כתבו רבותנו הק' השפת אמת יומא מא:; והערוך לנר כריתות דף כח. והחת"ס שבת קלב. הכל נקטו כשיטת החינוך [וא"כ צ"ל שדברי הר"ש אמורים רק לגבי מצורע עני, שיש בו לימוד מיוחד שיכול להביא כתורת עשיר] שיש חילוק גדול בין שאר הקרבנות למצורע, שבשאר הקרבנות העני לא יביא קרבן עשיר, ורק במצורע יש לימוד מיוחד.

והחת"ס הוסיף חידוש נורא שבקרבן עולה ויורד מביא העשיר חטאת בהמה, והעני מביא שני עופות עולה וחטאת, אם יתכפר בעופות, כשמתאמץ ומביא פר כעשיר, מה שיביא נותר על זה הוה ליה כמו חולין בעזרה, וכמו חטאת שנתכפרו בעליהם ולא יצא ידי חובתו. כדעת החינוך.

ונחזור לענייננו שא"כ גם באמירת הפרשה היה צריך שהעני יאמר פרשת דלי דלות. ולא יאמר כעשיר. שבשלמא לדעת המשנה למלך שעני שהביא קרבן עשיר יצא ידי חובתו, ניחא שיכול העני לומר פרשת העשיר, אך לדעת החינוך וג' רבוה"ק הנ"ל שעני שיביא קרבן עשיר לא יצא ידי חובתו, ובפרט שהחת"ס מחמיר שזה כחולין בעזרה, שכן הוא דעת החינוך שלא יצא העני, וצריך להביא קן חדש, שהרי שהפר שהוא הביא הוא כחולין בעזרה, ולא רק כחטאת פסולה.

וזהו דעת חכמים במדרש שהראה הקב"ה לאאע"ה גם עשירית האיפה, כי אסור לו לומר פרשת העשיר.

ובשו"ע כתוב שטוב לומר בכל יום פרשת עולה חטאת ושלמים, לא הזכיר שם קרבן עני שמביא מנחה, וכן בפרק איזהו מקומן שאומרים

זה כמקבל על עצמו נדר, וזהו 'יהי רצון כאילו הקרבתני', כיון שקיבלת על עצמי ברצון הזה, הרי זה רצון אמיתי שזה מחייב אותו להביאו אח"כ כשיבנה ביהמ"ק, רצון אמיתי כזה אפשר לומר עליו 'כאילו הקרבתני'. שאינו סתם דיבור בעלמא. ולכן אין עני יוצא ידי חובתו באמירת פרשת קרבן עשיר. משא"כ לדברי הבארזאנער רב שבאמירה בפה אין חילוק בין עני לעשיר, ואדרבה אם כבר אומר, שיאמר פרשת העשיר, להדפיס שטרות של מאתיים כנ"ל.

אמנם בדברי החינוך שיש בזה לימוד שלא לפזר יותר הוצאות ממה שיש לו, א"כ גם באמירה יש החינוך הזה. ויש מרבוה"ק שלא היו מראים פנים מסבירות למי שמתאמץ יותר מכפי יכלתו וקונה מצוות ביוקר, כמו אתרוג מהודר יותר ממה שביכלתו. שע"ז נגרם שאינו חי בגבולות סדר ההוצאות וההכנסות. אמנם המשנה למלך שלא חילק בין מצורע לשאר קרבנות שתמיד תבא עליו ברכה לעני שמביא כעשיר, זהו כשיטת רבוה"ק שכן חינוכו שיתאמץ אדם במסירת נפש לכבוד ה', הרבה יותר ממה שהוא יכול. אלו ואלו דברי אלקים חיים.

כתוב שבימי זרובבל היה ביהמ"ק בנין חלש מאד, ונעשה בהם בקעים, כי כורש הרשה להם לבנות ג' שורות של אבן ושורה אחת של עץ, כדי שאם ימרדו בו היהודים ישרוף ח"ו את הבית ע"י העץ שביניהם. ובבא בן בוטא ראה שאם לא יבא הורדוס ויבנהו מחדש, יפול הבית ח"ו. וכן היה בתקופת חשמונאים, בתחילה עשו מנורה של בעץ, חזרו והעשירו עשו של כסף, חזרו והעשירו עשו של זהב. הרי שאין הקב"ה רוצה שנקרע עצמנו לעשות של זהב כשאין לנו זהב. אף שאין עניות בציבור. מאידך ידוע גירסת המאירי או הריטב"א שכל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לת"ת וכן כל הוצאות לשאר המצוות. וא"כ האם יקח כל אברך ויזמין אצל הסופר שיכתוב לו ספר תורה? הרי החינוך לימדנו כאן שאין רצון ה' שהעני יביא קרבן עשיר. וצ"ע בזה.

נמצאנו למדים ב' הסברים בדברי המדרש הנ"ל, לדעת רשב"י לא הראה לו הקב"ה לאאע"ה עשירית האיפה יחד עם סדר כל שאר הקרבנות, ולדעת חכמים כן הראה לו עשירית האיפה.

א, שנחלקו אם באמירה כשאין ביהמ"ק יאמר העני כקרבן העשיר. שלכאוי זה תלוי במחלוקת הר"ש משאנץ והמשנה למלך שלדעתו יצא העני ידי חובתו, או לחת"ס וערוך לנר ושפ"א בדברי החינוך שלא יצא ידי חובתו. שיש לחלק בין מצורע לשאר קרבנות. שהתורה מחנכת את האדם שלא יוציא הוצאות יותר מיכלתו. והחת"ס מאשימו בחולין בעזרה.

ב, בעל אדני פז פירש שאמירת הפרשה היא התחייבות להביא קרבן בפועל, וממילא אין לו להתחייב יותר מכפי יכולתו עכשיו בכיסו. לכן סברו חכמים שעשירית האיפה גם הראה לו הקב"ה, שיאמר העני רק פרשת העני ולא פרשת קרבן עשיר. [ולגבי יולדת ענייה אם יכולה להביא קרבן יולדת עשירה, לדברי האמרי אמת יש לחלק בין אם חסר לו קרבן או לאו].

(הגרמ"י רייזמן)

כאומר שביבא חטאת בהמה של עשיר לכשיבנה ביהמ"ק. והרי אין לו. ומה שאמר רבי ישמעאל שביבא חטאת שמינה, זאת משום שבאמת היה רבי ישמעאל עשיר מופלג, כמ"ש חז"ל 'בנות ישראל על רבי ישמעאל בכינה, המלבישן עדי'.

וצ"ע איך ידע שלאחר תחיית המתים יהיה לו עשירות זו, והרי אין מלוין לו לאדם כסף וזהב בקבר. אולי כונתו רק בחייו, ולא לאחר התחיה, אך קשה לומר שהמיתה מכפרת ונפטור בכך מקרבן, וא"כ זהו הטעם שחטאת שמתו בעליה מתה, כי כבר נתכפרו במיתתם, שהרי בפשטות אין המיתה מסלקת ממנו חיוב הקרבן, כמו שהיסורים ממרקין ואינם פוטרים מקרבן חטאת, כמבואר בנוב"ו וחת"ס. כי רק אשם תלוי נמחק, ולא כל שאר הקרבנות. וממילא גם הנשים שיקומו תחיית המתים יתחייבו בקרבנות לידה שנתחייבו בחייהם. ובגמ' נחלקו אם יולדת שלא הביאה על כמה לידות, אם מביאה אחת על הכל, והרמב"ם כתב שצריך להביא על כל לידה ולידה, [בגמ' מסופר שהסוחרים היו מייקרים מחיר התורים ובני יונה, ואמר להם רשב"ג שיוזילו, ואם לאו, יפרסם שמספיק קרבן אחד על כל הלידות. אך למעשה אין הלכה כן] וכתוב שכשיבא משיח צדקנו, תחילה יקריבו היולדות חטאתם ועולתם, שהם מחוסרי כפרה.

ובספר 'לב חיים', להגר"ח פלאגי' על אורח חיים, בתחילת הספר יש כשבעים סימנים על שאלה זו, אם יביאו כל הקרבנות שהתחייבו בגלות, אחר ביאת המשיח ותחיית המתים.

ונודע מש"כ הבני יששכר בשם רמ"ע מפאנו על תפילות המוספים שאומרים 'ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה', השבת הזה דייקא, כי כשיבנה ביהמ"ק נעמוד ונשלים כל המוספים שלא זכינו להקריב בשנות הגלות.

וכתב 'למשל בפרשת ויקרא הראשון', יביאו כל המוספין דפרשיות ויקרא למפרע, כי אין ציבור מתים, וממילא אין זה בדין חטאת שמתו בעליהם, כי כלפי הציבור אנו עדיין מחוייבים בכל אלו הקרבנות מוסף דכל שנות הגלות. אמנם כל זה לגבי קרבנות ציבור, משא"כ לגבי קרבנות יחיד צ"ע אם רבי ישמעאל אמר שביבא חטאת שלימה אם משיח יבא בחייו, או גם לאחר מותו. ואולי הדבר תלוי לפי המחלוקת אם רבי זירא לאחר שקם בתחייה משחיתתו בפורים ע"י רבה, אם חזר וקידש את אשתו או לאו. אם אינו חוזר ומקדש את אשתו, הרי שהכל חוזר להיות כמו שהיה קודם מיתתו, וא"כ גם מה שירשוהו וירשיו, חוזר לו העשירות, ומשם יוכל להביא חטאת שמינה.

כ"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר שכשיקום כ"ק השר שלום מבעלזא זי"ע בתחיית המתים, אשיב לו את הבית מדרש שירשתי ממנו, וכן אתן לו את הבית, אך אחזיק לעצמי את ה'יושבים'... הרי שלאחר התחיה צריך להשיב כל הירושות לדור הקודם.

[וצריך לעיין בלשון חז"ל במי שאכל פחות מכשיעור, יש לו לחשוש שמא 'בנה בית המקדש בימיו', ויתגלה שכן היה בזה שיעור ונתחייב בחטאת. ויש לעיין אם כתוב שם 'בימינו ולפי"ז נדע שבאמת לאחר מיתה אינו כן].

נשוב לדברי האדני פז שאמירת פרשת הקרבן, נעשה כאילו אמר 'לכשיבנה בית המקדש אביא את הקרבן הזה שאני אומר עכשיו'. והרי

בדרה הדרוש

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו ודו"ק:

(מדרש יונתן)

טמא טמא יקרא

בגמרא דשבת (דף ס"ח) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים צערו פי רש"י הוא בעצמו ויש להקשות למה צריך בכאן להודיע צערו לרבים יותר משאר חולאים, וכדי לתרץ נקדים מה דאיתא בפירושו רש"י פרשת וירא אצל ישמעאל וישמע אלקים את קול הנער פי רש"י מכאן שתפלת חולים יפה מתפלת אחרים עליו ואיתא בזה"ק מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים והא"ש צריך להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים בשלמא שאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו צריך להודיע צערו לאחרים שיתפללו עליו וק"ל (מדרש יונתן)

שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו ודו"ק: דאיתא בפסחים (דף כ"ב) שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקיך תירא פירש וכו' עד שבא ר"ע ודרש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ת וזוהי מוכח דלא לכבוד עצמו הוא דורש והק"ל, וזוהי יובן המדרש לא מתו בני אהרן אלא בשביל שלא נשאו נשים ושלא נהגו כבוד במשה רבן דעל שלא נשאו נשים לחוד יש להם תירוץ כקושיית המפורשים ואל"ת כתירוץ המפורשים שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש לא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש אבל כיון שלא נהגו כבוד במשה רבן אין להם תירוץ למה לא נשאו נשים וכ"ת כקושיית המפורשים י"ל כתרוצם משום שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש וכ"ת הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש מאת ד' אלקיך

אשה כי תזרע וילדה זכר (יב, א) למעלה מן הענין כתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החי הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל וסמך ל' אשה כי תזרע וילדה זכר וקשה סמיכות הפרשיות ולתרוץ נקדים דאיתא במדרש למה מתו בני אהרן בשביל שלא נשאו נשים ובשביל שלא נהגו כבוד במשה רבן וקשה למה דוקא בשביל הני תרתי ולמה לא די באחד מהם אלא בשביל שלא נשאו נשים הי' להם תירוץ אבל בתרונותיהו אין להם תירוץ דהמפורשים הקשו למה צוה הקב"ה לישא אשה למה לא ברא אותו הקב"ה במעשה ידיו כאדם הראשון ות"י משום דאיתא בגמרא כששמעו האומות אנכי ד' אלקיך אמרו לכבוד עצמו הוא דורש כיון ששמעו כבוד את אביך ואמך חזרו לדברים הראשונים ואי הוי הקב"ה ברא את האדם במ"י איך יוכל לקיים קרא כבוד את אביך וכו' לכן לא ברא אותו במעשה ידיו ולכך צוה הקב"ה לישא אשה אבל אם יש לימוד אחר



עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

ובל מאמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

בנים - בלא זכות

"דבר אל בני ישראל לאמר אשה פי תזריע וילדה זכר" (ב' ב)

דרש רבי אליהו הורושובסקי רבה של דרוהוביץ:
ראשי התבות: "לאמר אשה פי תזריע וילדה זכר" הם: לא זכות, ללמדך כי המבקש להפקד בנים, לא יזכיר בתפלתו את זכותיו ואת מעשיו הטובים, אלא יבקש מה' מתנת חנם, וכן יזכה שתקבל תפלתו.

אזור אליהו

'חפה' לפני מעשים טובים - הכיצד?

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ב' ב)

"תנו רבנן המל אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה. אבי הנו אומר: אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בביתו של אברהם אבינו. העומדים אומרים: כשם שונכנס לביתך כך יכנס לתורה לחפה ולמעשים טובים..." (שבת קל"א).

תמיהה ידועה היא: מפני מה הזכרה 'חפה' לפני מעשים טובים, הלא במצוות ובמעשים טובים מתחייב הנו בהיותו בן שלוש עשרה, ואלו זמן החפה הוא מגיל שמונה עשרה (בבבא סא)?

כמה תרומים נתנו לך:

א. האבודים הם: באר: הן אמת שמתחייב הנו במצוות ובמעשים טובים בגיל שלוש עשרה, אולם בדיני שמים אין עונשים אותו עד הגיעו לגיל עשרים (ראה שבת פ"ט) - לאחר זמן הפניסה לחפה.

ב. בכתב סופר פרש זאת על פי מאמר חכמינו זכרונם לברכה (פתחות ע"א): "איזו הן מעשה ידיו של אדם? הוי אומר: בני ובנותיו. ועל כך אנו מברכים את ה' הנוולד, שלאחר שיכנס לחפה, יזכה במהרה למעשים טובים - לבנים ולבנות ההולכים בדרך טובה.

ג. בעל 'חשק שלמה' תרץ באופן מחדש, כי הקדימו חפה למצוות, ללמדך כי מוטב לאדם להכניס את בנו לחפה מקדם ככל האפשר, אף טרם הגיעו לעל מצוות.

ספר 'חשק שלמה' כי אחיו הגאון רבי בצלאל הכהן מוילנא התפרסם כבר מילדותו כעליו מפלא, עד שאחד הגבירים הגדולים שחשק בו מאד לקחו לחתן בהיותו אף בן אחת עשרה שנים. בדרך צחות אמר אז אביו רבי ישראל משה, כי על כך מברכים את התינוק: ש"כנס לתורה ויצליח בה כל כך, עד שיכניסוהו לחפה בטרם יגיע לגיל מעשים טובים.

אבודים הם: בפרשת המילה; כתב סופר ע"ה" בהקדמת אהל לאה; בן ה' שלמה בהקדמה; שם ס"י

משפחת כפולה על ברית המילה

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ב' ב)

"וביום השמיני ימול" - אין כתיב שם שיזיא הוצאות

על המילה. בא וראה כמה ישאל מחבבין את המצוות שהם מוציאים הוצאות כדי לשמור את המצוות ולשמור בהם. אמר הקדוש ברוך הוא: אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה" (תנחומא פ"ה).

דקדק רבי יוסף ליב סופר רבה של פאקש:

אף שכבר קבעו חכמים (קדושין ט"א): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", על השמחה שאדם שמח בעשיית המצוה מקבל הוא שכר גם בעולם הזה. לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: אם תשמחו במצוות "אני מוסיף לכם שמחה" - בעולם הזה. מטעם זה נהגו לערוך משתה ושמחה לאחר קיום מצוות ברית המילה, להראות כי בשכר שמחת המצוה זוכים לשכר אף בעולם הזה.

כך יתבאר גשח 'הרחמן' האמר בברכת המזון שלאחר סעודת ברית המילה: "הרחמן הוא יברך בעל ברית המילה אשר שש לעשות צדק בגילה, וישלם פעלו ומשכרתו כפולה..."; כיון שבעל הברית 'שש' בעשיית המצוה, לפיכך יקבל 'משכרתו כפולה' - הו בעולם הזה והו בעולם הבא.

מענין לענין באותו ענין, יש שהביאו הסבר נוסף לברכת 'משכרתו כפולה':

בשעת הכנסו בברית אין הרף הנמול ראי לקבל שכר משלם, שכן היות שעדין אינו 'בר דעת', חסר הוא את חלק הרצון והשמחה במצוה. אף כאשר הוא עצמו גדל ונוולד לו בן, והוא מכניסו בבריתו ובחפיצו לבו בבריתו של

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

'אמן' ומילה' תלויות זו בזו

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ב' ב)

בגמרא (סנהדרין ק"ב) מובא: "קטן מאימתי בא לעולם הבא? רבי נחמן בר יצחק אמר: משעה שנמול... תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן". מדברי הגמרא עולה שמצות עגית אמן שקולה כמצות המילה. ואכן כך הוא, שהרי את שתיקה ירשנו מאברהם אבינו עליו השלום: אברהם היה ראשון שהצטוו על המילה, ואף נסח ברכתה הוא: "להכניסו בביתו של אברהם אבינו", ומאידך היה הוא ראש המאמינים - והרי 'אמן' והאמונה חד הם (רפנו בתי שמות יד לא). נמצא שכדי להקרא 'זרע אברהם' יש להקפיד על שתי מצוות אלו שהן משלימות זו את זו, וסימנן: 'המילה' (עם הכולל) בגימטריה 'אמן'.

הרב יעקב דב מרמזרשיין יו"ר 'בני אמונים'

אברהם אבינו, אזי מתגלה לכל כי הוא רוצה ושומח אף בברית שעבר הוא עצמו בקטנותו. ובכך הוא משלים את המצוה שהחל בה בקטנותו, וממילא ראי הוא לשכר כפול - על מילת בנו ועל מילת עצמו.

"לקיטו סופר; ביום השמיני עמי קמד

חנוף - מקטנות ועד גדלות

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ב' ב)

בבקשות 'הרחמן' הנאמרות אחר ברית המזון של סעודת ברית המילה מבקשים: "הרחמן הוא יברך את אבי הילד ואמו ויזכו לגדלו ולחנכו ולחכמו..." והנה לכאורה, הלא את עקר חנוכו מקבל הילד מהוריו בקטנותו, והנה צריך אפוא להקדים: 'לחנכו' ל'גדלו'?

פרש רבי זליג ראובן בנניס רבה של ירושלים:

היא הנותנת; מוסיפים אנו ברכה להורי הרף הנמול, שלא יפרק הילד מעליו את על חנוכס לכשיגדל, אלא ימשיכו אוניו להיות פרויות לשמע מוסר אביו ותורת אמו גם לאחר שיגדל, ובכך יזכו הוריו 'לחנכו ולחכמו' אף לאחר 'לגדלו'.

'ביום השמיני עמי רלא

'הדר' העניות נטל מישראל

"זאת תורת הילדת לזכר או לזמנה; ואם לא תמצא ידה די שיה" (ב' ב)

בעת עריכת שלחנו הטהור בשבת קודש פרשת תזריע, טרם פתח האדמו"ר רבי שלום מבעלז באמירת ה'קדוש' בקש הוא לעורר רחמים על פרנסתם של ישראל ואמר:

על אף שאמרו חכמים (חגיגה ט"ב): "איה ענייתא ליהודאי", הרי כבר מקרא כתוב באיכה (א' א): "ויצא מפת ציון כל הדרה", ומן הראוי אפוא שיצא מהם גם ה'הדר' של העניות.

הוסיף ודרש הרבי כי אף מן האפן שבו כתבה התורה את פרשת הילדת נובל ללמד עד כמה הפרנסה ראויה לישאל:

חתמה התורה את פרשת קרבן הילדת העשירה במלים: "זאת תורת הילדת", אף שטרם פריטה את דיניה של יולדת שאין ידה משגת להביא קרבן צאן, לאמר: על פי 'התורה' ראוי שלכל משפחה בישראל תהיה פרנסה בשפע, כך שבשעת שמחה תוכל להביא קרבן צאן. אף "אם" יארע ותמצא יולדת ש: "לא תמצא ידה די שיה" אזי גם היא תוכל לצאת 'די חובתה בקרבן הבא מן העוף. ומכל מקום אין דין זה חלק מ'תורת הילדת' המצויה.

ספרי חסידים

החדש אשר ישועות בו מקיבות

"במי הקדוש ברוך הוא נברע להן לישראל מאמות העולם, בבני אדם שהן משקימין ומעריבין לבית הכנסת ולבית המדרש ועונין אמן, ומברכין את הקדוש ברוך הוא באמן".

'תנא דבי אליהו' רבא יא



ברכת המזון - ברכת 'בונה ירושלים' (ג)

ועל הבית הגדול והקדוש

בפתיחה לברכה זו הובא דברי הישבן המבאר את העבדה שאנו מבקשים רחמים על בית המקדש, אף שאין זו הדרך לבקש על דבר שכלה ואיננו, משום שבית המקדש עודנו קיים אף בזמן הזה, אלא שמהותו נסתרת מעינינו.

וכך הובא בזהר הקדוש (פסוקי דרמ"ג):

חלילה לומר ששלטנו הַיּוֹמִים על אבני ציון וירושלים ושרפו אותן, אלא את כלן וגו' הקדוש ברוך הוא, ולא נאבד מן אחד. וכשיחזר הקדוש ברוך הוא ויעמיד את ירושלים על מקומה, אזי אותו אבנים ראשונות יחזרו למקומן ולמעמדן.

עוד דרשו בזהר הקדוש (פסוקי דרמ"ג) על הפסוק (ישעי' נב ח): "קול צפיק נשאו קול יחדו ורגנו כי עין בעין יראו בשבט ה' ציון" - מי הם 'צופיק' הם אלו שמצפים אימתי ירחם הקדוש ברוך הוא ויבנה את ביתו. ולא אמר הכתוב 'ישאו קול' - בלשון עתיד, אלא 'נשאו קול', ללמדנו, שכל מי שהרים קולו בכדי על חרבן בית ה' בגלות, זוכה שיקים בו: "כי עין בעין יראו בשבט ה' ציון".

הזדמנות אחרת לעורר צער זה נגמרת לנו בברכת המזון, בבקשת: "ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו", וכפי שפנת ב"סוד ושרש העבודה" (שער פ"ט): "ובתבות: 'ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו', כניס צער גדול בלבנו; עד מתי בית מקדשנו ותפארתנו יהיה 'חורבה, ומתי יבנה שניכל והתקרב בו את קרבנות חובתנו בכדי שיבא מה' נחת רוח ליצרנו".

גדלה הנובעת מהקדשה

יש להבין, מפני מה מקיים אנו את בית המקדש 'גדול' הלא בודאי מקיים בתים גדולים ממנו?

הגאון רבי יוסף בנימין שמעוניובי זצ"ל מגדולי ירושלים, הסביר: בשונה מבתים אחרים שגדלים נמדד במדותיהם, התיחד בית המקדש בכך שהכיל את כל הבאים בשעריו. כפי שהובא במשנה (אבות ה ה) שעל אף ששני ישראלי היו עומדים בו בצפיפות רבה, קשהו משפתיהם היה ביניהם רוח. עבדה זו נבעה מכת הקדשה היתרה ששרתה בו, ולכן אנו כורכים בבקשה על המקדש את התארים: "הבית הגדול והקדוש" (קצח י"א וי"ב ע"ב ע"ד).

עוד יש לבאר, כי גדלתו וקדשתו של בית המקדש היתה מחמת "שנקרא שמו עלינו". שכן תאר 'גדול וקדוש' הוא תאר מיחד לשמו יתברך, וכפי שאנו אומרים בקדושי: "יתגדל ויתקדש שמו רבא", וכן בתפלות המועדים: "ושמו הגדול והקדוש עלינו קראת", ועוד.

משמעות התאר 'גדול' ביחס לשמו יתברך הוא - "מטיב" (רש"י דברים ג כז), ו'קדוש' משמעותו - הוא - ובדל מופרש מאנתי (רש"י ויקרא יט ב). תכונות אלו נקרו היטב בבית המקדש: 'גדול' שדרכו השפעה טובה לכל העולם, ו'קדוש' - בניסים המפלאים שהתרחשו בו דבר יום ביומו, שבהם נבדל לעין כל שטחנותו יתברך ושלטתו המחלטת על השבע. וכן בהתפיסה הפנימית בחלק הגדול והקדוש שבשמו יתברך התקומה במיחד בבית המקדש, לפיכך הסמיכו את התאר: "הבית הגדול והקדוש" לתאר: "שנקרא שמו עלינו" (עבודת לבב גר"י פ' ויקרא) ברכת הפסוק).

באר נוסף לפילים "שנקרא שמו עלינו", נתן להסביר על פי דברי הגמרא כי מקימים שלושה שנקראו בשמו של הקדוש ברוך הוא, ואחד מהם היה ירושלים. והנה, בזהר הקדוש (הר"י ח"ד פ' ראשית י"א) הובא שאין הקדוש ברוך הוא משרה את שמו הגדול על דבר שעתיד להפסד ולהאבד. ויש לומר כי לפיכך אנו מצינים כאן:

"ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עלינו", כי היות שירושלים והמקדש נקראו בשמה, בודאי שלא יאבדו מאתנו, ומבקשים אנו אפוא כי יחזרו אלו ויתגלו אלינו ברחמים (הגר"י פ' תפילי שבע רצון).

אבינו רענו - רוענו

התבות: "אלקינו, אבינו" הן תארים לבואר יתברך, ואלו: "פרנסנו, כלכלנו..." הן בקשות. לגבי התבות "רענו, זוננו" הביא הד"ר משה (א"ח קפח ו) שתי דעות: הראשונה - שאלו הן בקשות שמשמעותן: "רעה אותנו [כרועה] עדרו" וזו אותנו, והשנייה - שהן תארים לשמו יתברך - ולדעה זו יש לגרס "רוענו" כלשון הכתוב (תהלים כ"א): "ה' רעי לא אחרס".

הט"ז (שם ס"ז) נקט פדעה שרענו, זוננו הם תארים, ובאר כי תארים אלו מקבילים לבקשות שאחריהם: "פרנסנו וכלכלנו", כלומר: רענו - אנו מאמינים ביכלת שיש בידך יתברך לספק לנו את המזון הבסיסי וההכרחי, כאב המזיב לספק לנו מזונות כדי לחיו, וזוננו - וכן אנו מאמינים שבידך היכלת לספק לנו אף את המותרות הנחוצים לנו כדי לחיות בהרוחה, כפרות וכדו' ומתווך כך אנו מבקשים: "פרנסנו" - בצרכים ההכרחיים, "וכלכלנו" - במותרות.

בפרי מגדים' (במש"ב שם) צין כי לדברי הט"ז יתפרש הפתוב: "ה' רעי לא אחרס", שאם ה' יספק לי את מזונותי כאב וכרועה" - בצמצום וללא מותרות, אזי אהיה בטוח כי לא יחסר מחלקי לעולם הבא, וכלשון התנא (אבות ו ד): "כך היא דרכה של תורה; פת במלח תאכל ומים במשוה תשתה... ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

ביארנו נאמן' (שם אות לו) תמה על פרוש זה, כיצד יתכן שתקנו לנו מטבע הברכה לבקש על מותרות, והלא מצינו בכמה וכמה מקומות בדברי חכמינו וזכונם לברכה שגנו את בקשת המותרות? ותוך כי בודאי אין פוננו לבקש על מותרות לצרכי היום-יום, אלא לצורך סעודות שבת ויום טוב שמצוה להתענג בהן.

נסח מיחד לברכת המזון של שבת

לאור האמור לעיל, בשיחון ערוך הרב' (פסקי הסדור, ברכת המזון, ע"פ דברי הירושלמי שבת טו ג) פסק, שבכל ימות השבוע יש לגרס 'רענו' - בלשון בקשה, ובשבת שאין מבקשים על צרכים אישיים, יש לגרס 'רוענו' - בלשון תאר.

ליטה זו תמה הרבי על 'שפע חיים' מצאנו, מפני מה אין משנים בשבת אף את הבקשה: "פרנסנו וכלכלנו", ל: "מפרנסנו ומכלכלנו"? ובאר זאת על פי דברי החוזה מלבלין, בבאר הכתוב (מש"ל י"ב): "ברכת ה' היא תעשירי ולא יוסף עצב עמה", כי השפע הרוחני היריד מן השמים מלא אף בכל טוב נשמי, וכשנמשך השפע ממקום גבוה, באה ההשפעה הגשמית יחד עם ההשפעה הרוחנית. וכפי שהיה מעשה ידברי חיים' מצאנו ז"ל, שפעם נכנס אלי אדם ופתחה בידו, מבלי שפנת בה כל בקשה על צרכיו הגשמיים. שאלו הדברי חיים: "מדוע לא צינת בקשת פרנסה? הלא פרנסה כוללת בתוכה הכל, אף רוחניות?" ויש לבאר את פתו כאמור, לפיכך הבאה ממקור הקדשה כוללת בתוכה גם את הצרכים הרוחניים הנוגעים לנשמה. לפי זה מובן שעל המזונות אכן אין ראוי לבקש בשבת, כי מזונות מגיעים מעולם העשייה הנמוך והם גשמיים כלכל, ואולם על הפרנסה הבאה ממקום גבוה מותר לבקש בשבת, כיון שהיא כוללת בתוכה גם קדשה ויראת שמים (שפע חיים - רענא דרעון, תולדות מאמר ב').

להקדים 'רופא כל בשר' למכה

העלטה הסמיכה ששרתה באותה שעת ערב מאחרת בשפוליה של תחנת הדלק שבציאה מהעיר 'קרת מלאכי', הפרעה מפעם לפעם מאורם של פנסי המכוניות שעברו בכביש הראשי.

ר' יוסף, אברך בן תורה, עמד בכביש היוצא מתחנת הדלק כשספר משניות קטן אחרו בידיו והוא קורא בו לאורו הקלוש של השלט האלקטרוני שנגב בקצה התחנה. מפעם לפעם הוא נופך בידיו בתחנה לעבר המכוניות הספורות שחלפו לצדו, אף נותר ללא מענה.

כמעט שעה שלמה עמד במקום, אולם שימתו בוששה מלהגיע. ר' יוסף היה ממש למדי, לאחר יום ארץ שבו עסק בשליחות מצוה בעיר קרת מלאכי, והוא צפה בכליו עינים לשוב לביתו ולבני משפחתו אשר בבני ברק.

הוא לא תכנן לסים כך את היום. מלכתחלה אמר היה לשוב לביתו באוטובוס היוצא מדי ערב בשעה קבועה מקרית מלאכי לאזור בני ברק, אלא שעכב בלתי צפוי גרם לו להחמיץ את הנסיעה. כיון שהיה זה האוטובוס האחרון ליום זה, לא נותרה בידו ברירה, אלא לצעד כפרת דרך לעבר הטרמפאדה שבציאה מתחנת הדלק שבקצה קרת מלאכי, בתחנה למצא שם 'טרמפ' שימדמו לכיון העיר בני ברק.

זמן מה קדם לכן נוכח ר' יוסף בדרךשה שפסר מורו ורבו, הגאון המפלא רבי שמשון פינקוס זצ"ל, אשר הקדיש באותה תקופה רבות מדרשותיו לחזק אמירת הנרכות בהלכתו, תוך שמית דגש על ברבת 'אשר יצר' אשר סגלתה ידועה לרפואה ולהצלחה.

הרב פינקוס עורר את השומעים בדברים נוקבים, להקפיד לומר את הברכה הנשגבה כראוי, מלה בקלה מתוך הפנת ובתנאים יתרה. ר' יוסף שראה עצמו כנלמידו של הרב פינקוס, קבל על עצמו בעקבות כך להתחזק בברכה זו בכל מחיר.

כשהגיע לטרמפאדה שמה לגלות בה קבוצה של שלושה בני ישיבה שאף הם המתינו פמוהו ל'טרמפ'. הוא שמח עוד יותר לגלות כי אף פניהם מועדות לבני ברק, וזוהי כי בפניה ימצאו יחדו 'טרמפ' מתאים. אלא שמסתבר כי משאלתם של המשתפת לא התמלאה במהירות של ה'חלה' למעלה ממחצית השעה עמדו ר' יוסף ובני הישיבה בטרמפאדה מבלי שנגב כלשהו ופנה את עיניו ולבו לכוננם. ורק אז נעצרה סוף סוף על ידם מכונית שניגדה היה לעיר סמוכה לבני ברק, ונהגה יעתר להעלותם.

רא עקא, ובאותה דקה בדין היה מידענו דא יוסף בעצומה של אמירת ברכת 'אשר יצר' בכונה כפי שקבל על עצמו, תוך התעלמות מחלטת מכל הסובב. כשנעצרה לידם המכונית מהירו הבחורים להננות את תשומת לבו ולרמז לו שיזדרז לסים את הברכה, אולם הוא מצדו סימן להם שימתו הם... הנהג מהו והראה סימני קצור רוח, ובלית ברירה עלו הבחורים לבדם על המכונית, וזו הפליגה לדרך.

כשפסם את הברכה מצא עצמו ר' יוסף עומד לבדו בתחנה השוממה. בדקות



פרשת תזריע | שבת החודש

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכלל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

מאמר

ראש הישיבה

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"
רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

איפה כתוב שצריכים לשמוח?

האירוע שהפך לסיוט

תשוב על הסיטואציה הבאה: אתה הולך לאירוע חגיגי של חבר; מתלבש במיטב בגדיך; יש לך כל כך הרבה מה לעשות, ואתה "מקריב" ערב מהחיים שלך; משקיע בדלק; אתה עייף ובכל זאת נוהג שעה בהלך ושעה בחזור; אתה חוזר הביתה בשעה מאוחרת בידיעה שזה הולך להתנתקם בך ביום הבא; אתה נכנס לאולם עם מתנה מוכבדת; מגיע עם חיוך רחב; ואתה באמת לא מצפה להרבה, אתה לא מצפה שבעל השמחה יעזוב את כל האורחים ויתמקד רק בך, אתה לא מצפה שיושיבו אותך בשולחן הכבוד, אבל למעט הערכה אתה כן מצפה...

עכשיו תחשוב שאתה מתקרב לבעל השמחה שעסוק בלהט ובמאור פנים בקבלת האורחים, ולפתע, ברגע שהוא רואה אותך, הוא מפסיק לחייך, מסתכל עליך במבט חסר הבעה, לוקח את המתנה, מסתובב ושינוי "תודה" רפה, מבלי להראות שום סימן התלהבות, ומשאיר אותך עומד המום במקום וממרה לאורח אחר ומקבל אותו במאור פנים.

סיטואציה כזאת מספיקה כדי לגרום לבן אדם לא להירדם במשך שבוע. המחשבות לא יעזבו אותך: מה עשיתי לו רע? למה מגיעה לי כזאת השפלה? אשתו שואלת אותו: מה קרה? גירשו אותך מהאוכלוס? ביזו אותך ברבים? השפילו אותך? קשה מאוד להסביר את ההרגשה הצורבת אבל זה אפילו יותר גרוע.

ובעל השמחה? הוא יכול להיתמם: "שאני אתכוון לפגוע בך? הרי אנחנו חברים קרובים משכבר הימים! אתה יכול להבין שהייתי קצת טרוח, קצת מרוגע, ובינינו מה בסך הכול עשיתי? לא חייכתי? אל תהיה קטנוני..."

מיועדנו המיוסר אפילו לא יכול להסביר את עצמו. הוא לא יכול להסביר מה כואב לו. זה הוא שכעת

נתפס כאדם רגיש פגיע וקטנוני המחפש מעט תשומת לב... אבל האמת היא שהוא צודק במאה אחוז. הוא אכן עבר השפלה צורבת מאוד.

"מחמאה" שהיא יריקה בפנים

דוגמה נוספת: לכבוד יום הנישואים בישלה שולח לבעלה ארוחת מלכים. תכנון של שבועיים, קניות של יומיים, ויום שלם עמדה על הרגליים וערכה שולחן ערוך בטוב טעם ועמוס במעדני מלכים.

בורא עולם נותן לנו את עצמו. לא פחות. אל תבזה את הבורא. אל תירק בפרצוף למי שנותן לך את המתנות היקרות ביותר.

דוך, בעלה, בא הביתה. הוא יושב לאכול - זה התפקיד שלו, הלא כן? היא מבשלת והוא אוכל. והוא אכן אוכל בהידור רב, לא מפספס שום סלט ושום מנה ואפילו מלקק את הצלחת; אבל מקיים גם באופן מהודר את ציווי ה"ל" "אין מסיחין בסעודה". אפילו מילה טובה אחת הוא לא אומר.

שולה מצפה ומצפה עד שהיא מחליטה לרמוז לו "בעדינות": "איך האוכל, דוד?" אבל דוד רק חושב לעצמו: "מה היא רוצה ממני? היא לא רואה שאכלתי הכול? זה כבר סימן שטעים לי..." והוא רק עונה לה בחוסר התלהבות: "האוכל בסדר..."

סטירה יותר מצלצלת מזו לא היה יכול לתת לה. שייא של אטימות גברית - ודוד אפילו לא מרגיש 'לא בסדר'. אם הוא היה דורך על נמלה ברחוב כבר היה מרגיש יותר רגשות אשם. וכאן, ששכך את דמה של אשתו - כלום, אין אפילו טיפת נקיפות מצפון. ואם היא תעיז להתלונן אז היא סתם מחפשת על מה לריב...

הוא לא נותן מעצמו, הוא נותן את עצמו

מה כל זה אומר לגבינו? בורא עולם נותן לנו את עצמו. לא פחות. התורה והמצוות הן לא רק מערכת חוקים, אלא הן המתנה הגדולה ביותר שקיימת בעולם, הביטוי העמוק ביותר לאהבה אינסופית, כמו שאומרים חז"ל שהקדוש ברוך הוא אומר לנו: "אנא נפשי כתבית יבית" - אני את עצמי כתבתי ונתתי. כל הרצון והעצמות של הטוב והמטיב שהוא תכלית הטוב - היא רק להיטיב, ואת כל הטוב הזה הוא נותן לנו.

אין לנו הרבה מה לתת לבורא בתמורה, כי לו הכסף ולו הזהב ולו כל חַיְתו יעה, ושלו הכול ומידו אנו נותנים לו. לכן ה' לא מוכיח אותנו על קיום המצוות ולא על הקרבנות, כמו שכתוב בתהלים: "לא על זבחין אוכיחין..." אבל על מה כן? בהמשך אותו מזמור כתוב: תגיד תודה, תיצור קשר ו... ותכבד!

אל תבזה את הבורא. אל תירק בפרצוף למי שנותן לך את המתנות היקרות ביותר.

חוסר שמחה משדר ומגלה חוסר עניין מוחלט. זה לא חיסרון טכני או צדדי, אלא זה ממש חיסרון בלב של המצוות. זה ביזיון. תורה ומצוות בלי שמחה זה ביזיון. לא לשמוח בתפילה זה ביזיון. האהבה הכי גדול שלך נותן לך את עצמו ואתה מגיב בחוסר עניין - זה ביזיון.

ביתי בית תפילה

בחדר המתנה בקופת חולים או בדואר - כל אחד יושב בשקט ממוסר בעצמו בהבעה חתומה כמי

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב



להזמנת שיעורים:
052-7611100

חולון

יום ה',
ו' ניסן (11/04/19)
בי"כ ע"ש חללי צה"ל
המעפילים פינת המצודה,
בשעה 21:30

ירושלים

יום ד',
ה' ניסן (10/04/19)
ישיבת "חוט של חסד"
שמואל הנביא 13,
בשעה 20:30

גיליון 616

א' ניסן תשע"ט | שבת החודש

כניסה	יציאה	ר"ת
18:25	19:38	ירושלים
18:42	19:40	תל אביב
18:35	19:40	חיפה
18:42	19:39	באר שבע

בדיחות הדעת

שומר תנועה עזר טיפס לבדיקה שגרתית ומבקש רישיונות וביטוח. הוא מסתכל ורואה שהכול תקין, אבל אז הוא רואה שהטיפס לא חוגר חגורת בטיחות. הוא שואל אותו "למה אתה נוסע בלי חגורה?"

עונה לו הטיפס: "מה אתה רוצה? המכנס יושב עלי טוב!"

כדי שנוכל להיות "כשירים" מבחינה נפשית לעשות עם עצמינו עבודה אישית של "ביקורת עצמית חיובית" כדי שנשאיר יציבים גם אחרי ה"מילה" שאמרו לנו או עלינו, או לאחר כישלון שהיה לנו, עלינו להיות נקיים מביקורת הרסנית, זו הנאמרת עלינו או הנאמרת על ידינו. כל זמן שיש עלינו עדיין השפעה של ביקורת הרסנית, אנחנו "אטומים" לכל סוג של ביקורת-חינוך או פנימית.

לכן, אם אנחנו ילדים, עלינו להתפלל שמי שמבקר אותנו- יפסיק עם זה. ואם אנחנו מבוגרים עלינו להתפלל על עצמינו- שנתחיל להשתנות. נפסיק להגיד ביקורת שלילית ונתחיל לדבר בשפת ההערכה והפירגון. דבר שיכול להפריע לנו להשתנות הוא "ההרגל". אנחנו רגילים לשמוע ולהגיד ביקורת, זו בעיה. אך בע"ה ע"י תפילות, מודעות והתמודד, גם בבעיה זו אפשר לטפל. אך לא ביום אחד, נדרשת כאן עבודה והשקעה.

ועל כך בע"ה בשבוע הבא.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
ני"ד: 054-8434435

חינוך באהבה
הרב יצחק אבוחצ'רא

הערכה או ביקורת פרק ט'

כורחו, את שיחתו של הבחור הצעיר. הבחור מתקשר למישהו ושואל אותו אם הוא זקוק לגן. מעברו השני של הקו, נראה שהתשובה הייתה שיש להם כבר גן ושהם אינם זקוקים לגן נוסף. הצעיר ממשיך ומקשה: "האם הגן שלכם מקצועי דיו לטעמכם?" נראה שהוא מקבל תשובה שהם מרוצים מהגן שלהם, כי בעל החנות שומע את הבחור הצעיר ממשיך ומונדנד להם: "האם הוא אמין, עומד בזמנים והאם תהיו מוכנים לשקול להחליף אותו בעתיד?" נראה שהוא קבל תשובה שלילית. הוא הודה להם בנימוס וסיים את השיחה.

נכמרו רחמיו של בעל החנות על הצעיר ועל ניסיונותיו העקשניים שלא עלו בהצלחה למצא עבודה. הוא פנה אליו ואמר לו: "ראה נא בחור צעיר לא יכולתי להימנע מלהקשיב לשיחתך. צר לי על התשובה השלילית שקבלת, אבל שמע נא לעצת אדם מבוגר מסך: אתה נשמע לי מאד אמביציוזי. תהיה בטוח שיעוץ ימים טובים יותר ותהיה לך הרבה עבודה בתור גן". הבחור הביט בו ואמר בחיך: "תודה על הדאגה, אבל אני הייתי דווקא מאד מרוצה מהשיחה הטלפונית. אני הוא הגן של המשפחה שאיתם דיברתי רק הרגע. זו הדרך שלי לוודא שהם מרוצים ממני ושאיני עושה את מלאכתי נאמנה....."

עבודה והשקעה

הזכרנו שמטרת העל של הביקורת היא: "שינוי המעשים והדרכים הרעים" וכדי שהילד יסכים להשתנות נדרש ממנו "רצון".

כאשר הצלחנו להכניס בילד רצון להשתנות, אזי ע"י ביקורת חיובית, כזו שאינה פוגעת אלא אדרבה "מעודדת" אותו, מרימה אותו, ביקורת כזו שאומרת לו "אתה טוב, אתה יכול, אתה מצליח" ביקורת כזו תקדם בוודאי את הילד ותבנה אותו כילד מצליח עם הערכה עצמית גבוהה. ביקורת חיובית כזו, תאפשר לילד לבנות בעצמו את הנכס החינוכי החשוב ביותר והוא: ביקורת עצמית חיובית. במילים פשוטות: זו היכולת שלי לשפוט את עצמי מתוך הערכה עצמית, להישאר עם הערך החיובי שלי גם אחרי שהגעתי למסקנה שלא נהגתי כראוי, ולהשתנות בעקבות הממצאים. אדם כזה, לא מתרגש כאשר לא מסתדר לו, או כאשר הוא נכשל. אדרבה, זה מדרבן אותו למצוא את הליקויים ולתקנם. הסיפור הבא, ימחיש לנו מהי ביקורת עצמית מתוך רצון להשתנות ולהשתפר:

מעשה בגן

בחור צעיר נכנס לחנות שכונתית ושואל את בעל החנות אם הוא יכול להשתמש בטלפון.

בעל החנות מהנהן בהסכמה והוא שומע, על

אם גם לכם "בגן השלום" ו-"חכמות נשים"

שינה את החיים

שתפו אותנו: al5308000@gmail.com

הסדרה לשלום הבית
052-2240696



שלום הבית שלי
הרב שלום ארוש שליט"א

מרשה לך לעשות את הדבר הזה שמשמח אותך. עצם העובדה שהיא מתנגדת לדבר שחשוב לך זה מראה שאין לכם שלום בית, אמנם גם בעניין זה צריך להתייעץ עם רב מוסכם, ולא לעשות צעדים חד צדדיים.

אמנם, חשוב מאד לדעת, שאהבה אמיתית בדרגה גבוהה כמו שראינו במעשה הזה, היא דבר שבני הזוג צריכים הרבה עבודה וסבלנות להגיע אליו. כי אהבה היא דבר שנבנה עם השנים על ידי הרצון להגיע לאהבה ועל ידי התפילות וכו'. למעשה, כל המאורעות והמעברים העוברים על בני הזוג, שבהם כל אחד מהם מתאמץ לצאת מאנוכיותו ולהרגיש את השני, ואפילו שלא תמיד מצליחים לוותר ולתת, עצם הרצון והמאמצים שעושים לשם כך, זה בונה את הקשר והאהבה בין בני הזוג. על פי רוב, בני הזוג צריכים לעבוד על האהבה ולעורר אותה בכל מיני אופנים.

כי אין דבר כזה "אהבה מובט ראשון" - אהבה כזו היא דמיון, שלא יכול להחזיק מעמד ללא עבודה עמוקה. לכן בני זוג שמחתנים מתוך התלהבות של רגש "אהבה", ואינם מכינים את עצמם לעבודה על האהבה, רואים אחר כך שיש להם הרבה בעיות בשלום בית. ישנה אמנם האהבה הבסיסית הגורמת ליצירת הקשר, אבל על מנת להגיע למדת האהבה כפי שתוארו, שהאחד רק רוצה לתת לשני, זו עבודה. לכן לא צריכים להתבלבל, כשרואים קשיים בקשר עם בן הזוג, או חסרון ברגשות אהבה וכד', אלא צריכים ללמוד את הדרכים לעורר ולהגדיל את האהבה.

מידת הסלחנות!

הנתינה. בכך שהאדם לא חושב על עצמו, רק רוצה לתת לשני בכל מאוודו, כך האהבה שבין בני הזוג מתבטאת בכך, שכל אחד מהם, מרוב אהבתו, נהנה לתת לשני, ולמעשה, הוא לא מצפה לקבל כלום בתמורה, מאחר והוא כבר קיבל הנאה ותענוג גדול מעצם הנתינה למי שהוא אוהב.

לכן, כל אשה שחושבת שהיא אוהבת את בעלה, שתבדוק את עצמה בדבר זה: אם היא רוצה שהיא נהנית לתת לו מבלי לרצות לקבל גמול, זה מראה שהיא אכן אוהבת אותו. אבל אם היא מתלוננת ודורשת גמול עבור הנתינה שלה, זו לא האהבה שעל ידה תשרה השכינה בביתה.

כנ"ל לגבי הגבר. כל בעל שחושב שהוא אוהב את אשתו יבדוק את עצמו בדבר זה. זה הכלל: מי שאוהב - הוא נתן מעצמו! כל מה שטוב לשני - טוב לו, וכל מה שמשמח את השני - משמח אותו. כמו שהיה מעשה, שבא אלי בעל אחד, וסיפר לי שאשתו לא מרשה לו לגדל זקן, והוא - "בשביל לשמור על שלום בית", עושה את רצונה. אמרתי לו: על איזה "שלום בית" אתה שומר? אין לך בכלל שלום בית. אם היה לך שלום בית, אשתך הייתה

צריכים לדעת, ש"שלום בית" אמיתי הוא אחד מהתענוגים הגדולים ביותר שיש בעולם הזה, וכשבני הזוג זוכים לאהבה אמיתית ואחדות, זהו דבר נפלא ביותר. כי מאחר והאהבה שהאדם מקבל, היא הדבר הנצרך לו ביותר לחיים שלו, ולכן האהבה היא האושר הגדול ביותר שישנו בעולם הזה.

כשיש אהבה בין בני הזוג, היא מכסה על כל חסרון שיהיה. כמו שכתוב (משלי י'): "ועל כל פשעים תכסה אהבה". על ידי האהבה קל לסלוח לשני. וזה ברור לכל, שמידת הסלחנות היא המידה הנצרכת ביותר בין בני אדם בכלל ובין בני הזוג בפרט. כשיש אהבה כל הקשיים מתגמדים: הקושי בפרנסה, הקושי בגידול הילדים, העבודה הקשה היומיומית וכו' וכו' - הכל קל כשיש אהבה בבית.

"האהבה היא הגורם מספר אחד לחינוך טוב וילדים בריאים בנפשם"

האהבה היא הגורם מספר אחד לחינוך טוב וילדים בריאים בנפשם. האהבה היא הסגולה הטובה ביותר לפרנסה בשפע, כי האהבה היא המשכת אלוקותו יתברך לעולם, ולכן הקדוש-ברוך-הוא אוהב מאד את מידת האהבה, וכשיש אהבה בין בני הזוג, זה מביא להם ברכה גדולה והמתקת כל הדינים. ההגדרה הנכונה למידת האהבה היא

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרו מתנות

מה בין פרשת תזריע לעשר המכות?

ספרון פרשת צו: כלי חרס מוזכר בפעם הראשונה בויקרא ו כא. הזוכה: יום טוב שטרן, ביתר עילית

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

ניסן | אמונה וגאולה



האמונה מתחילה במקום שבו נגמר השכל

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותו

al5308000@gmail.com



סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת!

הגרושה שנושעה

בילדים, חלי, חובות וכיובת בזה, יסתכל על התכלית ששם כל טוב, ויראה שכל פגות הבורא בכל אלו היא רק לטובה - אם להזכירו שישב בתשובה, אם למרק עוונותיו. וכשיסתכל על התכלית, הינו פגות ה' יתברך, לא יהיו לו יסורים כלל. אדרבה, יתפלא שסחה מגדל רב הטובה שיש בתכלית היסורים הללו, ויתחיל להודות בכל לבו, כי זו ההזדקנות שלו להתעורר ולהרבות בתפלה ולהתקרב סאד אל ה' יתברך.

אין ספרת היסורים כלל להכניס את האדם לקטנות ולעצבות, חלילה, אלא כל מה שה' עושה - לטובה הוא עושה.

וזו הטובה שביסורים: שיתעורר להתפלל יותר ולעשות תשובה יותר, ועל ידי זה הוא זוכה להתקרב אל ה' יותר. אדם שפותחיל להיות באמונה פותחיל לקטע את מתיקות העולם הזה. כי האמונה, מלבד מה שהיא התשובה לכל השאלות והקשיות אלא היא גם עקר הפתרון לכל הבעיות של העולם הזה! כי כשיש אמונה - הכל טוב! אין שום רע כלל.

ספרה לי אשה אחת גרושה עם פנה ילדים, שהיא שומעה את הדיסק 'תפסיק להתבכיין' ואמרה שעה תודה, על זה שאין לה זוג - ומצאה את הזוג שלה.

כאשר האדם נגש כך לכל נסיון בחיים, שפאמין שמה שקורה לו זה סאת ה' לטובתו הנצחית וכדי לקרב אותו, אז הוא יכול להודות ולהתפלל בצורה נכונה כי יש לו עוקרה. והוא קשמשש בצורה שיש לו רק בשביל להתקרב לה', ולהתעורר להודאה ולתפלה באריכות ומעסק הלב, ואינו מאפשר ליצר הרע להפיל אותו לבלבול.

כי המציאות היא, שעל פי רב כאשר אין לאדם איזה חסרון או נסיון, הוא ישן את תיו, ואין מה שיעורר אותו לעשות עבודה אמתית של תשובה, של חשבון נפש, של תפלה באריכות וכיובת. ואילו כאשר יש איזה ענין שפואב לו, ושפתיב אותו לעבד - אז הוא עובד...

וזה מה שזכיתי להסביר בספרים 'בגן האמונה', 'שערי התודה', בפרגליות ובידיסקים, שזו ספרת כל היסורים והחסרונות שיש לאדם - לעורר אותו לתפלה. לכן, אף על פי ששום אדם אינו מבקש שיבואו עליו יסורים, אבל אחרי שפבר באו לו יסורים או שיש לו איזה חסרון או צעה כגון: עכב בזה, עכב



אמרת תודה ונושעת!

052-2240696

רצה לזכות בהגרלה? גם אתה יכול לזכות,

שלח לנו סיפור תודה

ותיכנס להגרלה

al5308000@gmail.com

מתנה ושמה תודה

052-2240696



ילדים אומרים תודה

סיפור בהמשכים לילדים

על מה אנחנו יכולים להגיד תודה לה'?"

"קדם כל, נגיד תודה על זה שאתה חי, ושאתה ער ויכול לזוז ולדבר. תאונה כזאת היתה יכולה להגמר אחרת לגמרי, ה' ישמר", אמר אבא, ותוך כדי כך שלף עט מכיסו והתחיל לכתב במחברת התודה, והוסיף: "בוא נחשב על מה עוד אפשר לומר תודה?"



חשבתי וחשבתי, ופתאום עלתה לי מחשבה בראש, שעכשו אני מעריך יותר את חיים מכתה א'. כמה יסורים עוברים עליו, וכמה צרכים להעריך את הרגלים הבריאות שה' נתן לי.

המשך יבוא בשבוע הבא

מחברת התודה שלי (חלק ג')

תהיה בבית".

מיד פרצתי בבכי: "אני מפחד מנתוח. ואם אני אהיה צולע כמו חיים מכתה א'...?"

"והודה", ענה אבא, "אני מבין שאתה מאד מפחד. גם אני דואג. אבל לנו היהודים יש מתנה. למתנה הזו קוראים 'תודה'. המתנה הזו מלווה אותנו בכל מקום ובכל קשי. אתמול דברתי עם הרב, והרב אמר לי: 'אם תגיד תודה לה' מכל הלב, ותאמין שכל מה שה' עושה זה רק לטובה - אתה תראה נסים וישועות גדולות". לכן גם הבאתי לך את מחברת התודה המיוחדת הזו. מה דעתך שנכתב יחד כמה הודאות לה' על הנסים שהוא עושה אתנו?"

"אבל אני לא יודע איך אומרים תודה לה' מה אני אמור לכתב?"

אבא חייך ואמר: "בוא ננסה ביחד, ונראה

מחשבות מטרידות התרופצו במחוי, אבל הייתי כל כך עייף, והשעה היתה כבר כל כך מאחרת, ולבסוף נרדמתי.

בקה מחלון בית החולים אני רואה שמים כחלים ושמש זורחת. הבקר החדש עורר בתוכי גלים של מחשבות: 'מענין מה חושבים הילדים בת' על זה שלא הגעתי. בטח הם מדברים על זה שעברתי תאונה, וכלם אמרו תהלים שתהיה לי רפואה שלמה. אני זוכר שפעם מושי היה חולה וכל הכתה צירה לו ציורים ושלחו מכתבים של רפואה שלמה. מענין אם גם בשבילי מצירים משהו...'

אבא נכנס, נתן לי נשיקה, ואמר בקול נעים ורגוע: "והודה, השבר שלך התברר כשבר מסבך וחיבים לעשות נתוח קטן עוד היום, לפני שזה יסתבר עוד יותר. אל תדאג, אבא ואמא יהיו איתך וידאגו לך נתפלל שהכל יהיה בסדר, ועוד השבוע



למעלה
מ-
30
שנות
נתינה



אם עדיין לא פגשת אותו זה לא אומר שהוא לא קיים

פרטיים ו-82% נמנעו מהשתתפות בחוגים בשל מצבם הכלכלי. 62% מהילדים התביישו להזמין חברים לביתם בשל תנאי המגורים שלהם. 55% מההורים נתמכי הסיוע נאלצו לוותר על רכישת תרופה או טיפול רפואי נחוץ עבור ילדיהם כי לא יכלו לשלם עבורם." (כלכליסט)

להזכיר- מדובר על האוכלוסייה פה, בארץ ישראל

דואגים להם באמת

עמותת "כפה פרשה לעני" בראשות הרב שלום ארוש שליט"א מדי שנה לקראת חג הפסח עורכת חלוקת קמחא דפסחא עבור משפחות במוצקה.

רק לתאר את הזכות שלכם כשותפים של ממש לעמותה המחלקת מדי חג:

עופות | בשרים | פירות וירקות | מוצרים יבשים | ביגוד והנעלה

למשפחות הנתמכות זו הצלה ואויר לנשימה בצורה שאי אפשר לאמוד. רחל ע. "לילדים זה שמחת חג יש בגדים חדשים, יש שפע, יש אושר"

וכל זה רק בזכותכם!

עם פנים לעתיד

השאפה שלנו להרחיב את הפעילות ולעזור לעוד משפחות, אם לא אתם שתפתחו את לבכם וידכם למשפחות הנזקקות, אין אחר שיעשה את זה במקומכם, אנו זקוקים לידכם הנדיבה ובורא עולם אשר זן ומפרנס לכל, לא יקפח שכרם בעולם הזה ובעולם הבא

הרב ארוש: "מי ששותף איתי בעולם הזה, שותף איתי בעולם הבא"

כל מה שאתם צריכים לדעת

(רחל, מירי ובני ביתם נתמכות על ידי עמותת כפה פרשה לעני)

אז נכון, לא פגשתם אותם ברחוב כי אין דבר כזה נזקקים לבושי סמרטוטים, זה שייך לעבה, ילדים גם לא מנענעים את ידם לתרומות ולא צריך כסף בשביל להראות נקי ומסודר. אבל בואו נצא מהשטחיות, ולא נטמון את ראשו בחול הם זקוקים לסיוע, גם אם זה לא נראה כלפי חוץ.

לא אנחנו אמרנו, המציאות הוכיחה.

וביננו הם לא היחידים מגיעים אלינו אנשים עם סיפורים עצובים שלא חשבנו שקיימים (כן, גם אנחנו נדהמנו בדיוק כמזכר)

מדי שנה מתפרסמים נתוני העוני בישראל- ואם עוד לא נחשפתם אז אנו כאן כדי לידע:

"דו"ח העוני האלטרנטיבי לשנת 2018: ישראל עדיין במקום הראשון בשיעור העניים, כ-2.3 מיליון איש, רבע מאוכלוסיית ישראל, חיים בקו העוני"

"סקר שנערך בקרב המשפחות שנתמכות ע"י עמותת הסיוע. הסקר מגלה שעבור 80% מהילדים נתמכי הסיוע, המרכיב העיקרי בתזונה הוא פחמימות דוגמת לחם ומקרחים. 35% מהילדים מדלגים על ארוחות, או אוכלים ארוחות מוצמצמות. 80% מהילדים נתמכי הסיוע אינם מקבלים שיעורים

היא אמנם נראית כמו כולם

רחל ע. (שם בדוי), אם לשישה ילדים, מתגוררת בדירת חדר וחצי, בשכונת שמואל הנביא בירושלים

רחל ובעלה, עובדים קשה למחייתם ובקושי סוגרים את החודש, אם בכלל.

כך מספרת רחל בלב כואב "כשהבת שלי שאלה אותי אמא, מזה נקרא להיות עניים?, חברה שלי אמרה שאנחנו עניים, כי המעיל שלי ישן, זה נכון?" נקרעתי לשמוע את השאלה שלה "אצלנו בונה זה מוצר יקר הילדים יודעים, אם יש בבית מתחלקים חצי חצי" "כשמקבלים פלפל מהחלוקה מוסיים איכשהו לחשב שיספיק לכולם למשך השבוע"

"העבודה שלי בבית זה ליצור תחושה שהכל בסדר ואוירה נעימה. בשבילי זה העבודה הכי קשה, את הדמעות אני משאירה מתחת לשמיכה..."

מירי ג. (שם בדוי), אם לחמישה ילדים,

"אצלי הילדים התרגלו, לובשים משה שיש רוב הביגוד יד שניה, למדנו להצטמצם עד הפרטים הקטנים והילדים שותפים לזה, קשה לי עם זה אבל אין ברירה" "בעלי עובד קשה על הפרנסה, אני לא דורשת ממנו, אני יודעת שזה ישבור אותי"

הרב ארוש: "מי ששותף איתי בעולם הזה, שותף איתי בעולם הבא"



על קצה המזלג מחלוקת "קמחא דפסחא" בעמותת "כפה פרשה לעני" ♥ דואגים לנזקקים באמת ♥ 02-5308000

דמועות תמורת מוון

זאת לדפוק בדלת חדרו של הרב. שאלה קצרה בפי, ותוך זמן קצר אונייתי תפליג ללונדון ואין לי אפשרות להפסיד אותה. אנא, רחם עלי."

השמש הזדהה עם הגביר בכל ליבו, הבין שדחוקה שעתו והדרך אצה לו, אולם מה יוכל לעשות לנוכח האיסור המפורש של הרב הראשי.

עברו מספר דקות ושוב הפציר הגביר בשמש לנסות, והשמש מואן. בפעם השלישית שסירב השמש לבקשת הגביר, החליט זה האחרון להמתין מעט שהשמש יצא מהחדר, ומיד כשהשטח התיפנה זינק הגביר לעבר הדלת, ובשקט הביט מבעד לחור המנועול.

ההלבן שאחז בו היה רב. על רצפת החדר, בפישוט ידיים ורגליים שכב הרב הראשי, רבי רפאל מאיר פניז'ל, במלוא הדרו. לצידו נרות דולקים, ומתייכח בבכי נואש...

עברו רגעים מספר ובפתח החדר הופיע הרב. העשיר מיד ניגש ביראת כבוד וביקש את רשות הרב להתייעץ עימו. הרשות ניתנה, והרב פתר את הבעיה לשביעות רצונו. משהביט הגביר בשעונו, נוכח שיש לו עוד מספר דקות להתעכב והוא העז ושאל:

"ימחל לי הרב, לא התאפקתי מקודם והצצתי בחור המנועול. ראיתי מה שראיתי. רצוני לדעת אם יש משהו שאוכל לעשות למען הרב."

הרב הנהן בראשו: "זקוק אני לסכום עצום בכדי שיהודי ירושלים העניים יוכלו לחגוג את החג. שמה תוכל לסייע?" העשיר התעניין לסכום הדרוש וכשהרב נקב בחמישים נפוליוני זהב, לא היסס הגביר ושלף מארנקו את כל הסכום, כשכולו נרגש מהרב שמוכן לבכות כמי שמתו מוטל לפניו עבור יהודים עניים...

מבתי היהודים בירושלים עלה ריח עז של חומרי ניקיון, יהודים בדרך לאפיית מצות ומכונה - נראו בקרנות הרחוב כשפניהם מבהיקות משמחת המצוה, ואפילו ילדי ישראל נשתחררו מבית תלמודם למען יוכלו מלמדיהם להתכונן לחג הקדוש.

אולם בבית אחד שררה דאגה רבה. היה זה ביתו של הרב הראשי לארץ ישראל, רבי רפאל מאיר פניז'ל. מדי שנה בשנה היה הרב מחלק מצות ויין ושאר מצרכי החג ביד נדיבה לכל אותם יהודים שידם לא השיגה לקנותם. יהודים אלו סמכו על הרב, וידעו שמודי שנה

בפתח ביתם תונה בצנעה מועטת המכילה את כל הדרוש לקניית צרכי החג.

שנה זו, שנה קשה הייתה בעולם כולו. הצלעה, הכנסות פחתו, ולביתו של הרב לא הגיעה איש תרומה שיש עבור נצרכי ירושלים. חיכה הרב בסבלנות שמה לקראת שבת הגדול כבר ישלח לו הקב"ה עזרו ממרום, אך להוות ולצערנו שבת הגדול נסתיימה, בעוד יומיים יחול ליל בדיקת חמץ ומעות אין בנמצא...

הודיע הרב למשמשו בצורה שאינה משתמעת לשני פנים: אל תהין להכניס שום אדם לחדרי. יהא אשר יהא. השמש הבין שהפעם ההוראה קפדנית היא מפעמים קודמות, ועליו מוטל לעמוד על המשמר בלא פשרות. הרב נסתגר בחדרו, ולאחר דקות ספורות הבין השמש את אשר הורה הרב. יהודי לבוש נגבד הופיע בפתח, בקולו בהילות ודחיפות והוא מעוניין לפגוש ברב פנים אל פנים. השמש הבהיר לו שאין אפשרות להיכנס לרב, וזו הוראתו של הרב עצמו. "המתן בסבלנות עד שתפתח דלת החדר".

הגביר רקע ברגלו חרישית בחוסר סבלנות. בתחנונים פנה לשמש וביקש: "שמה תנסה בכל

בס"ד
חדש! חדש! חדש!
זמירות נועם שבת
חיזוקים באמונה מאת הרב שלום ארוש

מתאים במיוחד לשבת חתן/ בר מצווה ולשאר שמחות

זמירות יפיפיות שיעשו לכם את השבת נשירה יותר ושמחה יותר...

זכות גדולה להפיץ במליונים!!
להזמנות: 052-2240696

שכפאו שד, וכל יישותו ומהותו אומרת: 'אם רק הייתי יכול, הייתי מוותר על "התענוג"...' אבל בית כנסת זה לא חדר המתנה. בית כנסת זה פגישה עם ה', זה "עבדו את ה' בשמחה", זה מקום של חיות, זה יהודים שמתחברים יחד להשראת שכניה ולקדש את שמו יתברך בעולם. תְּרָאָה התלהבות כפי שראוי למקום שזה ולמעמד שזה.

ישנה מצווה והלכה פסוקה לכבד את בית הכנסת ואת השבת ועוד. מה זה נקרא לכבד? האם רק 'לא לזלזל ולא לדבר דברים שאינם ראויים' נקרא לכבד? מה זה נקרא לכבד הורים? עיקר הכבוד הוא מאור הפנים, השמחה, ההתלהבות. בלי שמחה ומאור פנים - זה לא רק שהעיקר חסר מן הספר, אלא שזה בדיוק הפוך.

בדיוק כמו שאם אדם יעשה הכול בשביל אשתו, קניות, עזרה בבית, יסיע אותה לאן שהיא צריכה - אבל הכול בלי שמחה - בשביל האישה זה סבל ופגיעה. כך בדיוק השמחה בעבודת הבורא! זו נקודה עמוקה מאוד. שמחה זה כבוד לבורא עולם. וה' הבטיח "כי מכבדי אכבד" - אתה שמח במצוות? אתה תקבל הרבה מאוד שמחה.

הבסיס של המצוות

הלב של כל מערכת המצוות הוא הקשר עם ה'. המצוות המרכזיות נקראות "ברית" שפירושה המילה הוא 'קשר', וגם שאר כל המצוות הן קשר כי המילה "מצווה" היא מלשון 'לְצַוֵּת' - כלומר לחבר ולקשר את האדם עם בוראו. האם ניתן להיות בקשר עם בורא עולם ולהחשיב את זה כקליפת השום? האם ניתן לקיים מצוות ולתת לבורא "הרגשה" רעה כביכול?

צריכים להבין ולהפנים את המסר הפשוט והיסודי שהשמחה וההתלהבות במצוות הן חלק בלתי נפרד מהקשר עם הבורא. אם הבן אדם לא שמח - אין לך חוסר הערכה כלפי הבורא יותר מזה, זה ממש זלזול. מה תגיד? 'אבל קיימתי את כל המצוות ועמדתי בכל התנאים...' אם הבנת את הקש'לים, אתה כבר מבין שהעיקר חסר מן הספר.

זאת אומרת שהמצווה של השמחה היא לא 'עוד מצווה', אלא היא המצווה שהיא הבסיס של כל קיום המצוות. מצווה בלי שמחה היא מצווה בלי בסיס. אפשר לומר שהיא ממש כלום וזה מה שהתורה אומרת לנו בפרשת הקללות, שכל הקללות הנוראות הן "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב".

אז למה אין מצווה מפורשת להיות בשמחה? התשובה היא שישנו חיוב בסיסי והגיוני לכבד את הבורא ולא לזלזל בבורא עולם ובמצוותיו. השמחה שלך משקפת בדיוק את מה שאתה חושב על הבורא ועל תורתו ומצוותיו. אז גם אם אתה חושב שאתה לא "חייב" לשמוח - אבל לזלזל...?

בני ישראל היקרים, זכינו לימי השמחה הנפלאים של פורים וחודש אדר, ואנחנו הולכים מחיל אל חיל ומתכוננים לחודש השמחה הגדול שהוא חודש ניסן. זה הזמן להילחם על השמחה, להרבות בשמחה ולשאוב כוחות לקיום המצוות בשמחה במשך כל השנה כולה.

בברכת שבת שלום ומבורך

הפסח הזה כולנו

שטיינברג
יין ביתי, אלמיתי

אלהיו גבאי | מיץ ענבים, אדום ולבן, יין רמב"ם,
053-3412044 | יין ללא סוכר, קברנה מיושן, יין יבש



גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

פנינים חסידות ברסלב

רבי ראובן יוסף היה דר בעיר הייסין, ואנ"ש
מקביל פשהיו נוסעים לאומאן דרר עיר הייסין
היו ישנים ומתאכסנים בביתו, והוא היה מקבל
אותם בסדר פנים יפות באכילה ושתיה ככל
צרכם, וקצת שנים לפני הפחלקת עברו שם
אנשי שלומינו ביום כ"ח אדר נדי לבוא לקהלת
בערב ראש-חודש ניסן על הצינן הקדוש באומאן,
ובואם לבית רבי ראובן יוסף, קצאו אותו שוכב
על מטתו במחלה מסכנת סמוך למיתה, ולא
היה יכול לטעם שום דבר גם לא היה יכול עוד
לדבר, וכשאנ"ש ראו זאת דנה לבם על זה מאד,
הן מצד אהבתם אותו, והן מצד בטול אכסניא
טובה וקרה זאת שתתבטל במותו, כי כבר
היה לאחר יאוש בלב כלם, וקבלו על עצמם
שבואם לקהלת בערב-ראש-חודש על הצינן
הקדוש, בקשה ותפלה הראשונה שלהם תהיה
על רפואתו, כי השם יתברך רב להושיע. וכן
עשו וברחמי השם יתברך נתקבלה תפלתם,
ושמעתו אבי זכרוננו-לברכה הוא ר' נתן
מטולקשין שנתגדל אז בביתו, כי הוא היה דודו
של אבי זכרוננו-לברכה שהוא בעצמו עמד אז
אצלו וראה שפסוק בשעה הזאת בבקר בערב-
ראש-חודש בעת שהיו אנ"ש מתפללים אז
בבית צינן הקדוש על רפואתו ושתנה לטובה,
ומאז והלאה התחיל להתרפא מיום ליום עד
שנתרפא בשלמות: (- קונטרס יקי התלאות).

שונה מזה של אדם שמטהר ידיו במים ומברך מתוך
אסירות תודה. וכך אומר רבי נתן שהטעם שמברכים
על נטילת ידיים ולא על רחיצת ידיים הוא כדי ליטול
מעצמנו את הבחינה של "כוח ועוצם ידי", לטהר
מחשבתנו מן הגאוה, על ידי הנטילה והברכה אנו
מתחברים לאמונה המשולה למים שהם מקור כל
טהרה. נמצא, שטהרה היא מחשבה נכונה, וטומאה
היא מחשבה שגויה, השקפה פסולה. וכך מספר
המדרש שמוכיח לנו שהטומאה היא לא מציאות
של ממש (מד"ר י"ט ח): שאל גוי אחד את רבן
יוחנן בן זכאי מעשים אלו שאתם עושים נראין כמין
כשפיהם אתם מביאים פרה ושורפין אותה וכותשין
אותה ונטלין את אפרה, ואחד מכם מיטמא למת
- מזין עליו שתיים ושלוש טיפין, ואתם אומרים לו:
טהרה! אמר לו: לא נכנס בך דיבוק מימיו? אמר
לו: לא! ראתי אדם שנכנס בו דיבוק? אמר לו:
כן, אמר לו: ומה אתם עושין לו? אמר לו: מביאין
גזעים ומעשנין תחתיו, ומרביצים על הרוח הרעה
מים, והיא בורחת. אמר לו: ישמעו אנזין מה שאתה
מוצא מפיו! כך הרוח הזו - רוח טומאה... מזין עליו...
והוא בורח! לאחר שיצא הגוי אמרו לו תלמידיו לרבן
יוחנן: רבינו! לזה ענית תשובה מתחמקת לפי רמת
הבנתו, לנו - מה אתה אומר?! אמר להם: חייכם! לא
המת מוטמא, ולא המים מטהרין, אלא אמר הקדוש
ברוך הוא: חוקה חקקתי, גזירה גזרתי, אי אתה
רשאי לעבור על גזרתי, דלכתוב" זאת חוקת התורה"
משמע מתשעבת התנא לתלמידיו שהטומאה היא
לא מציאות ממשית, הטומאה שייכת למחשבת

לטומאה שלוש משמעויות, הראשונה היא עבירה
על המצוות. כשאדם לא מקיים מה שמחובתו
לקיים או שהוא עושה מה שאסור לו לעשות
הוא נטמא. ראייה לכך מביא הרמב"ם משלושת
העבירות החמורות, שבכולם נזכר ענין הטומאה.
בעבודה זרה אמר "כי מזרעו נתן למולך, למען
טמא את מוקדשי". בגילוי עריות אמר "אל תטמאו
בכל אלה"; ובשפיכות דמים אמר "ולא תטמאו
את הארץ" מובאר שאדם נטמא כשהוא עובר
במעשה על המצוות. ויש טומאה בדיבור כמו שאמר
"איש טמא שפתיים אנוכי ונתן עם טמא שפתיים
אנוכי ישב" כן במחשבה אמרו ש"כל הכלים יורדים
לטומאה במחשבה". משמעות שניה שיש לטומאה
היא הזהמה הפיזית, כי דם הנידה והזיבה והצרעת
והשרצים ושכבת זרע כולם יש בהן מן הטינוף,
והתורה צוותה עלינו להתרחק מן הכיעור והגעול,
ולכן כשאדם מסתאב באלו הוא נטמא. ומשמעות
שלישית שיש לטומאה היא זהמה רוחנית. וזה
לעומת זה עשה האלוהים, כי הקדושה מייצגת
בדיוק את ההיפך. הקדושה מייצגת את המשמעת,
את הניקיון, ואת הטהרה הרוחנית. ויש לדעת,
שהטומאה היא לא מציאות ממשית לפי הרמב"ם,
דיני הטומאה והטהרה מטרתן לעצב את המציאות
של היהודי בעולם, לעורר אותו ליראה שתוביל אותו
לכניעה ולאהבת האמת. אדם שלא נוטל ידיים לא
משנתנה מציאותו הפיזית, גם זה שלא מברך על
המזון שאוכל, שום דבר לא משתנה אצלו, אבל
קורה לו משהו בתודעה! תפיסת המציאות שלו

שו"ת של חסד

ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"ק ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

קפה שחור - קולים אותו וטוחנים אותו ואין בו
חשש חמץ כלל.

נס קפה - נס קפה טבעי רגיל, בין אם נעשה
בהקפאה ובין נס קפה רגיל מותרים בשימוש בפסח
ואינם צריכים כשרות מיוחדת לפסח, מכיון שאין
בהם שום תמצית (ואף שיש מפעלים המזיקים שמון קפה
לנס קפה. ס"מ גם שמון זה מופק מקפה ואין בו בעיה) ואם יש
בו תמציות טעם של ויגל, מוקה וכדומה, צריכים כשרות.

תה - עלי תה טבעיים ללא תמציות טעם, אין
בהם שום חשש ומותר להשתמש בהם, אך כיום
יש עלי תה עם תמציות טעם ובאופן כזה בודאי
שצריך הכשר.

שמן זית - כיום רוב השמן זית הנמצא בארץ מגיע
מספרד, ומכיון שיש חוק בארץ זו שאסור לערב שום
דבר במוצר כאשר כתוב שמוצר זה הוא 100%, לכן
שמן זית שמגיע ממדינות כאלו הוא כשר לפסח.
בשמונים המופקים בארץ יכולה להיות תערובת
של שמן קנולה או סויה (שניתן לערבב אותם בשמן זית
מכיון שהם מכילים ליציין שזה חומר שממוז בין השמיים), ולכן
לאוכלי קטניות זה מותר, ומי שאינו אוכל קטניות
צריך להקפיד בזה.

חד פעמי מפלסטיק וקלקר - כל מוצרי הפלסטיק
כגון כוסות, צלחות, סכו"ם, מפות ניילון וכדומה אינם
צריכים הכשר כלל, משום שאין בהם ציפוי כלל. וזה
כולל גם את כלי הפלסטיק הצבעוניים, ואת כלי
הקלקר, ממשיות מקלקר וכדומה שאינם צריכים
כשרות לפסח.

כשרות המוצרים לפסח חלק ב'

מוצרים אינם צריכים כשרות לפסח כלל
אורז (לאוכלי קטניות) - אין בו שום ציפוי ולכן מותר
להשתמש בו.

כל סוגי הקטניות היבשים (לאוכלי קטניות) - חמוס,
שעועית, ושאר קטניות אינם עוברים שום תהליך
בייצור. (יש לציין שאין להשתמש כלל בחיטה, בורגול, גריסי פנינה
וכדומה, שעל ידי הבישול והפכים להיות חמץ גמור).

ירקות מוקפאים - כל הירקות המוקפאים כגון
אפונה וגזר, במיה, תירס וכדומה אין בהם חשש
כלל ומותר להשתמש בהם בפסח, מלבד ארטשישוק
קטא שמורחים עליו חומר מונע השחרה וצריך
הכשר.

פיצוחים - כל הפיצוחים שאינם קלויים מותרים
באכילה בפסח, מלבד אגוזי מלך קלופים שמורחים
עליהם חומר "אנטי אוקסידנט" שלא יוציאו ריח רע
ושלא ישחירו, ומכל מקום יש לקנות את הפיצוחים
בחנות של אדם ירא שמים שדובר אמת. או לקנות
בארזה סגורה וחתומה עם הכשר ראוי.

מלה - הבעיה שיכולה להיות במלה היא שטוחנים
אותו במטחנה שיתכן וטחנה בה חיטה בעב, ומכיון
שהמלה נחשב לדבר חריף, יש החוששים לאיסור
חמץ שנבלע במלה וכך נזהרים האשכנזים, אמנם
הספרדים מקילים בזה.

המושך למאמר הקודם אנו נותנים סקירה על
מוצרים הצריכים כשרות לפסח.

משחת שיניים, אודם, שפתון, חוט דנטלי

משחת שיניים מעיקר הדין אינה עריכה כשרות
לפסח, והמחמיר תבוא עליו הברכה. וכן מי שצריך
ליטול משחה רפואית לשיניים או הדבקה לשיניים
תותבות, מותר להמשיך ולהשתמש בהן בפסח ואין
צריך כשרות.

אודם ושפתון ללא טעמים, מותר להשתמש בהם
בפסח ואין צריך כשרות, ואם יש להם טעם, ישנו
חשש חמץ וצריך כשרות לפסח. כנ"ל לגבי חוט
דנטלי וקסמי שיניים שאם אין בהם טעם כלל, מותר
להשתמש בהם ללא כשרות לפסח, ואם יש בהם
טעמים, חייב כשרות מיוחדת לפסח.

פירות יבשים

כל הפירות היבשים עוברים תהליך ייצור והשבחה,
אמנם לא כולם עוברים אותו התהליך ולמשל
השזף מייבשים אותו עד שנהיה יבש כעץ, וכשמגיע
למפעל בארץ נכנס לבריכה שיש בה שמן מינרל,
וכך חוזר לחיות ולטעמו, לפעמים מערבים בתוך
הבריכה עם השמן מינרל גם מלה לימון שמופק
מחמץ, ואף שמעיקר הדין מן הרב עובדיה מכשיר
מלה לימון המופק מחמץ, מכל מקום ראוי להחמיר
בזה לכתחילה, ולכן לענין פסח צריך כשרות.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע

שני בעלי עגלות הם שווים, מכל מקום הפרש גדול יש ביניהם, כי בעל העגלה הראשון חשוב הוא בשמים והסוס עובד תמיד למענו וטפל לו, והשני הוא להיפוך, שהוא עובד תמיד למען הסוס וכמה גרוע אדם זה שמבלה כל ימיו למען הסוס. זהו פירוש המדרש אם זכה אדם וכו' אתה קדמת היינו כל הכוונה היא עליך, איך תוכל להתפרנס על ידיהם ואם לא, יתוש קדמך היינו כל הכוונה היא פרנסתם ומתגלגלים על ידי אדם הגרוע וטופלים אותו עליהם למען יוכלו להתפרנס על ידו. (הרה"ק ר' יצחק מוורקא זי"ע)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

סיפר הגאון החסיד רבי אלחנן הלפרין זצ"ל: שמעתי מאחד מנכדי ה'חתם סופר', שפעם היה גר צדק אשר לא הצליחו לעצור את דם ברית מילתו, והיה בסכנה גדולה, ומזה היתה יכולה להגרם רעה לכל יהודי המחוז, כאשר הנכרים יעלילו על היהודים עלילות, שכן גם עצם הגיור היתה נגד חוקיהם. באו להוועץ ברבינו, ובליית ברירה, יעץ רבינו לגר ולמוהל שיקחו ספינה לשוט בנהר, ויטביעו את עצמם, בכדי להציל את הכלל. שניהם קיבלו על עצמם את הפסק לעשות כן. אך בטרם עשו זאת, נתגלה להם זקן אחד ודחק בהם לגלות לו את כוונתם, עד שהוכרחו לגלות לו. נתן להם הזקן תרופה להעמיד הדם, והגר נתרפא. כשסיפרו זאת לרבינו, אמר, שבשכר מסירות הנפש זכו שאליהו הנביא מלאך הברית התגלה עליהם, ונתן להם את התרופה הזאת. (ספרא דמלכא - מאת מהרש"צ גנץ שליט"א)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

בברכת המזון בסעודת ברית אומרים הרחמן הוא יברך את אבי הילד ואמו... ומסיימים ומיום השמיני והלאה ירצה דמו, ופלא הוא שמתחילים בברכה להוריו ומסיימים בנימול. ויש לפרש דהנה כל מצוה צריך לקיים במחשבה ובמעשה אך מצות מילה אי אפשר לקיים במחשבה כיון שהרך הנימול הוא בן ח' ימים ואין לו מחשבות, אמנם כשיגדל וישא אשה וילד לו בן וילך למול אותו, בזה ישלים את חלק המחשבה שלא היה לו בקטנותו כשמלו אותו. זהו מה שמברכים 'מיום השמיני והלאה ירצה' - דמו של האב כי עכשיו נשלם חלק המחשבה שהיה לבן על אביו. (מהר"י מבעלזא זצ"ל)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

מסופר על רבי אייזל חריף שהוזמן לשמש בסנדקאות בברית מילה, וכשהגיע "לויקרא שמו בישראל" עמד האב נבוך ומבולבל ושכח מהו השם שרצה לקרוא את בנו. נענה רבי אייזל ואמר בנעימת זירוז קראוהו בשם 'אברהם' וכן היה.

"אשה כי תזריע" (יב, ב)

רוב רובה של פרשת תזריע הם עניני נגעים ומצורעים ופרשת שמיני רוב רובה עניני מאכלות אסורות, וכידוע רוב האנשים לא נכשלים במאכלות אסורות משום שאדם לא מוכן לבלוע תולעת, אבל מוכן לבלוע את חברו על ידי דבור הלשון הרע עליו. לכן הוסמכה פרשת מאכלים הטמאים לעניני המצורע ללמדך שכשם שאתה נזהר ממאכלות טמאים תזהר גם בזה. (ר' ישראל מסלנט זצ"ל)

על זה המליצו את הפסוק בתהילים "ואנכי תולעת ולא איש" אמר דוד המלך ע"ה תחשבו שאני תולעת ואז לא תבלעוני חי. מסופר על היהודי הקדוש מפשיסחא שציוה פעם לרבי בונם מפשיסחא (שאחר כך מילא את מקומו) שיצא לדרך. לאן יסע? לשם מה יסע? הרב לא ביאר והתלמיד לא הקשה. כמצות רבו, לקח אתו חסידים אחדים, הזמינו את העגלון ונסעו לדרך. הנסיעה נמשכה, ורבי בונם אינו מפקפק, אינו מטיל ספק בנסיעה ללא כיוון ללא מטרה ידועה.

חלפו שעות והרעב מציק לכל. הנה הם מגיעים לכפר אחד, פונה העגלון לשביל הכפר ומכוון את הסוסים לעבר האכסניה, יורדים הם מן העגלה ונכנסים לחדר האוכל הגדול, רבי בונם מקבל לעצמו חדר סמוך, והחסידים מתכוננים להזמין סעודה. הם פונים לבעל הבית ושואלים אם יוכלו לקבל סעודה של מאכלי חלב. מצטער מאד משיב בעל הפונדק במטבחי אינני מכין כלל וכלל מאכלי חלב אלא סעודות בשר בלבד.

לא ששו החסידים לאכול בשר בכפר שאינם מכירי היטב את בעלי המקום, ועל כן החלו חוקרים ודורשים: מי הוא השוחט, איך היתה הבהמה אחר הבדיקה, האם כשרה וחלקה בלי פגם בריאה, איך מלחו את הבשר, ועוד כהנה וכהנה...

לפתע שומעים הם קול הדובר אליהם: "חסידים חסידים", מביטים החסידים סביבם ואינם רואים איש, מביטים ומחפשים והנה מגלים הם יהודי לבוש קרעים, היושב מאחורי התנור, ואותו יהודי פונה אליהם ומוכיח: "חסידים, חסידים, על מה שאתם נותנים לתוך הפה חוקרים ודורשים אתם: מי הוא השוחט, והבשר איך הוכשר, אבל מה שאתם מוציאים מהפה, כלומר הדיבורים היוצאים מהפה עליהם אין לכם שום שאלה כלל". (לבוש יוסף)

"אשה כי תזריע וילדה זכר" (יב, ב)

במדרש אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך, שלשול קדמך. שני מיני בעלי עגלות יש, האחד על מנת שירוויח פרנסתו נותן בדעתו ושכלו לקנות לו סוס ורכב שישא עליה אנשים ומשאות, ומזה תהיה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, אולם יש סוג נוסף של בעל עגלה שהוא בהיפך, דהיינו השי"ת רוצה להזמין פרנסת הסוס, נותן בלב האיש לקנות את הסוס ההוא ועל ידי זה הסוס מתפרנס, נמצא אף שלמראה עיניים

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

בברית נוהגים לומר 'כשם שנכנס לברית כן יכנס וכו' יש להסביר מדוע דווקא במצות מילה אומרים כן ולא בשאר מצוות, ויש לומר כי מי שנמול הרי הוא מהול לכל ימי חייו ולא יכול להיפרד ממצוה זו לכן מברכים אותו שכך לא יפרד מכל המצוות כמו שלא יכול להיפרד ממצות מילה.

והחתם סופר ז"ע פירש כשם שנכנס לברית בלי שום פניות ומחשבות גאוה ומחשבות רעות כי הרי עדיין תינוק הוא, כן יכנס לשאר המצוות בלי פניות ומחשבות שאינן ראויות.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

כאשר כיבדו את רבינו החת"ס בנשיאות ארץ ישראל, שלחו לו משם במתנה, חתיכה מן העץ המיוחס שתחתיו נשענו המלאכים אצל אברהם אבינו, והוא נתנו לאומן, יחד עם האיזמל שמל בו רבו הקדוש רבי נתן אדלער, כדי שיעשה מעץ זה בית יד לאיזמל זה שהיה משופץ מכסף טהור. על איזמל זה היה חקוק: "והנה שלושה מלאכים ניצבים עליו". פעם אמר רבינו, כי מאז החל להשתמש באיזמל זה, לא אירע לו שום תקלה בהימולו את בני ישראל.

(ספרא דמלכא מאת מהרש"צ גנץ שליט"א)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

"וביום השמיני ימול" אין כתיב שם שיוציא הוצאות על המילה, בא וראה כמה ישראל מחבבין את המצות שהם מוציאים הוצאות כדי לשמור את המצות ולשמור בהם, אמר הקב"ה: אתם משמרים את המצות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה, שנאמר (ישעיה כט, יט) "ויספו ענוים בד' שמחה".

(מדרש תנחומא ורשא פרשת תזריע סימן ה)

כשהיו תושביה של ברדיטשוב באים להזמין את הצדיק רבי לוי יצחק, לברית מילה, לבר מצוה, או לכל שמחה אחרת, נוהג היה רבי לוי יצחק להתנות את הגעתו לבוא, בתנאי אחד, שתיערך סעודת מצוה כראוי.

תשובתו זו של רבי לוי יצחק הייתה מקובלת על כולם, אולם תמוהה הייתה בעיניהם, מה לצדיק ולסעודה הגונה.

אחד מתושבי העיר שסקרנותו לא פסקה, שאל את הרבי לפשר התנאי שעשה, השיב לו הרבי: מאבקים קשים יש לי נגד השטן אשר בכל עת מחפש דרכים לקטרג על ישראל. ולעומת השטן המקטרג טוען אני כלפיו, כי כשאדם מישראל מקיים מצוה כלשהי, הוא עושה אותה בשמחה וברצון, ואילו כאשר נכשל יהודי בעבירה, גורם לו הדבר לעצב עמוק עד כי לבו נישבר בקרבו. לשמע דברי, מבקש השטן: שאוכיח לו את צדקתם. ולי, אומנם יש הוכחה, הנה, מעולם לא ראינו יהודי ויהא זה הגרוע שבגרועים שיערוך סעודה לרגל עבירה שעבר, לעומת זאת כאשר מזדמנת ליהודי מצוה, ברית מילה בר מצוה, סיום מסכת, או כשמגינים חגים ושבטות, או אז שש ושמח היהודי לערוך סעודות לרגל המצוות הללו.

פנה רבי לוי יצחק אל היהודי הניצב מולו, אמור אתה: כלום אין זו הוכחה ניצחת כנגד דברי הקטרוג של השטן, ואכן השטן יודע

לאחר מכן נזכר האב ואמר שאכן זה השם שרצה לקרוא לו. כיון ששמעו זאת המסובים החלו להתפעל ולומר אין זה כי אם רוח הקודש של הרבי שידע את השם. כשהגיעו הדברים לאזני רבי אייזיל חי"ך ואמר: "לא רוח הקודש ולא מופת" אלא כשראיתי את אבי הבן עומד כמו תרח, אמרתי שמתאים שיקרא לבנו בשם אברהם. (עת לשמוח עמ' לט)

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

מנהג ישראל לברך את אבי הרך הנמול: "כשם שנכנס לברית - כן יכנס לתורה, ולחופה ולמעשים טובים". מה פשר ברכה זו: 'כשם' - 'כן'? בספר "אוצר מרגליות" בשם "תוכחת חיים" מסביר את הברכה "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים" כי כשמכניס אדם את בנו לברית, מהדר הוא בדרך כלל לקחת מוהל מומחה, וגם מפזר ממון רב להכנת הסעודה ביד רחבה. אבל, כאשר גדל הנער והאב צריך לחנכו וללמדו תורה, אז מקמץ במשכורתו של המלמד, ואינו מתעניין עד כמה הוא באמת מומחה. וכאשר יתבגר הנער, והאב חייב להשיאו אשה, נותן האב עיניו בממון הכלה המשודכת, וכל המרבה לספר (לספור) הרי זה משובח... לכן מברכים: "כשם שנכנס לברית" - כמו שבברית חיפש האב את הטוב ביותר, "כן יכנס לתורה ולחופה" - כך בתורה ובחופה יחפש את הטוב ביותר, בלי להתחשב בהוצאות הכספיות הכרוכות בכך.

רעיון נוסף בביאור ברכה זו, אמר המוהל ר' אברהם גולד, ששמע מרבי חיים קנייבסקי שליט"א בעת שנסעו יחד לברית: למדנו בגמרא (שבת לב ע"ב): "בעוון נדרים בנים מתים כשהן קטנים, שנאמר: 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלקים על קולך וחבל את מעשה ידיך'. איזה הן מעשה ידיו של אדם - הוי אומר: בניו ובנותיו של אדם". הרי לנו כי בניו של האדם נקראים "מעשה ידי". לכן בעת הכנסת התינוק לברית, מברכים את האב שיזכה מילד זה לנחת. כיצד? על ידי שיכנס לתורה, לחופה, ושיזכה בעזרת ה', לראות ממנו גם "מעשים טובים" - הינו נכדים טובים.

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

בגמרא (כתובות ח.) מבואר, שבסעודת ברית מילה, למרות השמחה שבקיום מצות המילה, אין לברך "שהשמחה במעונו" משום צער התינוק.

וקשה, הרי אדם שאביו נפטר והוריש לו ממון, ההלכה היא שמברך שתי ברכות: "דיין האמת" על פטירת האב ו"הטוב והמטיב" על הממון שזכה בו, ואם כן גם בברית מילה, למרות צער של התינוק יש לברך גם ברכת "שהשמחה במעונו"?

ותירץ בספר "אוצר מרגליות" שהחילוק הוא פשוט: כאשר האב מת ובנו גם מצטער וגם שמח - באפשרותו לברך את שתי הברכות. אבל כאן, בברית מילה, האב שמח והתינוק מצטער, ובמצב כזה אי אפשר לברך ברכה המבטאת שמחה.

(ומתוק האור)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע

אמר חזקיה, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים ליבו כבשר (כבשר שהוא רך ולא כאבן שהוא קשה, רש"י), שנאמר 'בוא כל בשר להשתחוות'. אמר רבי זירא, בשר כתיב ביה 'ונרפא', אדם לא כתיב ביה 'ונרפא' (סוטה ה').

הרב יעקב שכטר שליט"א, סיפר למגיד המישרים רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, כי פעם הזמינו אותו לשיבה מסוימת לדבר בפני הבחורים. בין הדברים סיפר להם כי בקהילת אופקים, בתקופת הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל כמרא דאתרא, התגורר שם אברך חשוך ילדים. השנים חלפו, צערו ויגונו של אותו אברך ורעייתו היו עצומים, הם ניסו לעשות כל סגולה שנאמרה להם - אך מאומה לא הועיל.

באחד הימים קרא לו הרב פינקוס ואמר: "יודע אתה, ישנה סגולה אחת שעדיין לא עשינו, אולם כעת אין לי זמן, תבוא אלי בבקשה בשעה שתים-עשרה בלילה..."

בשתים-עשרה נקש האברך בדלת ביתו של הרב פינקוס, הרב הוביל אותו אל הרכב, וכששניהם התיישבו החל בנסיעה. "מה הסגולה?" - ניסה האברך להבין, "חכה" - השיב הרב.

הרכב דהר לכיוון באר שבע, ומשם לכיוון ירוחם... שלושים-ארבעים קילומטר של מדבר למלוא האופק.

באמצע השום-מקום עוצר הרב פינקוס, "כאן תרד!" הוא אומר לאברך, שמנסה למצוא איזה אות חיים בין החולות והשימון.

"מה צריך לעשות? מהי הסגולה?" - הוא מנסה לשאול, והרב פינקוס עונה: "כעת השעה שתים-עשרה וחצי בלילה, אני אגיע בע"ה בשלוש וחצי לאסוף אותך... יש לך שלוש שעות לבכות ולצעוק... אף אחד לא שומע אותך כאן - רק הקב"ה. תבכה, תצעק ותתחנן..."

סופו של הסיפור הוא - הרים הרב שכטר את קולו לפני הבחורים - שתשעה חודשים מאוחר יותר, נולד לבני הזוג הללו בן...

כשיצאתי מן הישיבה - סיים הרב שכטר - ניגש אלי אחד הבחורים ואמר לי: "אני הוא אותו הבן..."

(ופריו מתוק)

"ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא והיה

במקום השחין שאת לבנה" (יג יח-יט)

והנה השחין היינו מכה שהוכה אדם כשנתקל בעץ או באבן ונתחמם עורו מחמת המכה (נגעים ט א). מעתה יש לתמוה בשלמא כשעולה בגוף האדם נגע צרעת (כשלא נתקל והוכה באיזה דבר) יש בזה אות וסימן מן השמים שעליו לפשפש במעשיו על שדיבר לשון הרע, אולם מי שלקה והוכה בעץ או באבן מה סימן יש בזה, הרי כן הוא ב'טבע' העולם, שהנתקל לוקה בגופו ומתחמם בשרו עד כדי נגע צרעת.

יש שביארו שכאן גילתה לנו תורה שלא רק 'נגע' הנראה כמי שבא ללא טיבה טבעית נחשב כסימן לאדם מן השמים, אלא אף המכה שנחבל בדרך הטבע, אף היא מן השמים, שהרי אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה (חולין ז:), נמצא שאף עצם המכה שקיבל, היא היא סימן לו מן השמים שייטיב מעשיו.

את הדבר, ועל כן מנסה הוא בכל כוחו ויכולתו למנוע מן היהודי לערוך בשמחה את סעודת המצוה, ומדוע, כדי שתהא לו סיבה מספקת לקטרג על ישראל. וזו הסיבה שמתנה אני את השתתפותי בכל שמחה של ברית מילה, בר מצוה, סיום מסכת וכדומה, בכך שבעלי השמחה יכינו עשיית המצוה סעודה ראויה לשמה.

(ברית יצחק)

"זביום השמינו ימול בשר ערלתו" (יב, ג)

אפיקורס אחד, מחוגי המתבוללים, התפאר לפני רבי יהונתן אייבשיץ, כי לא מל את בנו הנולד לו, והוסיף וטען, כי מנהג מילה הוא שריד מן התקופה האלילית, וכי הונהג לראשונה במצרים העתיקה, ומשם התפשט לעמים אחרים. אכן, נענע לו רבי יהונתן בראשו, מקרא מפורש הוא בספר בראשית "אשר יאמר לכם תעשו" (בראשית מא, נה) ואומר שם רש"י: לפי שהיה אומר להם שימולו, מכאן שהמצרים היו באמת מלים את בניהם. אך ממי למדו את המנהג הזה, מיוסף היהודי.

לא נחה דעתו של אפיקורס זה, והוסיף להתווכח שאין זה מתקבל על הדעת, וכי לשם מה השתדל יוסף להשפיע על המצרים שימולו את עצמם, איזה עניין היה לו בזה, שהמצרים יהיו דווקא נימולים? הסביר לו רבי יהונתן: מאז ומעולם היו לנו אפיקורסים מתקדמים, ששאפו להידמות לגויים ואשר סיסמת חייהם היא נהיה ככל הגויים, לכן השתדל יוסף להשפיע על המצרים שימולו את עצמם, כי כך יהיה סיכוי שגם אפיקורסים הלהוטים להידמות לגויים ימולו את בניהם.

(הגות ליבי)

ובספר תוכחת חיים כתב: יש יהודי הדואג למעשים טובים של בניו רק פעם אחת, במצוה הראשונה, ומיד שוכח הוא את תפקידו, לכן אומרים: "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים".

"והיה בעור בשרו לנגע צרעת" (יג, ב)

אין "והיה" אלא לשון שמחה, לשמחה תחשב לו לאדם המעלה, שעוונותיו עושים בו רושם, והטומאה נדחית החוצה מפני הקדושה, כי הנגעים הם מזבח כפרה לאדם, ועליו לשמוח שעוונותיו מתמרקים ע"י יסורים בעולם הזה, ולא יבוש ולא יכלם לעולם הבא.

"וראה הכהן את הנגע... וראהו הכהן" (יג, ג)

יש כאן רמז, שכאשר בודקים את האדם, אסור לראות את חסרונותיו בלבד, את מקום נגעו, אלא צריך לראותו בשלמותו, עם מעלותיו. זהו שנאמר: "וראה הכהן את הנגע" ואחר-כך "וראהו הכהן" - שיראה את כולו.

(עיטורי תורה)

"ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא" (יג, יח)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תזריע

מכירו, ותכנן לפוגשו בבית בטרם יסע הלה אל לשכתו בממשלה. הוא מסר לשומר הבית פתק להודיע מיהו הרוצה להתקבל. השומר חזר והודיע, כי האדון עסוק ואין לו פנאי לראות את פניו. - האם אמרת מי אני? שאל העו"ד בתימהון. - כן וכן. השתומם העו"ד: האם אותי לא ירצה האדון לקבל, היתכן, הוא דחף שקל כסף לשומר שישוב ויברר מה העניינים. אך הלה בשלו: לאדון אין זמן. רק זאת אני מצדי איעץ לך, אחרי הצהריים בשונו מהלשכה, אכנס שוב להזכיר את ביקוריך. העו"ד הסכים וחזר בצהריים, ושוב חזרה תשובת השומר: האדון מסרב לקבל. הוא חוזר נדכה ושחוח לבית מלוננו תפוס בשרעפיו: מה קרה לאדון זה, ידידי מכבר?... אך בידעו כי בלי עזרתו, לא יוכל משפטו להסתיים בכי טוב, אמר בלבו להשפיל עצמו לפניו, לבוא למחרת ולהמתין עד שיצא האדון מביתו, אולי יחוס, אולי ירחם. הוא עשה כן, וכצאת האדון מביתו, הסיר את כובעו מעליו ובקול תחנונים קרא: הוד מעלתו, שלום! אך הלה הסיט את עיניו ולא הגיב מאומה, עשה עצמו כאינו שומע, ישב על המרכבה שהמתנה לו ליד ביתו, ויסע. הוא בא במבוכה, ידיו מפנה עורף אליו ומתנכר לו, ומה יעשה עתה ואל מי יפנה בצר לו? לעזוב את פטרבורג בידיים ריקות לא יכול, כי הנה זמן המשפט קרב ובא, ומי יודע כמה זמן עלול הוא לשבת בבית הסוהר, לא היתה לו איפוא שום ברירה, אלא לעשות את הנסיון האחרון, להשפיל עצמו לעפר, ובשוב האדון כעבור כמה שעות מלשכתו, יפול לרגליו בבכיות כי יחוס וירחם עליו. המתין לו, ובשובו מלשכתו נפל לרגליו בדמעות חמות ובתחנונים שיקבלהו לביתו, כי צרה ממשמשת ובא עליו. כאן פתח האדון את פיו וגילה לו את סוד ריחוקו: "אם אתה העזת לסגור את הדלת בפני רבינו רבי נחום מהורדנא, ראוי אתה שישגרו גם בפניך את הדלת". עורך הדין ניסה להצטדק, אך הלה שישע את דבריו, ובטון פסקני אמר לו: לא אשמע ממך כל הצטדקות, אחת תוכל לעשות וארשה לך שתראה את פתח בית, שוב וסע חזרה להורדנא ובקש מרבי נחום רחמים כי יסלח לך בעד העלבון שהעלבת אותו, ולא אאמין לך עד שהוא עצמו יכתוב לך בפתק, כי סלח לפשעך. בלי הפתק אין לך מה לחזור אלי, הדלת לא תיפתח לפניך. אותם דברים שהשתמשת בסילוק רבי נחום "אין לי זמן אליך" - אותם אפעיל כנגדך.

אבל וחיפוי ראש כהמן בשעתו, עזב העו"ד את פטרבורג, ונסע למרחקים עד הורדנא דליטא, כדי להשיג את הפתק המבוקש. רבי נחום, עמוד החסד והחמלה, קיבלו בסבר פנים יפות, ומיד כששמע את מבוקשו, סלח לו בלב שלם ונפש חפצה, ישב וכתב לו פתקה אשר בה ציין: "מעולם לא מצאתי את עצמי נעלב ונפגע, וכי לא לקחתי את המקרה ללבי". עתה כשהפתק בידו נחפו העו"ד שנית לפטרבורג ומיד נפתחו לפניו הדלתות כמאז ומקדם, הלה הטיב להשתדל עבורו ב"חלונות הגבוהים" עד שיצא זכאי בדינו. (תולדות מנחם)

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (יג, מז)

מסופר בספר 'המשגיח' על רבי מאיר חדש. בעודו צעיר לימים בהגיעו לגיל הגיוס לצבא בחוץ לארץ, ניסה לחמוק מכך בכל דרך, אבל באחד הימים נתפס על ידי חיילי המשמר ברחובות מינסק. "היכן תעודת הזהות שלך?" זעק עליו המפקד. הבחור ניסה להתחמק בטענה שאין עליו. אולם הוצמד עליו שוטר שתפקידו היה להתלוות אליו לפאריץ, עירת הולדתו, ולהביא את כל המסמכים. השוטר התלווה אליו, בכל אשר ילך כשומר ראש צמוד, ולר' מאיר לא נותרה כל ברירה - הוא שב כעבור זמן קצר למינסק, כשבידו תעודת זהויה שלו בה כתוב גילו, ובשל כך הוא חייב להתגייס. הנער הונח במעצר, עד ליציאה ראשונה של המגויסים החדשים. מיד בכניסתו לבית המעצר הבחין, כי הוא נמצא עם קבוצת צוענים. ברגע הראשון הוא נרתע מפניהם, לא הייתה זו חברה נעימה ביותר. ובכל זאת - כך סיפר לימים - כאשר למחרת נלקחו הצוענים מן המקום, והוא נותר לבדו, העמיקה בו תחושה של בדידות וחברתם הייתה חסרה לו... "למדתי" - סיים - "עד כמה זקוק האדם לחברה! בלי ברירה, גם חברתם של צוענים נחשבת עבורו לחברה!"

"בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (יג, מז)

בדד ישב - אמרו רבותינו: מה נשתנה [המצורע] משאר טמאים לישיב בדד, הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל". (רש"י)

מקרה שבו סיבב ה' הנהגה של מידה כנגד מידה, והרחיק אדם מחברת ידידיו ועוזריו כעונש על שהוא עצמו נהג באופן דומה, אירע לרבי נחום מהורדנא.

רבי נחום היה אפוטרופוס של כל העניים ושבורי הלב שבעירו והיה מספק את צרכיהם. מידי פעם היה הולך בעצמו, פוקד את בתי המלון שבעיר ומתרים את האורחים, כשם שהתרים את התושבים לענייני הצדקה.

פעם אחת דפק בדלת אחד החדרים שבמלון. באותו חדר ישב עורך דין מבני העיר והמתיק שיחה עם יהודי בעל משרה ממשלתית גבוהה מפטרבורג. כשפתח עורך הדין את הדלת, וראה את ר' נחום ניצב והבין את מטרת בואו, פנה אליו בזעם: אין לי זמן אליך, לך לשלום... אולם רבי נחום אינו מסתלק, והמשיך לדבר ברכות: יותר מנדבה לעניי העיר לא אבקש ממך, אולם עורך הדין בזעמו טרק אחריו את הדלת. הדבר נודע בעיר, כי פאר העיר והדרה נפגע מעו"ד פלוני. הכל קצפו וזעמו עליו, איך יעז איש מזרע היהודים למלא קלון את פני האיש אשר כל העם יכבד ויקדש, אך ר' נחום לא תבע את עלבונו ולא דיבר עם איש על כך, וכעבור זמן נשכח הכל.

לאותו עורך דין היה משפט קשה, אשר כל הסימנים הראו שהוא יצא חייב בדינו, עצה אחת היתה לו, לפנות אל ידידו הפקיד הגבוה מעיר המלוכה פטרבורג, ולבקש ממנו שישתדל עבורו לחלצו מהצרה.

הוא לא היסס הרבה ונסע פטרבורגה. בבואו סר אל ביתו של

א לוס שבת

סיפור נפלא ברית מילה

"וביום השמיני ימול" ... (יב, ג)

לאחר הצגת כתב-האישום התייצב נציג הסנגוריה מטעם המדינה להציג את טענות-הנגד. אלה נשמעו חיוורות ודלות לעומת האשמות התביעה. גם נאום הסיכום של התובע עלה עשרת מונים על זה של ההגנה. התובע ניסח את דבריו בארסיות רבה. לבסוף דרש מבית-המשפט במפגיע "להטיל על ראש הפושע עונש הולם ומרתיע - עונש מוות". עם סיום דברי התובע השתררה בבית-המשפט אווירה קשה. ההמונים שגדשו את המקום הריעו לתובע והפגינו בכך את ציפיהם הברורה מהשופט להיענות לדרישת התביעה. יהודי אילינקה והסביבה, שהיו מיעוט בקהל, חשו אבודים. הם חששו מהאווירה סביבם שהתלהטה מרגע לרגע. בעיקר חרדו לגורלו של ר' זלמן, שעתה נראה כי רק נס גלוי יכול להצילו מעמוד התלייה. התובע התיישב על מקומו מלא סיפוק. כמו לשאר היושבים באולם היה ברור לו שפסק-הדין נחרץ עוד בטרם פצה השופט את פיו. הדרך שהציג את טענות התביעה כמעט לא הותירה לשופט ברירה. עוד אדם באולם שחש שביעות-רצון רבה היה חוקר המשטרה שחקר לראשונה את מושל הכפר והכין את החומר שעליו התבססה התביעה. זמן רב ציפה לקידום בסולם הדרגות במשטרה ולא זכה לכך. כעת - היה משוכנע - יזכה סוף-סוף במעמד הראוי לו. השופט פנה אל ר' זלמן ושאלו אם יש לו מה להוסיף בטרם יוכרז גזר-הדין. חיוור ותשוש קם ר' זלמן על רגליו ואמר: "כבוד השופט, כבר כמעט שלושים שנה אני מל תינוקות, ותמיד האמנתי שאני עושה את הדבר הנכון. לא ידעתי שאני מזיק עד כדי כך לתינוקות. ובאמת, מעולם לא ראיתי בין התינוקות שמלתי מי שנפגע מכך פיזית או נפשית". ר' זלמן היה נרגש. הוא עצר את שטף דבריו ונשם עמוקות. לאחר מכן המשיך: "הנה, אפילו כאן באולם יושבים אנשים שמלתי לפני עשרים שנה ויותר. ביניהם כבוד התובע המחוזי וחוקר המשטרה מאילינקה. והנה הם לפנינו בריאים ושלמים וממלאים את תפקידיהם בכישרון רב, כפי שהכול רואים. את שניהם מלתי כמו-ידיי כשהיו בני שמונה ימים ואיני חושב שפגעתי בשכלם. האם מי מהם או מהקהל מבקש לערער על עובדה זו?" השתק ר' זלמן והתיישב. דבריו של ר' זלמן גרמו הלם מוחלט באולם. פניהם של התובע ושל החוקר חפנו. בתוך רגעים השתנתה האווירה באולם מן הקצה אל הקצה. גם השופט חש כי גילוי המפתיע של ר' זלמן והאופן הפשוט שבו הציגו שמטו לחלוטין את הקרקע מתחת לרגלי התביעה. ר' זלמן שולח חופשי לביתו.

באישון לילה נקש מושל הכפר אילינקה, השוכן בקרבת העיר וורוניז' שברוסיה, על דלת ביתו של ר' זלמן ליברמן. ר' זלמן נשלח לשם על-ידי האדמו"ר הרש"ב (רבי שלום-דובער) מליובאוויטש כדי לסייע ליהודי הכפר וסביבתו לשמור על יהדותם. ר' זלמן דאג לתפילות במניין, למצות בפסח, לשחיטה כשרה וגם לבריתות-מילה בשעת הצורך. הוא היה המפוח שליבה את הגחלת היהודית לבל תדעך. "בן-זקונים נולד לנו לפני שבוע", אמר המושל לר' זלמן. "בוא מחר לביתנו למול אותנו. אבי יהיה בבית ויסייע לך בכל הדרוש. אני אסע הרחק מכאן כדי שלא אואשם בשיתוף-פעולה איתך. ברור?" ר' זלמן הנהן בהבנה והמושל נבלע באפלת הלילה. למחרת היום, שעה קלה לפני שקיעת החמה, הופיע ר' זלמן בבית המושל ומל את הרך הנולד. כשירדה החשכה חמק בלאט לביתו. לא חלפו ימים רבים ודבר הברית שנערכה לבן המושל דלף ונדע ברבים. המושל נדחק לפינה והאשים את אביו הקשיש ואת ר' זלמן המוהל בקשירת קשר מאחורי גבו, למול את בנו שלא לרצונו. זו הייתה גם הגרסה שמסר לחוקר המשטרה. הסיפור צבר תאוצה ונהפך לפרשה ציבורית שהכול עסקו בה. הסב הקשיש הוכרז מיד כבלתי-כשיר לעמוד לדין וכל העניין התמקד בפושע האמיתי, הלוא הוא המוהל. לקראת מועד המשפט נשלח ממוסקבה שופט מיוחד כדי לנהלו. היו לו למשפט את כל הסממנים של משפט-ראווה, נאשם יהודי, תהודה ציבורית, ושופט מיוחד. במקרה כזה, ידעו הכול, סיכוייו של ר' זלמן לצאת מהסיפור בשלום קלושים ביותר. בבוקר המשפט גדש קהל רב את אולם בית-המשפט בוורוניז'. בין הבאים היו גם יהודי אילינקה, שחרדו לגורלו של ר' זלמן. הנאשם עצמו הונס לאולם בית-המשפט כבול בידי וברגליו, כפושע מסוכן. התביעה האשימה את ר' זלמן בשלוש האשמות שכל אחת מהן קשה מקודמתה. הראשונה, עבירה על חוק המדינה בדבר חופש שמירת הדת - "בביצוע הברית כפה הנאשם על התינוק פולחן יהודי דתי בלא ששאלו וקיבל את הסכמתו". ההאשמה השנייה הייתה, גרימת נכות פיזית ונפשית לתינוק, לכל ימי חייו - התביעה הצטיידה בחוות-דעת רפואית הקובעת שברית-מילה עלולה להסב לתינוק נזק מוחי המגיע עד כדי פיגור שכלי ופגיעה נפשית לכל החיים. ההאשמה השלישית הייתה החמורה מכולן - התביעה טענה כי הוצאת דם מגופו הזעיר של תינוק עלולה לדרדר את מצבו עד מוות, ועל-כן ביקשה לראות בביצוע הברית ניסיון לרצח.

{ אז נדברו }

פרשת תזריע תשע"ט | גליון מספר: 415 | לסדר: "החדש הזה לכם ראש חדשים"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

מה הניתוח הפסיכולוגי של הסטייל- "זה מה שהולך היום"?

עזוב... אתה חרדי מצומצם!!! אתה לא מבין בענייני העולם הזה... ככה כל הזמן מסבירים לי... ואני לאט לאט מתחיל להשתכנע שזה נכון... **תבין**: פעם הייתי מנסה לחוות דעה ולשאול שאלות ולנסות בכנות להבין כל מיני דברים עמוקים בסוגיית המודה ו"מה שהולך היום"... באמת ניסיתי להתחבר לזה... תבין אותי... גם אני מנסה להיות עדכני ולהרגיש בעניינים... וניסיתי ללמוד את הסוגיה הזו... וכנראה... כנראה ששאלתי יותר מידי הרבה שאלות... עד שהסבירו לי... שעזוב... אין לך סיכוי להבין... אתה חרדי מצומצם ואתה לעולם לא תוכל להבין את העומק העצום שטמון בענייני החומריות של העולם הזה... זה דברים עמוקים מידי בשביל ההשגה שלך...

אני נכנעו!!!! כעת אני מקבל את זה!!! כי אני באמת רואה שזה נשגב מבינתי... מה קרה???

תבין: אני לא יודע חכמות... אני יודע שיש בגדים יפים ויש בגדים מכוערים... יש אוכל טעים ויש אוכל לא טעים!!!! יש אולם יפה ויש אולם לא יפה... יש דברים גיוניים ויש דברים לא כ"כ גיוניים... אבל פתאום גיליתי שהעסק עובד בדיוק הפוך ממה שאני חושב... **אני אתך לך דוגמא**: לי יש טעם באוכל... אני אוהב סלט מטובל טוב... טעים... אבל סו"ס אני חרדי מצומצם... ומה אני מבין במושגים של אוכל... אז יום אחד קבלתי הזמנה לאולם יוקרתי!!! אבל מממזה יוקרתי... כל מנה עולה שם שבעים דולר... כי האוכל שם זה ממממשהו משהו... "אין כאלה דברים..." מאוד סיקרן אותי... הגעתי לאולם והתיישבתי כולי דרוך... מחכה למנה ראשונה... ואז המלצר הגיש סלט חי!!! אבל ממממה חי!!! לגמרי חי... בלי מלח... בלי שמן קנולה... בלי פפריקה... בלי כלום... בלי טעם ובלי ריח... אמרתי לעצמי: זה לא יכול להיות... הרי אני נמצא פה באולם שהאוכל פה הוא משהו משהו... אז בהתחלה חשבתי שכנראה זה השקט שלפני הסערה... כנראה שאחרי שאני אגמור את כל המלפונים והעגבניות... אז משהו פתאום יקפוץ לי מהצלחת... אז אכלתי עוד מלפפון חי ועוד עגבניה חיה... ועוד גמבה חיה... ו... ו... ובסוף חזרתי הבייתה עם סלט ירקות חי בתוך הבטן!!! כל הדרך שאלתי את עצמי: **רבש"ע: זו תורה זו שכרה???** בשלמא בבית שלי לא עושים עסק מאוכל... אז מה שיוצא תגיד תודה... אבל באולם הזה... זה הרי כל הנושא... כאן כל הנושא זה האוכל שהוא "נישט שייך"... משלמים פה הון תועפות על כל מנה ו... וזהו? אלו הם התוצאות?

ואז הסבירו לי... שהיו... אתה לא מבין... זה... זה כל העניין... הסלט חי... זה... זה... **זה מה שהולך היום**... אתה מבין??? מבין או לא??? אם אתה לא מבין... **אז הנה עוד חרדי מצומצם שלא מבין**... ועם הזמן גיליתי שזה **משהו מגמתי!!!** זה לא רק בייחס לאוכל... אלא ככה זה כמעט בכל נושא בענייני המודה של העולם הזה!!! **רוצה עוד דוגמא...??** אני לא חזק בתחום של החיצוניות... אני לא משקיע בנושא הזה... ממילא איך שאני נראה תגיד תודה... אל תצפה ממני מי יודע מה... אבל יש לי חבר שזה כל החיים שלו... כל היום הוא עומד עם מסרק מול המראה... כל היום הוא עסוק בלקנות בגדים ולהשקיע בחיצוניות... את כל כספו ונשמתו הוא מוציא על זה... והנה!! הגיע החתונה של אחיו... וכמובן שזה אירוע שיא... ותסמוך עליו שהוא כבר כמה חודשים מתכוון להופיע הטופ שבטופ... והנה... אני מגיע לחתונה... וברגע שראיתי אותו... נפל לי הלב... **רבנו של עולם**... **זו תורה זו שכרה???** תראה איך שהוא נראה... איזה כובע צ'כי... צר שוליים ומסכן... איזה משקפיים ענקיות מזמן המנדט... **זה?? זה מה שיצא ל???** אחרי כ"כ הרבה השקעה ואחרי כ"כ הרבה שעות מול המראה... זה... זה מה שיצא לו??? תבין... בשלמא אני... אם אני הייתי נראה ככה... אל תקח ללב... כי לא מגיע לי להיראות טוב... כי לא השקעתי בזה... לכן אני נראה ככה... **אז זהו שלא!!!** אני דווקא נראה בסייידר... יש לי משקפיים נורמליות... אני נראה נורמלי... ואילו הוא נראה כזה שנויז... כזה מסכן... (מה תטען לי: מי אמר? אולי זה גופא חלק מהבורות שלי... אז זהו שלא!!! כי גם הוא בעוד שנה יסתכל בתמונות והוא יסכים איתי שהוא היה נראה זוועה... ואילו אני אומר את זה כבר עכשיו...) ואז פתאום קלטתי!!! **שככה זה!!! אז אותו מהלך לאורך כל הדרך!!!** כל דבר ששייך לחומריות... בשלב מסוים זה נהיה הפוך על הפוך... דווקא המכוער זה הכי יפה... דווקא הסלט חי והחסר טעם זה הכי טעים... דווקא החולצה עם הטלאי (כמו של היתומים מבית היתומים דסקין) זה היום הכי מותגי... **ואל תשאל**... יום אחד נסעתי בתל אביב... ופתאום ראיתי איזה גורד שחקים מוזר... אין לבנין שום צורה... מצד ימין בולט... ומצד שמאל שוקע... שום דבר בבנין הזה לא סימטרי... גם הצבעים מוזרים ומעוררבים... שום דבר בבנין הזה לא מתחיל ולא נגמר... שאלתי את עצמי: רגע... מה זה פה?? הגעתי לבני ברק... שכל אחד מגיע ועושה תוספת בניה בלי להסתכל על חזות הבנין??? מה ענו לי?? הוי... אתה לא מבין... ככה זה!! זה כל הקטע!!!! המוזר פה זה היפה!!! המכוער זה הכי מדהים!! בקיצור: קלטתי את הרעיון... אני כבר כן מבין בענייני העולם הזה... אל תגידו לי שאני לא מבין... אני כבר קלטתי... ככל שאתה תהיה יותר מכוער ככה אתה יותר יפה... וככל שתכין אוכל פחות מתובל ופחות טעים זה מה שהכי הולך היום... וככל שזה לא... ככה זה כן... אגב: למחרת... היה לי ציפורן חודרנית ברגל והלכתי צולע... ניגש אלי חבר ושאל אותי: מה קרה? עניתי לו בבטחון עצמי: זה מה שהולך היום... מה אתה לא יודע... **עכשיו ברצינות... תרשה לי אחת ולתמיד לנתח את התופעה הזו בצורה מקצועית: מה הפשט בזה??** מה האבחון הפסיכולוגי שעומד מאחורי התופעה העקומה הזו??? איך יכול להיות שבאולם הכי יוקרתי יש את האוכל הכי פחות טעים ו... ובדיוק זה מה שהולך היום...?? למה הבנין הכי יוקרתי חייב להיות הכי מוזר והכי לא סימטרי ו... ו... דווקא זה הכי עדכני והכי הולך היום?? ולמה המשקפיים והכובע הכי מכוערים... דווקא זה הכי יפה והכי הולך היום?? זה הרי דבר שאומר דרשני!!! והרי תסתכל ימינה ושמאלה... ככה זה לאורך כל הדרך... מה הפשט בזה?? מה פשר התופעה?? **ביאור העניין בעמוד 3-4 בגיליון**

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (פינת דסלר מש' דריפוס) 0527117271

גיליונות יחידים **ביושלים**: בר אילן 39 קומה א'

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

בדיקת חמץ ובדיקת כשרות...

משהו קטן... שדווקא קשור לפרשת שבוע שעברה...

בפרשת שמיינו... היו לנו ארבע מצוות עשה!!! **לבדוק** בסימני בהמה וחיה... **לבדוק** בסימני דגים... **לבדוק** בסימני עופות... **לבדוק** בשרצים... **בקיצור: לבדוק!!!!!!**

לא הצלחתי להבין: תכל'ס: איפה אני נפגש עם המצוה הזו??? במה מגיע לידי ביטוי ואיפה אנחנו מקיימים את מצות הבדיקה הזו?? וכי יכול להיות שיש מצווה לתפוס חתול ברחוב... ולהתחיל לבדוק אותו האם הוא מעלה גרה ומפריס פרסה...??? ברור שלא!! אז מה???ן

אז ככל הנראה הרעיון של ארבעה מצוות עשה אלו הוא כן: אתה רוצה לאכול...? אין בעיה...

אבל קודם תבדוק!!!

יש מצוות עשה שלפני שאוכלים--- **בדקים!!!!!!**

התבונה הזו שינתה לי את כל צורת הגישה להקפדה על כשרות!!! ואני אתן לך דוגמא-- תאר לעצמך שלא הייתה כזו מצוה ששמה **בדיקת חמץ**... אין!!! תוציא מהראש!! והנה... אני מגיע לבילי י"ד בניסן... ואני רואה משהו מוזר... אני רואה שאבא שלי מסתובב בבית עם נר ומתכופף ומחפש בחורים ובסדקים האם יש שם חמץ...

תנסה לחשוב: איך הייתי מסתכל על אבא שלי??? אאאוף... מה זה הנערווען האלו... מה הוא מחפש שם חמץ מתחת הריצפה?? בקיצור: זה היה נראה לי ממש מוזר!!!

אז זהו שלא!!! יש לציין שהשנה אכן ראיתי את אבא שלי מסתובב עם נר ומחפש חמץ וממש לא הסתכלתי עליו מוזר... תחנש למה??? כי חז"ל אמרו לו לבדוק את החמץ!!! זה לא נערווען! **זה מצווה!!!** זה לא עצבים מיותרים... זו מצווה יקרה וחביבה ששמה בדיקת חמץ!

על אותו משקל בדיוק:

עד היום... כשהלכתי למכולת... רציתי לקנות מכל הבא ליד... אבל אאאוף... יש בעיות עם הכשרות. צריך לבדוק כל דבר האם יש לעוף הזה הכשר טוב וכו'...

אז זהו שלא!!! זה לא שיש בעיות בכשרות!!!

אלא מאי?? יש **מצוה לבדוק** את הכשרות!!!!

יש לי מצוות עשה מיוחדת לבדוק לפני שאני אוכל!!! האם האוכל הזה מתואם עם רצון ה'!!! כן... הקב"ה רוצה שיהיה לי תשומת לב מה אני הולך להכניס לתוך הפה שלי... בדיוק כמו שצריך לברך לפני שאוכלים... ככה צריך לבדוק לפני כן בכלל **מה** אוכלים... אל תקח את זה בצורה לא נכונה... אל תסתכל על זה כמטרד... אלא כמצווה... כמו שיש מצוות בדיקת חמץ... ככה יש מצוה לבדוק מה אתה מכניס לתוך הפה... הפה שלך לא הפקר...

והאמת היא שבאמת זו הנקודה הפנימית שעומדת מאחורי כל לא תעשה של מאכלות אסורות... התורה מדגישה: "והבדלתם בין הקודש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור... זאת אומרת: בנושא של אכילה בפרט התורה מדגישה שאנחנו צריכים לדעת **שליהודי יש תעריף תזונתי שונה ומיוחד!!!!!!** העם היהודי הוא קדוש והאוכל שלו סטרילי יותר... צריך לבדוק אותו... ולהתאים אותו לרצונו של מקום... זה יכול לשנות את כל ההיבט להקפדה על כשרות...

בינה זאת.

מאמר אחד ויחיד על הבחירות... שהחיינו... וברוך שפטורנו...

שהחיינו וקיימנו לשבוע אחד לפני הבחירות... שזיכה אותנו להגיע עד הלום בלי לדבר על זה מילה אחת בגיליון זה... ולא רק בגיליון זה... אלא באופן כללי זו התחושה והאווירה הכללית ברחוב החרדי שהפעם האוויר נראה נקי וטהור מתמיד... כנראה שכל הלכלוך התנקז לאינטרנט ולכל מיני עיתונים חובבניים... באמת מגיע לאינטרנט ישר כח מיוחד על שיפור איכות הסביבה באמצעות שיפוץ רב תחומי של מערכת הביוב והפעלת מערכת ניקוז חדישה ומשוכללת שהכל מתנקז לאינטרנט ולשלוחי... ובזכותם האוויר עצמו נשאר נקי... תודה לכם מפעילי הוואצפים והאתרים למיניהם... תודה לכם על המאמץ המבורך... תודה שלקחתם על עצמכם את כל הניקוז ואותנו השארתם עם אוויר נקי וטהור... תודה...

עכ"פ כמוכן... כמו לפני כל בחירות יש דאגה מסוימת מה יהיה?? ומה יקרה אם עוכרי ישראל יעלו לשלטון?? אבל כבר מקובל שהתוצאות של הבחירות הם בידיים של הקב"ה!!!! כמו כל מבחן תוצאה בכל נושא שהוא רק בידי של הקב"ה... וכל מה שמסור בידיים שלנו זה רק הבחירה והקידוש שם שמים שנעשה על ידינו בעצם של השידועים שיש כך וכך יהודים שנושאים על דגלם את השמירת תורה ומצוות... זה בעיקר הנושא של הבחירות... ואסור להתבלבל... אסור להסיט את הנושא יותר מידי למבחן התוצאה... כן... אנחנו סומכים על הפעילים ועל אלו שצריכים לדאוג לקולות שהם יצליחו להפחיד ולהרתיע שכולם חייבים לבא ולהצביע ואוי ואבוי מה יקרה אם לא... אבל בינינו לבין עצמנו... ולא לפרסום... אליבא דאמת לא זה הנושא!!!! הנושא מתחיל ונגמר בקידוש ש"ש שיש בזה לפי חלק מרבתינו...

ולחוששים ולמפחדים מה יקרה אם זה יעלה לשלטון... ומה יקרה אם עוכר ישראל פלוני ינצח... תרשה לי לשתף אותך בהרגש מעניין שמאוד תופס אותי בזמן האחרון: כיצודע: יהדות טבריה בפרט ותושבי טבריה בכלל סובלים בזמן האחרון מראש עיר סהרורי שמהלך עליהם אימים... כולם יודעים שעכשיו העיר טבריה סובלת... ואילו פעם... פעם היה להם ראשי עיר יותר טובים... יותר הגונים... נכון?? והנה!!! כבר כמה שנים טובות שהכנרת נמצאת בשפל חסר תקדים... וכמה שהראשי עיר של טבריה היו טובים אף אחד לא הצליח לשקם את הכנרת... למרות שהכנרת היא אינטרס מאוד איסטרטגי בהכנסות של טבריה... בכל זאת אף ראש עיר לא הצליח להרים את הכנרת... אפילו במילימטר אחד... ודווקא עכשיו... כשהגיע ראש עיר כזה... דווקא עכשיו הכנרת ממריאה בעוד מטר ועוד מטר... (ובעת כתיבת שורות אלו מסתמא בעוד איזה 10 ס"מ...) מה אתה רואה מכל זה???

שעם כל הכבוד לכת ולסמכות שיש לראש עיר... וכמה שזה גורלי מי יהיה ראש עיר ומי יהיה ראש הממשלה וכו' וכו'... בסופו של יום איתני הטבע הכי מינימליים ובסיסיים יותר חזקים מהאיש הכי חזק במדינה!!! ואם נגזר משמים שהכנרת תרד במטר... שום בן תמותה לא יוכל למנוע ממנה את הצניחה הזו... ובאותה מידה אם נגזר שהכנרת תעלה אף בן תמותה לא יוכל לקחת על זה קרדיט... זאת אומרת: אחרי כל הדיבורים והפטופטים והדאגה והחרדה מי יהיה ראש הממשלה ומה יהיה ההרכב... אדוני!!! אל תסחף... ס"ס מדובר בבני אדם בשר ודם שהכח שלהם מאוד מאוד מוגבל!!! ובסופו של דבר גבוה מעל גבוה שומר... ואם הקב"ה יגזור שיהיה לחרדים טוב... אז יהיה לנו טוב בכל מצב... בין אם יהיה ראש ממשלה שטוב לחרדים ובין אם לא... וממילא היחיד שאנחנו צריכים לחשוש ממנו ולחשבן אותו זה היראת שמים שלנו... והמערכת יחסים שלנו מול אבינו שבשמים שזו הפונקציה היחידה!!! זה הדבר היחיד שבאמת קובע... וההיסטוריה במשך השנים יכולה להעיד על זה שאין שום קשר בין ההרכב בממשלה לבין מבחן התוצאה... כי יכול היה להיות ממשלת ימין מובהקת... ופתאום אובמה נחת עלינו מאפריקה של אמריקה ולא נתן לנו לפתוח אפילו מרפסת... והיו ממשלות שקמו עם מצע אנטי חרדי... וכולנו פחדנו מי יודע מה... ולא עברו שבועות אחדים והתחילה אינתיפאדה ובלגן שלם שלאף אחד לא היה זמן בכלל להתעסק איתנו... וכן הלאה וכן הלאה... לא צריך להיות יצירתי במיוחד בשביל להבין את דברי חז"ל: אמר רבא בר מחסאי אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: אלמלא כל הימים דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני אדם לבלרים, אין מספיקין לכתוב חללה של רשות, שנא: שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר... מה כתוב כאן? מה זה חללה של רשות? אומר לנו רב: העולם שלנו כ"כ גדול ורחב... והוא יכול להזמין כל הרבה הפתעות שאתה אף פעם לא יכול באמת לשרטט את המפה איך היא תראה ביול המחר... כך שאם אנחנו מסתכלים נקודתית וחוששים ממישהו מסוים שאתה יודע את הכוונות שלו שהוא רוצה ככה וככה לעשות... אדוני... תרגע... יש לך איזה מידע אחד נקודתי שאתה יודע ש... שאתה נאחז בו וממנו אתה מפחד... אתה יודע כמה נתונים נוספים יש שאתה לא יודע... שזה יכול לשנות מאה שמונים מיליון מעלות?? זה מזכיר לי את אותו בחור ישיבה שאמר לי שבשידוכים הוא דורש דירה... שאלתי אותו למה?? כי ההורים שלי אמרו לי שמי שאין לו דירה אז הוא לא מסודר בחיים... ואני רוצה להיות מסודר!!! צחקתי ואמרתי לו: רגע... ואם יהיה לך דירה אתה חושב שאתה כבר מסודר בחיים... אתה רוצה שאני אתחיל למנות לך רשימה ארוכה של עוד כמה דברים שאם הם לא יהיו אתה לא מסודר?? רגע... מה עם ילדים?? אתה בטוח שיהיה לך ילדים... אתה יודע שיש 15% שזה לא הולך בקלות... רגע... ומה עם הבריאות... אתה בטוח שהכל בסדר?? אתה מפחד ממשכנתא לטווח של עשרים שנה קדימה... אני עוד יותר מוטריד מהבדיקות דם לטווח של עשרים שנה קדימה... אתה יכול בבקשה לארגן איזה שווער שיקח על עצמו את האחריות על הבדיקות דם בעשרים שנה הקרובות?? רק מה?? הילדון הזה יש לו ראש כזה פצפון והמידע שלו אודות החיים מתחיל ונגמר בדירה!!! אם אין דירה אז אוי ואבוי... לא מסודרים... ואם יש דירה... אפשר להגיד לרשב"ע... תודה... הסתדרתי כבר... חה חה חה... לך תסביר לו שחה חה חה... אותו דבר כאן: אנחנו מוטרידים מי יהיה ראש הממשלה או מי ישב בכנסת... חה חה חה... זו נקודה מאוד מאוד ספציפית בדאגה הכללית של ה"מה יהיה"... אם אתה באמת רוצה להיות מוטריד יש עוד רשימה ארוכה של דברים הרבה יותר משמעותיים שעלולים לשנות את הסדר של החיים... כך שעזוב... את הכנרת רק הרבש"ע יכול להעלות ולא משנה מי הראש העיר... ועל אורח החיים שלנו בתור חרדים... הרי הקב"ה ישמור עלינו ולא משנה מי יהיה ראש הממשלה... ואם צריך לבחור זה רק בשביל לקדש שם בעצם ההכרזה שאנחנו נאמנים לה ולתורתו.



מי מורשה חתימה לראות חסרונות של יהודי?

בפרשת נגעים יש דין מאוד מעניין ומסתורי!!! שכשבים לקבוע ולהחליט אם זה נגע או לא... הרי המילה האחרונה תמיד מסורה בידיים של הכהן!!! גם אם יש לך תלמיד חכם גדול שהוא נחשב הבקי מספר אחד במראות נגעים... אם הוא לא כהן אין לו את הסמכות הסופית לאשר שזה אכן נגע... כי הוא צריך לקבל אוקי מהבוס... מי הבוס לענייני נגעים? **הכהן!!! רק הכהן!!!** עכשיו... שלא תבין לא נכון: הכהן המדובר... לא צריך שהוא יהיה כהן חכם או בקי במיוחד... יכול להיות שהכהן עצמו בכלל לא מבין במראות נגעים... אבל החותמת והאישור תלויים בו!!! ולא זו בלבד... אלא אפילו כהן ילד!!! אפילו כהן בגיל שש... כבר יש לו סמכות לתת אישור שזה אכן נגע... כלומר ככה: תאר לעצמך: גדול הדור... שהוא הבקי הכי גדול במראות נגעים והוא יושב בשיעור... ולפניו יושבים עשרות תלמידי חכמים שעושים אצלו שימוש במראות נגעים... וגם הם בעצמם כבר בקיאים במראות נגעים... והנה... נכנס מצורע... וגדול הדור מסתכל על הנגע ופוסק במקום של נגע בהרת לכל הדעות... כל התלמידי חכמים מסתכלים גם הם... וכולם מסכימים פה אחד שזה נגע... אבל רגע!!! חכו!!! אנחנו לא סמכות להחליט... כי אנחנו לא כהנים... ואז גדול הדור שולח מישהו לאחד החדרים הסמוכים... תביאו לי איזה ילד כהן... ואז מביאים את יענקי כהן מכיתה א'... הוא נכנס לבית המדרש ואז גדול הדור מראה לו את הנגע ואומר לו: לנו כאן בבית המדרש... לנו נראה שזה צרעת... אבל מה אתה אומר יענקי?? האם זה נגע או לא?? יענקי בן השש מסתכל ומסתכל ואז בקולו הילדותי הוא עונה: כן... נראה לי שזה נגע!!! בום!!! באותו רגע הוחלט המצורע... באותו רגע נטמא כל אשר בבית... באותו רגע המצורע מתחייב בכל דיני המצורע... עד הרגע לא היה פה כלום!!! כי הבוס לא אישר!!! אבל ברגע שהגיע כהן... איזה כהן שיהיה... אפילו ילד קטן... הוא כבר מורשה חתימה... הוא מאן דאמר והוא מחליט את המצורע...

מה הפשט בזה??? איך יכול להיות שילד כהן בגיל חמש יותר מאן דאמר מגדול הדור? בשלמא לעניין יחוס... לעניין וקדשתו אני שומע שיש מושג של זרע הכהונה... אבל כאן מדובר בשיקול דעת... בטביעת עין ומיומנות שנרכשת... אז איך יכול להיות שהבקי הגדול עומד מהצד... ואילו הכהן הזאטוט הקטן הוא מורשה חתימה ומקבל החלטות יותר ממנו???

הביאור בזה הוא כך:

אותו יענקי כהן מכיתה א'... הוא אייניקל... הוא צאצא של אהרן הכהן...

מה היה כ"כ מיוחד באהרן הכהן??? מה היחודיות של אהרן הכהן???

אהרן הכהן הוא אגוטע ייד!!! יהודי טוב!!!

אהרן הכהן הוא יהודי שחושב רק טוב על עם ישראל... כשאהרן הכהן הולך ברחוב כולם יכולים

לנחש לבד על מה הוא חושב עכשיו... הוא חושב מחשבות טוב על כלל ישראל!!! הוא אוהב כל יהודי ומחפש לראות רק את הדברים הטובים שיש בעם ישראל... הוא אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... ויש כאלו שמתנגדים לדרך שלו... יש כאלו שלא מבינים מה פשר האהבה הגדולה שיש לו לכל יהודי...

אבל יש רק מישהו אחד שמסכים איתו עד הסוף... תנחש מי???

אבא שלהם!!! אבא של היהודים האלו... אבא שבשמים... הוא גם אוהב אותם בלי סוף... וחושב עליהם רק מחשבות טובות... ממילא יש מכנה משותף מאוד עמוק ומשמעותי בין אהרן הכהן לבין אבינו שבשמים...

אהרן הכהן אף פעם לא רואה דברים רעים אצל עם ישראל... גם כשיש כל מיני נגעים רעים... אהרן הכהן מחפש להסתיר אותם ולהחביא אותם ולכבס אותם ולכבוש אותם... וגם זה מרגיז כל מיני אנשים!! מה זה הטיח הזה... מה זה הסיניגוריה המגמתית הזו?? נכון... אבל מה נעשה שגם הקב"ה כזה... נושא עון ועובר על פשע... יכבוש עוונותינו...

וכשעם ישראל חוטאים בחטא העגל... אז אהרן הכהן מנסה בכל הכח לחפות עליהם... והוא תולה את הסירחון בו... זה אני!!! אני עשיתי את העגל!!! זה אהרן הכהן!!! אחד שלא רואה את הנגעים של עם ישראל...

אבל לא כולם זה אהרן הכהן... סו"ס יש עוד כמה תפקידים בעבודת ה'... ולנו כן יש ביקורת... יש לנו השקפה ברורה... אנחנו יודעים לאהוב אבל גם יודעים לשנא... ואם יש אצלנו חטא... אנחנו מוקיעים אותו... אנחנו כועסים עליו... אנחנו שונאים אותו... והנה!!! אתה רואה את היהודי הזה... הוא חוטא... הוא פושע... אני מתנגד אליו... צריך להוקיע אותו... צריך להוציא אותו מחוץ לג' מחנות... הוא צרעת ממארת... אסור להתקרב אליו... צריך להתרחק מד' אמותיו... ואני צודק!!! ואני באמת מדבר לעניין! אבל אבא שבשמים לא מוכן לתת לי את המילה האחרונה... כי מי אמר... אולי חסר לי באהבת ישראל... ואולי לכן אני ממחר לראות חסרונות של אנשים ולמצא בהם נגעים...

הקב"ה לא מוכן למסור בידיים שלי כאלו החלטות!!!

אבל! יש מישהו אחד ויחיד שהקב"ה סומך עליו בנושא של נגעים...

מי זה?? אהרן הכהן!!! אומר הקב"ה: אהרן הכהן הוא הכתובת היחידה שאני סומך עליו בנושאים האלו!!! אהרן הכהן שהוא מחפש רק את הדברים הטובים שיש בעם ישראל... אהרן שמחפש להעלים ולחפות ולכסות על הנגעים של עם ישראל... **אם הוא!!!** אם הוא בעצמו יעמוד מול אותו מצורע ויודה שלייהודי שיש לו נגע... כאן גם אני אסכים משמים שיש לו נגע... לכן!!! בשביל לקבל החלטה על מצורע... כאן לא מספיק להיות בקי בנגעים... כאן

צריך להיות בקי בעיקר **בלכסות** על נגעים!!!!

הקב"ה מחפש את האייניקל... את הנכד של אהרן הכהן שיש לו גנים של אהבת ישראל טהורה שהוא מחפש רק להעלים ולחפות על הנגעים של כלל ישראל... ואם גם המלאך הטוב הזה יענה אמן בעל כרחו ויאליץ לומר שזה נגע... **רק ממנו הקב"ה מוכן לקבל לשון הרע על יהודי!!!**

זו הסיבה שהאישור לנגעים תלוי רק בכהנים!!

יש כהן!!! ויש לוי!!! מה ההבדל בין כהן ללוי??

כהן כולו חסד!! ולוי כולו גבורה!! (והשילוב המנצח והממוזג ביניהם זה תפארת... שהרי ראובן זה חסד, ושמעון זה גבורה ולוי זה תפארת... במה? במה מתבטא שלוי הוא התפארת?? בזה שיש לו מצד אחד כהן שכולו חסד ומצד שני יש לו את הלוי שכולו גבורה ומבין שניהם יוצא המיוזג המפואר הזה ההכרעה של ללוי אמר--- יורו משפטין ליעקב ותורתך לישראל...) והמדהים הוא... שהתורה עושה חלוקת עבודה מאוד ברורה ומגמתית בין הכהן ללוי... מצד אחד: את כל החוטאים והעבריינים והפושעים... למי התורה שולחת אותם??? **לכהן!!!** אתה מצורע?? לך לכהן... הוא יסגיר... הוא יחליט... הוא יקבע... הוא יטהר אותך בציפורים... סוטה ל"ע... למי היא הולכת?? לכהן!! הוא יקריב את המנחה שלה... הוא יקלל אותה... רק כהן יכול לעשות כזו עבודה שחורה וזה יגיע אצלו מהמקום הכי נקי... כי זה הניגוד שלו!!! כהן לא מחפש לראות נגעים... לא מחפש לראות אנשים שנפלים בעריות... כל מי שעשה עבירה וצריך להקריב קרבן חטאת או אשם... מי הכתובת?? הכהן!!! הכהן כל היום מתחנך עם חוטאים...

למה??? כי לכהן יש גנים של זיידה אהרן הכהן!!! אהרן הכהן הוא אגוטע ייד!!! יהודי שחושב טוב על עם ישראל... וכשקורה משהו לא טוב... כשיהודי עושה עבירה... למי שולחים אותו?? **לאגוטע ייד!!!** לכהן... הכהן יקבל אותו בזרועות פתוחות... וימינו של הכהן פשוטה לייצג את תשובתו וחרטתו של היהודי לפני אבינו שבשמים שגם הוא... ימינו פשוטה לקבל שבים... **לעומת זאת... הלוי??? בדיוק ההיפך במאה שמונים מעלות!!** הלוי כולו גבורה!!! הלוי כולו ביקורת... הלוי עסוק בלעמוד על המשמר ולאכופ את מצוות התורה... האומר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר... כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו... אצל לוי אין חכמות!!! אדם שיהיה חלילה בעור בשרו בהרת או ספחת והוא יגש ללוי... הלוי רק יראה אותו מרחוק... הוא כבר יגיד לו: כן... אני ראיתי אותך... אתה דברת לשה"ר באמצע חזרת הש"ץ... כבר אז ידעתי שהולך להיות לך צרעת... אותו אחד לא הספיק אפילו להראות ללוי את הנגע... הלוי כבר החליט אותו... לכן הלוי מורחק מהזירה!!! לוי הוא לא כתובת לראות את הנגעים!!! וזה לא חולשה של הלוי... אדרבה... זו המשבצת של הלוי!!! הלוי לא עסוק בלכבות שריפות אלא למנוע שריפות... לוי לא עסוק בלכפר על עם ישראל!!! אלא אדרבה... בלמנוע אותם לחטא... כדי שלא יהיה צורך לכפר עליהם...

להכניס לנו לתוך ראש: שבשביל לראות נגע של יהודי... צריך קודם כל להיות כהן!!! ורק אח"כ אתה מאן דאמר לראות נגעים... כי לחפש נגעים בכלל ישראל זה לא חכמה... מי שמחפש חסרונות אצל יהודי תמיד יצליח איכשהו למצוא... כך שאם מצאת איזה נגע אצל יהודי אל תתלהב. אתה לא כזה גאון... וזה לא אגרוויסע מציאה... זה לא חכמה למצא חסרונות... **מה כן חכמה???** **החכמה היא להיות כהן!!!** קודם תהיה כהן... קודם תהיה אוהב שלום ורודף שלום... קודם תהיה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... קודם תחפה על החסרונות של כלל ישראל... קודם תעבוד על המידות ותחפש רק את הדברים הטובים שיש בכלל ישראל... ואחרי שתהיה טהור לב... אז תתחיל וטימא הכהן... והסגיר הכהן... רק אחרי שתהיה מלא וגדוש באהבת ישראל... אז תתחיל לתת ביקורת ולהצביע על נגעים בכלל ישראל... ושהביקורת הזו תגיע מהמקום הכי אוהב והכי טהור... כל זמן שזה לא ככה... אז הביקורת הזו היא בסה"כ תכונה יותר שלילית מאשר חיובית... שהיא עצמה צריכה ביקורת צמודה!!! (תחזור על המשפט הזה עוד פעם... זה קצת עמוק...) לכן כמעט בכל פסוק שמדבר על נגעים... נכנס שם גם הדמות של הכהן!!! כדי להזכיר לך כל הזמן שנכון... נגעים נגעים... אבל לא קשור אליך... לא אתה תגיד את זה... תקרא לכהן...

נמצאים אנו בערב ראש חודש ניסן!!! ראש חודש ניסן זה אחד הימים הגדולים ביותר בעם ישראל... יום שנטל עשר עטרות... ביום הזה הקב"ה בחר באהרן הכהן ובזרעו אחריו לכהונת עולם!!! ולמה????

אהבת צדק ותשנא רשע... אהבת להצדיק את עם ישראל ושנאת להרשיע אותם **על כן!!!** על כן משחר אלוקים אלוקיך שמן ששון מחברין...

כעת!!! בפרשת תזריע מצורע... הפרשה שמדברת על נגעים שמגיעים בעוון לשון הרע... זו ההזדמנות לעשות חשבון נפש בנושא של שמירת הלשון!!! תמיד צריך להתחזק בשמירת הלשון... תמיד יש לנו ניסיונות בלשון הרע... תמיד אנחנו מנסים להתחזק ואח"כ נופלים... אתה יודע למה כ"כ קשה לנו להתגבר על לשון הרע??? כי הלשון הוא בסה"כ השליח של הלב!!! הלשון הוא לא הנושא... הוא בסה"כ הדוור של הלב... וכשאנו מנסים להתחזק בלשון הרע... אנחנו כל הזמן מדברים על הלשון... כל הזמן אנחנו מתקיפים את הנער שליחיות... ואילו את הלב... אנחנו משאירים את המקום... זה לא יעזור!!! כל זמן שהלב רוחש רעה... כל זמן שחסר לנו באהבת ישראל... לא יעזור שתשים פלסטר על הלשון... כמה פלסטר יכול להחזיק מעמד... כמה... הדרך היחידה למגר לשון הרע זה רק עבודה מבפנים... להתחיל לאהוב!!! לאהוב את כלל ישראל!!!

לכאן בשביל לתת ביקורת... והוא יצא עם חיבוק כזה עוטרף מעם ישראל הקדושים והמתוקים...

ואז מתברר שאותו אחד שהוציא שם רע... הוא סיים את היום שלו עם צרעת אצל הכהן בגלל הלשה"ר שהוא אמר... ואילו הלוי יצא בסופו של יום עם שקים מלאים במעשר ראשון ש... מי כעמן ישראל מקיימים מצוות באהבה... ואז שניהם נפגשים... הכהן והלוי...

לשניהם היום סתמו את הפה!!! הכהן ניסה לסנגר על כלל ישראל... ניסה לכסות על המומים שלהם... ועם כל הרצון הטוב לא הלך לו... וראהו הכהן וטימא אותו... הוא נאלץ לקבוע שזה אכן נגע צרעת...

ואילו ללוי קרה אותו סיפור... הוא חשב שהוא הולך כעת לקנאות קנאת ה' והנה... הוא רק הגיע... וסתמו לו את הפה עם כזה מפגן של חביבות המצוות שעם ישראל לא השאירו לו שום פתחון פה...

אגב במאמר המוסגר: כן!!! זה הכי בריא!!! ככה זה הכי טוב!!! דווקא הכהן שכל כולו אהבת ישראל... בריא לו מידי פעם לפגוש את המצורע התורן... את הסוטה... את החוטא והפושע... אם הכהן לא יפגוש אותם... אז מרוב שיש לו אהבת ישראל... הוא לעול להירדם בשמירה ולשכוח שצריך לעשות חסימה לאינטרנט... וצריך לעשות הפרדה בבית כנסת... שבשיל זה דווקא הכהן פוגש את המחדלים של כלל ישראל... כדי לדעת שצריך להציב גבולות!!!

לעומת זאת הלוי?? הלוי לא צריך עזרה בנושאים אלו... אצלו הביקורת היא נשלפת... היא אוטומטית... ולכן דווקא הלוי... הוא צריך לפגוש של כלל ישראל... התורה מכריחה אותו לראות "מי כעמן ישראל..."

וחוץ מזה!! גם לו זה בריא... מגיע יהודי כולו שבור ורצוף לבית המקדש להקריב קרבן... הוא מרגיש נזוף ומורחק מהקב"ה... הוא יגיש לכהן בפנים מושפלות ואומר: תקריב את זה לחטאת... הכהן מקבל אותו בחיבוק גדול... אשריך... אל תדאג... ה' יכפר לך... כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים... לך אכול בשמחה לחמך... הכהן מרומם את היהודי ברגע של נפילה ומזכיר לו שגם הקב"ה מחכה כבר לסיים את הסכסוך איתו...

ועל אותו משקל עם הלוי... הלוי הבריסקער הזה... עם העיניים החודרות... זה שלא מצביע בבחירות... כיום... כשאני רואה את זה בצד אחד של המדרכה... אני הולך לצד השני... אני מפחד ממנו... אבל לא!!! כשיבנה בית המקדש... הוא ישב לידי בקרבן פסח... והוא יביא איתו את כל החומרות ואת כל הנעורעון... אני אשרי שירים של ויזניץ בליל הסדר... והוא מידי פעם יצטרף... ומה אתה חושב... כשיגיע זמן הקציר... הוא יהיה נוכח בגורן... במעמד של הפרשת תרומות ומעשרות שלי... אוה אוה... איזה פחד... כבר עכשיו אני מתחיל לרעוד... אבל לא נורא!!! גם אותי זה יעשה קצת יותר רציני... וגם אותו זה קצת ירכך... הוא יפסיק לחשוב שאני כזה ציוני... ואני אפסיק לחשוב שהוא כזה מפחד...

נחזור לענייננו: יש לי משימה בשבילך... תעבור על כל פרשת תזריע מצורע ותנסה לספור כמה פעמים מוזכר השם **הכהן** בפרשות האלו???

יותר ממאה פעמים!! וציוה **הכהן**... ולקח **הכהן**... וראה **הכהן**... והסגיר **הכהן**... וטימא **הכהן**... מה יש?? למה כ"כ הרבה פעמים כתוב הכהן???

אז בשביל זה התורה מרחיקה את הלוי מהזירה של החוטאים!!!

ללוי אין עסקים עם מצורעים ולא עם חוטאים... במקומות האלו התורה רוצה שדווקא הכהן יהיה הדמות!!! לא הלוי...

אבלו!! איפה כן התורה מזמינה את הלוי???

הלוי דווקא מוזמן לכל המקומות הכי יפים ומתוקים ביהדות!!! התורה מבקשת מאיתנו שנזמין את הלוי לכל קרבן שלמים שאנחנו מקריבים... והלוי מגיע עם כל החוש ביקורת שלו!!! הוא מסתכל ימינה ושמאלה... והוא רואה את עם ישראל במיטבם... סו"ס כשמגיעים להקריב קרבנות כולם מתקדשים... כולם נטהרים... כולם מרוממים... ואפילו הלוי הביקורתי ביותר לא מוצא שום חסרון בעם ישראל... ולא נותר לו אלא לשבח את בניו של מקום... מי כעמן ישראל גוי אחד בארץ...

הקב"ה משתיק את כל פמליא של מעלה ואומר... הנה תשמעו... הלוי שלי!! הביקורתי הזה... תראו איך גם הוא עונה אמן בעל כרחו... הוא יושב פה בסעודת מצוה של ישראל... ואוכלים כאן בשר ושותים יין... וללוי אין שום ביקורת!! הלב שלו מלא רק שירות ותשבחות על עם ישראל...

הכהן מקנא בלוי והלוי מקנא בכהן...

הכהן מסיים את היום שלו באנחה כבידה כולו שבור ורצוף... אוי... הגיעו לפני היום שלושה יהודים שנאלצתי לחרוץ את גורלם שהם מצורעים... איך זה יכול להיות?? הרי זה יהודים... יהודי הוא רק טוב... איך ליהודי יכול להיות נגע...?? הכהן נסער מזה... הכהן מתקשה לקבל חסרונות אצל העם היהודי... הוא לוקח את זה ללב...

ואז הוא מגיע לשטיבל והוא פוגש את הלוי... הלוי גם עייף מאוד... חזרתי עכשיו מבית הגרנות... מה קרה?? מישוה בא הבוקר להודיע לי שיש פירצה חמורה בבית הגרנות... יש שם הפקרות עם המעשרות... לא מעשרים כמו שצריך... מעשרים בעין רעה... רק אחד מששים...

רצתי מהר מהר לבית הגרנות בשביל לצעוק עליהם ולהוכיח אותם... הם רק ראו אותי מרחוק... והם רצו אלי והתנפלו עלי בשמחה... אוהו... איזה זכות!!! יש לנו פה לוי תלמיד חכם... והם נתנו לי מעשר ראשון עם כל הלב... מילאו אותי בשקים ענקיים של תבואה בשביל כל הקיץ הקרוב... **אבל אני עדיין נשארתי קשוח!!!** רגע רגע... באתי לכאן בשביל משהו אחר... שמעתי שאתם מפרישים תרומה לא כמו שצריך וכו' וכו'??? למה אתם נותנים רק אחד מששים?? **הם הסתכלו עלי כאילו נפלתי מהירח...** מי אמר לך את השקר הזה?? מי שאמר לך את זה הוא סתם מוציא שם רע... אנחנו נתנו כמה שצריך... אחד מארבעים... והאמת היא שהיינו בשמחה נותנים גם לך עוד יותר מאחד מעשרה... אבל מה נעשה שאי אפשר... (רק בתרומה אפשר לתת פחות או יותר... אבל במעשר ראשון א"א לתת יותר... כי זה מקלקל ומשבש את המעשרות... לא ניכנס כעת לנושא הזה...) הלוי יוצא משם מבולבל... הוא הגיע



המשך - מערכת הבחירות בעיצומה... לפניכם הסקרים האחרונים...

בשבוע שעבר נעצרו ביום ח' בניסן... כשמערכת הבחירות נכנסה לכוננות שיא... מטה הטמאים כעת הולך ומתרבה... וכנגדו במטה הטהורים נכנסים לפעולה... ובפרט שחסידות ויוניף הצטרפה למפלגת השמאל עקב עיכוב בהפלה שהם הגיעו לא"י מאוחר... ושאר קהילות הקודש לעת עתה נמצאות במפלגת הימין... מפלגת הטהורים... ימים יגידו... אנחנו רק בראשית הדרך... עדיין עוד יכולות להתרחש כל מיני התפתחויות.

אחד מהמקומות הדומיננטיים ביותר... זה גבולות קו הירוק!!! כן... כמו שהיום... סביב ירושלים יש גבולות קו הירוק... איפה מסתיים שטח ישראל ומתחיל שטח פלסטינאי... ככה להבדיל אלפי הבדלות!! בעשרות הק"מ שסביבות ירושלים יש סימון של גבול!! מי שנמצא **מחוץ לשטח הזה** נחשב שהוא בדרך **רחוקה** מירושלים... ומי שנמצא **לפנים מהשטח הזה** הוא כבר **בדרך קרובה!!!** כן... כמו שהיום כל אחד שנוסע לירושלים ושואלים אותו: האם אתה כבר קרוב לירושלים?? אז יש קוד כזה... כן... אני קרוב... כבר עברתי את שער הגיא... עברתי את הקסטל... אז בזמן שביהמ"ק היה קיים היה קוד שקוראים לו **כבר נכנסנו לתחום דרך קרובה!!!** אנחנו כבר נמצאים בתוך ט"ו מיל מירושלים... ובערב פסח התחום הזה הוא מאוד קריטי... כי כידוע... תמיד יש את האלו שמגיעים ברגע האחרון... וגם אם לא מגיעים ברגע האחרון הרי תמיד יש כל מיני התפתחויות לא צפויות שעלולות לשבש את הדרכים... וככל שמתקרב פסח ככה יש יותר עומס בדרכים... וכשמגיע י"ג בניסן אז העומס והפקקים מגיעים לנקודת שיא... **ואז כבר עומדים!!!** יכולים לעמוד ככה שעות!!! ועל זה נאמר: **עומדות היו רגלנו בשעריך ירושלים...** אבל ש... ש... שזה באמת יהיה בשעריך ירושלים...!!?! דא עקא שהרבה פעמים הפקק הזה כבר מתחיל הרבה לפני שעריך ירושלים... ולפעמים קורה שהעומס לא משתחרר!! וכבר מגיע י"ד בניסן בבוקר ואנחנו עדיין תקועים פה באזור לטרון ולא יכולים להתקדם אפילו פסיעה אחת!!!! העסק תקוע!! תקוע!! והשעות נוקפות ועוד כמה שעות מתחיל קרבן פסח ואם העסק ח"ל לא יזוז אנחנו נשאר פה... בדרך רחוקה... **ואז!!! גם אם יקריבו עלינו קרבן פסח...** וגם אם פתאום תהיה קפיצת הדרך ונגיע לירושלים זה כבר לא יעזור... כי בשעת ההקרבה היינו במקום פטור... **עכשיו: שלא תבין לא נכון...** כשאני אומר לך שאנחנו תקועים בדרך ואי אפשר לזוז!!! אין הכוונה שאי אפשר לגמרי לזוז... כי... **כי סוף סוף יש שוליים!!!** והשוליים פתוחים לגמרי... מי שרוצה... יכול תמיד לרדת לשוליים ושם הכל פתוח... אתה יכול לנסוע שם על מהירות מאה ששים קמ"ש... **אבל אף אחד לא מעיז לרדת לשוליים!!!** כי השוליים הם בחזקת דרך טמאה... ואז אני נטמא בטומאת מת... ואם אני נטמא אז אני באמת יכול לחזור הבייתה... **אבל!!!!!! ההכרח לא יגונה... ובשלב מסוים...** כשהמצב ביש...!! ואנחנו תקועים פה בערב פסח והשעות נוקפות ואנחנו רואים שהעסק לא זז... כאן השיקולים מתחילים קצת להיסדק... כי רגע... הרי לפי הקצב הזה אנחנו בלאו הכי נפסיד קרבן פסח מדין דרך רחוקה... אז כבר אין לנו מה להפסיד... אז אולי כבר כדאי **שכולנו ביחד** נרד לשוליים... ואז **כולנו ביחד** נהיה טמאי מתים... ואז **כולנו ביחד** נגיע למקדש בתור טמאים ונצטרף למפלגת הטמאים... וזה **כולנו ביחד** נעשה פסח בטומאה... אה... מה אתה אומר??

זה המפץ שהכי חוששים ממנו במפלגת הטהורים... כי גם אם כעת על פניו זה נראה שרוב כלל ישראל טהורים ואין חשש לפסח הבאה בטומאה... אבל אי אפשר לדעת עד הרגע האחרון מה קורה בדרך... כי יתכן שאי שם במרחק של עשרות ק"מ מירושלים... יכול להיות שיש כעת עומס אדיר בדרך הטהורה... ו... ובשלב מסוים... מחוסר ברירת מחדל... כל ציבור הטהורים שתקועים שם... יערכו לשוליים הטמאים ויצטרפו למפלגת הטמאים... ואז ברגע האחרון... בשעה שש ומחצה... שעה לפני קרבן פסח... בבת אחת נוחתים עלינו פה מאות אלפי טמאים שמגיעים בבהילות ובנחישות עם הנשמה ביד... מתוך כוונה ברורה ונחושה... אנחנו רוצים להקריב קרבן פסח בכל מחיר!!! והיות ולדאבוננו הרב לא זכינו להגיע לכאן בטהרה בגלל הפקקים... אז נאלצנו להתפשר על הדרך הטמאה שבביל להגיע לירושלים וכעת אנחנו רוצים להקריב בטומאה... ממילא עד הרגע האחרון א"א לדעת מה יהיה... זה מאוד תלוי במצב התחבורה!!!

ערב פסח!!! השעה כעת 9.00 בבוקר!!! צומת שילת... כבר כמה שעות שכולנו עומדים כאן!!! ועוד כמה שעות מתחיל קרבן פסח... הציבור עומדים ועומדים... וכבר כולם פוזלים... מחכים מי ימצמץ ראשון... מי יהיה הראשון שיעיז לשבור בבת אחת את ספירת ימי הטהרה הכ"כ יקרים שלו... ויעיז לקפץ לשוליים שהם בחזקת טומאה... זה ברור שיעיז השלב הזה!!! אבל אף אחד לא מעיז להיות הראשון... והנה!!! בשלב מסוים... בום!! מישהו אחד תפס אומץ וקפץ לשוליים... ואחריו כולם קפצו בזה אחר זה כמו נחיל של דבורים... בבת אחת נפתח הסכר... בבת אחת הואדי וההר כולו התמלאו ברבבות יהודים שמהלכים במהירות ומטפסים בזריזות בין הסלעים ובין העצים... מתוך יעד אחד ברור: ירושלימה!!!! אנחנו חייבים להגיע בשעות הקרובות לירושלים... ואם לא זכינו להגיע לשם טהורים... לכה"פ נגיע טמאים... מתוך תקווה שאולי הפסח יקרב בטומאה... **עכשיו: אתה שואל אותי מה אני עשיתי??** אני לא הלכתי אחרי הסחף... אני דווקא בחרתי להישאר תקוע עם הפקק... כי אני לא מסהר להתלהב... אני לא מתפעל בכל מחיר מאותם בעלי אומץ שקיבלו החלטה וקפצו לדרך הטמאה... כי... בסך הכל אל תשכח שהם עשו פה הימור!!! כי עדיין רוב הסיכויים שקרבן פסח יקרב בטהרה... אז כל זמן שאני כאן... אני עוד מקווה שה' יעזור שהפקק עוד ישתחרר (בפרט שכ"כ הרבה אנשים כבר קפצו לשוליים... אז בא נהיה אופטימיים שהעסק יהיה פה יותר משוחרר...) ואז כשאני אגיע... לפחות לא יהיה לי עגמת נפש שאני במו ידי דחיתי את עצמי מקרבן פסח... **אבל מה אתה חושב... גם אני בשלב מסוים אשבר!!!** אם יעברו עוד כמה שעות והעסק לא יזוז... ואני אראה שבקצב הזה אני הולך להישאר פה... אז כבר באמת לא יהיה לי מה להפסיד... במקום להידחות מאונס... עדיף כבר לקחת את ההימור ולהיות טמא...

אבל אני אגלה לך סוד... לא לפרסום... שכבר לפני כמה ימים התפרסמה בירושלים שמועה שאחד מאנשי מעמד שהוא תלמיד של הבעש"ט הק' והוא מוחזק ליהודי קדוש ונורא וכמשיח לפי תומו הוא גילה למישהו... שרבו נגלה אליו בחלום ואמר לו: שבשמים היה נידון שלם האם הפסח באמת יבא בטומאה או בטהרה והיו מיימינים והיו משמאילים... ואז לפתע הגיעה תפילה מיהודי מצורע שבור לב... שיושב כעת ברגעים אלו מחוץ לשערי ירושלים... שמאוד השתוקק להיטהר כבר לפני פסח... אבל הוא לא זכה והבהרת שלו עדיין לא התמעטה מכגריס... ואחרי שאת פסח ראשון הוא הפסיד בכאב גדול... הרי התקווה היחידה שלו שנשארה לו זה פסח שני... וכשהגיע אליו השמועה שעוד יכול להיות שהפסח יבא בטומאה... ואז הוא יפסיד גם את פסח שני... (כי כשפסח בא בטומאה... אין פסח שני בכלל...) אז הוא פרץ בבכי סוער לאבא שבשמים: רבש"ע... פסח ראשון נלקח ממני... והתקווה היחידה שלי זה פסח שני... והנה גם את כבשת האישי הרש רוצים לקחת ממני... (תרתי משמע...) התפילה של המצורע שבור לב הזה קרעה את כל הרקיעים ונכנסה עד כסא הכבוד... והיא הכריעה את הכף נגד כל מכלול השיקולים... ולכן נגזר שבשורה התחתונה... בשנה הזו הפסח יקרב בטהרה בניגוד לכל התחזיות... ולמרות כל ההתפתחויות... מה שבטוח... הרבה יהודי הלכו לראות את אותו מצורע שבור לב... כולנו בקשנו ממנו ברכה... מסרנו לו ד"ש שבביהמ"ק מדברים שהתפילה שלו מתקבלת... ואבא שבשמים חושב עליו...

האקום

ני

אפס



זה מה שהולך היום [אחורה] !!!

בפתח הגיליון נשאלה השאלה...מה האבחון הפסיכולוגי שעומד מאחורי התופעה המודרנית ששמה סטייל... שלאורך כל הדרך מתנהלת במהלך של הפוך על הפוך...

ההסבר הפסיכולוגי פה הוא מאוד מאוד פשוט:

גשמיות היא מוגבלת!!! כל דבר חומרי וגשמי הוא מוגבל!!! נכון??

זאת אומרת: לכל דבר גשמי יש גבול מסוים שבו הוא מגיע לנקודת מיצוי! וזהו!!!

אתה נתקע בקיר!!! אין לך לאיפה להתקדם יותר!! הגעת לתקרה! זה מה שיש!!! ואי אפשר יותר!!!

דא עקא... שמי שמבוסס עמוק עמוק בחיי החומריות... הוא לא מסוגל לוותר!!! הוא לא מסוגל לעצור... הוא תמיד רוצה עוד יותר... הוא מתעקש בכח להיות כל הזמן יותר ויותר ויותר... אבל מה נעשה שאין! הרי אין לאיפה להתקדם!!! מה נעשה שהגענו למבוי סתום??

אז אין ברירה... אלא להתקדם ברעוערס... אין ברירה אלא להתקדם אחורה... הבנת מה אמרת??? זה אולי נשמע מילים קצת בבהות...

אבל לא... זה מאוד פשוט... לצורך העניין אני אמחיש לך את זה בסיפור מאוד מוכר מהחיים: פעם לחבר שלי היו משקפיים פשוטות... והוא רצה לשדרג את המראה שלו ולהיראות יותר!!! יותר טוב!!!

מה הוא עשה? הוא הלך לחנות וקנה משקפיים יותר יפות... נפלא... המשקפיים החדשות באמת היו יותר יפות... זה בהחלט שידרג את המראה שלו... והנה עברה חצי שנה... ושבו!!! שוב הוא רצה להיראות עוד יותר טוב!!! נ... אז שוב הוא הלך לחנות... ושם הוא חיפש ומצא משקפיים עוד יותר טובות ממה שיש לו כעת וקנה אותם... מצוין... והנה עברו עוד כמה חודשים... ושבו!!! שוב הוא רצה לקנות משקפיים עוד יותר!!! עוד יותר יפות!!! דא עקא שכבר יש לו משקפיים מאוד מאוד יפות... וכעת למצא עוד יותר יפה... זה כבר לא כ"כ פשוט למצא... אבל יגעת ומצאת תאמין... והבן אדם לאחר חיפוש נואש... ולאחר שהוא הפך את כל החנויות... סוף סוף איזה משקף אחד יחיד ומיוחד שהוא באמת משהו משהו!!! משהו בשיא!!!! זהו!!! כעת יש לו את המשקפיים הכי הכי יפות בשוק!!! אין יותר מזה!!!

אבל מה אתה חושב... שוב עברה חצי שנה... ושבו!!!! שוב הוא רוצה עוד יותר!!!! יותר יפה... דא עקא שאין!!!! אין כבר יותר יפה מזה!!!! אתה לא זוכר?? לפני חצי שנה כבר הרשנו את כל השוק... וזהו... מיציני... אין משקפיים יותר יפות מאלי בכל החנויות שבמזרח התיכון... אין יותר לאיפה להתקדם!!! לא יכול להיות יותר יפה מהמשקפיים הנוכחיות שיש לך כעת על האף... אז מה אתה רוצה??

עכשיו אני רוצה לעצור רגע ולהסביר: לו יצויר שהמשקפיים זה היה משהו רוחני... משהו מסוג של אורות צחצחות העליונים... אז לרוחניות באמת אין סוף... ברוחניות אין שלב של מיצוי שזהו... אין יותר... לא!!! ברוחניות תמיד יש יותר... תמיד יש עוד יותר עמוק... עוד יותר פנימי... יותר דך... יותר מאיר... יותר עונג... היכל יותר גבוה עד אין שיעור...

אבל מה נעשה שמשקפיים זה לא משהו רוחני אלא משהו חומרי... ואם זה משהו חומרי וגשמי... אז כפי שסיכמנו זה נעצר בשלב מסוים!!! המשקפיים הגיעו למיצוי!!! וזהו!!! אין!!! אין משהו יותר יפה מהמשקפיים שנמצאים לך כעת על עאף... אין גם טעם להפסיק... נ... מה עושים עכשיו? חבר שלי נמצא כעת במצוקה... הנשמה שלו משתוקקת בכל מחיר למשהו יותר ויותר יפה... (ס"ס) הנשמה היא כן רוחנית... והיא כן רגיזה לשאוף לפאר נעם שלה... והיות היא רגיזה לשאוף לאין סוף... אז כשהוא לוקח את השאיפה של הנשמה לרוחניות... כאן זה התאונה)... דא עקא שאין! נ... מה עושה בן אדם שרוצה יותר... הוא נתקע בקיר???? זהו! בברירה הוא יוצרר העניין הוא נאלץ לעקם את הראש ולהחליט על משקפיים שהם פחות יפות... ש... ש... ש... הם י ת ר יפות!!!! ואל תשאל אותי איך הוא מצליח לעקם את הראש ולעשות את זה... כי זו ממש לא שאלה... זה בכלל לא מסובך... מניסיוני אישי... מאוד קל לבן אדם לעקם את הראש... בפרט אם יש לו דחף פנימי וצורך נואש להגיע למסקנה הזו... ואז מידועינו קנה משקפיים מכוערות-- מדין יפות!!!!

למה? כי הוא נתקע בקיר... אז הוא המשיך להתקדם אבל ברוערס... כאן הסברתי לך במילה אחת את כל תורת הסטייל על כל ענפיה!!!!

--זה בדוק ומנוסה!!! אתה מוזמן לבדוק את זה בכל תחומי הסטייל החומרי!!! ככה זה בכל תחום... פעם השפלים רצו להכין אוכל טעים... אז הם הכינו סלט מטובל... טוב... טעים... עם הרבה שמן ומלח ועסיסי... ואז הם רצו שיהיה עוד יותר טעים... אז הם הוסיפו עוד מתיקות ועוד ועוד... ואז עבר עוד קצת זמן... וצריך הלאה לשדרג... וצריך שיהיה עוד יותר מיוחד... אז הם המציאו מתחת המדמה עוד איזה רובט "אלף האיים" או עוד איזה שם מפוצץ שיעשה את זה עוד יותר משודרג... וזהו!!! בשלב מסוים הם נתקעו בקירו!!! אין לאיפה להמשיך!!!! זהו!!! הגענו לנקודת שיא!!! האוכל כבר לא יכול להיות יותר טעים ממה שהוא עכשיו... אי אפשר לשים יותר מלח וגם לא יותר סוכר וגם לא יותר צבע מאכל... זה מה שיש וזהו!!!!!! נ... אבל מה נעשה? אנחנו חייבים לעשות כל הזמן יותר מיוחד ויותר טעים... אחרת אנחנו נשארנו באותו מקום... נ... מה נעשה עכשיו???

אין ברירה אלא לחזור ברוערס... ואז פתאום מגישים לך סלט חייו!!! בלי טעם ובלי ריח... ו... ולזה קוראים בסיסמה אחת קבועה:

זה מה שהולך היום!!!!!! מה נעשה... קדימה אנחנו כבר לא יכולים להתקדם... לכן אין לנו ברירה אלא להתקדם אחורה... תבין: מה פירוש המילולי של הקוד הנבוב הזה שקוראים לו "זה מה שהולך היום"??

מה מתכוונים כשאומרים את המשפט קסם הלא ברור הזה...?? זה מה שהולך היום... במילים אחרות זה מה שהולך היום אחורה... כי תבין: זה היה הולך קדימה... לא היה צריך שזה ילך... זה פשוט טעים... זה פשוט יפה... זה נחמד... אז שובלך מה הוא צריך גם "ללכת"? שלא ילך... שיעמוד... אבל!!! כשנאלצים ללכת אחורה... כאן צריך כבר משאל עם חברתי... רבותי... היות ונתקענו בקיר... אז כלנו ביחד מחליטים ללכת אחורה... בשביל שיהיה לנו לאן להתקדם אח"כ... זו הפסיכולוגיה שעומדת מאחורי תורת הסטייל של דורנו!!!!!!

כשיש לך עסק עם חומריות!!! החלון הזדמנויות הוא מאוד קטן ומצומצם!!! ההבדל בין המשקפיים הכי מכוערות למשקפיים הכי יפות זה לא שמם וארץ!!! כי... כי מה כבר יכול להיות?? זה כולא משקפיים... ההבדל בין סלט ירקות הכי טעים בעולם לסלט הכי

פחות טעים??? מה... מה כבר יכול להיות??? כולא סלט...

אגב... זה אחד הנושאים שממש מטרידים אותי!!! ערב אחד ישבתי בבית... והגישו לי סלט ירקות... התיישבתי מול העגבניה והתחלתי להתבונן בה במשך דקות ארוכות...

חשבתי לעצמי: רגע רגע... הרי גם לי וגם לטראמפ... לשינוי מגישים עגבניה בארוחת ערב... אבל אתה מבין ללב שהעגבניה של טראמפ אמורה להיות קצת יותר משודרגת מהעגבניה שלי... אחרת בשביל מה הוא טראמפ... אז התחלתי להסתכל על העגבניה וניסיתי להבין מה כבר יכול להיות... מה יכול להיות יותר משודרג בעגבניה של טראמפ... יותר מהעגבניה שלי? מה??? זה לא יכול להיות שזו אותה עגבניה!!! זה לא יכול להיות! אין מצב... נ... אז מה? חשבתי המון המון זמן... והגעתי למסקנה שכנראה מגישים לו עגבניה שלימה גדולה לשלן והוא צריך בעצמו לחתוך אותה... ואתה שואל למה הוא צריך לחתוך אותה לבד? הרי... אתה לא מבין... זה מה שהולך היום [אחורה]!!!

הרי אם הוא יקבל עגבניה חתוכה כמנוג... אז הוא בדיק כמנוג... אין ברירה... הוא חייב ללכת אחורה... וצריך לחתוך לבד... חוצניקים יקרים... תבדקו שם בבית הלבו אם צדקת... אין מה לעשות!!! חומריות!!! חומריות!!! ואתה שואל למה הוא צריך לחתוך אותה לבד? הרי... אתה לא ברירה אלא לחזור אחורה...

כן... יש שני בניינים מפויחים בעיר חיפה... הראשון הוא הבנין שלי שהוא לפני קום המדינה... והשני הוא בשכונה הכי חדישה ויוקריתית שכל דירה עולה שם שלוש מיליון דולר... שהוא פשוט בנין שחור... חבל... תבואו אלי...

אתה יודע למה החזו"א לא השקיע בחיצוניות?? אתה יודע למה החזו"א לא שידרג את המשקפיים שלו? כי... כי הוא ידע!!! הוא ידע שחומריות זה משהו שנתקע בקיר!!! הוא ידע שאם הוא יקנה משקפיים יותר יפות... יום יבא והוא יחזור למשקפיים האלו... שלו... כפי שכל בחור ישיבה הכי עדכני הולך היום עם המשקפיים העגולות של החזון איש...

החזון איש לא הסכים לטפס על עץ שהוא יהיה מוכרח לרדת ממנו!!! החזון איש ידע שחומריות היא מסלול מעגלי מאוד מצומצם... שכמה שתתקדם... אתה בסופו של דבר תחזור לאותה נקודת יציאה!!!!

החומריות היא מוגבלת... אם אתה תשקיע בחומריות כל הזמן יותר ויותר... יום אחד אתה תתקע בתקרה! וזהו!!! אתה תהיה מוכרח לחזור לאותה נקודת מוצא!!! אז בשביל מה לטפס על עץ בשביל לרדת ממנו? תשאר באותו מקום!!! יש כאלו שחושבים שמרן הרב שטיינמן היה סגפן גדול... הוא היה אוכל רק ירקות ושום דבר לא יותר מזה... אני לא מבין על מה מדברים... מה כולם אוכלים היום??? את מה שהרב שטיינמן אכל כל החיים... הרב שטיינמן ידע שאין טעם להשקיע בחומריות... כי אם הוא יוסיף עוד שמן ועוד מלח בסלט... בסופו של דבר הוא יצטרך לחזור לאותו מקום... הרב שטיינמן לא החליף את הכובע שלו... כי הוא ידע שחבל... עוד כמה שנים בלאו הכי זה יהיה במודה... אז בשביל מה ללכת רחוק... ובא תשאר באותו מקום... ונחכה שכולם יחזרו לכאן...

--ועכשיו ברצינות: זה אחד מהנושאים האכזבים שמתמודדים איתם בני תורה שמתפקים במועט... לפעמים מגיעים מחשבות... גם אני רוצה את החיים הטובים... גם אני רוצה להתפנק כמו כל האלו האלו שנהנים מהחיים... תנוח דעתך!!! אתה אולי לא מעודכן! אתה אוכל סלט מתובל... והם אוכלים סלט כי זה מה שהולך...

אתה אוכל פת נקיה... והם אוכלים פת קיבר... היום הכל קמח מלא... אתה אוכל כל שבוע בשרי... והם? איפה... בשרי זה לא במודה... היום הכל חלבי... אתה לובש בגדים עם טעם... והם לובשים רק סטייל חסר טעם וריח... כיף לך... אתה משוחרר! אתה לא מוכרח כל הזמן לשדרג בחומריות... ולכן אתה פנוי להנות בטבעיות מהמיעוט תענוג שה' נתן לך באבהה ועל החן והחסד ורחמים שהקב"ה לא חסר לך... ואל יחסר לך...

אז לקנאות באלו שיש להם את החיים הטובים? על מה אתה מדבר... תנסה... תלך... תבדוק... תטעם... תגיד לי איפה נהנים מהחיים ואיפה לא... חסר לך פשוט נתונים בסיסיים!!!!

וכאן המקום לעשות סדר בנושא ששמו מותרות... יש כאלו שמאוד קשה להם עם זה... למה היהדות מתנגדת למותרות? למה על פי ההשקפה היהודית צריך להסתפק במועט?? מה הבעיה בזה???

התשובה היא: זה מגיע נטו משיקול ריאלי... ס"ס התורה שלנו היא תורה של הנורא של העולם!!!! ובורא עולם פונה אליך ואומר לך: עזוב... בתור בורא עולם אני אומר לך... חבל לך על המאמץ... החומריות נקלעת למבוי סתום... ולאיפה שתשדרג את החיים... אתה תצטרך אח"כ לחזור לאותו מקום... התורה בסה"כ נותנת הוראות לשימוש נכון בהנאות העולם הזה!!! אדרבה... התורה מעודדת מיעוט תענוג... אבל מיעוט!!! כי אם זה לא יהיה מיעוט... זה לא יהיה בכלל...

ולכן כל החסידים של מותרות זה לא שחור לבן... כי ס"ס זה בגדר "חוקי חיים" התורה מוננה להחכים ואנחנו ולגלות לנו את "חוקי החיים"!!! ככה זה החיים... אלו הם נתוני החיים!!! לא כדאי להשקיע במותרות יותר ויותר כי זה נתקע בקיר... אתה לא רוצה לשמוע בקול התורה?? אתה רוצה בכח לבדוק את זה בכוחות עצמך?? בבקשה... אין איסור... אבל כשתמצה את כל משאלות הלב החומריות שלך ותגיע למבוי סתום ולא תמצא שום נחת רוח בחיים... שלא תגיד שהתורה לא אמרה לך את זה מראש!!! אז להגיד שאסור ללכת אחרי מותרות?? אין איסור... אבל חבל... זכינו ואנחנו יהודים... יש לנו קשרים עם הבוס של העולם... שהוא המתכנת של המערכת והוא יודע בדיוק איך כל המנגנון עובד... והוא אומר לך... חבל עליך... אתה הבן שלי... חבל לי לראות אותך עולה על העץ שאתה תצטרך לרדת ממנו... חבל לי שתדהור קדימה בכביש פתוח שאח"כ תתקע במבוי סתום ותצטרך לחזור את כל הדרך חזרה... לכן אני ממליץ לך... תשקיע ביקום הנכון... תשקיע ברוחניות!! כי לרוחניות באמת אין סוף!!!! אי לכך: אברך יקר... גם אם יש לך רגעים קשים של דחקות... גם אם מתעוררת לה איזה הרגשת לב... גם אם רוצה טיפה להתפנק... גם אני רוצה את החיים הטובים... תדע לך: הרשתי לך חיים יותר טובים מכל האלו האלו... ותדע לך שזה ככה כפשוטו!!!! כי בסופו של יום רמת החיים שלהם יותר נמוכה משלך... לאותו מפונק שיש לו רכב... בסופו של יום הוא הולך יותר קלומטרים ממשך... רק אתה עושה את ההליכה הזו בדרך לכולל... ואילו הוא עושה את זה מדין הליכות... בקיצור: בסופו של יום אתה מנהל חיים הרבה יותר מפונקים ממנו... ולמה?? מהסיבה שהזכרה כאן: החומריות נתקעת בקיר... והמוצא היחיד שלה זה לחזור אחורה!!! או... להסתפק במועט... מי שמתפק במועט יש לו גישה מבורקת לחומריות בצורה הנכונה ביותר... ומי שלא... רק צועד אחורה כל הזמן... ואתה האחרון שצריך לקנאות בו... זכור: יש לנו קשרים אישיים וקרובים עם ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר ברא אילנות טובות ובריות טובות ליהנות בהם בני אדם!!! יש לנו עסק עם ריבון ההנאות!!! עם בורא ההנאה!!! שהוא יודע הכי טוב איך לתת לנו בצורה הנכונה והמבורקת ביותר... ולא תשכח לברך ברכת הנהנין...

גיליון מס' 327 פרשת תזריע-החודש
תשע"ט שנה שביעית

גליון זה יו"ל לעילוי נשמת
ר' משה יעקב בן אפרים ז"ל גרינבאום
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

"ועץ ארז ושני תולעת ואזוב"

פירש"י ועץ ארז לפי שהנגעים באין על גסות הרוח מה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב וקשה מה צריך ב' דוגמאות כתולעת וכאזוב ועוד דהוי ליה להקדים האזוב דאזוב גדול מהתולעת (עיי' נדה כו א' דשיעור אזוב טפח) והוי ליה למנקט לא זו אף זו, אמנם יתבאר על פי דברי הרמב"ם פ"א ופ"ב מדעות שכתב הדרך הישרה היא מדה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות כו' אך אם היה רחוק לקצה הא' ירחיק עצמו לקצה השני וינהוג בו זמן רב עד שיחזור בו לדרך הטובה והיא המדה הבינונית כו' כגון אם היה גבה לב ינהיג עצמו בבזיון הרבה וישב למטה מן הכל וילבש בלויי הסחבות המבזות את לובשיהן וכיוצא בדברים אלו עד שיעקור גובה הלב ממנו ויחזור לדרך האמצעית שהוא דרך הטובה ולכשיחזור לדרך האמצעית ילך בה כל ימיו עכ"ל הרמב"ם (ומה שכתב שם בה"ג שבגאווה צריך לילך עד קצה האחרון ע"ש בלח"מ שמיישב זה שהכוונה קרוב יותר לקצה האחר) ועל פי זה מדויק הפסוק שאם נתגאה כעץ ארז צריך להשפיל עצמו עד הסוף כתולעת ואחר כך יחזור לדרך האזוב שהוא קצת ממוצע.

(טעמא דקרא)

פרשיות השבוע מדברות על עניני נגעים הבאים לאדם על כמה סוגי עברות, וכתוב ברש"י "לפי שהנגעים באים על לשון הרע, שהוא מעשה פטוטי דברים", על חומר האיסור של המדבר לשון הרע ועל עונשו ידועים דברי החפץ חיים שהאריך מאד בספרו בחומר האיסור ובעונשים המגיעים למי שלא שומר את פיו ולשונו.

ראיתי בספר "מנחת תודה" שסיפר רבינו וז"ל: "פעם הלכתי עם החזן אי"ש ברחוב [איפה שהיום סוף רחוב חזו"א ליד הבית קברות] ולפתע אמר לי שבמקום שעכשיו אנחנו הולכים עברו כאן ודברו בלימוד התורה ואמר החזו"א שבמקום שעברו בני תורה ודיברו בלימוד אפשר להרגיש את זה !!! ואמר רבינו להגיע לדרגה זו, אפשר רק על ידי לימוד התורה הקדושה" עכ"ל.

רואים אנו במעשה זה את המעלה הגדולה למי שלומד ומדבר בדברי תורה שלימודו משפיע אפילו על המקום שהלך שם, ומזה נלמד כמה חמור מי שחלילה מדבר או שומע לשון הרע שמקלקל לא רק את עצמו אלא גם את מקומו. שנזכה לשמור את פינו מלשון הרע ורכילות ונזכה להגיע לדרגה שיאמרו על שיחות החולין שלנו שהם צריכים לימוד.

קובץ גליונות במארז מיוחד לחג הפסח

10 ₪



ניתן להשיג בכל מוקדי ההפצה הקבועים של "קובץ גליונות"
הזמנות מרוכזות במס': 053-3145900

עלי שי"ח

מעשה שהיה לאחרונה: יהודי תורם בכל חודש במשך שנים 10,000 ₪ לכולל גדול. כעת התורם צריך הלוואה של 300,000 ₪, ואומר שאם יקבל הלוואה מגמ"ח ולא מהבנק, ימשיך לתרום לכולל 10,000 ₪ בחודש. ראש הכולל ביקש מגמ"ח ידוע הלוואה לאותו תורם, כדי שימשיך לתרום לכולל סכום כה גדול מבחינת הכולל, אך מנהלי הגמ"ח טענו שהלוואות בסדר גודל כזה, הם מעניקים רק למוסדות, אך לא לאנשים פרטיים. טען ראש הכולל: גם כאן ההלוואה נחשבת להלוואה למוסד, כיון שהכולל מרויח תרומה גדולה מאותו אדם. אם הגמ"ח לא ילווה לו והוא יאלץ לשלם ריבית גדולה לבנק, אז הכולל יפסיד.

שני הצדדים ביקשו לשאול את מרן שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א והם ינהגו ככל שיוורה להם. ומרן שליט"א השיב שהצדק עם ראש הכולל. הלוואה שממנה ירויח הכולל, נחשבת הלוואה לכולל, למרות שההלוואה עצמה ניתנת לאדם פרטי.

בברכת שבת שלום וחודש טוב
י' צחק 8167816

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

❧ בדידי הוי עובדא ❧

שאלתי את רבנו שליט"א כיצד מצליחים להגיע למנוחת הנפש ושלוות הדעת, שלא כל דבר הכי קטן מפריע לריכוז המחשבה ולתפיסת הלב. מרן שליט"א נאנח ואמר: "צריך לשנן ולזכור הרבה פעמים שכל דבר וכל מחשבה שמטרידה, הכל הגיע אלינו מאת הבורא יתברך. אם יודעים שהכל מגיע מהקב"ה, יכולים להגיע לשלוות ומנוחת הנפש".

(ייש"כ להרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על שליחת הדברים)

❧ פשהדף היומי ❧

"בדין המזיק מתנ"כ"

חולין ק"ל ב' גופא א"ר חסדא המזיק מתנות כהונה או שאכלן פטור מלשלם מ"ט וכו'. והנה דעת התוס' והרא"ש דהמזיק מתנ"כ חייב לשלם לצאת יד"ש וכ"פ ביר"ד סי' ס"א סט"ו וד' הר"ן שם דגם לצאת יד"ש פטור, ונראה דזה דוקא במזיק מתנ"כ של זרוע לחיים וקיבה שכבר הוברר שזה של כהנים או כגון בעה"ב שלקח לשו"פ כמבו' בהמשך הגמ' אבל בפאה שעדיין לא הופרש [שכ"ז שלא קרא שם פאה לא קידש כמ"ש הר"מ פ"ב ממתנ"ע הי"ד] אפ' לצאת יד"ש אין חייב כדמוכח בסוגיין דפריך מבעה"ב שאכל פירותיו טבלים מנין שפטור ת"ל אשר ירימו אין לך בהן אלא משעת הרמה ואילך הא משעת הרמה מיהא משלם אמאי ליהוי כמזיק מתנ"כ אלמא דלפני הרמה ניח"ל דלא הוי כמזיק מתנ"כ שעדיין אין לו בה כלום וא"כ גם לצאת יד"ש אין חייב שאין הטעם משום שאין לו תובעין רק משום שעדיין אין לו בה, ואע"ג דהתם בתרומה איכא קרא שם הקרא בא ללמד שעדיין אין לו בה דאל"ה הו"א שכבר יש לכהן זכות בטבל וא"כ גם בפאה שעדיין אין לו כלום לפני הפרשה כנ"ל ויליף לה בתו"כ קדושים פ"א לא תכלה פאת שדך אין פאה אלא שיש לה שם ופי' הר"ש משנץ שם בפי' א' שצריך לקרות להם שם וא"כ אין לעניים בזה כלום קודם ואין שייך לשלם לצאת יד"ש.

(דרך אמונה פ"א מהל' מתנ"ע ה"ג ביה"ל ד"ה שניתק)

❧ יפה מראה ❧



© כל הזכויות שמורות

בתמונה:

מרן שליט"א בודק מצה בעת ביקור במאפיית מצות יחד עם הגאון האדיר רבי חיים שאול קרליץ זצוק"ל. הוא דן עם הגר"ח"ש על חתיכה הנראית כפולה.

רבינו נוהג לאכול בפסח מצות מקצירת יד, שקצרו וטחנו החיטים לשמה

(ספר שיח הפסח)

הנה, מפרטי דין 'עגלה ערופה' שקודם שעורפין אותה מורדין אותה אל נחל איתן (דברים כ"א ד') וההורדה עצמה היא מצוה בפני עצמה וכתב רבינו בספרו נחל איתן: נראה שאין מברכין עליה כי זה כהכנה למצות עריפה והוה כמו שמבואר בסנהדרין (מ"ז ב') הזמנה למילתא. ומה שמצינו בבדיקת חמץ שמברכים, כבר כתבו הראשונים שזהו משום שהוי אתחלתא דביעור של מחר.

וכותב עוד: וכן יש לומר הטעם שאין מברכין על שימור המצות אע"ג שגם הוא מ"ע דכתיב ושמרתם את המצות, כי שם זה אזהרה של התורה שיזהר מהל"ת של חימוץ, אלא שהתורה הזהירה שיכוין לזה בהדיא אבל אין זה מצוה בפנ"ע.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה- 4310